

මහා ජර්නිලාණ වර්මය

මහා පරිනිර්වාණ ධර්මය

විද්‍යාලංකාර විභව විද්‍යාලයේ බෞද්ධ පීඨාධිපති
මහාචාර්ය

බඹරුන්දේ සිරි සිවලී

සමයවර්ධන මුද්‍රණාලය

1962

මහා පිරිනිර්වාණ
ධර්මය.

වචනයක්

සූත්‍ර පිටකයට අයත් ලොකු කුඩා සූත්‍ර අතර මහා පරි නිර්වාණ සූත්‍රය නරම් මානුෂික හැගීම් බහුල වූ සූත්‍රයක් නැත. එහි රහස අතිකක් නො ව. එය බුදුන් වහන්සේගේ අන්තිම කාලයට අයත් හෘදය ස්පර්ශි කථාන්තරවලින් හා ඒවාට සම්බන්ධ වූ ධර්ම විවරණවලින් ද යුක්ත වීම ය. මේ සියල්ලෙහි ඇති ඓතිහාසික හා සංස්කෘතික වටිනාකම කොතරම් විශාල ද යනු මෙහි එන දිග ප්‍රස්තාවනාවේ සදහන් ව ඇත. එසේ ම මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ දක්නට ලැබෙන ඇතැම් දහම් කොටස්වල ආගමික අගයට නො දෙ වෙනි වන සාමාජික අගයකුත් ඇති බව පැහැදිලි කිරීමට මම වෙහෙස ගනිමි. මේ නිසා මෙ කල බෞද්ධ සංස්කෘතිකය, බුද්ධ ධර්මය, බෞද්ධ දේශනය, පාලි භාෂා ඝාණිත්‍යය ආදී විෂය හදුරන නොයෙක් තරාතිරම්වල විද්‍යාර්ථීන්ට මෙන් ම සාමාන්‍ය පාඨකයන්ටත් මේ මගින් නවාලෝකයක් හා නව ශක්තියක් ලබා ගත හැකි ය.

මේ කෘතිය සකස් කිරීමේ දී කිසිත්දේ ශාන්ති, ගෝඨාපිනුමල සුමන, ගිරාමේ සුමනරතන, කොස් ගොඩ සිව් සුධම්ම, තෝලංගමුවේ පඤ්ඤානන්ද යන පස් නම හා සිව්සේන ඩිනානගේ, බණ්ඩාර වික්‍රමරත්න සිව්වර්ධන යන දෙ දෙනාත් සාරාණිය උදව් කාරයෝ වූහ. එසේ ම රජයේ කලායතනයේ ආචාර්ය ඇස්. පී. වාජ්ලේස් මහතා මෙහි පිට කවරයේ චිත්‍රය ඇඳ දීමෙන් මෙයට සහාය විය.

මේ නිසා මේ කීප පොලට ම මාගේ නූති පිරිනැමිය යුතු ය

සිසි

විදුලංකාර විශ්ව විදුලය,

| කැලණිය.

පටුන

වචනයක්	5
ප්‍රස්තාවනාව	9
මහා පරිනිබ්බාන සුත්තං	73
i පඨම භාණ වාරං	„
ii දුතිය „ „	95
iii තතිය „ „	107
iv චතුසී „ „	129
v පංචම „ „	145
vi ඡළිය „ „	163
මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍ර භාවය	180
i පළමු වන බණ වර	„
ii දෙ „ „ „	205
iii තෙ „ „ „	218
vi සතර „ „ „	242
v පස් „ „ „	258
vi ස „ „ „	275
ඊළු	291

සිද්ධි සිවලි ගිමියන්ගේ කෘති

කථා කලාව
ලියන කලාව
කියවන කලාව
සිතන කලාව
මිත්‍ර කලාව
ජීවන කලාව
අධ්‍යයන කලාව
පාලන කලාව
නගින කලාව
හින්දි භාෂාව
ඉන්දියානු ජීවිතය
දියසේන තරඟය
අන්තිම කැමැත්ත
මගේ මාමා
සුද්ධියේ හේතුව
මානව සංස්කෘතිය
මනෝ විද්‍යාව
දශ මහා පුරාණයෝ
ශ්‍රේෂ්ඨ කාන්තාවෝ
ශරීර සන්ත්‍රය
ස්වස්ථතාව හා ශරීර විද්‍යාව
ලිවීමේ පරමාර්ථය
ප්‍රගතිශීලී රචනා
ප්‍රගතිශීලී සෞභික්‍ෂ්‍යය
සිංහල ජෛශලිය

සාමිත්‍ය සංවේදනා
 කාව්‍යශේඛර විචාරණය
 අධ්‍යාපනය හා ජීවිතය
 බෞද්ධ ලෝකය
 බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය
 ලංකා බෞද්ධ සංස්කෘතිය
 බෝධිසත්ව ආදර්ශය
 කාලාම ධර්මය
 මහා පරිනිර්වාණ ධර්මය

Ten Points In Buddhism
 The Buddhist Way of Life
 Buddhism In Asia

පරිවර්තන

භගවත් ගීතාව
 යශෝධරා
 සිංහල ධර්ම පදය
 පාළි - සිංහල - ඉංගිරිසි
 Dhammapada

සංස්කරණ

උම්මන්ග ජානකය
 (වූප්‍රති කේවලී කුමන්ත්‍රණයේ සිට
 අවසනට)
 සුභාෂිතය
 ලෝ වැඩ සඟරා

මහා පරිනිර්වාණ ධර්මය

ප්‍රස්තාවනාව

මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රය අතිවිශාල ආගමික වර්තා කමක් මෙන් ම ඓතිහාසික හා සංස්කෘතික වර්තා කමක් ද ඇත්තකි. මෙහි ඇති ආගමික අගය තේරුම් ගත යුත්තේ සුත්‍රයේ එන විවිධ දහම් කොටස් පිළිබඳ වූ සටහන්වලිනි. බුදුන් වහන්සේ බොහෝ තන්හි එබඳු දේ ගැන කරුණු දක්වා ඇත්තේ සුත්‍ර රූපයෙනි, හෙවත් හැකි තාක් කෙටියෙනි. ඒ එසේ වීමට ප්‍රධාන හේතුව පිරිනිවන් පාන මොහොතේ දී උන්වහන්සේට නොයෙක් දේ පිළිබඳ ව දිගින් දිගට කරුණු දැක්වීමට ඉඩ මඳ වීම ය. වෙන වචනවලින් කියතොත්, තමන් විසින් පත් සාලිස් වසක් තුළ දෙසත ලද දහම් කඳු ගැන අන්තිම අවසාවේ දී වචනයෙන් දෙකෙන් මතක් කර දෙනු විනා දිග විවරණ කර කර සිටීමට බුදුන්ට වේලාවක් නැති විය. මේ නිසා උන්වහන්සේ නොයෙක් ගම් නිගමිවල දී ඒ ඒ පිරිස්වලට “මේ සීලය යි, මේ සමාධිය යි, මේ ප්‍රඥාව යි”¹ යනාදී වශයෙන් මාතෘකා පමණකින් කරුණු මතක් කළහ.

මේ බව තේරුම් ගැනීමට පහසු වන කදිම නිදසුන් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ ඇත. ඒවා අතර සුභද්ද පරි ව්‍යාජකයාගේ කථාන්තරය ඉතා සැලකිය යුතු ය. ඔහු

1. පරි. 24, 27; ඡී පඤ්. 5, 11, 19; iii පරි. 5 ඡේද.

බුදුන්ගේ අන්තිම මොහොතේ උන්වහන්සේ වෙත ගොස් ‘සුරණ කස්සප ආදී වූ වෙනත් ශාස්තෘවරු ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපදාවල හැටියට නිසි ලෙස කරුණු දැන ගත්තාහු ද? නැද්ද?’¹ යනාදී වශයෙන් එක්තරා දිග ප්‍රශ්නයක් අසයි. මෙයට පිළිතුරු දෙන බුදුහු, ‘එය ඔහේ නිබුණා වේ! මේ මා කියන බණ අහන්න!’¹යි සුභද්දට කියති. උන් වහන්සේ මෙසේ කියන්නේ ඒ පිළිබඳ විස්තර කථාවකට වේලාවක් නැති නිසා බව මෙහි දී ලේඛයෙන් වටහා ගත හැකි ය. මේ හැර, බුදුහු ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය හා ශ්‍රමණය තඩය පිළිබඳ ව සුභද්දට පවසන කරුණුත් ඉතා කෙටි කොට, පිඬු කොට සාරාංශ වශයෙන් පවසති.

මේ බව තේරුම් ගැනීමට තවත් හොඳ නිදසුනක් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ ධම්මාදාසය² (දහම් කැඹපත) තෝරන තත්ති දක්නට ඇත. බුදුන්ට මෙය පහදා දෙන්නට සිදු වූයේ නාදිකාවේ දී ය. එහි වැයියෝ බුදුන් හමු වී තමන් අතර සිට දිවංගත වූ නොයෙක් දෙනා උපන් තැන් හා ඔවුන්ගේ පට ලොව තතුන් විමසන්නට වූහ. මේ පිළිබඳ ව වෙන වෙන ම කරුණු විස්තර කළ බුදුහු අන්තිමේ දී අනඳ භිමියන්ට කථා කොට, මෙබඳු දේ තේරුම් ගත යුත්තේ ධම්මාදාස න්‍යාය අනුව බවත්, එසේ කරතොත් එක එක පුද්ගලයා ගැන වෙන් වශයෙන් කරුණු විමසා බුදුන්ට වෙහෙස දීම නැවැත්විය හැකි බවත් සැඟැද්ලී කර දුන්හ. උන්වහන්සේ මෙයින් පෙන්වූයේ කෙනකුට කන්තෘතියක් ඉදිරි පිට සිටින්නාක් මෙන් තමන්ගේ මතු භවය හා වෙනත් යම් යම් කරුණු පිළිබඳ ව තතු දැනුණ හැකි ක්‍රමය යි.

බුදුන් මෙබඳු ධර්ම න්‍යාය ප්‍රමණක් නො ව, සුප්‍රසිද්ධ දහම් කොටස් ද අවසාන වරට සංක්ෂිප්ත ව දෙසූ සැටි

1. v 08. 34 ඡේ.
 2. ii ,, 9, 10 ඡේ.

මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ නොයෙක් නැන දක්නට ලැබේ. එබඳු දෙසුම් අතර සතර සනිපවිසාන පිලිබඳ අනුශාසනය 1, අෂ්ට අභිනායතන සටහන 2, අෂ්ට විමෝක්ෂ සටහන 3, සීල විපත් හා සීල සම්පත් සන්දර්ශනය 4, චතුරාර්ය සත්‍යය 5 හා සීල, සමාධි, ප්‍රඥ, විමුක්ති පිලිබඳ ප්‍රකාශනය 6 විශේෂයෙන් කැපී පෙනේ.

මේ සියල්ල ගැන කල්පනා කරන විට බුදුන්ට වුවමනා කෙළේ මාස කිපයක් තුළ දී හමු විය හැකි තාක් දෙනා හමු වී, ඔවුන්ට කෙටියෙන් කිය හැකි තාක් කරුණු කියා දී කෙළවර කිරීම ය යි නිගමනය කළ යුතු ය. මේ කල මෙන් නො ව, එ කල මේ සඳහා යන්ට වී තිබුණේ පසිනි. එය ද දුෂ්කර කාර්යයක් විය. එයටත් වඩා බරපතල දෙයක් වූයේ බුදුන් ජරාවෙන් 7 හා ව්‍යාධියෙන් 8 පිහින වීම ය. මේ කෙසේ වුවත් උන්වහන්සේ ධෛර්ය උපදවා ගෙන, මහා කරුණාවෙන් තෙත් ව, ගමන් ගමට හා නගරයෙන් නගරයට යන්ට වූහ. මෙසේ උන්වහන්සේ ගමන් කළ මගධ, කෝසල ජනපදවලට අයත් ගම් අතුරෙන් පාටලී, නාලන්දා, නාදිකා, හණ්ඩ, බේලුව, කෝටි, හත්පි, අම්බ, ජම්බු, ආතුමා, ආදී වූ ගම් රැසක නම් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ දක්නට ඇත. එසේ ම රාජගහ, වම්පා, සාවත්පි, සාකේත, කෞශාම්බි, බාරණසී, වේසාලී, කුසිනාරා, පාවා, හෝග ආදී වූ නගරවලත් නම් එහි සඳහන් ය.

යම් යම් ස්වාභාවික වස්තූන්ගේ සෞන්දර්යය වණිනා කිඳිමුඳුදුන්ගේ සාමාන්‍ය සිරිත නුවුවත්, උන්වහන්සේ

1.	ii	පරි. 13	ජේ.
2.	iii	21	”
3.	”	22	”
4.	i	30, 33,	”
5.	ii	2-4	”
6.	iv	2-4	”
7.	ii	24	”
8.	”	21	”

තමන් ඇසුරු කළ වේසාලී ආදී නගර අන්තිම වරට දකිද්දී, අනුස්මරණ භාගීම් පහළ වී, ඒවාහි රමණීය තත්වය ගැන සඳහන් කර ඇත. බුදුන් වැනි කෙනකුන්ගේ චුවත් මානුෂික භාගීම් ගැන කල්පනා කරන විට මෙය කාභටත් පොදු වූ සාමාන්‍ය ස්වභාවයකැ යි කීමට ද ඉඩ ඇත. ඒ භාර, මෙබඳු දේ තේරුම් ගැනීමේ දී උන්වහන්සේ මත අතිමානුෂික තත්වයක් ආරෝපණය කොට එයට බාධා කර ගැනීම ද අවශ්‍ය නො වේ.

බුදුන් අතිශයින් කෘතවේදී වූ බව නොයෙක් කථාන්තරවලින් පෙනේ. එයට හොඳ සාක්කියක් මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ ඇත. එය එනුයේ උන්වහන්සේ තමන් විසූ යම් යම් වෛතසස්ථාන (යක් දෙවොල්) ගැන සඳහන් කරන තන්හි ය. මේවා පිළිබඳව උන්වහන්සේ මතක් කරන්නේ දැඩි ගෞරවයක් පෙරදැරි කර ගෙන ය. බුදුහු එක් තැනක දී තමන්ගේ විශේෂ සැලකිල්ලට යොමු වූ කුසිනාරාව හා එහි කීර්තිමත් අතීතය ගැනත් විශේෂ විවරණයක් කරති. එයට වැඩියක් ම හේතු වූයේ වරක් අනාද භිමියන් එය සුළු කොට තකා කථා කිරීම ය.¹ මේ පිළිබඳව කල්පනා කරන විට කුසිනාරාවේ අනාදී අතීතය පවා ලොවට හෙළි කරන ලද්දේ බුදුන් විසිනැ යි කීම නිවැරදි ය.

බුදුන් මෙසේ තමන් ඇසුරු කළ, සේවනය කළ තැන් ගැන සඳහන් කිරීම තිසා පැරණි භාරත ඉතිහාසය හදුරන්නවුන්ට වැදගත් තොරතුරු රැසක් දන ගැනී වී තිබේ. ඒවා අතර බුද්ධි කාලීන තානායම් ගැන හා සඤ්චාගාර, රුජගාර වැනි ප්‍රසිද්ධ සාකච්ඡා මධ්‍යස්ථාන ගැන ඒවා සටහන් ඇත. එ කල ඇතුම් තානායම් හඳුන්වා ඇත්තේ 'ආවසථාගාර' නමිනි.² බුදුහු වරක් පාටලී ගමේ තිබුණු මෙබඳු තානායමක නතර ව ගැමියන්ට දම් දෙසූහ.

1. v පරි. 26 ඡේ.
 2. i ,, 29 ,,

උන්වහන්සේ නොයෙක් විට රාජාභාර, සන්ථාභාර, කුටාභාර ආදී නම්වලින් ප්‍රකට ව පාවනි (වර්තමාන මන්ත්‍රණ සභා ශාලා හෝ නගර ශාලා වැනි) ප්‍රසිද්ධ ශාලාවල ද ධර්ම දේශනා හා සාකච්ඡා පැවැත්වූ බව සදහන් ය.¹

මුත්වහන්සේ සවකිය දේශනා සදහා බහුල වශයෙන් උපයෝගී කර ගත් අතික් සාලකිය යුතු තැනක් නම් උයන ය. මෙය ද සාමාන්‍යයෙන් අඹ උයන විය. මුත්වහන්සේට අම්බපාලී හමු වුණේන් (ඇගේ) අඹ උයනේ දී ය.² එ ද, බුදුන් දවස පමණක් නො ව, අද පවා දඹදිව කෙත් යායවල් මැද අඹ උයන් සුලභ ය. ඒවා විශේෂයෙන් ගොවීන්ගේ ක්ෂේම භූමි ය. ඔවුන් විඩා හැරීමට, ආහාර පාන ගැනීමට, නද අවිවෙත් බේරීමට, දොඩ දොඩා සිටීමට එක් රොක් වන්නේ මේ උයන් වලට ය. මේ නිසා මෙබඳු තැන්වල දී මිනිසුන් හමු වීමත්, හමු ව යමක් සාකච්ඡා කිරීමත් බුදුන්ට එ ද ඉතා පහසු විය. එ හෙයින් උන්වහන්සේ නිතර ඒ තැන්වලට වැඩිසහ. මේ හැර, ශීත ගුණයෙන් හා ප්‍රසන්න භාවයෙන් පිරි පුන් උයන් ගැහ බුදුන් වැඩි රුචියක් දක්වනට ඇත්තේ තවත් කරුණක් දෙකක් නිසා ය යි ද සිතිය යුතු ය. එයින් එකක් නම්, අවුරුද්දේ වැඩි කලක් මුළුල්ලේ ඉන්ද්‍රියාව උෂ්ණ දේශ ගුණයෙන් යුක්ත වීම ය. අනික නම්, බුද්ධ ජීවිතය හා උයනේ ඇති විශේෂ සම්බන්ධය යි. කොටින් කියතොත්, බුදුන් සිදුහත් කුමරුන් සේ මෙලොව එළිය දුටුවේ ලුම්බිණී නම් වූ (සල් මල්) උයනක දී ය. එසේ ම උන්වහන්සේ අවසන් හුස්ම හෙළවේත් උපවත්තකා නම් වූ (සල් මල්) උයනක දී ය. මෙසේ මේ උයන් බුද්ධ ස්පර්ශයෙන් පුජිත වීම නිසා ඓතිහාසික වශයෙන් ද අගේ කොට සලකනු ලැබේ.

1. i පරි. 23 ඡේ.

2. ii ,, 14 ,, .

ඵෙතිහාසික පැත්තෙන් විමසා බලන විට බුදුන් විසූ හෝ සෙවූ ගම්, නිගම්, නගර, උයන් වැනි තැන්වලටත් වඩා උන්වහන්සේගේ ඇසුර ලත් පුද්ගලයන් ගැන දැක ගැනීම ප්‍රයෝජනවත් ය. මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ එබන්දේ රැසක් ඇත. ඔවුන් අතර ශාපිපුත්‍ර, මහා කාශ්‍යප, අනුරුද්ධ, ආනන්ද, සුභද්ද, උපවංශ, චූන් දක, ජන්ත යන භික්ෂුහු ද, අජාතකුහු රජ හා චජ්ජී, ලිච්ඡවි, මල්ල රාජ ගණයා ද වස්සකාර, සුනිධි යන ආමනියෝ ද. (පිටිමැටි) සුභද්ද, පුක්කුස, දෝණ වැන්න වුන් හා අම්බපාලි ද කැපී පෙනෙත්.

ඉහත සඳහන් භික්ෂුන් අතුරෙන් නොමිමර එකේ සම්භාවනීය පුද්ගලයා සැරියුන් මහ තෙරණුවෝ ය. එහෙත් උන්වහන්සේ බුදුන් පිරිනිවන් පාන්ට පෙර අපවත් වූ යෙන් ඊළඟ ශ්‍රේෂ්ඨයා හැටියට මහා කාශ්‍යප මහ තෙරුන් ගණන් ගැනී තිබුණු බව පෙනේ. බුදුන් පිරිනිවන් පාද්දී උන්වහන්සේ සිටියේ ඇතක ය. එහෙත් උන්වහන්සේ එන් තෙක් බුදුන්ගේ ආදහන ය සිදු කළ නො හැකි විය.¹ උන් වහන්සේ ද තනියම නො ව, පන් සියක් භික්ෂුන් සමග අවුත් විතකයේ තැන්පත් කර තිබුණු බුදුන්ගේ මල සිරුර දැක වැඳීමෙන් පසු එයට ගිනි දල්වන ලදී.

මෙයින් හැඟෙනුයේ බුදුන් පිරිනිවීමෙන් පසු ශාසනික වගකීම් භාරය දැරීමට සුදුසු ව සිටි මහා බෞද්ධ නායකයා මහා කාශ්‍යප මාහිමියන් බව ය. බුදුන් දිවමත් කල උන්වහන්සේ එබඳු තනතුරකට පත් නො කරන ලද නමුත් එයට උන්වහන්සේට වඩා සුදුස්සකු නො සිටි බව නම් ගෝපක මොග්ගල්ලාන සූත්‍රයෙන් ද හෙළි වේ. එහි පළමු වන පෙළේ බෞද්ධ නායකයකුගේ තත්වය තීරුපණය කර ඇත.² ඒ අනුව ශීලය, බහුශ්‍රැතතාව ආදී වූ

1. vi පරි. 29 ඡේ.
 2. ඡෛක්ඛිම නිකාය (උපරි පණණාසක 49 පිට.

දශ ප්‍රසාදනීය ධර්මවලින් යුත් කෙනකුත් අග්‍ර බෞද්ධ නායකයා සේ පිළිගැනීමට ඉඩ තිබිණ. මේ පිළිබඳව කල්පනා කරන විටත් මහා කාශ්‍යප තෙරණුවන් මේ තත්වයට පත් වීම සඳහා, නොයෙක් අතින් යෝග්‍ය ව සිටි බව කිය යුතු ය. ඒ බව පළ වන සටහනක් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ ඇතුළත් වූයේත් ඒ නිසාම යයි සිතිය යුතු ය.

මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ නම් සඳහන් වන භික්ෂුන් අතුරෙන් අනෙකු හිමියෝ ද ඉතා වැදගත් ය. බුදුහු උන්වහන් සේට අන්තිම වචන රැසක් කීහ. එසේ ම අනෙකු හිමියෝත් බුදුන්ගෙන් නොයෙක් විධියේ දේ විමසූහ. එක් අවස්ථා වක දී උන්වහන්සේ “මාගමුත් කෙරෙහි කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද?”¹ කියාත් බුදුන්ගෙන් ඇසූහ. මෙයට පිළිතුරු දුන් බුදුහු, “කතුන් නො දැකීමත්, දුටුවත් කථා නො කිරීමත් හොඳ” යයි කීහ. ඒ දෙකම කරන්ට වුවොත් ඊළඟට අනුගමනය කළ යුතු පිළිවෙළ කුමක් දැයි අනෙකු හිමියෝ නැවතත් ඇසූහ. “එසේ නම් සිහිය පිහිටුවා ගෙන ක්‍රියා කරන්නා” යි ඊළඟට බුදුහු උපදෙස් දුන්හ.

අනෙකු හිමියන් කතුන් පිළිබඳ වූ විශේෂ කරුණක් බුදුන්ගෙන් ඇසුවේ මන්ද? යනුත් මෙහි ලා සැලකිය යුතු පැනයකි. කාන්තාවන් සිටු වණක් පිරිසේ දෙ ගොඩ කට ම වැටෙන හෙයින් ඔවුන්ගෙන් තොර වූ බෞද්ධ සමාජයක් ද නැත එසේ තිබිය දීත් ඔවුන් ගැන අමුතු පිළිවෙළක් අනුගමනය කළ යුතු ය. කියා ඇත්තේ එ වකට ඉන්ද්‍රියානු සමාජයේ කතුන් පිළිබඳව පැවති යම් යම් හැඟීම් මුල් කර ගෙන විය යුතු ය. කොටින් කිය තොත්, මුද්ධි කාලයේ බෞද්ධ කතුන්ට ලැබුණු නිදහස අබෞද්ධයන්ගේ ඊෂ්ඨාවට හා සැකයටත්, බියටත් කරුණු විය. ඔවුහු ඒ අනුව විශ්‍රේෂ්ටයන් භික්ෂු ශාසනය විවේචනයට හා අපහාසයට ලක් කළහ.

1. v පරි. 11 ඡේ. 9

මේ ගැන බුදුන් කරමට ම දැන සිටි අනික් පුද්ගලයා අනද භිමි ය. එ පමණක් නො ව, උන්වහන්සේ කතූන්ට සමාජයේ ඉහල තැනක් ලබා දීම සඳහා බුදුන් සමග වාද පවා කළහ. එබුන්දකුට කතූන්ගේ නන්වය පිළිබඳ ව විශේෂ දැනීමක් හා හැඟීමක් තිබෙන්නට ඇතැ යි අමුතු වෙන් කිය යුතු නො වේ. මේ නිසා ම අනද භිමියන් බුදුන්ගේ අන්තිම මොහොතේ දීත් මේ ගැන ප්‍රශ්න කිරීමට කල්පනා කළ බව සිතිය යුතු ය. යම් විධියකින් උන්වහන්සේට මේ ගැන බුදුන්ගෙන් අසන්නට බැරි වුණා නම් පසු ව එය වෝදනා ලැබිය හැකි කරුණක් වන්නට ද ඉඩ තිබුණේ ය. අනද භිමියන්ට විරුද්ධ ව ඒ නියායෙන් කගහ ලද වෝදනා කීපයක් ම තිබීමත් මෙයට නිදසුන් කොට ගත හැකි ය. මෙබඳු වෝදනා අතර කතූන් ලවා පළමු ව බුදු සිරුර වැන්දවීම ද එකකි 1 මෙය පසු කාලයේ, එ නම් ප්‍රථම සංගායනා කාලයේ, තෙරවරුන් විසින් කරන ලද වෝදනාවක් බවත් එහි ගැබ් ව ඇත්තේ ආදි කල්පික හැඟීමක් බවත්, කිය යුතු ය. මෙහි ලා අනද භිමියන් සිය නිදහසට කරුණක් සේ කියා ඇත්තේ කතූන්ට අවේලාවන නිසා හෙවත් ඔවුන් කලින් ගෙවලට යැවිය යුතු නිසා ඔවුන් ලවා පළමු ව බුදුන් වැන්දවූ බව ය. එහෙත් මෙය එ ද උන්වහන්සේ පවා නො සිතූ තරම් උසස් උදරතර ශිෂ්ට වාරිත්‍රයක් බව පසු කාලයේ ලෝකයා පිළිගෙන ඇත. මෙයින් පෙනෙන්නේ අනද භිමියන් කාලය විසින් සද්වාරයේ අග්‍ර ගණ්‍ය නායකයාණ කෙනකුන් බවට පත් කරන ලද සැටි ය.

මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ එන ශ්‍රේෂ්ඨ භික්ෂු ගණ්‍යව අයත් තවත් සම්භාවනීය කෙනෙකි අනුරුද්ධ භිමියෝ. උන්වහන්සේ බුදුන් පිරිනිවේද්දී ලඟ සිටි මහ තෙරවරුන් ගෙන් ද කෙනෙකි. එසේ ම බුදුන් පිරිනිවන් පෑ පසු

1. වුල්ල වග්ග පාළි: (පංචසභකකඛන්ධක) සද්ධානිස්ස සං. 409 පිට.

ඉතා අර්ථවත් සංවේගාත්මක ප්‍රකාශනයක් කෙළේත් උන් වහන්සේ ය. මේ හැර, බුදුන් වහන්සේගේ ආදාහන කට යුතු නම නියම කරවීමේ දී ප්‍රධාන අනුශාසක වශයෙන් ක්‍රියා කළේත් උන්වහන්සේ ය.

මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ එන මෙබඳු වූ මේ ශ්‍රේෂ්ඨ භික්ෂූන් අතර උන්වහන්සේලාගේ තත්වයට හාත්පසින්ම වෙනස් වූ නමක් ද ඇත. ඒ නම්, සුභද්ද ය.¹ මොහුගේ මේ නමෙහි තේරුම 'ඉතා හොඳ' යන්න වුව ද පුද්ගලයා එ තරම් හොඳ වූ බවක් නො කියවේ. එයට එක් හේතුවක් වූයේ ඔහු බුදුන්ගේ පරමාර්ථ හෝ ආදර්ශ ගැන නො දැන මහලු කල පැවිදි වීම ය. වයස වැඩිකම නිසා ඔහුට අලු තෙන් යමක් ඉගෙනීමට ද කල් මද විය. මෙසේ අනව බෝධියෙන් යුක්ත ව සිටි මේ පුද්ගලයා බුදුන් පිරිනිවි බව අසා සතුට පල කෙළේ ය; සෙස්සන්ට ද එ ගැන කතාගොටු නො වන්නා යි අවවාද කෙළේ ය.

මේ කරුණ මේ අයුරින් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයට ඇතුළත් කිරීමෙන් එක් අතකින් බෞද්ධයන්ගේ නිදහස් මධ්‍යස්ථතා ගුණයක් පල වේ. තවත් අතකින් කල්පනා කරන විට මෙය බුදුන්ට විරුද්ධ ව පැවතී එක්තරා බල වේගයක ස්වරූපය පෙන්වන්නකා යි ද කිය හැකි ය. මේ දෙකින් පලමු වන කරුණ ඉතා සැලකිය යුතු ය. ඒ අනුව සිතන විට මෑදහන් බෞද්ධයා කිසි යම් විරුද්ධ වාදියකුගේ හැඟීමක් පවා නිකම් ම යට පත් කිරීමට වැයම් නො කරන්නකු බව ඔප්පු වේ. මේ උසස් ප්‍රතිපත්තිය නිසා බුදුන් පිරිනිවන් පෑ වේලේ ඒ පිළිබඳ ව ප්‍රීතිය පල කළා වැඩි උගන්කමක් පවා නැති මහල්ලකුගේ වචනයක් එ ලේසින් ම සටහන් කර තැබිය යුතු ය යි පැරණි මහ තෙරවරු තීරණය කළහ.

1. සුභද්ද නම් වූ පරිබ්‍රාජකයෙක් ද මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ එයි. ඔහු බුදුන්ගේ අත්හිම 'සක්ඛි භාවක' විය.

මෙයින් ප්‍රකට වන දෙ වන කරුණද බුදුන්ට හා උන්වහන්සේගේ ධර්ම විනයටත් විරුද්ධ ව සිටි පිරිසකගේ අදහසක් විභද කරන්නකැ යි කිය යුතු ය. සුභද්ද කෙබඳු කෙනකු වුවත්, කොතරම් නුගන් ලාමක පුද්ගලයකු වුවත් ඔහු පළ කළ හැගීම ඔහුට ම වෙන් කර ලීම හරි නැත එක වචනයකින් කියතොත්, ඔහු බුදුන් ජීවත් ව සිටිය දී උන්වහන්සේගේ විනය ක්‍රමවලට නදින් විරුද්ධ ව සිටි පිරිසකගේ ප්‍රතිනිධියෙක් විය. මේ පිරිස විටින් විට හැංගි හැංගී, බල හින ව, බිය ව, විසු නමුත් යම් යම් අවස්ථාවල එළියේ අදහස් හා හැගීම් පළ කළහ. සුභද්ද මොවුන් අතුරෙන් කෙනකු වුණා පමණි. ඔහු තමාගේ නුගන්කම හා වයස්ගතකමත් නිසා බුදුන්ගේ මල සිරුර ආදාහනය කරන්නටත් කලින් සාමාන්‍ය ශිෂ්ට සම්ප්‍රදායට පවා පටහැනි ව, බුදුන් පිරිනිවීම ගැන සතුට පළ කෙළේ ය. මෙයින් තේරුම් ගත යුත්තේ මෙසේ වචනයෙන් සතුටක් පළ නො කොට එ ගැන තුටු වූවන් තවත් සිටින්නට ඇති බව ය.

එයට ඇති ලොකු ම සාක්කිය අතිකක් නො ව, මහා කාශ්‍යප මාහිමියන් නො පමා ව ධර්ම (විනය) සංගායනා වක් කරවීමට කල්පනා කිරීම ය යම් විධියකින් සුභද්ද ගේ ප්‍රකාශය ඔහුට පමණක් සීමා වූ දෙයක් නම් මෙ තරම් විශාල ව්‍යාපාරයක් අවශ්‍ය නො විය හැකි ව තිබුණේ ය. එහෙත් සුභද්දගේ වචනය කිසි යම් බල වේගයක ලකුණක් බව මහා කාශ්‍යප මාහිමියන්ට වැටහිණි. එහෙත් උන්වහන්සේ සුභද්දගේ වචන කන වැටුණු මොහොතේ එ ගැන කිසිවක් කීමට හෝ කිරීමට ඉක්මන් නුවුහ. උන්වහන්සේ එසේ යමක් කළේ නම්, “ඔන්හු බුදුන්ගේ ඇහැ පියවෙන කොට ම සංඝයා අතර කලබල පටන් ගත්තා!” යි බොහෝ දෙනාට වෝදනා කළ හැකි ව තිබුණේය එ හෙයින් මහා කාශ්‍යප මාහිමියෝ එබඳු කථාන්තරවලට ඉඩ නො තබා එ වේලේ කල්පනාවෙන්

හා ඉවසීමෙන් යුතුව ක්‍රියා කළහ. අනික් අතට, සුභද්ද කථා කළ අවසානව බුදුන් පිරිනිවීම නිසා ඇති වූ 'සංවේග කාල පරිවේෂදය' වූ හෙයින් වෙන යමක් ගැන විශේෂ සදහනක් හෝ යෝජනාවක් කිරීමට ඉඩක් ද නැති විය. මේ නිසා මහා කාශ්‍යප මාහිමියන් නියමිත කාලයක් හෙවත් තෙමසක් ඉකුත් වෙද්දී සුභද්දට හෝ සුභද්ද පාක්ෂිකයන්ට වුවමනා පරිදි ක්‍රියා කරනට අවකාශ නො තබා ධර්ම චිත්තය සංගායනාවක් කරවූහ.¹ එය විසිරී පැවති බුදු දහම නමැති මල් රැස ඒකරුශි කිරීමක් බඳු විය.

මේ සදහා මහා කාශ්‍යප මාහිමියන් ඇතුළු සංඝයාට උදව් පිණිස ඉදිරි පන් වූ බල සම්පන්න රජෙක් ද විය. ඔහු අතිකෙක් නොව, මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ නම් සදහන් වන අජාතශත්‍රු ය. මොහු බුදුන් වහන්සේගෙන් විවිධ අනුශාසනා ලැබුවෙකි. වරක් මොහු වජ්ජී රජුන්ට පිරිද්ධව ව සුදු කරනු රිසි ව, එය හරිසා ද, නොයා දැයි විමසුවෙන් බුදුන්ගෙනි. මොහු මේ සදහා තමාගේ අගමැති වූ වස්සකාර බුදුන් වෙත යැවූ සැටින්, බුදුන් ඔහුට වජ්ජීන්ගේ සප්ත අපරිහානිය ධර්ම පහදා දී රජුගේ යුද්ධාශාව තුනී කරවීමට මග පාදු සැටින් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ මැනවින් සදහන් වී තිබේ. මෙයින් හෙළි වන්නේ අජාතශත්‍රු මුල් කාලයේ කෙසේ වුවත් පසුව බුදුන්ගේ අවවාදවලට කන් දුන් හක්නිමත් හිතවත් බෞද්ධ දයක යකු වී සිටි බව ය. ඔහු බුදුන්ගේ ආදහනයෙන් පසු උන්වහන්සේගේ ධාතු ලබා ගෙන ඒවා තැන්පත් කොට ටුපයක් කරවූ වගන් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ කියවේ. මේ මෙසේ නම් මෙබන්දකු පළමු වන ධර්ම සංගායනාව ආදාහා මහා කාශ්‍යප මාහිමියන්ට ආධාර හා අනුබල දීමත්, ආරක්‍ෂාව සලසා ලීමත් අනිවාර්යයෙන් සිදු විය යුතු ව තිබුණු දෙයකැ යි කියා යුතු ය.

1. වුල්ෆ් වග්ග පාලිපස් පංචසතිකක්ඛන්ධකං (405 - 413) පිටු හා ලංකා බෞද්ධ සංස්කෘතිය (දෙවන සං. 249 - 257 පිටු) ද බලනු

මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ එන රජුන් හෝ රජ කුමර කුමරියන් අතර වජ්ජී, ලිච්ඡතී, මල්ල යන වර්ගවල අය ද බොහෝ වූහ. ඔවුන්ගෙන් වජ්ජීන් කෙරෙහි, විශේෂයෙන් ඔවුන්ගේ පාලනය කෙරෙහි බුදුන් තුළ පාවති පාහැඳීම ඉතා විශාල විය. බුදුන් ඔවුන්ට දෙසූ (නැත හොත් ඔවුන් ගේ) අපරිහානිය ධර්ම මුල් කොට ගෙන භික්ෂූන්ට පවා අපරිහානිය ධර්ම දෙසීමෙන් ඒ බව වැඩි දුරටත් ඔප්පු වේ. මෙසේ ම වජ්ජීහු ද බුදුන්ට හා සංඝයාටත් ඉතා උසස් ලෙස සන්කාර සම්මාන කළාහු වූහ.

මේ අයුරෙන් ම ලිච්ඡතීහුත් බුදුන්ට හා සතුන්ට සැලකූ හොඳ දයකයෝ වූහ. එසේ ම බුදුන් ද ඔවුන් ගැන විශේෂ හැඟීමකින් යුතු ව සිටි බව ඔවුන් අරභයා කියා තිබෙන වචනවලින් පෙනේ. උන්වහන්සේ වරක් ඔවුන්ගේ රූප ශෝභාව වනමින්, “ඔවුහු තවතිසා වැසි දෙවියන්ට සමාන ය” කියා තිබේ.¹ මේ වගීයට අයත් යම් යම් වර්ත මාන ඉන්ද්‍රියානු ජන කොටස් ගැන විමසන විට දැනුදු ඔවුන්ගේ රූප ශෝභාව ආකර්ෂණීය ව පවත්නා සැටි දැක්ක හැකි ය. එ හෙයින් එයින්ද බුදුන්ගේ රූප සෞභ්‍ර දර්ශ වර්ණනය ඉතා හරි බව ඔප්පු වේ.

ලිච්ඡතීන් මෙන් ම මල්ල රජ දරුවනුත් බුදුන්ට හා සතුන්ට භිතවත් ව සිටි බව මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයෙන් ප්‍රකට වේ. මේ දැඩි භිතවත්කම නිසා ම බුදුන් ද පිරිනිවන් පෑම සඳහා ඔවුන් අතරට වහින්නට ඇතැ යි සිතිය හැකි ය. උන්වහන්සේ පිරිනිවන් පාන දිනයේ පවා කල් ඇති ව ආනන්ද භිමියන් මගින් ඒ පිළිබඳ පණිවුඩය යැවූයේ (ගණ තාන්ත්‍රික) මල්ල රජ දරුවන් වෙත ය. ඒ ආසු මල්ල රජුන් මෙන් ම ඔවුන්ගේ දේවිවරුන් හෙවත් බිරියන් ද (පවුල් පිටින්) හඩා වැලපෙමින් දුක් දොම්නස් පල කළ සැටි මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ සඳහන් ය.² මින් පසු

1. ii පරි. 14 ඡේ.
 2 v පරි. 29 ඡේ.

අනද භිමියන් මගින් බුදුන්ගේ පිරිනිවීම පිළිබඳ පළමු වන පණිවුඩය ලැබුවෝත් මල්ල රජ දරුවෝ ම ය. ඔවුහු ඒ අනුව පුරා සත් දිනක් යන තුරු ගදින් මලින් පමණක් නො ව, නැටුම් ගැයුම්වලින් ද බුදුන්ගේ මල සිරුරට උපහාර දක්වා අපමණ ගෞරවාචාර ඇති ව තමන්ට අයත් මකුටබන්ධන නම් වෛත්‍ය ස්ථානයට ගෙන ගොස් එය ආදාහන කළහ. මේ පිළිබඳ ව මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ ස වන පරිවෙෂ්ඨයේ එන විස්තර කථාව අතිශයින් ප්‍රසාද සංවේග ජනක ය.

මෙයින් දන හැකි වන තවත් සැලකිය යුතු දෙයක් නම් අද පවා බොහෝ බෞද්ධයන් අතර ප්‍රචලිත ව පවත්නා ඇතැම් ආදාහන චාරිත්‍රවල මූල කොතැන ද යන්න ය. මේ ගැන සොයන විට මෙයට කලින් හෙවත් බුදුන්ගේ ආදාහනයට පෙර කරන ලද විශාල බෞද්ධ ආදාහනයක් ගැන ද විස්තර දැන ගන්ට නැත. බුදුන්ගේ ආදාහනයට කලින් සිදු වූ අග සව් දෙ නමගේ ආදාහන ගැන පවා අසන්ට ඇත්තේ මද කරුණක් පමණකි. එ හෙයින් බෞද්ධ ලෝකයේ අතිඋදර ආදාහන පූජාව පවත්වා ඇත්තේ බුදුන්ගේ මල සිරුරට ය යි කීමෙහි වරදක් නැත. එය සක්විති රජකුගේ මල සිරුරකට දැක්වූ ගෞරවාචාර යක් බඳු විය. මේ කරුණ තේරුම් කිරීම සඳහා මෙ කල පවා ඇතැම් බෞද්ධ රජුන් ගේ මල සිරුරුවලට දක්වන යම් යම් පුද සිරිත් ගැන ද සඳහන් කළ හැකි ය. මෙබඳු දේ වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබෙන්නේ නාසිලන්ත, ක්‍රමිබෝජ වැනි රටවල දී ය. ඒ රටවල රජකු මල පසු අවසාන ගෞරව දක්වන්නේ විවිධ පුද සිරිත් සහිත ව ය. ඒවායින් බොහොමයක් සාටෝප ය, සාඛම්බර ය. ඒවා අසන දකින බැහැරියන් ඇතැම් විට මරණයකදී එ තරම් දේ අවශ්‍ය දැ යි ප්‍රශ්න කරන බව ද පෙනේ. ඒ කොයි හැටි මුවක් ඔවුහු එබඳු දෙයට පුරුදු ය.

මේ අනුව කල්පනා කරන විට මෙයට දෙ දහස් පන් සිය වසරකට පෙර බුදුන්ගේ ආදාහනයේ දීන් දින ගණනක් යන තුරු, මල සිරුර නරක් නොවන සේ තබා ගෙන, එයට ගෞරව පිණිස නැවුම්, ගැසුම්, වැසුම් පැවැත්වීම, සැරසිලි කිරීම, මණ්ඩප සැදීම, මල් පිදීම, මල්වලින් අලංකාර කිරීම වැනි දේ කර තිබෙන සැටි පෙනේ. මේ වාසින් නැවුම්, ගැසුම් ආදී දේ දුක් බහුල, ගෝකාකුල අවසථාවකට ගැලපේ දැයි මෙහි දී කෙනකුට ප්‍රශ්න කළ හැකිය. මෙයට දිය යුතු පිළිතුර තරමක් ගැඹුරු ය. එහෙත් මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ දී කෙනකුගේ මරණය කවදා හෝ සිදු වන්නක් හෙයින් එ ගැන දුක් නො විය යුතු බව දක්වා ඇත. මේ නිසා මරණ මොහොතක දීත් සාමාන්‍ය වේලාවක දී මෙන් දුක් නො වී, දොම්නස් ගති නො දක්වා සිටින්නවුන්ට නැවුම් ගැසුම් ආදිය පැවැත්වීමට බාධාවක් නැත. බුදුන්ගේ ආදාහන දිනවල දීත් මල්ල රජ දරුවන් ප්‍රධාන අය මේ බව පළ කිරීමට මැලි නො වූ හෙයින් ඔවුන්ට උත්සව විලාසයෙන් කල් ගෙවීමට පිලිවත් විය. මෙහි තවත් වැදගත් අංගයක් වූයේ ගේ දොර, පාර තොට ආදී තැන් පිරිසිදු කොට ඒ තැන් මල්වලින් වසා ලීම ය. මෙය හුදු හක්නි පූජාවකැයි කියතත් මෙයින් පළ වනුයේ උත්සව විලාසයක් ම ය. මේ නිසා මෙකල පවා බුරුමය වැනි රටවල, විශේෂ යෙන් බෞද්ධ භික්ෂූන්ගේ ආදාහන උත්සවවල තනිකර සංවේශයක් ම නො ව, එක්තරු ප්‍රසාද ලීලාවක් ද දක්නට තිබේ.

මෙ තෙක් මෙහි සිදහන් වූ ඇතැම් ආදාහන පූජෝප භාර භික්ෂූන් අතරත් දක්නට ලැබෙන නමුත් මල සිරුරු දවා ඇට කැබලි වෙන් කර ශුන්ම ඔවුන්ගේ සිරිතක් නො වේ. මේ නිසා මෙය බෞද්ධයන්ට විශේෂ වූ වාරිත්‍රයක් සේ සැලකිය යුතු ය. මේ අනුව බුදුන්ගේ මල සිරුර දූවෙද්දී දිය ඉස ගිනි නිවා ඇට කැබලි වෙන් කර

ගත් සැවි මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ දැක්වේ.¹ ඉන් පසු ඒ ආට හෙවත් ධාතු රැකවරණය කරමිනුත් නැවුම් ගැසුම් ආදිය කරන ලද බව කියවේ. ඒ පිළිබඳ ව මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ එන සටහනේ බුදුන්ගේ ධාතු මුර කිරීම සඳහා කඩු හා දුනු ගත්තවුන් ද යෙදවූ බව සඳහන් ය.

මෙහි දී ශාන්ති නායකයකුගේ ධාතු ආරක්‍ෂා කිරීමට අවි ගත් මිනිසුන් යෙදවීම හරි ද? කියාත් කෙනකුට ප්‍රශ්න කළ හැකි ය. එහෙත් එසේ කිරීමට හේතුව ධාතු බෙදා ගැනීමේ දී අරගලයක් ඇති විය හැකි ය යන සැකය විය යුතු ය. ඒ හැර, රජයක සම්බන්ධය ඇති ව කෙරෙන රැකවරණයකදී අවි ගත්තවුන් යෙදවීම විශේෂ සැලකිල්ලක් කොට ගිණිම පෙර පවා පැවති වාරිත්‍රයක් විය. මේ අනුව ගියාහු අද වුව ද ඇතැම් ආගමික වස්තුවලට එබඳු ගරු සැලකිලි දක්වති. එ හෙයින් මෙය නරක වේදනාවකින් කළ වැරදි වැඩක කියා තිශ්වය කළ නො හැකි ය.

අතික් අතට, මුලින් සිතූ පරිදි බුදුන්ගේ ධාතු නිමිති කොට එක්තරා කෝලාහලයක් ද සිදු වන්ට ඉඩ තිබුණු නිසා ඉහත කී ආරක්‍ෂා සංවිධාන කිරීම ඉතා හරි ය යි කිය හැකි ය. මේ ධාතු ලබා ගැනීම සඳහා පොරයට මෙන් ඉදිරි පත් වූවන් අතර බලවත් රජවරු ද වූහ. ඔවුන්ගෙන් ඇතමෙක් බුදුන්ගේ නැයෝ ය; ඇතමෙක් නොයෙක් පෙදෙස්වල විසූ උන්වන්සේගේ වංශිකයෝ ය, හෙවත් ක්ෂත්‍රියයෝ ය; ඇතමෙක් සුප්‍රසිද්ධ බමුණෝ ය. මෙබඳු වූ නොයෙක් දෙනා සර්වඥ ධාතු නිසා දැඩි සේ කලී කලහ කර ගන්ට වුණි නම් එය ඉතා බරපතල විය හැකි ව තිබුණේ ය. ඒ නිසා ම සමාදානයෙන් බෙදා ගන්නා තුරු ධාතු ආරක්ෂා කර ලීමට මල්ල රජ දරුවන් වැයම් කළ

1. v පරි. 31 පඪ.

බව පෙනේ. එසේ ම ඒ උත්සාහය සඵල වූ හෙයින් අන්තිමේ දී ද්‍රෝණ නම් බමුණකු ලවා සාමයෙන් ධාතු බෙදවා ගැනීමට කාහටත් පිළිවත් විය.

මේ නිමිති කොට කථා කළ ද්‍රෝණ බමුණා ශාන්තිවාදී වූ බුදුන්ගේ ධාතු ලබා ගැනීම පිණිස අශාන්තියෙන් ක්‍රියා කිරීම හරි නැතැ යි හැම දෙනාට ම මතක් කර දුන්නේ ය මේ ගැන වඩාත් හොඳින් කරුණු පහදා දිය යුතු ව තිබුණේ මල්ල රජුන්ට හෝ කුසිනාරා පෙදෙස් වැසි සාමාන්‍ය ජනයාට හෝ නො ව, ඇත මැන සිට ධාතු ලබා ගැනීම සඳහා කුසිනාරාවට එක් රොක් වූ විවිධ ජන සමූහවලට ය. මල්ලයන් තුළ නම් බුදුන්ගේ පරම ශාන්ත ජීවිතය ගැනත්, උන්වහන්සේගේ උතුම් ආදර්ශ ගැනත් සැහෙන තරම් අවබෝධයක් තිබුණු බව කිව යුතු ය. මහා පරි නිර්වාණ සුත්‍රයේ දැක්වෙන පුක්කුස¹ මල්ල රාජ පුත්‍රයා වැනි අය බුදුන් දිවමත් ව සිටිය දී උන්වහන්සේ වෙත පැමිණ කරුණු විවාරා දන බලවත් ප්‍රසාදයට පත් වුණු සැටි ඉතා ප්‍රකට ය. මේ නිසා මල්ලයන්ට කරන්ට සිදු වී තිබුණේ බුදුන්ගේ ඒ ගෞරවනීය තත්වය රැකීමත්, සෙස් සන්ට ඒ පිළිබඳ නියම අවබෝධයක් ලබා දීමත් ය. ඔවුහු එය ඉතා හොඳින් ඉටු කළහ. ඒ නිසා කිසිදු දුර්ඝටනාවක් නැති ව බුදුන්ගේ ධාතු ඒ ඒ තැන්වලට හා පෙදෙස්වලට ගෙන යා හැකි විය.

මේ ධාතු කථාවේ අග බුදුන්ගේ දළ දෘපිලිබ්ඳ ව (ලංකාවේ හික්ෂුන් විසින්) කරන ලද සටහනක් ද ඇත. එය ඉතා සැලකිය යුතු ය. එහි කියවෙන දළ දෘ අතුරෙන් ගඤ්ඤයට ගෙන යන ලදු යි කියන දළ දෘව එහෙත්

1. vi 08. 14 00න් 19 තෙක් ඡේ.

චිත්තයට ගෙන ගිය බවක් කියවේ.¹ මේ හැර, කලීගු රටට ගෙන යන ලදු සි කියන අනික් දළ දුවක් මේ රටට ලැබුණු සැටි ලංකා ඉතිහාසයේ සඳහන් ය.²

ඉහත කි ධාතු කථාවෙන් ප්‍රකට වන ඉතා සැලකිය යුතු කරුණක් නම් බුදුන් පිරිනිවන් පෑන්ටත් පෙර සිට ම උත්වහන්සේගේ මහනිය ගුණ හා අතිපූජනීය තත්වය පිළිබඳ විශාල අවබෝධයක් ඒගේමයෙන් උතුරු දඹදිව නොයෙක් පෙදෙස්වල පැතිර පැවති බව ය. මෙයට නිදසුන් වශයෙන් ඉදිරි පත් කළ හැකි බොහෝ කරුණු බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ ඇතත් ඒවා මෙහි දැක්වීමට ඉඩ නැත. මෙහි දී විස්තර කළ යුත්තේ හැකි තාක් දුරට මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ එන කරුණු ය. ඒවා අතර බුදුන්ගේ අතිවිශිෂ්ට චරිත ශක්තිය හා කරුණා ගුණය පෙන්නන උදාහරණ කීපයක් ඇත. බුදුන් වේසාලියේ අම්බපාලීගේ අඹ උයනට වැඩම වීම පිළිබඳ කථාන්තරය ද මෙබඳු වැද ගත් නිදසුන්වලින් එකකි.

අම්බපාලී බුද්ධ කාලයේ උතුරු දඹදිව විසූ ප්‍රසිද්ධ ගණිකාවකි.

“ඇ කොතරම් රූප ශෝභාවකින් හා ප්‍රිය මනාප කම්වලින් යුක්ත වුවා ද කිව හොත්, නොයෙක් රාජ කුමාර වරු ඇ සඳහා පොර කන්ට වූහ. අන්තිමේ දී ඒ සියල්ලන් ගේ කලහ ඡංසිඳුවා ඔවුන්ගේ පොදු පරිභෝගය සඳහා ඇ ගණිකාවක හැටියට යොදන ලද බව ථෙරී ගාථා අටුවාවේ කියා තිබේ.”³

මෙබඳු වූ ගණිකාවක ගැන එ කල දඹදිව විවිධ අදහස්, හැඟීම් හා කතිවාරුත්, කයිකතන්තරත් බහුල ව

1. ලංකා බෞද්ධ සංස්කෘතිය (දෙ වන සං.) 332-340 පිටු බලනු
2. „ „ „ „ „ 329-332 „ „
3. බෞද්ධ ලෝකය: (තෙ වන සං.) 110 පිට.

පවතින්ට ඇතුළුවාට ද සැක නැත. එහෙත් බුදුහු ඒ කිසිවක් නො නකා සාමාන්‍ය ලෞකික ආශාවලින් හා ලිංගික ජීවිතයෙන් ඇත් වූ විශාල හිඤ්ඤ පිරිසක් ද කැටුව අම්බපාලීගේ අඹ උයනට වැඩ එහි නතර වෙති. එහි දී උන්වහන්සේ හිඤ්ඤන්ට සනියෙහි හෙවත් සිනේ ස්වභාවය දැන එය පාලනය කර ගැනීමෙහි අගය කියා දෙති. උන්වහන්සේ 'මාගමුන් කෙරෙහි කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද?' යි අනද හිමියන් අසන ප්‍රශ්නයකට පිළිතුරු දෙමිනුන් කියන්නේ මෙසේ සිතිය පිහිටුවා ගෙන ක්‍රියා කළ යුතු බව ය. 1

මේ කොටස කරුණුවලින් හෙළි වන්නේ බුදුන් අවශ්‍ය නැත දී හිඤ්ඤන්ට අවශ්‍ය දේ කියා දෙමින් නිර්භීත ලෙස හා සෘජු ලෙස ක්‍රියා කිරීමට ඔවුන් පුහුණු කරවන සැටිය. මේ නිසා උන්වහන්සේ මහ සඟ පිරිසකුත් සහිත ව අම්බපාලීගේ අඹ උයනට වැඩම වීම කිසි සේත් විස්මයට කරුණක් නො වේ.

අම්බපාලී ගණිකාවක වුව ද බලවත් නැනැත්තියකි. ඇට ගුණිකා වෘත්තියෙන් ලැබුණු ආදායම ද විශාල විය. ඇ. බුදුන් දැක්ම සඳහා තමාගේ අඹ උයනට යන්නී රිය පෙරහැරකිනි. ඇ. තමාගේ රිය බුදුන් දැක්මට යන එන ලිව්ව්වන් වැනි බල සම්පන්න මිනිසුන්ගේ රියවල හප්පවයි. එසේ කොට ඔවුන් සමග තමාගේ කසිවාරුව කියයි. මෙය ද සාමාන්‍ය කසිවාරුවක් නො ව, අහි යෝගයකි. එ හෙයින් ලිව්ව්වු මෙයට පිළිතුරු දීම සඳහා බුදුන් වෙත ගොස්, 'සාමිනි, හිඤ්ඤ සංඝයා ශ්භිත ව හෙට අපේ දනය පිළිගන්නා'යි උන්වහන්සේගෙන් ඉල්ලති. එහෙත් බුදුහු කලීඤ් අම්බපාලීගේ ආරාධනයක් පිළිගෙන ඇති හෙයින් ඔවුන්ගේ ආරාධනය නො ඉවසති.

1. v 08. 11 සේ.

එය තමන්ට මදිකමකා යි, පරාජයකා යි ලිච්ඡවිහු සිතති. ඒ කොයි හැටි වෙතත් එයිනුත් අම්බපාලිගේ බලය හා ප්‍රභූත්වය ද, බුදුන්ගේ සපිර සාර ගුණයක් ද පළ වේ.

අම්බපාලි ගණිකාවක වුවත් බුදුහු ඇ සුළු කොට, පහත් කොට නො සිතති. ලෝකයා කුමක් කියද්ද, නො කියද්ද යි නො සලකා උන්වහන්සේ ඇගේ අඹ උයනේ ලැගුම් ගනිති; එසේ ම දානය සදහා ඇ කරන ආරාධනය ද පිළිගනිති. මේ අතර උන්වහන්සේ වෙත එන වංශවත්, වර්ණවත් පිරිසකට ඒ ඇරයුම වෙනස් කරවා තමන්ගේ ඇරයුමක් පිළිගන්වන්ට වුවමනා වේ. එහෙත් රජුන්ගේ ආරාධනයක් නිසා වුවත් සාමාන්‍ය කෙනකුගේ ආරාධනයක් ඉවත ලීම තථාගතවරුන්ගේ සිරිත නො වන හෙයින්¹ බුදුහු ඒ වංශවතුන්ගේ ඇරයුම පිළිගැනීමට එකඟ නො වෙති. මෙයින් පෙනෙනුයේ උන්වහන්සේ යුක්තියට හා සාධාරණයට මිස අනිකකට කන් නො දෙන බව ය.

මේ උතුම් බුදු ගුණයට නො දෙ වෙනි වන තවත් ගුණයක් ගැන ද මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයෙන් කරුණු දත හැකි ය. එය සදහන් වන්නේ චුන්ද නම් වූ රත්කරුවා දෙන ප්‍රසිද්ධ සුකර මද්දව² දාන කථාවට සම්බන්ධ ව ය. එහි කියවෙන පරිදි චුන්ද බුදුන් සහිත වූ සංඝයාට පිළි ගැන්වීම සදහා සුකර මද්දව සහිත දානයක් පිළියෙළ කෙරුණි ය. එහෙත් බුදුහු, කල් තබා ම, ඒ සුකර මද්දව තමන්ට මිස සෙසු භික්ෂූන්ට පිළිගන්වන්ට එපා ය යි කිහි. එ පමණක් නො ව, උන්වහන්සේ වලද ඉතුරු වූ සුකර මද්දව වලක් හාරා එහි දමා වසන්ට ද නියම

1. ඉප්ඛිම නිකාය: (මජ්ඣිම පණ්ණාසක) සවිකාර සූත්‍රය බලනු
2. iv පරි. 8 ඡේ.

කළහ. මින් පසු බුදුන්ට මේ සුඛර මද්දවය නිසා රක්තාතිසාරය වැලදී එයින් පිරිනිවීම ඉක්මන් වන තත්වයක් ඇති විය.

මේ බව වටහා ගත් බුදුන් වඩාත් තදින් කල්පනා කරන්ට වූයේ තමන්ගේ අවසානය ගැන ම නො ව, ඉතා කරුණාවෙන් තමන්ට දන් දුන් දායකයා ගැන ය. ඔහු පිළිබඳ ව අනද භිමියන් සමග කථා කළ බුදුහු ඔහුගේ දානය නිසා තමන්ගේ අනාවය සිදු වී ය යන හැඟීමක් ඔහු තුළ ඇති වන්ට ඉඩ නො තැබිය යුතු ය යි කිහ. මේ නිසා උන්වහන්සේ තමන් බුදු වූ දිනයෙහි සුජාතාව දුන් දානයත්, (චුන්දගේ) අන්තිම දානයත් එක බඳු ය යි පළ කොට ඒ බව චුන්දට කියා දිය යුතු ය යි ද අනද භිමියන්ට දැන්වූහ.

මෙහි දී සුඛර මද්දවය පිළිබඳ ව මෙන් ම බුදුන්ගේ මේ නිවේදනය පිළිබඳ වත් තව දුරටත් සලකා බැලිය යුතු කරුණු කිපයක් ඇත. 'සුඛර මද්දව' යන්නෙහි තේරුම 'උගුරු මස' යනු යි. එහෙත් එය අටුවා කරන් නෝ එයින් ගැනෙන්නේ 'විකිණීමට තැබූ මැදි විශේ උගුරු කු ගේ මුදු සිතිදු මස' ය යි කියති. මේ පිළිබඳ ව අතික් මත කිපයක් දරන්නාහු ද මෙයින් කියවෙන්නේ 'පස් ගෝ රස යෙදු බතකා' යි ද, 'රසායන බෙහෙතකා' යි ද, 'උගුරන් පොති කළ උණ කිලිල' ය යි ද, 'උගුරන් පාගපු හෝ භාරපු බිමේ හට ගත් හතු' ය යි ද කියති. එහෙත් මෙහි එන මුල් තේරුම අනුව සුඛර මද්දවය උගුරු මස ය යි ගැනීමට දැඩි බාධාවක් නැත. බොහෝ විට ත්‍රිකෝටි පරිඥාපදා වශ යෙන්, එ නම් අදිවිස (නො දුටු), අසුත (නො ඇසු), අපරිසං කිත (සැක කළ නො හැකි) ලෙස පිළියෙළ කරන ලද මස් බුදුන්ට හා සෙසු සංඝයාටත් දීම නොයෙක් දෙනාගේ පිළිවෙල විය. එ හෙයින් චුන්දට ද, එසේ පවත්න මාංසයක් හෙවත් විකිණීමට තිබුණු (උගුරු) මසක් ගෙන දන්

දීමට සිතනා විස හැකිය ඔහුගේ දනය ලබන වක වානුචේ දී බුදුන් අසනීප ගතියෙන් යුතුව කායික වෘ සෙන් දුබල ව සිටි නිසා එයින් වැඩි ශක්තියක් ලැබෙන වා ඇතැ යි ද ඔහුට කල්පනා වන්ට ඇත. ඒ අනුව ඔහු උතුරු මසට යම් යම් බේන් දුවෘ ද යොදා රසායනික ආභාරයක් මෙන් සකස් කළා වන්ට බැරි නැත. සිරුරේ දුබලකම් ඇතියවුන්ට නැත හොත් වයසට යියවුන්ට මෙසේ යම් යම් ඖෂධ යොදා හෝ නො යොදා පිළියෙල කළ මස් වර්ග දීම පෙර මෙන් ම අදන් දක්නට ඇති බව ද මෙහි ලා විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු ය.

චුන්ද පිළියෙල කළ සුකර මද්දවය මෙබඳු රසායනික සංයෝගයකැ යි සිතීමට අනුබල දෙන තවත් කරුණක් නම් එහි තත්වය බුදුන් කල් තබා දූන සිටීම ය. මේ දැනුම නිසා උන්වහන්සේ එය සෙස්සන්ට දෙන්ට එපා ය යි කිහ. යම් ගෙයකින් එය සාමාන්‍ය මසක් වී නම් අනුන්ට දෙන්ට එපා ය යි කීමේ තේරුමක් නැත. එසේ ම එය බුදුන් සඳහා ම පිළියෙල කරන ලද්දක් වී නම් සෙස් සන්ට නො දීම ද හරි ය. මෙසේ කොයි හැටියෙන් හෝ තමන් සඳහා පමණක් පිළියෙල කරන ලද මේ විශේෂ මාංසය නැත හොත් මාංස ඖෂධය ගැනීමෙන් බුදුන්ට බරපතල ලෙඩක් හට ගනී. ඇතැම් විට එය කලින් පැවති යම් යම් අසනීපකම් මුල් කොට හට ගැනිණැ යි ද සිතිය හැකිය. එහි නිදනය කෙබඳු වුවත් එයින් තමන්ගේ අවසානය ළං වූ බවත්, එය නො වැළැක්විය හැකි බවත් බුදුන්ට අවබෝධ විය. ඉන් පසු උන්වහන්සේ කල්පනා කෙළේ ඒ අන්තිම දන දුන් (අන්තිම) දයකයාට පිපිළිසර යක් ඇති වන්ට නො දී ඔහුගේ සිත පහදවා ලිය යුතු පිළිවෙල ගැන ය. උන්වහන්සේ අනද හිමියන් අමතා කෘතවේදී ගුණයෙන් පිරි කලින් සදහන් කළ කරුණ කිසා දුන්නේ ඒ අනුව ය.

මේ පිළිබඳ ව සිතා බලන විට මෙය මහා කාරුණික යාණ කෙනකුත්ගේ දයා බහුල ගතියක් බව එකවර ම පෙනේ. වෙන වචනවලින් කියතොත්, මේ නියම උදර මානුෂික ගුණයකි. මේ ගුණය ප්‍රකට කරවන තැන් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ එමට ඇත. ඒ හැම තැන කියවෙන හැම කරුණකින් ම හැඟෙන්නේ බුදුන් තමන්ගේ අවසානය ගැනින් තම අනුගාමිකයන්ගේ හා පොදු ලෝකයාගේ යහපත ගැනත් සිතා තිම කොට තිබුණු වග ය. මේ උසස් පිළිවෙල නිසා බුදුන්ට කිසිත් කනස්සල්ලක් නැති ව අන්තිම දවස් ගත කළ හැකි විය. එයට බලවත් සාක්කියක් නම් උන්වහන්සේ තමන් ගැන නො ව, අනුන් ගැන ම සිතීම ය; කථා කිරීම ය; ඔවුන්ගේ ම යහපත පතා ක්‍රියා කිරීම ය.

මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ කෙනකු නිකම් හෝ හදිසියේ හෝ කාලක්‍රියා කිරීමෙන්, හිතා කාලක්‍රියා කිරීමෙන්, ඇති වෙනස ය. හිතා මතා මැරෙන්නා, ඉහළ පෙළේ බුද්ධිමතකු නම්, පුරුෂ පරාක්‍රමයෙන් හා පුරුෂ ධෛර්යයෙන් නො පිරිහී සතිමත් ව මැරෙයි. එහෙත් නො සිතා මැරෙන්නකුට මෙබඳු හපන්කමක් කළ නො හැකි ය. ඒ හැර, ඔහු ධෛර්ය හීන ව, තමා කලින් සිටි තත්වයෙහුත් පහලට වැටී මැරේ. මේ අනුව කරුණු විමසන විට බුදුන්ගේ අවසානය හැම අතින් ම ආදර්ශවත් වූ බව කිය යුතු ය. උන්වහන්සේ තමාගේ අන්තිම කාලය ලං වෙද්දී තිර්හිත ලෙසත්, උසස් ලෙසත් එයට මුහුණ පාත්ට සූදනම් වූහ. ඒ කාලය තුළ උන්වහන්සේ වැඩි දෙනාට අවබෝධ කර වූයේ වඩා හොඳින් මැරෙන සාධි ය, නැත හොත් මැරෙත්ට පිලිවත් පිළිවෙල ය. මෙය ඉතා හොඳින් ප්‍රකට වන්නේ බුදුන් තමාගේ පිරිනිවන් පාඨ කාල සීමාව දැන ගැනීමෙන් පසු කරන ලද සාර පූර්ණ වර්ණනීය දෙසුම්වලිනි.

මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ දී බුදුහු අපරිහානිය ධර්ම හෙවත් නො පිරිහිවීමේ ඉගැන්වූ වන කරුණු සතළිස් අටක්

දක්වා ඇත. මේවා අතර හතේ කාණ්ඩ හයකි; හයේ කාණ්ඩ එකකි. ඒවායින් වජ්ජී රජුන් නිමිති කොට දක්වන ලද (හෙවත් ඔවුන්ගේ) සත් වැදෑරුම් අපරිභානිය කරුණු සෙසු සියල්ලට මුල් වී ඇති බව පෙනේ. ඒ වැදගත් කරුණු හත මෙසේ ය:¹

1. වජ්ජීන් නිතර එක් වීම; බහුල ව එක් වීම.
2. වජ්ජීන් සමගි ව එක් වීම; සමගි ව නැගී සිටීම; සමගි ව (රජකාරි) කටයුතු කිරීම.
2. වජ්ජීන් (පෙර) නො පැනවූ නීති නො පැනවීම; පැනවූ නීති නො සිදීම; පැනවූ පැරණි වජ්ජී ධර්ම (නීති) පිළිගෙන ඒවා අනුව පැවතීම.
4. වජ්ජීන් ඔවුන්ගේ මහල්ලන්ට (වැහිහිටියන්ට) සත්කාර, ගරුකාර, බහුමාන කිරීම; ඔවුන් පිදීම; ඔවුන්ගේ වචනවලට කන් දිය යුතු බව සිතීම.
5. වජ්ජීන් විවාහිත කුල කාන්තාවන්ට මෙන් ම අවිවාහිත කුල කුමරියන්ටත් තර්ජන හා බලාත්කාරකම් නො කර විසීම.
6. වජ්ජීන් ඔවුන්ගේ නගර ඇතුළත පිටත වූ වජ්ජී චෛත්‍යවලට (අලංකාරයක් දෙවොල්වලට) සත්කාර, ගරුකාර බුහුමන් කිරීම; ඒවා පිදීම; ඒවාට කලින් දෙන ලද, කරන ලද දූහැම් බිලි පුද නො පිරිහෙලා දීම හා කිරීම.
7. වජ්ජීන් (ඔවුන්ගේ) රහතුන් වෙනුවෙන් දූහැම් රැකවරණ යෙදීම; (ඒ නිසා) ඔවුන්ගේ පෙදෙසට නො පැමිණි රහතුන් පැමිණීම, පැමිණි රහතුන් පහසුවෙන් විසීම.

1. i පරි. 6 පවන් 12 හෙක් ෪,

ඉහත සදහන් කරුණු අනුරෙහි පළමු වැන්න එක් වීම ය මෙය ද විටින් විට සිදු වුවක් නොව, නිතර සිදු වුවකි; වැඩි වැඩියෙන් සිදු වුවකි. මෙයින් අදහස් කරනුයේ වජ්ජන් හැම මොහොතේ ම වාගේ එක් රැස් වූ බවකි; රැස් ව සාකච්ඡා කළ බවකි. මෙබඳු එක් වීම් හා සාකච්ඡා දිනකට හෝ සතියකට පවත්වන වාර ගණන මෙ පමණ ය යි නියමයක් නැත. ඒ නිසා වැඩ ඇතත්, නැතත්, න්‍යාය පත්‍රයක් තිබුණත්, නො තිබුණත් ගණ සැරේට රැස් වීම හා සාකච්ඡා කිරීම මෙයින් අදහස් කෙරේ. මෙසේ කරන්නවුන්ට තමන්ගේ මෙන් ම රටේත් දියණුව පිළිබඳ ව නො පමා ව කටයුතු සංවිධාන කළ හැකි ය. ඒ හැර, ඔවුන්ට සතුරන්ගෙන් වන හිරිහැර හෝ අනතුරු කවරේ දැ යි නිතර නිතර සොයා ගත හැකි ය. කොටින් කිය තොත්, ඔවුන්ට අසුවල් තැන අසුවල් දේ සිදු වෙතැ යි මොහොතක් පාසා දන ගත හැකි ය. මෙයින් ඔවුන්ගේ බලය වැඩි වේ; (ඔවුන්ගේ) සතුරන්ගේ නැත හොත් අභිතවතුන්ගේ බලය පිරිහේ.

මෙහි ආ දෙ වන කරුණ නම් සමගි ව ක්‍රියා කිරීම ය. මෙය ද වජ්ජන්ට මෑතවින් පුරුදු වුවකි. ඔවුහු ‘අපට අසුවල් වැඩේ නියමිත ව ඇත්තේ අසුවල් වේලාවට ය’, ‘අසුවල් කාරිය නියමිත ව ඇත්තේ අසුවලාවට ය’ යනු වෙන් පංගු ජේරුවට හෝ, ‘අපට අර වැඩේ ඇත,’ ‘මේ වැඩේ ඇත,’ ‘අර මතුල් ගෙදරට යන්ට ඇත,’ ‘මේ අව මතුල් ගෙදරට යන්ට ඇත’ යනුවෙන් සියක් දේ කිය කියා හෝ නො සිටිති. ඔවුන්ට යම් වුවමනාවක් ගැන දැන ගන්ට ලැබෙනොත්, බාගෙට කකා හෝ, බාගෙට ඇඳ ඇඳ හෝ, බාගෙට සැරසි සැරසි හෝ සිටිතත් ඒ සියල්ල වහා නුවතා, නලා හඬට රැස් වන හටයත් මෙන්, ඉදිරි පත් වීම සිරිත ය. වැඩ ඇති විට, කරදර, උවදුරු වැඩි වන විට ‘අපි ඉස්සර වෙලා යමු,’ ‘අපි හනිකට යමු’යි තරඟයට මෙන් ඉක්මනින් දුව පැන වැඩ කිරීමට ඔවුහු කැමැති ය ඔවුහු

ඔවුනොවුන්ගේ මහල අවමහල, දුක සැප යන හැම දෙයෙහි දී ම මෙසේ එක බඳු සමගියෙන්, උනන්දුවෙන් හා නො වෙනස් ගිතෙන් ක්‍රියා කරති.

වජ්ජීන් ගරු කළ තෙ වන කරුණ නම්, පෙර නො පැනවූ නීති නො පනවා, පැනවූ නීති නො ඉක්මවා විරුගන නීති ගරුක ව ක්‍රියා කිරීම ය. මෙය සාමාන්‍යයෙන් සිවිල් නීති, දණ්ඩ නීති යන දෙ පසට ම සාධාරණ ය. මේ කොයි නීති වුවත් කලින් පැවති පිළිවෙළ බලා ඒවාට අවිරුද්ධ වන සේ පනවා ගැනීම ඔවුන්ගේ සිරිත ය. මෙසේ නො කොට අලුත් බඳු නීති ආදිය පනවන විට මහා ජනයා කිපෙත්; එසේ කිපී පාලකයන්ට විරුද්ධ ව කැරලි ද ගසති මෙසේ ම නිත්‍යනුකූල ව අය කළ යුතු බඳු අය නො කරනොත් රට පාලනය කිරීම මෙන් ම හමුදා ආදිය නඩත්තු කිරීමත් අපහසු වේ එසේ වීමෙන් පාලනය මුළුමනින් ම දුබල වී සොර බිය, සතුරු බිය වැනි දේ බහුල වේ. මේ නිසා වජ්ජීහු මේ හැම දේ වළක්වා ගැනීම් වස් පැරණි නීති ආදිය අනුව ක්‍රියා කරති.

මේ නියායෙන් ක්‍රියා කරන වජ්ජීහු සොරකු අල්ලා ගත් විට, එකැවර ම ඔහු සොරෙකැ යි ප්‍රකාශ කරන්නේ නැති ව විනිසකරු ඇමතියත් වෙත ඉදිරි පත් කරති. ඒ ඇමතියෝ විනිස කොට, ඔහු නිසැක ව නො සොරකු බව පෙනේ නම්, මුදු ලති; එසේ නැති ව චූදිතයා ගැන තවත් සැක නම් තමන් කිසිත් නො කියා (නින්දාවක් නො දී) වෝහාරිකයන් (නීති විශාරදයන්) වෙත ඉදිරි පත් කරති, හෙවත් චූදිතයාට ඉහළ උසාවියකට යන්ට ඉඩ දෙති. එහි දී වෝහාරිකයෝ විනිස කොට චූදිතයා කේෂා සොරකු බව පෙනේ නම් මුදු ලති; එහෙත් තවත් සැක නම් (නියම හා නියෝග දත්) සුත්තධරයන් වෙත ඉදිරි පත් කරති, හෙවත් ඉදිරි පත් වන්ට ඉඩ දෙති. ඔවුහු ද විනිස කොට ඔහු නො සොරකු බව පෙනේ නම් මුදු ලති; තවත් සැක නම් (කුල පිළිබඳ නීති ද දත්)

අවසාන කලීයත් වෙත ඉදිරි පත් කරති, හෙවත් ඉදිරි පත් වන්නට ඉඩ දෙති. ඔවුහු ද කලින් කී පරිදි ක්‍රියා කොට වුදිතයා සෙනෙවි වෙත ද, සෙනෙවිගෙන් යුව රජු වෙත ද, යුව රජුගෙන් රජු වෙත ද ඉදිරි පත් කරනු ලැබේ. රජු ද විනිස කොට වුදිතයා නො සොරකු නම් මුද, ලයි. සොරකු බව නිසාක වෙයි නම් ප්‍රවේණි පොත කියවයි. එහි 'මේ වරද කළහුට දඩුවම මේ ය' යි ලියවී ඇති හෙයින් රජු ඒ අනුව වරදකරුට නියමිත හෙවත් සුදුසු දඩුවම දෙයි.

මෙහි එන නඩු විසඳුම් ක්‍රමය පිළිබඳ විස්තර කීප අතරින් ම වැදගත් ය. එක් වනුව එය ඓතිහාසික වැදගත් කමක් ඇත්තකි; දෙවනුව එය අගනා නීති මූල ධර්මයක් පදනම් කොට ඇත්තකි; තෙවනුව එය මානව නිදහසේ හා ආරක්ෂාවේ ඉහළ ම තත්වයක් පිළිබිඹු කරන්නකි; සිවුවනුව එය පැරණි පෙර දිග නීති ග්‍රන්ථ පිළිබඳ සදහනක් කරන්නකි.

ඓතිහාසික වශයෙන් සලකන විට වජ්ජීන් පිළිබඳ ව මෙහි සදහන් වන කාලය ක්‍රි. පූ. ෬ වන ශතකය බව පෙනෙන නමුත් ඔවුන්ගේ ඇතැම් වජ්ජී ධර්ම එයටත් වඩා පැරණි ය. බුදුන් ඔවුන්ට අපරිභානිය ධර්ම දෙසුවේ ඒවා ද අගය කරමිනි. එ හෙයින් ඔවුන් බුද්ධ කාලයටත් ශතක ගණනකට පෙර සිට උසස් නීති රීති ආදිය ගරු කළ වැදගත් රජ දරු පෙළක් වූ බව කිය යුතු ය. මෙහි දී වඩාත් සැලකිය යුත්තේ ඔවුන් නීතියේ ශ්‍රේෂ්ඨතම මූල ධර්මයක් වූ වුදිතයාගේ නිදහස හා ආරක්ෂාව කෙරෙහි දක්වා තිබෙන ගෞරවය යි. මේ නිසා 'වෙන්ත් බරපතල අපරාධ කාරයකු තබා සොරෙකා යි හඳුන් වන්නකු පවා වජ්ජීන් වෙත ඉදිරි පත් කළ විට ඔහු වරදකරුවකු හැටියට නො ව, වරදකරුවෙකා යි කියන්නකු හැටියට ගෙන තිබේ. ඒ අනුව වුදිතයා

නිසංක ව ම වරදකරුවෙකැ යි ඔප්පු වන තෙක් ඔහුගේ නිදහස හා ආරක්ෂාව සැලසීම වජ්ජීන්ගේ පිළිවෙල විය. මේ නිසා ඔවුන් මානව නිදහසේ නියම අරුත් දන්වමින් වූ බව කිය යුතු ය. ඒ උසස් දැනුමට අදාළ වන පරිදි ක්‍රියා කිරීම ද ඔවුන්ට ලේසි වූයේ ඒ දැනුමේ මඟිමයෙනි.

බෞද්ධ නීති ප්‍රතිපත්තිය වූයේත් හැම විට ම මානව නිදහස ගරු කිරීම ය. ඒ බව පහත සඳහන් නියමතෙන් ද හෙළි වේ:

“ආපත්ති දස්සනුස්සාහෝ
නා කාභබ්බෝ කුදුවනං,
පස්සිස්සාමි අනාපත්ති
ඉති කසිරාඨ මාගසං-”

(“කෙනකුගේ වරදක් දැකීමේ, සෙවීමේ උත්සාහයක් කිසි විටෙකත් නො කළ යුතු ය. කෙනකුගේ නිවැරදි බව ම දැකින්නෙමි යි, සොයන්නෙමි යි සිතා ගෙන විනිශ්චය කළ යුතු ය.”)

මේ උතුම් මූල ධර්මය නිසා සාමාන්‍යයෙන් වරද කරුවකු මිස නිවරදකරුවෙක් දඬුවමකට අසු නො වේ. එහි රහස අතිකක් නො ව, විනිශ්චයේ දී චූදිතයා නිවරද කරා බව ඔප්පු කිරීමට ඇති සියලු කරුණු, සියලු සැක තැන් සෙවීම ය. මේ සෙවීම එක් උසාවියක දී හෙවත් එක් විනිසකරුවකු ඉදිරියේ දී කර නිමවිය නො හැකි වේදැනට ඊළඟ විනිසකරුවකු වෙතට ගෙන යනු ලැබේ. වර්තමාන කාලයේ අභියාචන හෙවත් ඇපැල් ක්‍රමය ද මෙහි ම විකාශනයකැ යි කිය යුතු ය. මේ අනුව වජ්ජීන් කෙනකු අත්තිම වරට වරදකරුවකු බව ඔප්පු කෙළේ අනුපිළිවෙලින් විනිසකරුවන් හත් දෙනකුත් වෙත පැමිණ

විමෙනි. ඒ අයගෙන් හත් වැනියා රජු විය. ඔහු ද වරද කරුවකුට දඬුවම් කෙළේ ප්‍රවේණි පොත හෙවත් පරම්පරා ගත නීති පොත බලා ය.

මේ අනුව කල්පනා කරන විට මෙයට ශතක විසි පහකට හෝ එයටත් පෙර සිට ආ මේ උසස් තත්වය අදත් ලෝකයට ආදර්ශයක් බව අමුතුවෙන් කිය යුතු නො වේ. ඇතැම් විට නොයෙක් දෙනා විසින් ශිෂ්ට ය සි සලකනු ලබන යම් යම් රටවල පවා මෙ තරම් විශාල මානව නිදහසක් හා ආරක්ෂාවක් සැලසී නැති බව මෙහි දී මතක් කළ යුතු ය. ඒ නිසා ම නීතිය පිළිබඳ වූ පැරණි වජ්ජී ධර්ම සම්ප්‍රදාය මිනිසාගේ ගෞරවය පිළිබිඹු කරන කැඩපතකැ යි කීමට ද ඉඩ තිබේ.

වජ්ජීන් මෙසේ නීති ගරුක වීම නිසා මහාජනයා තමන්ගේ වරදවල දී තමන්ට ම දෙස් කියා ගත්තා මිස වජ්ජීන්ට දෙස් නො කීහ. මහාජනයා කියන්ට පුරුදු ව සිටියේ වරදක්, අපරාධයක් නිසා ම මිස නිරපරාධයේ නම් වජ්ජීන්ගෙන් ඔවුන්ට දඬුවම් නො ලැබෙන බව ය. මෙසේ වජ්ජීන් කෙරෙහි ප්‍රසාදයට පත් රට වැසියෝ වඩා හොඳින් හා උනන්දුවෙන් ජනෝපයෝගී කර්මාන්තවල ද යෙදුණහ. ඒ නිසා ම විවිධ කරදර ආදිය මැඩ ලා ගෙන මැන විත් රට පාලනය කිරීමට වජ්ජීහු ද සමත් වූහ.

වජ්ජීන් අනුගමනය කළ සතර වන ධර්මය වැඩිහිටියන්ගේ සිත් දිනා ගැනීම ය. මෙය ඔවුන්ගේ පහසුවට හා දියුණුවට හේතු විය. මේ සඳහා ඔවුන් කෙළේ තමන්ට වඩා වයසිනුත්, වෙන සැලකිය යුතුකම්වලින්, පිරිහුන් ව සිටියවුන්ට ආදර ගෞරව හා බුහුමන් කිරීම ය. මෙ පමණක් නො ව, ඔවුහු හෑම විට ම පිදිය යුත්තන් ද පිදූහ. ඔවුන් විසින් කරන ලද මේ සියල්ලට ම වඩා ඥානය විත ක්‍රියාව නම් වැඩිහිටියන්ගේ වචනවලට හෙවත් අවවාද

අනුශාසනාවලට කන් දීම ය. මෙසේ නො කොට නො සැලකිල්ලෙන් හෝ, සෙල්ලමෙන් හෝ කල් ගෙවීම පිරිනීමට ඊස දියුණුවට හේතු නො වන බව වජ්ජිනු දූත සිටියහ. අනික් අතට, කොසි විධියෙන් හෝ වැඩිහිටියන්ගේ අවවාද අසන විට තමන් නො දන් දේ හා නො දන් යුද්ධ උපාය ආදිය පවා දත හැකි වන සැටිත්, ඒවා අත් දුටු බෙහෙත් මෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ ඵල ගෙන දෙන සැටිත් ඔවුන්ට දත හැකි විය. එ හෙයින් ඔවුහු අඩුවක් නො තබා වැඩිහිටියන්ගෙන් ඒ ලාභය ලැබූහ.

වජ්ජිනගේ අවධානය මහත් ලෙස යොමු වූ පස් වන කරුණ, එ නම් කාන්තාවන් පිළිබඳ සැලකිල්ල ද ඉතා වැදගත් ය. එයින් ඔවුන් තුළ පැවති අතිවිශිෂ්ට ශිෂ්ට ලක්ෂණයක් හෙළි වේ. මෙය තේරුම් ගත හැක්කේ පෙර කාලවල ඉන්දියාව ආදී වූ නොයෙක් රටවල කාන්තාවන් කෙරෙහි දැක්වූ නො සැලකිල්ල ගැන විමසන විට ය. වජ්ජිනු කිසි විටෙකක් කාන්තාවන් ඉදිරියේ නො මනා ලෙස නො හැසුරුණාහ. ඔවුහු විවාහිත කතුන්ට මෙන් ම අවිවාහිත කතුන්ටත් පොදුවේ ගරු කළහ. ඔවුන් රජුන් වූ නිසා ඔවුන්ට ට්‍රිවමනා වුණි නම් කතුන් නො නිසි ලෙස පරිහරණය කරන්ටත්, ඔවුන්ට බලාත්කාරකම් පවා කරන්ටත් ඉඩ තිබුණි. එහෙත් ඒවා අශිෂ්ටකම් බව ඔවුහු දන්හ. එසේ ම එබඳු ක්‍රියා නිසා දුක් මහන්සි ගෙන ආදර යෙන් දරුවන් ඇති දැඩි කරන මවු පියන් තදින් කලකිරිය හැකි බවද ඔවුහු දූත සිටියහ. එයින් ඔවුන්ගේ පාලන කව්‍යාවලට ද බාධා ඇති විය හැකි වූ හෙයින් ඔවුහු එ වැනි අලාභවලට ඉඩ නො තබා මිනිසුන්ගේ සිත් වඩ වඩා සතුටු වන අයුරින් ශිෂ්ට සම්පන්න ව, ආත්ම දමනයෙන් යුක්ත ව හැසුරුණහ.

වජ්ජිනු ස වඩු ව පුජනීය සභාවලට ද හොඳින් ගරු සැලකිලි දැක්වූහ; ඒ තැන්වලට පරම්පරාගත ව දී

ගෙන ආ බිලි පුදන් දුන්හ. ඔවුන් එසේ කෙළේ (එ කල ජන සම්මතය පරිදි) දෙවියන් ද බුදු කරනු සඳහා ය. යම් විධියකින් එසේ නො කරන ලද නම් එසින් දෙවියන් කෝප වී නොයෙක් දෙනාට නැති ලෙඩ පවා ඇති කරනා සි ද, යුද බිය ඇති වූ විටක ඔවුන්ට පිහිට නො වෙනා සි ද විශ් වාසයක් බොහෝ දෙනා අතර පැවතිණ. වජ්ජීන් තමන් ගේ නගර ඇතුළත මෙන් ම පිටතත් පැවති සියලු වෛත්‍ය වලට පූජා පැවැත්වූයේ මෙබඳු වූ විවිධ කරුණු නිසා ය.

මෙහි සත් වන කරුණ හැටියට දක්වා ඇත්තේ වජ්ජීන් රහතුන් හෙවත් උතුම් තත්වයට පත් ගුණවතුන් ආරක්‍ෂා කළ බව ය. මෙසේ කිරීමෙන් ඔවුන්ගේ පෙදෙස් වලට නො පැමිණි රහතුන්ගේ පැමිණීමත්, පැමිණි රහතුන් ගේ මනා වාසයත් සිදු වූ බව කියවේ. යම් හෙයකින් වජ්ජීහු තමන්ගේ ගම් නිගම්වලට හෝ, නගරවලට හෝ පැමිණි ගුණවතුන් නො පිළිගෙන, ගරු සරු නො දක්වා දන් පැන් නො දී, නිවාස නො දී සිටියාහු නම් ඒ නිසා ඔවුන් අශ්‍රද්ධාවත් අයහපත් වර්ගයක ශත මහත් අපකීර්ති යක් අත් විය හැකි ව තිබිණ.

රටක පාලක පිරිසකට එය අතීශයින් අවාසි දයක දෙයකි. එහි රහස අතිකක් නො ව, එය දැකිත්තන්ගේ පමණක් නො ව, අසන්නන්ගේ පවා කලකිරීමටත්, දැඩි අප්‍රසාදයටත් හේතු වීම ය. මේ නිසා ම වජ්ජීහු ගුණ වතුන්ට, සිල්වතුන්ට නො සලකා, සත්කාර භම්මාත නො කොට සිටීමට බිය වූහ. ඔවුහු එසේ දෙවියන් වුව ද අමනාපයට පත් කරවන කරුණකා සි පිළිගෙන සිටියහ. එ හෙයින් තමන්ගේ පෙදෙස්වලට නො ආපු රහතුන්ටත් එන්ට සිතෙන විධියට ඔවුහු ගුණවතුන්ට සැලකිලි දුක්වූහ. මෙයින් ඔවුන් කෙරෙහි ජනතාව තුළ පැවති ගෞරවය හා ප්‍රසාදය වැඩි විය.

මෙසේ ඉහත සඳහන් අපරිභානිය ධර්ම එකක් පාසා ගෙන බලන විට ඒ හැම ධර්මයක් ම පිරිසක හෝ, ජන තාවක හෝ, රටක හෝ නායකත්වය දරන්නවුන්ගේ දියුණුවට හේතු වන බව ඉදිරි කිය හැකි ය. ඒ නිසා නො පිරිහී සිටීමට මෙන් ම පාලන කටයුතු විධිමත් කර ගැනීමටත් කැමැත්තවුන් ඇතොත් ඔවුන්ට මේ අපරි භානිය ධර්ම තරම් පිහිට වන අතික් කරුණු සමූහයක් නැතැ යි කිය යුතු ය. බුදුන් තමන්ගේ අන්තිම කාලයේ පවා වජ්ජීන් වැනි බුද්ධිමත් පාලක පිරිසකට මේ සියල්ල විස්තර කර දෙන්නට වැයම් කෙළේත් මේවාහි ඇති වැදගත් කම නිසා ම ය යි සිතිය යුතු ය.

බුදුන් මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ දී දෙසූ අපරිභානිය ධර්ම හතළිස් අට අතුරෙන් පළමු වන හත වෙන් වූයේ ප්‍රධාන වශයෙන් ගිහිත් උදෙසා ය. මේ ගිහියෝත් සාමාන්‍ය අය නො ව, (වජ්ජී නමැති) රජවරු ය, හෙවත් පාලකයෝ ය. බුදුන් මොවුන් නිමිති කොට දෙසූ ඒ අපරි භානිය ධර්ම හත විශේෂයෙන් හිඤ්ඤන්ට ගැලපෙන පරිද් දෙන් වෙනත් වචන ද යොදා දෙසා ඇත.¹

ඒ අනුව බලන විට පළමු වන අපරිභානිය ධර්මය වූ නිතර එක් රැස් වීම හික්ඤන්ටත් ඉතා වැඩ දායක ය. එසේ එක් රැස් වන විට අසුවල් පෙදෙසේ, අසුවල් ගමේ, අසුවල් පන්සලේ, අසුවල් හික්ඤු වැරදි ලෙස, දුඛල ලෙස, අශාසනික ලෙස, කටයුතු කරන, ප්‍රමාද ව හැසිරෙන, විරුහන ධර්ම නියමයන් ඉක්මවන යනාදි වශයෙන් ඒ ඒ තුන්හි භා ඒ ඒ දෙනා අතර පවත්නා අඩු පාඩු දැන ගෙනී හෝ, සොයා බලා හෝ ඒවාට නො පමා ව පිළියම් යෙදිය හැකි ය.

මෙසේ ම දෙ වන අපරිභානිය ධර්මය වූ සමගියෙන් කටයුතු කිරීමත් පොදුවේ සියලු හිඤ්ඤන්ගේ දියුණුවට

1. i පරි. 16 පවන් 21 තෙක් ඡේ.

අභිගයින් හිඟකර ය. මේ බව තේරුම් ගත් විට කොසි අවස්ථාවක දී වුවත්, 'මට සිවුරු මහන්ට ඇත, පාත්‍ර සකස් කරන්ට ඇත, මගේ වැඩේ අසුවල් එක ය, මට නියම අසුවල් වේලාවය' යනාදී වශයෙන් ඒක මේක කිය කියා නො සිට, සිනුව ගැසූ වහා එක් රැස් විය හැකි ය. එහි දී 'මා කලින් ම යන්ට ඕනෑ ය, පළමුවෙන් ම ඉදිරි පත් වන්ට ඕනෑ ය, යනුවෙන් සමගි ව පෙරමුණට එන හැකි වීම කාගේත් දියුණුවට හේතු වේ.

මිලහ තෙ වන අභිවෘද්ධි දයක අපරිහානිය ධර්මය වූ ශික්ෂා පද පිළිපැදීම ද අභිගයින් වැදගත් ය. එහි ලා (බුදුන් විසින් නො පනවන ලද) ශික්ෂා පද පැනවීම හෝ, පැනවූ ශික්ෂා පද වෙනස් කිරීම හෝ පිරිහීමට මගක් විය හැකි හෙයින් එ ගැන තදින් කල්පනාකාරී විය යුතු ය. බුදුන් පිරිනිවීමෙන් පසු මෙසේ නව පනත්, නව කතිකාවන් ආදිය ඇති කර ගැනීමට උත්සුක වුවත් නිසා විවිධ ගැටළු පැන නැගුණු අවස්ථා රැසක් ගැන ද ශාසන ඉතිහාසයෙන් දන හැකිය. එ පමණක් නො ව, ඒ නිසා යම් යම් සැදැහැනියන් කලකිරුණු වගත් නොයෙක් කථාන්තරවල සදහන් වේ. මේ අමිහිරි තත්වය වළක්වා ගත හැක්කේ හික්ෂුන් බුදුන් අනුදත් සික පද වෙනස් නො කර, මොන විධියෙන් හෝ ඒවා අනුව පවතින්ට වැයම් කිරීමෙනි. බොහෝ ගිහියන් ද හික්ෂුන්ගෙන් මෙබන්දක් බලාපොරොත්තු වන හෙයින් මේ ගැන සැලකිලිමත් වීම දියුණුවට හේතු වෙතැයි කිය යුතු ය.

හික්ෂුන්ට විශේෂ වූ සතර වන අපරිහානිය ධර්මයේ දී මැඹි හිටි තෙරවරුන්ට අවනත ව පැවතීම උසස් කොට

ඇත. මෙසේ නවකයන් වැහිහිටි තෙරවරුන්ට සත්කාර ගරුකාර කරමින් ඔවුන්ගේ අවවාද අනුශාසනා අසනොත්, එයින් ලාභයක් මිස අලාභයක් සිදු වීමට ඉඩක් නැත. මේ නිසා දියුණුවට කැමැති නවකයන් නිතර ම වැහිහිටි යන්ගෙන් ප්‍රවේණි කථා, විරුගත සිරිත් පිරිත් හා ධර්ම ක්‍රම ගැන ඇසිය යුතු ය. එයින් ඔවුන්ට වැහිහිටියන්ට බැරි වුණු දේත් හරි ගස්වා ගෙන වඩා උසස් ව ශාසනය සං විධාන කර ගැනීමට ශක්තිය ලැබේ.

මිලිගට පස් වන අපරිහානිය ධර්මය වශයෙන් හිඤ්ඤත් තණ්හාවට වසග නො විය යුතු ය. යම් විධියකින් යම් හිඤ්ඤවක් ආශාවට වහල් වුවොත්, ලාභ ලෝභවලට පෙළඹුණොත්, ඒ අනුව ඔහු සිටු පස සොය සොයා ගමන් ගමට යන, එක්තරා විධියක හරිහම්බ කිරීමක යෙදෙන, සාමාන්‍ය පුද්ගලයකු බවට පත් වේ. එයින් ඔහු පිරිහෙන බවත්, තණ්හාවට වසග නො වූ විට ම දියුණු වන බවත් කිය යුතු ය.

බුදුන් ස වන අපරිහානිය ධර්මය දෙසද්දී හිඤ්ඤත්ට සාමාන්‍යයෙන් ග්‍රාම සේනාසනයට වඩා අරණ්‍ය සේනා සනය මැනවැ යි සඳහන් කර තිබෙන්නේත්, ඔවුන් ලෝභ කමට මුල් වන නිමිතිවලින් ඇත් කර තැබීම සඳහා ය යි කිය යුතු ය. වෙනෙහි එබඳු අරමුණු අඩු නිසා හිඤ්ඤත් ගේ අධිගම ලාභය ඉක්මන් වේ. ගමේ දී හෝ නගරයේ දී මෙන් නො ව, එහි දී කැලෑ සතුන්ගෙන් ලැබෙන ඇතැම් අවහිරකම් පවා ඔවුන්ට හොඳ අතට හරවා ගත හැකි ය.

හිඤ්ඤත්ගේ දියුණුවට අදාළ වන සත් වන අපරිහානිය ධර්මය නම් ප්‍රියයිලී වූ සබ්බසච්ඡන් ගැන සිහියේ තබා ගෙන ක්‍රියා කළ හැකි වීම ය. තමන් වෙත, තමන්ගේ ආරාම වෙත, ගම් නිගම් හෝ පළාත් වෙත එන විවිධ සබ්බසච්ඡන්

භූමි වූ විට, ඉතා භීතවත් ව, ආචාරවත් ව, ප්‍රියංකර ව, මනාපදය ව, සුන්දර ව, පිළිගැනීම, ගරු සැලකිලි දැක්වීම හා සත්කාර කිරීම කෙනකුගේ ගෞරවය හා කිරිතිය වැඩි වීමට හේතු වේ. මෙසේ කරන විට දිනක් නතර වන්ට පැමිණි භික්ෂුව මසක් හෝ වසක් ද සිටින්නට පිළිවන. එයින් සාමාන්‍යයාගේ යශෝ සෝභය දස අත විසිදෙන්ට වේ. ඒ නිසා ම එය ඉමහත් අභිවාදිතියට කරුණක් බව අවුචුවෙන් කිය යුතු නො වේ.

බුදුහු මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ දී භික්ෂුවන් සදහා ඉහත සදහන් පළමු වන අපරිහානිය ධර්ම හත (හෙවත් හතේ කාණ්ඩය) පමණක් දෙසා නතර නුවුහ. උන්වහන්සේ ඔවුන්ට තවත් අපරිහානිය ධර්ම සූ තිසක් දෙසූහ. ඒවා යිත් දෙ වන කාණ්ඩයේ පළමු වැන්න වූ (සුඵ සුඵ) කර්මාන්තවලට හෙවත් සිටුරු මැහිම් ආදී වැඩවලට මැදි වී, ඒවායින් මිරිකි තෙරපි සිටීම පිරිහීමට හේතු වේ. මෙහි රහස අතිකක් නොව, මෙසේ කරන්නවුන් බොහෝ විට දවස මුළුල්ලේ ම මෙබඳු වැඩවල යෙදී උදෙසීම, සප්කායනා, වත් පිළිවෙත් කිරීම් ආදී වූ අතිවාරය කටයුතු පිරිහෙලා ගැනීම ය.

මෙසේ ම ගැහු පිරිමින්ගේ හැඩ නිල ආදිය ගැන කථා කර කර රු දවල් ගෙවීම ද බලවත් පිරිහීමකට කාරණ වේ. එ හෙයින් එබඳු දෙයින් වැලකීම දියුණුවකි. නිතර නිදීමත් සාමාන්‍යයෙන් හානි කාරක ක්‍රියාවකි. එයට ඇබ්බැහි වුවකුට වාහි වී සිටිය දී හෝ, යම්තම් හාන්සි වී සිටිය දී හෝ නින්ද යන්ට පිළිවන. එයින් ඔහු මහ කම්මැලියෙක් වී නියතයෙන් ම පිරිහීමට පත් වේ. මේ නිසා පමණට වැඩි නින්දෙන් වැලකීම දියුණුවට හේතු වන බව දක්වා ඇත. °

බොහෝ විට බොහෝ හික්සුවන්ගේ පිරිහීමට මුල් වන අතික් දෙයක් නම් රංචු ගැසී, කුටිලී ගැසී සිටීමට ලැදී

කම් ය. මේ ආශාව ඇත්නමුත් මෙය මහත් ආස්වාදයකි. එහෙත් ඒ මගින් ඔවුන්ගේ දියුණුව වළකී. එහෙයින් රංචු ලාදිකම අත් හැරීම අනිවාර්යයකි. මෙයත් මෙසේ නම් වරදට, වැරදි ක්‍රියාවට, වැරදි පිළිවෙලට ලාදි වීම කෙතෙක් හානි කාරක දැ යි කිය යුතු නො වේ. ඒ නිසා ම වරදට නො නැමීම දියුණුවට හේතු වන බව දක්වා ඇත. මේ සියල්ල අතර, රහත් බවෙන් මෙහා පවත්නා වූ ධ්‍යාන විදර්ශනා ආදියකින් හෝ, සෝවාන් ආදී මාර්ග ඵලයකින් හෝ කෘප්තිමත් නො වීමට අදිටන් කිරීමත් නියම අනිවාර්යයකි.

බුදුන් තවත් අපරිහානිය ධර්ම හතක ගණයක් ඉදිරිපත් කරමින් ශ්‍රද්ධාව, ලජ්ජාව, බිය, බහුශ්‍රාතනාව, පටන්ගත් විර්සය, ඵලභී සිතිය, ප්‍රඥාව යන කරුණු අවධාරණය කර ඇත.

මෙහි එන ශ්‍රද්ධාව දන යුතු සියල්ල දත් බෝසතුන්ට විශේෂ වූ ආගමනීය ශ්‍රද්ධාව, ආර්ය පුද්ගලයන්ගේ අභිගම (අවබෝධ කළ) ශ්‍රද්ධාව, බුද්ධ ආදී රත්න ගැන ඇති වන ප්‍රසාද ශ්‍රද්ධාව, ගුණ සලකා උපදවා ගන්නා ඕකප්පන ශ්‍රද්ධාව යනුවෙන් සිවු වැදූරුම් ය.

ලජ්ජාව නම් පව හෙවත් වරද පිළිකුල් කරන ගතිය යි.

බිය නම් පවට, වරදට බිය වන ගතිය යි.

බහුශ්‍රාතනාව නම් පර්යාප්ති, ප්‍රතිවේධ දෙ පසට ම වැටෙන්නකි. එහෙත් මෙහි ලා ගැනෙනුයේ ක්‍රිපිට කයෝ ඇසූ පිරා කැත් බහුල බව ය.

පිටන්ගත් විර්සය නම් කායික මානසික වශයෙන් දෙ වැදූරුම් ය. එහි ස්වභාවය ප්‍රගතිශීලී බව ය, හෙවත් නො නැවතී ඉදිරියට යාම ය.

මෙහි කියවෙන ඵලභී සිතියේ ප්‍රධාන ලක්ෂණය හිතට ඵලබුණු දේ වහා සිහි වීම ය, හෙවත් අමතක නො වී පැවතීම ය.

මෙහි එන පැණවත් බව නම් පංච ස්කන්ධයන්ගේ ඇති වීම හා නැති වීම පිරිසිදු දැනීමේ නුවණ ය.

ඉහත සඳහන් කරුණු එකින් එක ගෙන බලන විට ඒ සියල්ල විශේෂයෙන් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවට හිතකර බව කිය යුතු ය.

බුදුන් අතින් අපරිහානිය ධර්ම හතක් හැටියට බෝධි යට අංග වන හෙවත් බුදු බව ලබා ගැනීමට උදව් වන කරුණු හතක් දක්වා ඇත. ඒවායින් සති සම්බෝධි අංගය එළඹී සිහිය හා අප්‍රමාදය ලක්ෂණ කොට ඇත. ධම්මපිචය සම්බෝධි අංගය සෙවීම ලක්ෂණ කොට ඇත. චිරිය සම්බෝධි අංගය අල්ලා ගැනීම ලක්ෂණ කොට ඇත. ප්‍රීති සම්බෝධි අංගය පිරීම, පැතිරීම, ඉතිරීම ලක්ෂණ කොට ඇත. පස්සද්ධි සම්බෝධි අංගය නැන්පත්කම, ශාන්තිය ලක්ෂණ කොට ඇත. සමාධි සම්බෝධි අංගය නො කාලභීම ලක්ෂණ කොට ඇත. උපේක්ෂා සම්බෝධි අංගය පිහිටුවා ගත් හැක හොත් තහවුරු කර ගත් සිහිය ලක්ෂණ කොට ඇත.

මෙ කී උසස් ලක්ෂණවලින් යුත් සියලු සම්බෝධි අංග වෙසෙසින් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවට හේතු වන බව පෙනේ.

බුදුන් තවත් අපරිහානිය ධර්ම ගණයක් හැටියට අනිත්‍ය, අනාත්ම, අශුභ, ආදීනව, ප්‍රහාණ, විඤ්ඤ, නිරෝධ යන සංඥ හත දක්වා ඇත.

මේවායින් වෙනස් වීම අනුව බලද්දී ඇති වන දැනීම අනිත්‍ය සංඥව යි.

නො වෙනස් වන ආත්මයක් නැත යන්න අනුව වීම සද්දී ඇති වන දැනීම අනාත්ම සංඥව යි.

සියල්ල අශුභ වශයෙන් ගනිද්දී ඇති වන දැනීම අශුභ සංඥව යි.

සසර දෙස් දැනිද්දී ඇති වන දැනීම ආදීනව සංඥව යි.

කෙලෙස් දුරු කරන පිළිවෙළ සොයද්දී ඇති වන දැනීම ප්‍රභාණ සංඥව යි.

විරුගය හෙවත් නො ඇලීම් සංඛ්‍යාන නිවන ගැන නුවණින් සලකද්දී ඇති වන දැනීම විරුග සංඥව යි.

සංස්කාරයන්ගේ නැවැත්ම පිළිබඳ ව විමසද්දී ඇති වන දැනීම නිරෝධ සංඥව යි

ඉහත කියවෙන සත් වැදූරුම් දැනීම ඒකාන්තයෙන් ම හික්මුන්ගේ දියුණුව සලසා ලියි.

බුදුන් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ එන අවසාන අපරිහානිය ධර්ම ගණයේ දී දෙසා ඇත්තේ කරුණු හයකි.

ඒවායින් පළමු වැන්න මෙහි කාය කර්මය යි. එයින් ගැහෙනුයේ ඔවුනොවුන් කෙරෙහි දක්වන ආචාර සමාචාර, සන්කාර සංග්‍රහ, ගෞරව සැලකිලි හා පොදු වත් පිළිවෙත් ඇතුළු කොට ඇති, මෙහි ගැහීමෙන් යුතු ව කරනු ලබන කායික ක්‍රියා රැසකි.

මෙහි දෙ වැන්න සේ එනුයේ මෙහි වචි කමීය යි. එයින් අදහස් කරනුයේ මෙන් ගැහීමෙන් පිරිපුන් ව කියන වචන කරන දෙසුම්, දෙන අවවාද හා අනුශාසනා ආදී ය යි. සාමාන්‍යයෙන් සලකන විට නත් වැදූරුම් උතුම් කටයුතු සංවිධාන කිරීම සඳහා වචනයෙන් දෙන සහාය හා ධෛර්යය ද මෙයින් ගැනේ.

මෙහි තෙ වැන්න සේ ගැහෙන්නේ මෙහි මහා කර්ම ය යි. මේ අතිකක් නො ව, හිතින් කිසිවකුටත් අහිතක්, තරහක් නැති ව ගැමට ම යහපත හා සැප පැතීම යි. කලින් කී ක්‍රාය, වාක් කර්ම මෙන් ම මෙය ද කෙනකු ඇති තැන දී හා නැති තැන දීත් එක සේ දියුණු කර ගැනීම සිදුසු ය.

මෙහි සිවු වන ව දක්වා ඇත්තේ ධාර්මික ව ලත් දෙයක් සම සේ බෙදා ගැනීමේ අගය යි. මේ ධාර්මික යන විශේෂණයෙන් හැඟෙන්නේ එබන්දක් අධාර්මික නො

විය යුතු බව ය. යම්කිසි එසේ අධාර්මික වන්නේ අනුන්ට පීඩා කොට, අනුන් රවටා ලබා ගනිනොත් පමණකි. මේ අසුරින් අධාර්මික ව සපයා ගත් බත් පිඩක් වත් සම ව බෙදීමේ ආති වැදගැම්මක් නැත. එහෙත් ධාර්මික දෙයක් බෙදූ ගැනීම හෙවත් සාධාරණ හෝගි වීම දියුණු වට හේතු වේ. මෙය බෞද්ධයන්ගේ සාංඝික ක්‍රමය ද අනුව යන්නක් බව විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු ය.

මේ අපරිහානිය ධර්ම ගණයේ පස් වැන්න වූ සිල් වලින් සමානත්වයට පත් ව විසුම ද අනියය අභිවෘද්ධි දයක ය. මේ ශිලය ද නො නිලිවි ව, පිරිසිදු ව, ඔප වත් ව පැවැත්ම වඩාත් යහපත් ය. එබඳු ශිල ගුණ යුත් භික්ෂූන් ආති නැත දී මෙන් ම නැති නැත දීත් දෙ විධියක් නැති ව, එක ලෙස වසනොත් එය දියුණුවට හිතකර ය.

මෙහි අවසානයට හෙවත් සිය වැන්නට ගැනෙනුයේ සමෘක් දුෂ්ටියෙන් සමාන ව විසීම ය. එයින් අදහස් කරනුයේ දුක් කෙළවර කර ගැනීමේ හා නිවන් පසක් කර ගැනීමේ නියම ක්‍රමය දත යුතු බවත්, ඒ පිලිබඳ උසස් මට්ටමකට පත් විය යුතු බවත් ය. මෙසේ මේ නිකාය ලබන් නවුන් ආති නැත දී සේ ම නැති නැත දීත් එක හැටියට හැසිරිය යුතු ය. ඒ හැසිරීම දියුණුවේ නො වරදින මග ය.

මේ කරුණු හය මෙන් ම භික්ෂූන් සඳහා දෙසන ලද අතික් අපරිහානිය කරුණුත් හොඳින් අවබෝධ කර ගත් පමණට, මනා ව ක්‍රියාවේ යෙදූ පමණට, ඉහලින් ගරු කළ පමණට භික්ෂූන්ගේ දියුණුව සැලකේ. එ පමණක් නො ව, ඒවා අතර එන මෙහි කාය කර්මය ආදී වූ ආනාම් කරුණු ගිහියන්ටත් එක සේ හිතකර ය. එ හෙයින් එබඳු දේ තෝරා විග්‍රහ කර ගැනීම ගිහියන්ගේ යුතු කම ය. ඒ අතර ම ගිහි පැවිදි දෙ පක්ෂයට පොදු වූ ආචාර ක්‍රම, තැන්පත් ගති, ධර්ම සංකල්පනා, සාමීජනිත උපදේශ,

මහරම් අදහස් යන කොට්ඨි දේන් පොළු ව කේරුම් ගැනී ම ද කාහටත් වැඩ දැයක ය. එසේ කරන විට මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ එන අට සාලිස් අපරිහානිය ධර්ම අතුරෙන් භික්ෂු ජීවිතය හා වැඩි පුර සම්බන්ධ කරුණු මේවා ය, ගිහි ජීවිතය හා වැඩි පුර සම්බන්ධ කරුණු මේවා ය, ඒ ජීවිත දෙකටම පොළු කරුණු මේවා ය යනුවෙන් ඒ ඒ දේ වෙන් කර ගැනීම ද අපහසු නො වේ.

බුදුන් අසූ විසට පත් ව පිරිනිවන් පාන්ට ලං වෙද්දී භික්ෂු, භික්ෂුණී, උපාසක, උපාසිකා යන සිටු වණක් පිරිස හමුවේ කළ සද්‍රුස්මරණීය ප්‍රකාශන කීපයක් ද ඇත. මේවායින් ඉතා වැදගත් ප්‍රකාශනයක් කර ඇත්තේ ආනන්ද භිමියන්ගෙන් එක්තරු ප්‍රශ්නයක් ද අසමිනි. මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ සදහන් වන ඒ ප්‍රශ්නය මෙසේ ය:

“ආනන්ද, භික්ෂු සංඝයා. මාගෙන් කුමක් බලාපොරොත්තු වෙද්ද?”¹

මේ ප්‍රශ්නය නැගූ බුදුහු ඊළඟට මෙසේත් කීහ:

“ආනන්ද, මා විසින් ඇතුළුතර හෝ පිටතර නො තබා (මාගේ) දහම දෙසන ලදී. ආනන්ද, තථාගතයන්ගේ දහමිහි ගුරු. මුෂ්ටිඤ්ඤා නැත. ආනන්ද, යමකුට මම භික්ෂු සංඝයා පරිහරණය කරන්නෙමි කියා හෝ, භික්ෂු සංඝයා මා උදෙසා වසන කියා හෝ අදහසක් හැගීමක් ඇද්ද, ඔහු ඒ කාන්තයෙක් ම භික්ෂු සංඝයා අරභයා කිසි වක් කියන්නේ ය. ආනන්ද, තථාගතයන්ට මම භික්ෂු සංඝයා පරිහරණය කරන්නෙමි කියා හෝ, භික්ෂු සංඝයා මා උදෙසා වසන කියා හෝ අදහසක් නැත. එසේ නම් ආනන්ද, ඒ තථාගතයෝ භික්ෂු සංඝයා අරභයා කුමක් කියන්නෝ ද?”

මේ ප්‍රකාශනයෙහි දී බුදුහු අභ්‍යන්තර බාහිර හේද යක් නො කොට කාහටත් එක සේ දම් දෙසූහ යි කීම ද ඉතා සැලකිය යුතු ය. මෙයින් අදහස් කරන්නේ ‘මේ

1. ii ෮෮. 23 ෪෫.

අනුන්ට හො කියන වික ය,' 'මේ අනුන්ට කියන වික ය' යනුවෙන් දෙ ගොඩකට බෙදා දෙ විධියකින් කිසි දහමක් හො දෙසු බව ය. මෙසේ ම 'මොහුට මේ වික කියමි,' 'අනිකාට මේ වික කියමි' යනුවෙන් එක් එක් පුද්ගලයාට එක් එක් අයුරින් වෙන් කොට දෙසීම ද බුදුන්ගේ පිළිවෙල හො වි ය. කොටින් කියනොත්, කාහටත් එක ම පරිද්දකින් මිස දෙ පරිද්දකින් හෝ, කිප පරිද්දකින් හෝ දම් දෙසීම උන්වහන්සේට රුචි හො වි ය. යම් විධියකින් උන්වහන්සේ එසේ කෙලේ නම් එයින් එකකුට වැඩි සැලකිල්ලකුත්, අනිකකුට අඩු සැලකිල්ල කුත් දැක්වූ නියාවක් පල විය හැකි ව තිබුණේ ය. එහෙත් එසේ වන්ට ඉඩ තිබීම බුදුවරයකුගේ සිරිත හො වේ.

බුද්ධි කාලයේ දඹදිව මෙන් ම වෙන රටවලත් විසූ යම් යම් ආචාර්යවරුන් තමන්ගේ ගෝල බාල ආදීන්ට එක් විධියකටත්, බැහැර අයට තවත් විධියකටත් ඒ ඒ බිඳ දෙසු බව නැත හොත් කරුණු ඉගැන්වූ බව ප්‍රසිද්ධ ය. මෙසේ කිරීමෙන් ඔවුහු තමන්ගේ කුලපගයන්ට වඩා සාරවත් දේ කියා දුන් අතර සෙස්සන්ට එබඳු දේ දැන ගැනීමට ඉඩ හො තැබූහ. බුදුන්ට මේ හො මනා ප්‍රතිපත්තිය නරක ය යි වැටහීම නිසා උන්වහන්සේ කාහටත් සම කරුණාවෙන්, සම මෙහිසෙන්, සම සැලකිල්ලෙන්, සම පිළිවෙලින් දම් දෙසූහ. උන්වහන්සේට මෙසේ කල හැකි වූයේ තථාගත ධර්මයේ ගුරු මුණ්ඩි නැති නිසා බව ද මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයෙන් අනාවරණය වේ. මේ 'ගුරු මුණ්ඩි' යන්න පාළියෙන් ලියවී ඇත්තේ 'ආචරිය මුට්ඨි' යනුවෙනි. එහි තේරුම 'ආචාර්යවරයා අතේ මිටේ තබා ගත් රහස්' යනු යි.

මෙය පැරණි නොයෙක් ආචාර්යවරුන් අතර, විශේෂයෙන් උපනිෂත් ආදී දර්ශන ඉගැන්වූවන් අතර, පැවති ක්‍රමයකි. ඔවුහු සිය ගෝලයන්ට උගන්වද්දී යම් යම් බිඳ ශාස්ත්‍රවල සාරය වශයෙන් ගැනුණු කරුණු රහස් තබා

ගත්හ. මෙසේ කලක් රහසිගත ව රැක ගත් ඒ කරුණු නමන්ගේ අවසාන හෙවත් මරණාසන්න කාලයේ දී කිම ඔවුන්ගේ සිරිත විය. එහෙත් ඔවුන් එය කිවේ හැම දෙනාට ම නො ව, නමන්ට ප්‍රිය මනාප වූ අතවැසි ගෝල බාල යන්ට පමණකි. මෙයින් ඔවුන් බලාපොරොත්තු වූයේ ධර්ම ශාස්ත්‍ර පිළිබඳ වූ එක්තරා ඒකාධිකාරයක් රැක ගැනීම ය යි කිය යුතු ය. මේ නිසා ම ඔවුන් නමන් දත් දෙයට ලෝභ කල බව ද සිතිය යුතු ය. මෙබන්දන්ට පෙර පටන් ම ‘ශාසත්‍ර ලෝභීන්’ ය යි ව්‍යවහාර වූයේත් මේ නිසා ම ය.

බුදුන්ට මෙබඳු ධර්ම ශාසත්‍ර ලෝභයක් හෝ, ඒ අනුව රැක ගත යුතු ඒකාධිකාරයක් හෝ නැති විය. එ හෙයින් උන්වහන්සේගේ ප්‍රතිපත්තිය වූයේ නමන් අවබෝධ කල දහමේ වචනයක් වත් රහසේ තබා නො ගෙන, එළි පිට කීම ය. උන්වහන්සේ එසේ කීමට පිරිනිවන් පාන මොහොත තෙක් පමා වුණේත් නැහැ. එක් විධියකින් බලන විට මෙය ද කලින් කී උපනිෂත් දැයින්ක ආදීන්ට කල අභියෝගයක් බඳු ය. ඔවුහු නම් ඔවුන්ගේ ඉගැන්වීම් සභව සභවා අගය කලහ; අගය කර කර සැඟවූහ ඇතැම්හු මෙසේ කොට, අන්තිමේ දී හොඳ බෙහෙත් වච්චෝරු රහසේ සභවා තබා මිය යන වෙදුන් මෙන්, නමන් දත් වැදගත් දෙයකින් අනාගත ලෝකයට වැඩක් සැලසෙන්නට ඉඩ නො තබා ම මලහ. ඒ නිසා ඔවුන්ගේ අභාවයෙන් ඔවුන් අනුව ගිය බොහෝ දෙනාට පාඩු සිදු විය. එහෙත් බුදුන්ගේ ප්‍රතිපත්තිය මෙයට වෙනස් වීම නිසා උන් වහන්සේගේ අභාවයෙන් උන්වහන්සේ අනුව ගියවුන්ට පාඩු වීමට ඉඩ නැති විය. මේ බව පැහැදිලි කල බුදුහු මා ගුරු මුණ්ඩියක් තබා ගත්තේ නැති නිසා මා නැති කමෙන් වන පාඩුවක් නැති නො වේ ද? යි අසමින් අතද හිමියන්ට හොඳින් කරුණු තෝරා දුන්හ.

බුදුහු අනද භිමියන්ට නවන් මෙබදු වූ කරුණු දෙකක් පහද දුන්හ. ඒවායින් එකක් නම්, උන්වහන්සේ භික්ෂුන් (හැම ද) තමන් ඇසුරේ විසිය යුතු ය යි නො සිතූ බව ය. අනික නම්, නමන් (හැම විට ම) භික්ෂුන් පරිහරණය කළ යුතු ය යි කල්පනා නො කළ බව ය. යම් හෙයකින් බුදුහු භික්ෂුන් සිය ඇසුරේ නබා ගැනීමටත්, ඔවුන් පරිහරණය කිරීමටත් සිදුවාහු නම් ඒ නිසා භික්ෂුන්ට ද ඒ පිළිබද ව දැඩි හැඟීමක් ඇති වන්ට ඉඩ තිබුණේ ය. ඉන් පසු බුදුන්ගේ අභාවය හෙවත් වෙන් වීම ඔවුන්ගේ බලවන් දුකට හේතු විය හැකි ව තිබිණ. මේ නිසා කල් නබා ම මේ ගැන කල්පනා කළ බුදුහු එබදු තත්වයක් ඇති නො වන විධියේ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කළහ. මේ උතුම් පිළිවෙත අනුව ම උන්වහන්සේ අනද භිමියන් අමතා මෙසේ ද කීහ:

“අනද, මේ සසුනෙහි තමන් තමන්ට එළිය කර ගෙන, තමන් තමන්ට පිහිට කර ගෙන අනිකකු පිහිට කර නො ගෙන වසන්න! ධර්මය තමන්ට එළිය කර ගෙන, ධර්මය පිහිට කර ගෙන, අනිකක් පිහිට කර නො ගෙන වසන්න!”¹

ඉහත සදහන් ප්‍රකාශනයෙන් බුදුන් සිය අනුගාමිකයන් දිරි ගන්වා ඔවුන්ට නො වරදීන නියම මග ද පෙන්වූ සැරි මැනවින් පෙනේ. මෙහි දී උන්වහන්සේ තමන් තමන්ට පිහිට කර ගන්ට ය යි කියන ගමන් ම අනිකකු පිහිට කර ගන්ට එපා යි ද කීයහි. මෙයින් හෙළි වනුයේ යමකුට බුදුන් පවා පිහිට කර ගැනීමට වුවඹනාවක් නැති බව ය. කෙනකු යම් හෙයකින් බුදුන් වූවන් පිහිට කර ගන්ට වායම් කරනොත් එයින් ඔහුගේ සුවප්‍රභූතිය හා ආත්ම ගෞරවය හීන වේ. ඒ නිසා බුදුහු ඒ තත්වය වළක්වා සිය අනුගාමිකයන්ට ස්වභවනු ලෙස ක්‍රියා කරන්ට

1. ii පරි. 24 85.

ය සි කීහ. මේ අනුව උන්වහන්සේ ඔවුන්ට හැඟවූ අතික් වැදගත් කරුණ නම් නමන් පවා හුදු මාගී දේශකයකු මිස ගැලවුම් කාරයකු නො වන බව ය. යම් හැටියකින් උන් වහන්සේ ගැලවුම් කාරයෙක් වී නම් උන්වහන්සේගේ අනු ගාමිකයන්ට ද බුදු පිහිට පැතීමට යුතුකම් තිබුණේ ය. එහෙත් උන්වහන්සේ එය අනවශ්‍ය බව පෙන්වා නමන්ට නමන් මිස, සෙස්සන් පිහිට කර ගන්ට එපා සි අවධාරණ යෙන් කීහ.

මිලිභට උන්වහන්සේ සිය අනුගාමිකයන්ට දැන්වූයේ අතික් කිසි දෙයක පිහිට නො සොයා ධර්මය පමණක් පිහිට කර ගත යුතු බව ය. මෙහි දී මේ ධර්මය කෙබඳු දැ සි ගීල, සමාධි, ප්‍රඥ, විමුක්ති ආදී වූ නානා වචනවලින් විස්තර කර ඇත. මේ විස්තරයන් සමග ම බුදුහු, මාගේ ඇවෑමෙන් මා විසින් දෙසන ලද දහමත්, පනවන ලද විනයන් ඔබට ශාස්තෘ වන්නේ ය සි ද කීහ. මේ නිසා අපොසි අපේ ශාස්තෘවරයා නැති වුණා නො වේ දැ! සි සිත සිතා යමකුට නමාගේ අභාවයෙන් පසු ශෝක විමට ද බුදුහු අවකාශ හුදුන්හ.

මේ හැර, බුදුහු මතු වට වෙනත් පරිද්දකින් හෝ කනස් සල්ලට පත් වෙනැ සි සිතු සිය අනුගාමිකයන් ගැන කල් පනා කොට තෝවරක් ම ඔවුන්ට පහත සඳහන් කරුණු දැන්වූහ:

“එක ම භික්ෂුවකට වත් බුදුන්, දහම්, සභුන් කෙරෙහි භෝ, (ආර්ය අෂ්ටාංගික) මාර්ගය හා තදනුගත ප්‍රතිපදාව ගැනි හෝ සැකයක්, විමනියක් ඇත හොත් මාගෙන් විමසිය යුතු ය. එසේ නො කොට, අපොසි අපට බුදුන් හමු වෙලාත් මේ මේ දේ අසා දැන ගන්ට බැරි වුණා නො වේ දැ! සි පසුවට පසුතැවිලි නො විය යුතු ය. යමකුට බුද්ධ ගෞරවය නිසා හෝ මෙබඳු කරුණු ඇසිය නො හැකි නම්,

ඔහු හමාගේ යහළුවන් වන් දන්වා, ඒ මහින් හෝ කරුණු විමසා සැක දුරු කර ගත යුතු ය.”¹

ඉහත සදහන් නිවේදනය අනුව බුදුන් අන්තිම මොහොතේ දී තමන් සතු ව පැවති අන්තිම යුතුකම ඉටු කිරීමටත් උනන්දු වූ සැටි ප්‍රකට වේ. උන්වහන්සේට චූළ මනා කෙළේ සිය අනුගාමිකයන්ට බැරි වූ දෙයක්, අන් භාරුණු දෙයක්, අමතක වූ දෙයක් ඉතුරු නො කොට ඔවුන්ගේ දැනුම සම්පූර්ණ කර, මනෝ රථය මුදුන් පත් කර ලීම ය. අතික් අතට, එය ම ශාසනයේ ස්ථිර සාර භාවය ආති කිරීමේ ක්‍රමය බවත් උන්වහන්සේ දැන සිටියහ. මේ නිසා මෙයට ම අනුගත වූ තවත් දුරදර්ශී කල්පනාවක් අනුව උන්වහන්සේ අනද හිමියන් අමතා එක් වරක් මෙසේ ද කීහ:

“ආනන්ද, සංඝයා කැමැති නම් මාගේ ආචාර්ය මෙන් කුඩා කුඩා ශික්ෂා පද සමූහනය හෙවත් වෙනස් කර ගත හැකිය.”²

තමන් විසින් පනවන ලද ශික්ෂා පද වෙනස් කර ලීම සදහා බුදුන් සිය අනුගාමිකයන්ට මෙ තරම් විශාල නිද හසක් දුන්නේ ශාසනයේ අනාගතය ගැන බැරෑරුම් ලෙස කල්පනා කිරීම නිසා බව එකැවර ම කිය යුතු ය. මෙයින් හෙළි වන අතික් වැදගත් කරුණ නම් උන්වහන්සේ තුළ පැවති නිහතමාන බව ය. කොටින් කියතොත්, උන් වහන්සේ තමන්ගේ සියලු විනය ශික්ෂා හැම දු එක සේ පැවතිය යුතු ය කියා හෝ, පැවතිය හැකි ය කියා හෝ ආර කොට නො ගත්හ. අනිත්‍යය ගැන නිතර දෙසූ උන්වහන් සේ ශික්ෂා පද චූළ ද ඒ ධර්මතාවට යටත් බව සිතූහ. ඒ

1. vi පච්. 5, 6 ඡේ.
2. ” ” 3 ”

නිසා එබඳු දේ මුල් කොට ගෙන සිය අනුගාමිකයන් මත බර පැටවීමට වඩා වුවමනා විටක ඒ බර ලිහිල් කර ගැනීමට ඉඩ නැබීම මැනවැ යි උන්වහන්සේ කල්පනා කළහ. මෙබඳු පරමෝදර පරම ගෞරවනීය උදරතර අදහසක් බුදු හදවතක් වැනි යෝධ හදවතක් නූල මිස අතික් හදවතක නම් කවදා වත් පහළ විය නොහැකිය. එ පමණක් නො ව, මේ වර්ණනීය අදහසේ වටිනාකම පවා වැටහෙන්නේ මානව නිදහස පිළිබඳ වූ අපරිමන හැඟීම් ඇත්තවුන්ට මිස සාමාන්‍ය අයට නො වේ.

ඉහත සඳහන් කරුණුවලින් පෙනෙන්නේ බුදුන් පිරිනිවන් පාන්ට ලං වෙද්දී කරුණා සාගරයක් ගොඩට ගලන් නාක් මෙන් අතිශයින් ආශ්චර්ය ජනක උතුම් අදහස් ධාරාවක් ප්‍රකට කළ සැටිය. ඒවා අසන්ට අසන්ට බොහෝ බුදු සම්මතයේ ශෝකය හා සංවේගය තව තවත් වැඩි විය. එ හෙයින් එබන්දන් සනසනු කැමැති වූ බුදුහු අනදහිමියන් අමතා කීප වරක් ම මෙසේ කී හ:

“ආනන්ද, සියලු ප්‍රිය මනාප වස්තුවලින් නානාත්වයට, වෙන් වීමට, අතික් පරිද්දකට පත් වීමට සිදු වන බව මා විසින් කලින් ම කියන ලද්දේ නො වේ ද? එසේ නම් ආනන්ද, ඒ (වෙනස් වන දෙය) දැන් මෙහි කොසින් ලබමු ද? (හේතු එලවලින්) හට ගත්, (ඒවා අනුව) පහළ වූ, (ඒවායින් ම) සකස් වූ, බිඳෙන සුලු දෙයක් ඒකාන්තයෙන් එසේ නො වෙනැ යි යන මේ කරුණ සිදු නො වේ”¹

ඇතැම් විට මේ ප්‍රකාශනය හුදු අවවාදනමක වචනයක් නො වේ ද කියාත් මෙහි දී කෙනකුට සිතෙන්නට පිළිවන. එහෙත් ඒ එසේ නො වේ. මේ වනාහි බුදුන් විසින් පුරා සතලීස් පස් වසක් මුළුල්ලේ දෙසන ලද සුවාසු දහසක් ධර්ම ස්කන්ධයේ සාරාංශය පිටු කර දැක්වීමකි. ලෝකයා නිකරුණේ කරදර හිරිහැරවලට මුහුණ පාන්නේත්, ශෝක පරිදේව දුක් දොම්නස් ආදියට භාජන

1. v 08. 21 ඡේ. •

වන්නේත්, නොයෙක් විධිවලින් විපතට වැටෙන්නේත් ඉහත කී දහම් හරය පිළිබඳ නිසි අවබෝධයක් නැතිකම නිසා ය. මෙහි දී බුදුන් මනක් කර දුන්නේ තමන් බුදු වුවත් ඒ ධර්මාවට අසු නොවී සිටින්නට බැරි බව ය. මෙය උන්වහන්සේ සිය දෙසුම්වල දී වරක් දෙ වරක් නො ව, ලක්ෂ වාරයක් කී දෙයකි. ඒ නිසා, ඇයි මේ ශෝකය? මා ඔය ගැන කල් ඇති ව කියලා නැද්ද? යනුවෙන් උන් වහන්සේ තම අනුගාමිකයන්ට අවසාන වරටත් එය සිහි කරවා දුන්හ.

බුදුන් වහන්සේගේ මෙබඳු වූ සියලු ප්‍රකාශන අතර අන්තිම වචනය හැටියට ගැනෙන්නේ පහත සඳහන් ප්‍රකාශනය යි:

“මහණෙනි, (මම දැන්) (අවසාන වශයෙන්) ඔබ අමතමි. සියලු සංස්කාර වෙනස් (විනාශ) වන සුලු ය. නො පමා ව කුශල ක්‍රියාවන්හි යෙදෙව්! මේ තථාගතයන් ගේ පශ්චිම හෙවත් අන්තිම වචනය යි. !” 1

මෙයින් බුදුන් කෙළේ සිය අනුගාමිකයන්ගේ සිත් ලෝක ස්වභාවය කෙරෙහි යොමු කරවීම ය. මෙහි දැක්වූ මේ වෙනස් වීමේ ස්වභාවයට භාජන නො වන, හේතු එල අනුව පවත්නා වූ කිසි ම දෙයක්, කිසි ම ජීවියෙක් මේ ලෝකයේ තබා වෙන ලෝකයක වත් නැත. හට ගැනෙන, හැඩ ගැසෙන, පවතින දේ හැම විට ම වෙනස් වේ. එබඳු දෙයක් දෙ මොහොතක දී එක අයුරින් පවතින්නේ ද නැත. මේ නිසා තමාගේ මුළු වැයම යෙදිය යුත්තේ මේ වෙනස අතරේ නො වෙනස් වන තත්වයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා ය. ඒ පිණිස කුසල් හෙවත් යහපත් දේ කල යුතු ය. එසේ කරන විට පමණක් මිනිසා විනාශයෙන් අවි

1. vi පි. 6. ඡේ.

නාශයටත්, අවිද්‍යාවෙන් විද්‍යාවටත්, අදුරෙන් එළියටත්, මරණයෙන් අමරණීයත්වයට හෙවත් නිවනටත් පත් වේ. මේ හැර, මේ ජීවිතයෙන් ලැබ ගත හැකි අනික් සරිලාභයක් නැත.

මේ නිසා ම බුදුහු පිරිනිවන් මංවකයේ වැනිර සදහට ම ඇස් පියා ගැනීමට පෙර භික්‍ෂු, භික්‍ෂුණි, උපාසක, උපාසිකා යන සිවු පිරිසට කලින් පළ කළ කරුණු නිතර නිතර සිහි කර ගන්නා යි කියා සිටියහ.

මේසේ තමන්ගේ අන්තිම අවසථාවේ ශාරීරික නන්ව යෙන් ඉතා දුබල ව සිටිය දී පවා මෙ කරම් පුළුල් ලෙස, වෘක්ක ලෙස, විශාරද ලෙස අනුන් ගැනත්, ලෝකය ගැනත්, ධර්මය ගැනත් තීරසර අදහස් දැක්වූ අතික් උතු මෙක් මෙ තෙක් ලොව පහළ වී නැත. එ හෙයින් ඒ උතු මාට කරන සැබෑ ගෞරවයක් වශයෙන් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ එන උන්වහන්සේ අන්තිම වචන නැවත නැවතත් මෙනෙහි කළ යුතු ය.

බුදුන් තමන්ගේ අන්තිම අවසථාවේ යම්තම් හෝ කිව හැකි ව තිබූ අන්තිම වචනය කීමටත්, කොඬි විධියෙන් හෝ ඉටු කළ හැකි ව තිබූ අන්තිම යුතුකම ඉටු කිරීමටත් වෑයම් කළ උතුමෙකි. මේ බව විස්තර කිරීම සඳහා ඉදිරි පත් කළ හැකි නිදසුන් අතර මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ එන සුභද්ද පරිව්‍රාජකයාගේ කථාව පළමු වන පෙළට ගැනේ.

සුභද්ද බුදුන් පිරිනිවන් පෑ දිනයේ උන්වහන්සේගෙන් කිසිදු ක්‍රම කුරුණු වගයක් අසා සැක පසිද ගැනීම සඳහා කුසිනාරාධුට්ඨ උපවත්තන සල් උයන වෙත ගියේ ය ¹ එහි දී පළමු ව අනද භිමියන් හමු වූ සුභද්ද බුදුන් හමු වීම පිණිස ඒ භිමියන්ගෙන් අවසර ඉල්ලී ය. එහෙත් අනද භිමියෝ බුදුන්ට ක්ලාන්ත බව කියා ඒ ඉල්ලීමට ඉඩ

1. v පරි 31 ඡේ. .

දෙත්ට බැරි ය සි කිහ. මේ ඇසු සුභද්ද දෙ වන තෙ වන වරටත් යාඥ කළ නමුත් එය හරි යන ලකුණු නො පෙනිණ. මේ අතරතුර සුභද්දගේ යැදුම බුදුන්ගේ කනට ද වැටිණ ඉක්බිති බුදුහු, සුභද්ද තමන් වෙහෙස වීමට නො ව, යමක් දැන ගැනීමට ම ආ බව තේරුම් ගෙන, ඔහුට අවකාශ දෙත්ට ය සි අනද භිමියන්ට කිහ. ඊළඟට ඒ අවසරය ලබා ගෙන බුදුන් වෙත ලං වූ සුභද්ද පුරණ කස්සප ආදී වූ (අතික්) සියලු ශාස්තෘවරු ඇත්ත වශයෙන් ම තමන් ප්‍රතිඥ කළ කරුණු හරි හැටි දන්තාහු ද? නො දන්තාහු ද? නැත හොත් ඔවුන් අතුරෙන් ඇතමෙක් කරුණු දන්තාහු ද? ඇතමෙක් නො දන්තාහු ද? යනු වෙන් බර ප්‍රශ්න වගයක් බුදුන්ගෙන් ඇසී ය.

මේවාට කන් දුන් බුදුහු, “සුභද්ද, ඔය ප්‍රශ්න තිබුණා වේ! මම ඔබට වුවමනා දෙය කියමි” යි පවසමින් මෙසේ කිහ:

සුභද්ද, යම් ධර්ම විනයක ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය නැද්ද, එහි සෝවාන්, සකාදගාමි, අනාගාමි, අරහත් යන මාර්ග ඵලවලට පැමිණෙන්නෝත් නැත. මාගේ ධර්ම විනයෙහි ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයත් ඇත. සෝවාන් ආදී වූ මාර්ග ඵලවලට පැමිණෙන්නෝත් ඇත. මෙබඳු මාගී ඵල ලාභීන්ගෙන් හිස් වූ වාද වද ය. එසේ ම යම් තාක් කල් භික්ෂුහු මනා ව වසද්ද හෙවත් නියම මග යද්ද එ තෙක් ලෝකය රහතුන්ගෙන් නො සිස් වන්නේ ය ¹

සුභද්ද, මම එකුත් නිස් වයසේ දී සර්වඥතා ඥානය සොයා පැවිදි වීම. එ තැන් පටන් පනස් එක් වසක් පැවිදි ජීවිතය ගත කෙළෙමි. (මේ කාලය තුළ මම - කලින් සදහන් කළ) ආර්ය ධර්මයෙන් කොටසක් වත් අනුගමනය කරන (මාගේ සසුනෙන්) පිටත්තර කෙනකු නුදුටිමි. ඒ නිසා මාගේ සසුනෙන් බැහැරු සතර මග සතර ඵලයට පැමිණෙන්නෝ නැත. එ හෙයින් ඒ සසුන් හෙවත් වාද හිස් ය.

1. v පරි. 35 ඡේ.

ඉහත සදහන් වචන ස්වල්පය ආසු සුභද්ද වහා ම බුදු සමය පිළිගෙන බුදුන්ගෙන් පැවිද්ද හා උපසම්පදාව ද ඉල්ලී ය. එ ඉල්ලීම ගැන කරුණක් දැක්වූ බුදුහු, අන්‍ය තීර්ථකයකු බුදු සසුනේ පැවිදි වෙතොත් එයට පෙර සාර මසක් හිඤ්ඤා ආසුරේ විසිය යුතු ව ආතා ශී කීහ. ඒ ආසු සුභද්ද එසේ නම් තමා සාර මසක් නො ව, සාර වසක් වුවත් හිඤ්ඤා ආසුරේ සිටින්නට කැමැති ය යි කීහ. එසින් සුභද්දගේ තතු තේරුම් ගත් බුදුහු ඔහු පැවිදි කරන්නට ය යි අනද භිමියන්ට දැන්වූහ. ඉන් පසු බුදුන් වෙතින් ම උපසම්පදාව ද ලැබූ සුභද්ද උන්වහන්සේගේ අන්තිම 'සක්ඛි සාවක' (ලභ ආසුර ලත් ශ්‍රාවක) විය.¹

ඉහත සදහන් කථාව බුදුන්ගේ අනන්ත, අපරිමිත, අනුපම ප්‍රතිභාවට සාක්කියකි, උන්වහන්සේට සුභද්දගේ ඥාන පිපාසාවේ පමණත්, අවංකකමේ තරමත් මනා ව වැටහිණ. ඒ නිසා උන්වහන්සේ දිගින් දිගට ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දෙන්නට නො ගොස් කෙටියෙන් සිය දහමේ වෙනස හා වැදගත්කමත් කියා දී සුභද්දගේ මන දොළ පිරවූහ. උන්වහන්සේ ක්ලාන්ත ව සිටි මොහොතේ මේ මොන වධ යක් ද කියා අනද භිමියන් සුභද්ද වලක්වද්දීත් බුදුන් ඔහුට අවකාශ දීමෙන් දැක්වූ මහා කරුණා පූර්ණ ආදර්ශය සද කාලික ය; සද අනුස්මරණීය ය.

බුදුන් පිරිනිවන් පාත්ට හාර මසක් තිබිය දීත් මෙයට සමාන වූ ආදර්ශයක් දැක්වූ සැටි ධම්ම පදවිඪ කථාවේ සදහන් ය. එයට නිමිති වූයේ ධර්මාරාධම නමැති භික්ෂුවකි. සෙසු බොහෝ සච්චන් බුදුන්ගේ අවසානය ලං වේ ගෙන එන මුග දුනු අඬද්දී, වැළපෙද්දී ධර්මාරාධම භික්ෂුව, “බුදුන් ජීවත් ව සිටිය දී ම රහත් විය යුතු ය යි සිතා, උන්වහන්සේ ගැන කිසිත් සෙවුමක් බැලුමක් නැත්තාක් මෙන් තනි ව භාවනාවක යෙදුණේ ය. ඒ දුටු භික්ෂුහු ඒ ගැන බුදුන්ට

1. v පරි. 39 ඡූ. ෪.

සැල කළහ. ඒ අනුව උන්වහන්සේ ධර්මාරාම ගෙන්වා කරුණු විවාළහ. ඔහු නමාගේ අවංක අදහස නො වළඟා හෙළි කෙළේය. එසින් මහත් සතුටට පත් වූ බුදුහු මට ආදරය ආති අතික් භික්ෂූන් විසිනුත් මේ ධර්මාරාම අනුගමනය කළ යුතු ය; මට නිසි පූජා කරන්නෝ ගදින් මලින් පුදන්නාහු නො ව, මා ඉගැන්වූ පිළිවෙත් පුරන්නාහු යැයි කීහ.”¹

ආතම විට ධර්මාරාම ගැන බුදුන්ට පැමිණිලි කළාහු උන්වහන්සේගෙන් මෙබඳු ප්‍රකාශනයක් බලාපොරොත්තු නො වන්ට ආත. ඔවුන් කල්පනා කරන්ට ඇත්තේ බුදුන් ධර්මාරාමට තරවටු කොට තමන්ට ප්‍රශංසා කරනු ඇත කියා ය. එහෙත් බුදුහු ධර්මාරාමට පසසමත් ඔවුන්ට නැවත වරක් නියම ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කළ යුතු සැටි ද මතක් කර දුන්හ. මෙසේ තමන් කෙරෙහි ආදර ගෞරව දක්වමින් භක්ති පූජා පවත්වන්නවුන්ට වුවත් අමුතු පක්ෂපාතකමක් නො දක්වා නිසි දේ නිසි සේ කියා දීම බුදුන්ගේ සිරිත විය.

වරක් බුදුහු තමන්ගේ අග්‍ර ශ්‍රාවක වූ සැරියුන් හිමියන්ට පවා මෙබඳු ආදර්ශයක් දුන්හ. එයට මුල් වූයේ සැරියුන් හිමියන්ගේ භක්තියෙන් පිරි ඉතිරි ගිය ප්‍රශංසා-ආලාපයකි. මේ පැසසුම කළ සැරියුන් හිමියෝ බුදුන්ට මෙසේ කීහ:

“සම්බෝධිය හෙවත් සම්බෝධි ඥානය අනුව සලකන විට බුදුන්ට වඩා උසස් අතික් ශ්‍රමණයෙක් හෝ, බ්‍රාහ්මණ යෙක් හෝ කලින් ද නො වී ය; මතු ද නො වන්නේ ය; දැනුදු නැත. ස්වාමිනි, මම (මේ ගැන සිතා) බුදුන් කෙරෙහි පැහැදි සිටිමි.”²

1. ධම්මපදවිස කථා: (ධම්ම-රාම චන්ද්‍ර) 623-24 හා බෞද්ධ ලෝකය: (තෙ වත ස.) 56-57 පිටු ද බලනු.
 2. i පරි. 26 ඡේ.

මේ ආසු බුදුහු මෙය ඒකාන්තයෙන් ම එහිතර කොට කරන ලද සිංහ නාදයකැ යි කියා සැරියුන් හිමියන්ගෙන් මෙසේ ආසුහ:

ශාරීපුත්‍රය, “පෙර යම් බුදුවරු වූවාහු ද, ඒ සියල්ලෝ මෙබඳු ස්භාවවලින්, ධර්මවලින්, නුවණින් හා විහරණයෙන් යුක්ත වූහ; මෙසේ මිදුණහ යනුවෙන් ඔබ සිතින් පිරිසිදු දැන ගෙන තිබේ ද? මේ අයුරින් ම මතු වට එන බුදුවරුන් ගැනත්, දැනට සිටින මා ගැනත් දැන ගෙන තිබේ ද?”

මෙයට පිළිතුරු දුන් සැරියුන් හිමියෝ, “සාමනි, මට ඒ දැනුම නැතැ” යි කීහ. “එසේ නම් ශාරීපුත්‍රය, ඔබට එබඳු (පැහිර පවත්නා) පර සිත් දන්නා නුවණක් නැති ව තිබිය දී ඉහත එන සිංහ නාදය කෙළේ මන්ද?” යි ඊළඟට බුදුහු ප්‍රමසුහ. එයට පිළිතුරු දුන් සැරියුන් හිමියෝ තමාට එබඳු දැනුමක් හෝ නුවණක් නැතත් ධර්මානුච්චායනිය අනුව එය වැටහිණැ යි කීහ. ඒ සමග ම උන්වහන්සේ එයට ගැලපෙන එක්තරු උපමාවක් දක්වා, බුද්ධත්වයේ තත්වය ද කියා, ඒ අනුව තමා කලින් කී ප්‍රකාශය කළ බව කීහ.

ඒ කොසි හැටි වෙනත් බුදුන් තමන් ගැන කළ ප්‍රශංසාවෙන් උදම් නො වී සමකීය නිහතමානකම කුළු ගන්වමින් සැරියුන් හිමියන්ගෙන් ඉහත සඳහන් ප්‍රශ්නය ආසු සැටි පෙනේ. සැරියුන් හිමියෝ බුදුන්ට දකුණු අත වැනි වූහ. එසේ ම උන්වහන්සේට ආදරය කළ, උන්වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිලි සිටි අයගෙනුත් සැරියුන් හිමියන්ට සම වූවෝ ඉතා ටික දෙනෙක් ම වූහ. එබඳු යෝධ හිතවතකු පිසින් නමන් ඉතා ඉහලින් නබා වර්ණනා කළ කල්හි, එ ගැන කෙලින් ම සතුහි නො කොට, ‘ඔය කතා කරන්නේ ලෝකයේ සියලු බුදුවරුන් ගැන හරි හැටි දැන ගෙන දෑ? යි නියම ගුරුවරයකුගේ විලාසයෙන් විමසීමට බුදුහු කල්පනා කළහ.

ආතම විට උන්වහන්සේ මෙසේ විමසන්ට ඇත්තේ සැරියුත් හිමියන් ලවා තවත් වැනුම් කරවා ගෙන වැහි සතුටක් ලැබීම පිණිස ය යි ද මෙහි දී කෙනකුට සිතෙන්ට පිළිවන. එහෙත් එසේ සිහන්තෝ උතුම් බුදු ගුණවල හුණු ගාත්නවුන් මිස බුදු ගුණ හඳුනන්නෝ නො වෙත්.

බුදුන් සැරියුත් හිමියන්ට දුන් මේ ආදර්ශයේ යථාභිය නම්, කවුරු කුමක් පිළිබඳ ව කුමක් කථා කරනත් එය නිරවශේෂයෙන් දැන ගෙන මිස නො දැන කථා නො කළ යුතු ය යන්න ය.

තව දුරට කියතොත්, කෙනකුට යමක් ඇසුණු පමණින් හෝ, දැනුණු පමණින් හෝ, හැඟුණු පමණින් හෝ, සිතූණු පමණින් හෝ එකැවර ම නිගමනයකට නො බැසිය යුතු ය යනු මෙහි ප්‍රඵල තේරුම ය. මෙය වටහා ගැනීම පිණිස මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයෙහි එන මහා පදේස හෙවත් ප්‍රමුඛ කරුණු සතරින් කර තිබෙන අනුශාසනය ද ඉතා ප්‍රයෝජනවත් ය. එහි දී බුදුන් පළ කළ පළමු වන කරුණ මෙසේ ය:

(1) “මේ ධර්මය යි, මේ විනය යි, මේ බුදු සසුන යි; ම මෙය අසා ඇත්තේ බුදුන් හමුවේ දී ම යි” යනුවෙන් හික්ෂුවක් ඔබට (කරුණු) කියනු ඇත. එහෙත් ඒ කියමනට එකැවර සතුටු නො විය යුතු ය; එසේ ම එය ප්‍රතික්ෂේප ද නො කළ යුතු ය. ඔබ විසින් කළ යුත්තේ ඒ (හික්ෂුව) කී පද ව්‍යංජන හොඳින් ඉගෙන ඒ සියල්ල සුත්‍ර විනය සමග සසඳා බැලීම ය. එසේ කරන විට ඒවා සුත්‍ර විනයවලට නො ගැලපෙත් නම්; ඒ නියම බුදු වදන් නො ව, (ඒ) හික්ෂුව විසින් වරදවා ගන්නා ලද දේ ය යි නිගමනය කළ යුතු ය. එසේ නැති ව ඒ සුත්‍ර විනයවලට ගැලපෙත් නම් ඒ නිශ්චය වශයෙන් ම බුදු වදන් බවත්, ඒවා හික්ෂුව විසින් හරියට වටහා ගෙන ඇති බවත් නිගමනය කළ යුතු ය.

(2) බුදුහු දෙ වනු ව මෙසේ කීහ: “මේ ධර්මය යි, මේ විනය යි, මේ බුදු සසුන යි; මා මෙය අසා ඇත්තේ අසු වල් ආවාසයේ (පන්සලේ) ප්‍රධානත්වයට පත් ස්ථිරවරුන් හමුවේ දී ම යි” යනුවෙන් භික්ෂුවක් ඔබට (කරුණු) කියනු ඇත. එහි දීත් ඔබ කලින් කී ලෙස සූත්‍ර විනය හා සසඳු බලා නිගමනයට බැසිය යුතු ය.

(3) බුදුහු තෙ වනු ව මෙසේ කීහ: “මේ ධර්මය යි, මේ විනය යි, මේ බුදු සසුන යි; මා මෙය අසා ඇත්තේ අසු වල් ආවාසයේ (පන්සලේ) වසන බහුශ්‍රාත වූ, ත්‍රිපිටක යෙහි ඇසු පිරු තැන් ඇති ධර්මධර වූ, විනයධර වූ, මාතිකා ධර වූ ස්ථිරවරුන් හමුවේ දී ම යි” යනුවෙන් භික්ෂුවක් ඔබට (කරුණු) කියනු ඇත. එහි දීත් ඔබ කලින් කී ලෙස සූත්‍ර විනය හා සසඳු බලා නිගමනයට බැසිය යුතු ය.

(4) බුදුහු සිවු වනු ව මෙසේ කීහ: “මේ ධර්මය යි, මේ විනය යි, මේ බුදු සසුන යි; මා මෙය අසා ඇත්තේ අසු වල් ආවාසයේ (පන්සලේ) වසන බහුශ්‍රාත වූ, ත්‍රිපිටකයෙහි ඇසු පිරු තැන් ඇති, ධර්මධර වූ, විනයධර වූ ස්ථිර කෙන කුන් හමුවේ දී ම යි” යනුවෙන් භික්ෂුවක් ඔබට (කරුණු) කියනු ඇත. එහි දීත් ඔබ කලින් කී ලෙස සූත්‍ර විනය හා සසඳු බලා නිගමනයට බැසිය යුතු ය. ¹

ඉහත සඳහන් සතර මහා පදේසවලින් බුදුන් ඉගැන්වූ යේ කොතරම් ලොකු කෙනකුත් විසින් කියන ලදැ යි පල වූ දෙයක් වුවත් ධර්මයට හා විනයට ගැලපේ දැ යි විමසා, සසඳු බලා මිස එසේ නො කොට නො පිලිගත යුතු බව ය. මේ ආදී කිෂන්තාගේ වචන නිකම් ඉවත දමන්නක් එපා යි ද උන්වහන්සේ කීහ. ඒ හැර, එය පෙළ, අරුත් හා අනුසන්ධි වශයෙන් හොඳින් හදුරා බලා, ර්ලභට නියමිත සැසඳීම කළ යුතු ය යි උන්වහන්සේ පල කළහ.

1. iv පරි. 6 ඉජ.

මෙය ද කාලාම සූත්‍රයේ එන උපදේශය මෙන් පරීක්ෂණ බුද්ධියට තුඩු දෙන අතීතය උසස් උවදෙසකි. මෙහි වැදගත්කම වැඩි දුරටත් වැටහෙන්නේ අනුන් කී දෙයක් කල් තබා ම හරි ය කියා හෝ, වැරදි ය කියා හෝ ප්‍රකාශ නොකොට එ ගැන මධ්‍යස්ථ ලෙස සිතා මතා බැලිය යුතු බව අවධාරණය කර තිබෙන හෙයිනි. මෙයට ශතක විසි පහකට පෙර බුදුන් විසින් දෙන ලද මේ අගනා උපදේශය අද නම් බුද්ධිමත් ලෝකයා වැඩි වැඩියෙන් ගරු කරන බව කිය යුතු ය. ඔවුන් අනුන්ගේ කියමනක් නො පිළිනිතත් නො පිළිගන්නේ එය මැදහත් ලෙස විමසීමෙන් පසු ය. මේ අනුව කල්පනා කරන විට බුදුන් සිය ජීවිතයේ අන්තිම මාස කීපය තුළ ලොවට දී තිබෙන ආදර්ශ හා උපදේශ රාශිය මහ පොළොව පවත්නා තෙක් හැම දු එක සේ අගය කළ හැකි බව නිශ්චය වශයෙන් ම කිය යුතු ය.

බුදුන් අසූ විසට පත් ව ඉතා වෘද්ධ අවස්ථාවේ සිටිය දී උතුරු දඹදිව වේසාලියට නුදුරින් පිහිටි බේලුව නමැති ගමක වස් විසූ බවත්, එහි දී උන්වහන්සේ බලවත් ලෙස රෝගාතුර වූ බවත් මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ සඳහන් වේ. මේ උවදුරට මුහුණ පෑමත් සමග ම උන්වහන්සේට කල්පනා වූයේ භික්ෂූන් ප්‍රධාන කොට ඇති සිය සච්චන්ට අවසාන වශයෙන් අනුශාසනා නො කර පිරිනිවන් පාන්නේ කොහො ම ද? යන්න ය. මේ අනුව සිතන්ට වූ බුදුහු මහත් ධෛර්යයෙන් හා අධිෂ්ඨාන ශක්තියෙන් සියලු වේදනා විද ගෙන අසනීපය සුව කර ගත්හ. ඉන් පසු දිනක බුදුන් වහන්සේ අනද භිමියන් සමග සාකච්ඡාවක් කරමින්, උන්වහන්සේ භික්ෂූන් (ප්‍රධාන ශ්‍රාවකයන්) ට අවශ්‍ය දේ නො කියා පිරිනිවන් නො පානා බව පළ කිළහ.¹

මෙයින් හෙළි වන්නේ, සිය ජීවිතය වැඩි කල් නො අල්ලන බව දැන ගැනීමත් සමග ම බුදුන්ට තම අනුගාමික

1. ii පරි. 21, 22 ඡේ.

යන් පිළිබඳ ව පාවහි අදරණීය හැඟීම දැකී වූ බවත්. එය අසන දකින අයට පවා දූනෙන්ට වූ බවත් ය. මෙයට නිද සුන් කොට දැක්විය හැකි කරුණු කීපයක් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ කීප පොළක ම ඇත. එහි එක් තැනක නියවෙන පරිදි බුදුන්ට විසාආවේ වාපාල වෛත්‍ය සථානයේ (යක් දෙවොලේ) දී මරණයත්, තමන්ගේ අවසාන යතකමත් පිළිබඳ කල්පනා බහල වූ සෑවි දක්නට ඇත. එහි දී මාරයා උන්වහන්සේට ඉක්මනින් පිරිනිවන් පාන්ට ය කියයි. එයට පිළිතුරු දෙන බුදුහු,

‘මට බැහැ, මට ඉඩ නැහැ, පිරිනිවන් පාන්ට!’ ‘මාගේ හික්ෂුන්, හික්ෂුණින්. උපාසකයන්, උපාසිකාවන් වෘක්ත ව. විනීත ව. විශාරද ව, පවතින තරු, සවකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන ඒවා මනා ව ප්‍රකට කරන තුරු. පරවාද මනි මින් දහම් දෙසන තුරු මට පිරිනිවන් පාන්ට බැහැ!’ යි කියති.¹

මේ අසන මාරයා හික්ෂුන් ප්‍රධාන කොට ඇති සිවු පිරිස ඉහත කී අඩු පාඩු සම්පූර්ණ කොට ගෙන සිටින බව කියා බුදුන්ට පිරිනිවන් පාන්ට ය යි නැවතත් කියයි.

මිලහට බුදුහු තමන්ගේ අත්‍යන්තම බුන්මවර්ය පති පදව වැඩි දෙනා අතර පැතිරෙන තුරු. දෙව් මිනිසුන් මගින් පළ වන තුරු පිරිනිවන් පාන්ට නො පිළිවනැ යි කියති.

මෙහි දී ද මාරයා උන්වහන්සේගේ බුන්මවර්ය ප්‍රතිපදව පෘතිරී දෙව් මිනිසුන් මගින් පළ වී ඇතැ යි කියා උන්වහන්සේට පිරිනිවන් පාන්ට කියයි. අන්තිමේ දී මේ කියමනට එකඟ වන බුදුහු තෙ මසකින් පිරිනිවන් පාන බවට ප්‍රතිඥ දෙති.

ඉහත සඳහන් පිරිනිවන් කථාව මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ සඳහන් වී තිබෙන්නේ සුප්‍රසිද්ධ මාර යුද්ධ කථා වට සමාන ලෙසිනි. එහි එන ‘මාරයා’ ‘මරණය’ මිස අනිකක් හෝ, අනිකකු නො වන බව කිය යුතු ය. මරණ

1. iii පරි. 5 - 11 ඡේ.

මොහොත කිව්වු චේ ගෙන එද්දී බුදුන්ට ඒ ගැන මනා ව දැනෙන්නට විය. එහෙත් උන්වහන්සේ කල්පනා කෙළේ මරණය පිළිබඳ ව ම නො ව, තමන්ගේ ගෝලයන් හා දයක ආදීන් පිළිබඳ ව ය; ශාසනය පිළිබඳ ව ය. සිය සච්චන් උසස් ලෙස, ශ්‍රේෂ්ඨ ලෙස, වෙන කාහට වත් නො දෙ වෙනි ලෙස, හමන් දන් දේ කියමින්, තිර්ඪිත ව සිංහ ලීලාවෙන් ක්‍රියා කරනු, හැසිරෙනු දැක්ම උන්වහන්සේගේ අභිලාෂය විය. එසේ ම උන්වහන්සේගේ ශාසනය ඉතා ඉහළින් බබළනවා දැකීමටත්, එය දග ලක්ෂ ගණන් ජනයා විසින් අගය කරනු දැකීමටත් උන්වහන්සේ කැමැති වූහ.

මෙසේ එක් වරක් මේ පිළිබඳ හැඟීම් බහුල වෙද්දී ඒ සමග ම වාගේ මරණය ද වධකයකු මෙන් පසු පස එළවා ගෙන එන බව උන්වහන්සේට පෙනේ. එය වැඳැක්වීමට ද උන්වහන්සේ අපොහොසත් ය. එහෙත් මරණය අමතන බුදුහු. 'බැහැ. බැහැ, දැන් ම මට මැරෙන්නට බැහැ! තවත් වැඩ රැසක් මට ඇතැ!' යි කියන්නාක් මෙන් තමන් ගෙන් ඉටු විය යුතු යුතුකම් පිළිබඳ හැඟීම් පළ කරති. මෙයින් පෙනෙනුයේ කාර්ය සාධනය පිළිබඳ හැඟීමත්, මරණය පිළිබඳ හැඟීමත් එකට ගැටෙන සැටියකි. මේ ගැටුම අතරින් කැපී පෙනෙන ඉතා උතුම් ගුණය නම් බුදුන් තුළ පැවති සච්චන් පිළිබඳ වූ අපරිමිත මානුෂික ස්තෝහය යි. මෙය මේ අවස්ථාවේ දී පමණක් නො ව, වෙන අවස්ථාවල දීත් හට ගත් බව මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රය ඇතුළු කොට ඇති තවත් සූත්‍රවලින් ද දන් හැකිය. එහෙත් ඒ කිසි තැනක දී බුදුන් තමන්ට අනුන් හෝ, අනුන්ට තමන් හෝ ගැට ගැසී, බැදී සිටිය යුතු බවක් කියා වත්, හඟවා වත් නැත. 'උන්වහන්සේ නිතර පෙන්වා ඇත්තේ උතුම් පරමාර්ථ බුදුන් පත් වනු දැකීමේ අපේක්ෂාව පමණකි.

බුදුහු මෙබඳු පරමාර්ථ අගේ කොට සැලකූ මිනිසුන් පමණක් නො ව, ඒවා ක්‍රියාවේ යෙදවීමට උදව් වූ නැත් පවා සිහි කොට කෘතවේදී ව කථා කළහ. උන්වහන්සේ තමන්ගේ ධර්ම ප්‍රචාරක කටයුතුවලට පිහිට වූ උදේන ආදී වූ වෛත්‍ය හා අනික් නොයෙක් නැත් පවා දැක උසස් අනුස්මරණ හැඟීම් පල කළහ. ඒ සියල්ල මානුෂික ලක්ෂණ වලින් යුක්ත ය. එක් අතකින් බලහොත්, බුද්ධ වර්තයේ ඇතැම් සුඤ්ඤ නැත් අනාවරණය වන්නේන් මෙබඳු වූ මානුෂික හැඟීම් ගැන කල්පනා කරන විට ය.

මේ මෙසේ වුවත් මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ බුදුන්ගේ අන්තිම අවසානව විස්තර වන කීප පොළක ම උන්වහන්සේගේ හාස්කම් දක්වන අතිමානුෂික කරුණු ද ඇතුළත් ව තිබේ. ඒවායින් ඇතැම් දේ සුත්‍රයේ නො වේ නම් අටුවාවේ හෝ එයි. දීඝ නිකාය අටුවාවේ එන එබඳු එක් කරුණක් මෙසේ ය:

“බුදුන්ට සිතක් හෝ, උෂ්ණයක් හෝ නැත, හෙවත් නො දැනේ.”

අටුවාව ඉහත සඳහන් විවරණය කරන්නේ,

“ආයස්මා ආනන්ද්‍යෙ භගවතෝ පිට්ඨිනෝ හෝති භග වත්තං විජමානෝ-”

(“අනඤ හිම් බුදුන්ට පවත් සලමින් උන්වහන්සේට පිටු පසින් සිටී”)

යන ප්‍රාදායට ය. මේ විවරණයේ දී බුදුන්ට ශීත උෂ්ණ නො දැනෙන වගක් කියන්ට වුවමනා කෙලේ එක්තරා හක්නිවාදී කල්පනාවක් නිසා ය යි සිතිය යුතු ය. එහි පරමාර්ථය වූයේ බුදුන් හාස්කම්වලින් පිරිපුන් කෙනකුත් බව පෙන්වීම ය.

1. සුමංගල විද්‍යාසිතී: (සේ. මු-ප. හා, සිරි දේවමිත්ත සා.) 354 පි. 8.

මේ වෑයම් නිසා මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයට ද බුදුන් ගේ භාස්කම් දැක්වෙන සටහන් කිපයක් ඇතුළත් කර තිබෙන බව පෙනේ. ඒවා අතර වරක් බුදුන් භික්ෂු පිරිසක් ද සහිත ව, නැව් බෝව්වු, පහුරු ආදී කිසිවක් නැති ව, වක් කළ අත දික් කරන්නාක් මෙන්, ගංගාවෙන් එ තෙර වූ සැටි දක්වන සටහන ද එකකි.¹

පෙළ පොත් සකස් වන කාලයටත් පෙර පටන් බෞද්ධයන් මෙසේ බුදුන්ගේ භාස්කම් දක්වනට පුරුදු ව සිටි බව බෞද්ධ ඉතිහාසයෙන් පෙනේ. එයින් ඔවුන්ට ලැබුණු ලොකු ම ලාභය නම් වෛෂ්ණව, ශෛව ආදී වශයෙන් ගැනුණු විවිධ භික්ෂු භක්තිකයන්ට යට නො වී, ඔවුන්ගේ උජාරු නො බලා සිටිය හැකි වීම ය. අතික් අතට, මධ්‍ය කාලීන ජනයා බොහෝ සෙයින් අද්භූතයට, ගුප්ත බලයට, සිද්ධිවලට ප්‍රිය කිරීමත් බෞද්ධයන්ගේ පෙළඹීමට හේතු වී යයි කිය යුතු ය. මෙබඳු කරුණු නිසා මහා පරිනිර්වාණ සුත්‍රයේ එන බුදුන් පිළිබඳ වූ යම් යම් මානුෂික සිද්ධිමි අතිමානුෂිකත්වයට තුඩු දෙන වර්ණනාවලින් සරසන ලද බව පෙනේ.

බුදුන් පිරිනිවන් පාන බව පළ කරද්දී මහා භූමි කම්පා, අහස ගෙරවීම්, විදුලි කෙටිම් ආදිය ඇති වූ සැටි සඳහන් කර තිබෙන්නේන් මෙබඳු වැනුම් ලෙස ය. ² එ පමණක් නො ව, ඒවා පිළිබඳ ව බුදුන් විසින් කරන ලදැ යි කියන විස්තර කථනයේ දී අද්භූතයේ ආටෝපය කීප ගුණයකින් වැඩි විය එහි දී පොළොවේ පිහිටීම පිළිබඳ, විශේෂයෙන් පැරණි දඹදිව පැවති, ඩිශ්වාෂයක් ද ඇතුළු වී තිබේ. ඊළඟට ඒ අනුව යන භූමිකම්පා සිද්ධාන්තයක් දැක්වේ. ඒ සූමග ම මහා භූමිකම්පාවකට

1. i ටරි. 38 ඡේ.
 2. iii ,, 14 ,,

හේතු වන කරුණු ගණනක් ද පෙන්වා ඇත.¹ මේ සියල්ල උත්ප්‍රේක්ෂාවෙන් වනන ලද නම්, එ ගැන කිය යුත්තක් නැත. එසේ නැති ව ඒවා තාත්වික කොට ගැනීමේ රහස නම් හින්දු බෞද්ධ දෙ පක්ෂය අතර පැවති ආගමික තරඟය විය යුතු ය.

මෙය තවත් හොඳින් වටහා ගැනීමට උදව් වන වැඩු මක් මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ එයි. බුදුන් ඝෛත්‍රිය, බ්‍රාහ්මණ, ගෘහපති, ශ්‍රමණ, වාතුර්මහාරාජික, නාවනිංස, මාර, බ්‍රහ්ම යන අට පිරිස් වෙත ගොස් ඒ ඒ මිනිසුන් හේන්, දෙවි බලිගුන්හේන් වර්ණවලින් පෙනී, භාෂාවලින් කථා කොට, ඔවුන් පහදවා, ඔවුන්ට තමන්ගේ නියම ස්වරූපය තේරුම් ගන්ට ඉඩ නො හබා අතුරුදහන් වන බවක් කියා තිබේ.²

මෙයින් හඟවා ඇත්තේ බුදුන් වෙස් මාරු කර ගෙන හැසිරෙන, නැත හොත් එසේ කල හැකි කෙන කුත් බව ය. එසේ නම් උන්වහන්සේ සිද්ධ විද්‍යාධර ආදී නම්වලින් හඳුන්වනු ලබන ගුප්ත බලධාරී අද්භූත පුද්ගල යකු විය යුතු ය. පසු කාලවල, 'විශේෂයෙන් මධ්‍යම යුග වල, විවිධ මහායාන හා වජ්‍රයාන බෞද්ධයන් උන්වහන් සේ සිද්ධ පුරුෂයකු කොට හැඳින්වූයේත් මේ නිසා ම ය යි කිය යුතු ය. ඔවුන් ඒ බව පල කෙළේ විවිධ විචිත්‍ර විත්‍ර, මුර්ති ආදිය මගිනි. ඒවායින් සමහරක් සක්විති රජ රූප වෑනි ය; සමහරක් දිව්‍ය බ්‍රහ්ම රූප වෑනි ය; සමහරක් සිද්ධ විද්‍යාධර රූප වෑනි ය. මෙබඳු විත්‍ර, මුර්ති වඩාත් අද්භූත ස්වරූපයක් ගත්තේ බුදුන්ගේ මාර දමනය වෑනි සිද්ධි නිරූපණය කරද්දී ය. එක් අතකින් බලන විට මෙබඳු දේ ඒ ඒ ශිල්පීන්ගේ පරිකල්පන හැටියට ද ගෙන විවරණය කිරීමට ඉඩ තිබෙන නමුත් බොහෝ භක්තිමත්හු

1. iii පරි. 17 ඡේ.
2. ,, ,, 18, - 20 ඡේ.

ඒ කිසිවක් ඒ අයුරින් ගැනීමට කැමැති නැත. ඔවුහු ධර්ම ග්‍රන්ථයන්, එහි එන කථාවන්, සටහනන් යනාදිය මෙය ම යථාර්ථවත් කොට සලකති. එ පමණක් නො ව, ඔවුහු එයින් ආස්වාදයක් ලැබීමට ද වෙහෙසෙති.

මේ පිළිවෙල අනුගමනය කරන්නෝ මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ එන නදී ජලය පැහැපත් වීමේ කථාවෙන් ද එක්තරා විස්මය මූලික ප්‍රීතියක් ලබති. ඒ කථාවේ නදින් කැලඹී, බොර වී තිබුණු කුඩා නදියක ජලය ඊළඟ මොහොතක දී, එ නම් බුදුන් සඳහා පැන් ගෙනෙන්ට ගිය මොහොතක දී පිරිසිදු වූ සැටියක් දැක් වේ. මේ මෙසේ වූයේ උන්වහන්සේගේ සෘද්ධි ආනුභාවයකි නැ යි ද එහි ම සඳහන් වේ.¹ අනෙද හිමියන් මේ අදහස බුදුන්ට ද දැන්වූ නමුත් උන්වහන්සේ එ ගැන කිසිවක් කියා නැත. ඒ කෙසේ හෝ වේවා, මෙය භාස්කමක් කොට ගෙන ඇත්තේත් කලින් සඳහන් නියායෙන් ම ය යි කිය යුතු ය.

බුදුන් පිළිබඳ වූ තවත් මෙබඳු ආශ්චර්යයක් දක්වන තැනක උන්වහන්සේට පුක්කුස නම් මල්ල රාජ පුත්‍රයා විසින් පිළිගන්වන ලද රන් වන් වූ, මට සිලිච්චි වූ සිවුර පෙරවූ අවස්ථාවේ උන්වහන්සේගේ හම (සිරුර) බලන්නට වී ය යි කියා ඇත.² මේ ගැන සඳහන් කළ බුදුහු බුදු වූණ අවස්ථාවේ දීත් උන්වහන්සේගේ හමේ මෙබඳු බැබළීමක් ඇති විණැ යි කීහ. එහෙත් උන්වහන්සේ එය භාස්කම කැ යි දක්වා නැත. එයට හේතුව ඇතැම් විට, මේ කරුණ මෙන්ම ඉහත කී නදී ජලය පැහැ පත් වීම පිළිබඳ කරුණත් එ තරම් විස්ම ජනක නො වීම විස හැකි ය.

මිලිගට බුදුන්ගේ ආශ්චර්යවත් උත්තරිතර තත්වයක් පල වන කරුණු දෙක තුනක් ද මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ

1. iv පරි. 13 ඡේ.
 2. „ „ 20 „

දක්නට ඇත. ඒවා අතර උන්වහන්සේ පිරිනිවන් පෑ දිනයේ උන්වහන්සේට පවත් සලමින් සිටි උපවාණ භිමියන් ඉවත් කරවීම පිළිබඳ සිද්ධිය ද එකකි. මෙයට හේතුව දස දහසක් සක්වල දෙවියන් බුදුන් දැක්මට ඒමනිසා ඔවුන්ට බාධා නැති ව උන්වහන්සේ දැක ගැනීමට ඉඩ දිය යුතු වීම ය. මේ දෙව්වරුන් කුසිනාඳුවේ උපවත්තන සල උයන අවට දොළොස් යොදුන් තන්හි උරින් උර ගැටී සිටි බව ද කෙළින් ම සඳහන් කර ඇත.¹ මේ කියමන දේව විඤාස යට ඇබ්බැහි වූ බෞද්ධයන්ගේ සභුටට හේතු වූ බව වෙසෙ සින් කිය යුතු නො වේ. එසේම දැඩි දේව භක්තික හින්දුන් සමග නොයෙක් විට නොයෙක් විධියට තරඟ කළ බෞද්ධ යන්ට ද මෙබඳු කථාන්තරවලින් විශාල ධෛර්යයක් ලැබුණාට සැක නැත. බොහෝ බෞද්ධයන්ට මහායානික ආදී වූ සම්ප්‍රදායවලට බෙදෙද්දී මේ අයුරින් තථාගත තත්වය විස්තර කිරීම අත්‍යාවශ්‍යක දෙයක් විය; ඒ මගින් ඔවුන්ට විවිධ දේව භක්තිකයන් ඉදිරියේ ඉස් මතු ව සිටීමේ අවස්ථා ද සැලසිණි. යම් විධියකින් මෙසේ බුදුන්ට දිව්‍ය බ්‍රහ්ම ආදීන්ගේ ගෞරව ලැබුණු බව දැක්විය නො හැකි වී නම් නොයෙක් දෙනා, විශේෂයෙන් හින්දුන්, උන්වහන්සේ සුළු කොට තැකීමට ද ඉඩ තිබුණේ ය.

මේ කරුණ තවත් හොඳින් ඔප්පු වන්නේ බුදුන් පිරිනිවන් පෑ මොහොතේ සංවේගය පල කිරීම සඳහා ඉදිරි පත් වූවන් ගැන විමසන විට ය. එහි දී සංවේගය දක්වන පලමු වැනියා සහම්පති බ්‍රහ්මයා ය; ² දෙ වැනියා ශක්‍රයා ය. ³ මෙහි දී මහ රහත් නමක් වූ අනුරාද්ධ මහ කේණන් බහන්සේ පවා වැටී තිබෙන්නේ තෙ වන අංක

1 vi පරි. 6 ඡේ.
 2. vi ,, 11 ,,
 3. ,, ,, 12 ,, .

යට ය. 1 සහම්පති බ්‍රහ්මයා බුදුන්ට ගෞරවාදර දැක්වීම සඳහා මෙයට කලීභ ද ඉදිරි පත් වූ වාර ගණනෙකි. බුදුන් උපද්දිඳි උත්වහන්සේගේ බිලිඳු සිරුරට අත පැවෙත් ඔහු ය. ඉන් පසු, එනම් බුදු වීමෙන් පසු, බණ දෙසුම් සඳහා උත්වහන්සේ උනන්දු කරවීමට ඉදිරි පත් වූයේත් ඔහු ම ය. මෙ පරිද්දෙන් ම ශක්‍රයා ද නොයෙක් අවස්ථා වල දී නන් අයුරින් බුදුන්ට උවටැත් කිරීමට හා උත් වහන්සේ ආරක්‍ෂා කිරීමටත් සුහුසුලු වූවකු බව කියවේ. මොහු හැරුණු විට සිය දහස් ගණන්, ලක්‍ෂ ගණන් වෙනත් දෙව්වරුන් ද බුදුන් වෙත යෑම, ඒම, ප්‍රශ්න කිරීම, සාකච්ඡා කිරීම, බණ ඇසීම ආදිය කළ සැටි දැක්වෙන සුත්‍ර හා කථා කොතෙකුත් සංයුත්ත නිකාය වැනි බෞද්ධ පොත්වල ඇත.

මේ සියල්ලෙහි අදහස වූයේ බෞද්ධයන්ට පමණක් නො ව, නන් වැදූරුම් දේව බ්‍රහ්ම භක්තිකයන්ටත් බුදුන්ගේ දේවානිදේව, බ්‍රහ්මානිබ්‍රහ්ම තත්වය පිලිබඳ කරුණු ඉගැන්වීම ය. බෞද්ධයන් අතර භාවිත වන සුප්‍ර සිද්ධි නව (බුදු) ගුණ පාඨයේ පවා මේ ඉගැන්වීම දක්නට ලැබේ. එහි එන “සත්ථා දේව මනුස්සානං” (“ දෙව් මිනිසුන්ට ශාස්තෘ ය”) යන්නෙන් කියවෙන්නේත් මෙය ම ය.

මෙසේ බුද්ධ කාලයේ සිට ම බුදුන්ගේ දේවානිදේවත් වය ආදි වූ ආශ්චර්ය ජනක තත්වයන් පළ වීම නිසා මධ්‍ය කාලය වන විට එබඳු දේ පිලිබඳ කථාවලින් හා විවරණවලින් බෞද්ධ සාහිත්‍යය හැසී ගැවසී යන්ට පටන් ගත්තේ ය. කල් යද්දී මේ තත්වය කොතරම් ගැටළු සහිත වී ද කිව හොත්, මහායානික ආදි වූ ඇතැම් සාම්ප්‍රදායිකයෝ අකමානුෂික වූත්, සදාකාලික වූත් බුදු කෙනකුත් නිර්මාණය

1. vi පරි. 13 ඡෙ.

කළහ. මෙහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් පෙරවාදීන් අතර පවා ඒ නිමාණයට ගරු කරන්නෝ විකෙන් වික ඇති වන්ට වූහ. එහෙත් ඔවුහු කරුණින් කෙසේ වුවත් අංශකයෙන් මහායානිකයන්ට වඩා වෙනස් වූහ. වෙන වෙනවලින් කියතොත්, පෙරවාදීහු මහායානිකයන් නරම් දැනී ලෙස බුදුන් අතිමානුෂික කොට විස්තර නො කළහ. ඒ කොසි හැටි වුවත් පෙරවාදීන්ට ද ඒ අතිමානුෂික තත්වය මුළුම නින් නො පිළිගෙන සිටිය නො හැකි විය. මෙයට නිදසු නක් සේ ඉදිරි පත් කළ හැකි කරුණක් මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ ඇත. එයින් කියවෙනුයේ බුදුන් කැමැති වූවාහු නම් උන්වහන්සේට කල්පයක් හෝ, කල්පාවශේෂයක් හෝ ජීවත් විය හැකි ව තිබුණු බව ය. ¹ මෙහි එන 'ආයු කල්පයෙන්' අදහස් කරන්නේ සාමාන්‍ය මිනිස් ආයුෂය හෙවත් අවුරුදු සියක හමාරක කාලය නම් මෙ ගැන ප්‍රශ්නයක් නැත. එහෙත් මේ කියමනට සම්බන්ධ වූ අතික් කථා ගැන කල්පනා කරන විට මෙයින් හඟවා තිබෙන්නේ බුදුන්ට වුවමනා වූණි නම් කල්පයක් හෙවත් අවුරුදු ලක්ෂ ගණන් තරම් දිග කලක් වුවත් ජීවත් වන්ට පිළිවන් ව තිබුණු සැටියකි. බුදුන්ගෙන් මෙසේ ජීවත් වන සේ නො ඉල්ලීම ගැන අනද භිමියන්ට වෝදනා ද නභා තිබේ. උන්වහන්සේට එය බැරි වූයේ කරුණු වටහා ගන්ට අපහසු වීමත්, මාරයා විසින් මඛනා ලද සිත් ඇති වීමත් නිසා යි ද කියා ඇත. ²

පසු කාලවල ඇතැම් මහායානිකයන් බුදුහු කිසි යම් දෙව් ලොවක සදකාලික ව ජීවත් වෙන යන නිගමනයට බැස ගත්තේත් මෙබඳු කියමන් පදනම් කොට ගෙන ය යි සිතිය යුතු ය. මේසේ කොසි හැටියෙන් හෝ බුදුන්ගේ ජීවිතය හා සම්බන්ධ ව පවත්නා වූ අතිමානුෂික නැත හොත්

1. iii පරි. 34 ඡේ.
 2. ,, ,, 2 ,,

අස්වාභාවික කපා නිසා එහි ඇති මානුෂික හා ස්වාභාවික
 සුන්දර ස්වරූපය තේරුම් ගැනීම මඳක් දුෂ්කර වී තිබේ.
 එහෙත් ඒ සඳහා වායම් කිරීම බෞද්ධ ඉතිහාසය පසුබිම්
 කොට ගෙන විද්‍යාත්මක ලෙස කරුණු හදාරන මධ්‍යස්ථ
 හැඟීමවලින් යුත් බුද්ධිමතුන්ගේ යුතුකම ය. එහි ලා ඔවුන්
 විසින් ගරු කළ යුත්තේ මහා පරිනිපාණ සූත්‍රයේ මහා
 පදේසවලින් දී තිබෙන අගනා අවවාදය යි. ඒ අනුව
 කරුණු විමසන විට බුදුන් පිලිබඳ වූ කෙනෙකු අදහන විවරණ
 කොතැන ඇතත් ඒවායින් උන්වහන්සේගේ සැබෑ ජේතී
 හාසික මානුෂික තනිය වටහා ගැනීමට බාධා නොවනු
 ඇත.

මහා පරිනිබ්බාන සුඡන්දං

I

1. ඒවං මේ සුඡන්දං.

2. ඒකං සමයං භගවා රුජගභේ විහරති ශිජ්ඣ කුචේ පබ්බතේ. තේන ඛෝ පන සමයේන රුජා මාගධෝ අජාතසත්තු චේද්දේහිපුත්තෝ වජ්ජී අනියාතුකාමෝ හෝති. සෝ ඒවමාහ:

අහං හි ඉමේ වජ්ජී ඒවං මහිද්ධිකේ, ඒවං මහානු භාවේ, උච්ඡෙජ්ජාමි; වජ්ජී විනාසෙස්සාමි; වජ්ජී අතය බ්‍යසනං ආපාදෙස්සාමි වජ්ජීති.

3. අථ ඛෝ රුජා මාගධෝ අජාතසත්තු චේද්දේහි පුත්තෝ වස්සකාරං බ්‍රාහ්මණං මගධ මහාමත්තං ආමත්තේසී.

ඒහි ත්වං බ්‍රාහ්මණ, යේන භගවා තේනුපසංකම; උපසංකමිත්වා මම වචනේන භගවතෝ පාදේ සිරසා වජ්ජති, අප්පාබාධං අප්පාහංකං ලුහුට්ඨානං බලං ඵාසු විහාරං පුච්ඡතිති; ඒවං ච චද්දේහි:

ඤ්ජා භන්තෝ, මාගධෝ අජාතසත්තු චේද්දේහිපුත්තෝ වජ්ජී අනියාතුකාමෝ. සෝ ඒවමාහ:

අහං හිමේ වජ්ජී ඒවං මහිද්ධිකේ, ඒවං මහානුභාවේ උච්ඡෙජ්ජාමි; වජ්ජී විනාසෙස්සාමි; වජ්ජී අතයබ්‍යසනං ආපාදෙස්සාමි වජ්ජීති.

යථා ච තේ භගවා බ්‍යාකරෝති, නං සාධුකං උග්ගහෙත්වා මම ආරෝවෙස්‍යාසි; න හි තථාගතා විතථං භණන්තිහි.

4. ඒවං හෝති ඛේ බ්‍රාහ්මණෝ වස්සකාරෝ මගධ මහාමත්තෝ රඤ්ඤෝ මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වේදේහි පුත්තස්ස පටිස්සුඤ්ඤා භද්දුති භද්දුති යානාති යෝජා පෙත්වා, භද්දං භද්දං යානං අභිරුහිත්වා, භද්දේහි භද්දේහි යානේහි රුජගහමිහා නිය්‍යාසි, යේන ගිජ්ඣකුටෝ පබ්බ තෝ තේන පායාසි; යාවතිකා යානස්ස භුමි, යානේනාගන්ත් වා, යානා පච්චෝරෝහිත්වා පත්තිකෝච යේන භගව තේනුපසංකමි. උපසංකමිඤ්ඤා භගවතා සද්ධිං සම්මෝදි; සම්මෝදනියං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙඤ්ඤා ඒකමන්තං නිසිදි. ඒකමන්තං නිසිත්තෝ ඛේ වස්සකාරෝ බ්‍රාහ්මණෝ මගධ මහාමත්තෝ භගවත්තං ඵතදචෝච:

රුජා හෝ ගෝතම, මාගධෝ අජාතසත්තු වේදේහි පුත්තෝ හෝතෝ ගෝතමස්ස පාදේ සිරසා වඤ්ඤා, අප්පාබාධං අප්පාතංකං උහුච්ඤානං බලං ඵාසු විහාරං පුච්ඡති. රුජා හෝ ගෝතම, මාගධෝ අජාතසත්තු වේදේහි පුත්තෝ වජ්ජි අභියාතුකාමෝ. සෝ ඒවමාහ:

අහං හිමේ වජ්ජි ඒවං මහිද්ධිකෝ, ඒවං මහානු භාවේ, උචෙජ්ජ්ජාමි; වජ්ජි විනාසෙස්සාමි; වජ්ජි අනස බ්‍යසනං ආපාදෙස්සාමි වජ්ජිහි.

5. තේන ඛේ පන සමයේන ආයස්මා ආනන්දෝ භගවතෝ පිට්ඨිතෝ ධිතෝ හෝති, භගවත්තං විජ මානෝ. අථ ඛේ භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන් තේසි.

6. කිත්ති තේ ආනන්ද, සුතං වජ්ජි අභිණ්භං සන්තිපාතා සන්තිපාත බහුලාති? සුඤ්ඤිමේතං භත්තෝ,

වජ්ජී අභිනිභං සන්තිපාතා සන්තිපාත බහුලාති. යාව කිව්ණ්දව ආනන්ද, වජ්ජී අභිනිභං සන්තිපාතා සන්තිපාත බහුලා භවිස්සන්ති, චුද්ධියේව ආනන්ද, වජ්ජීනං පාටිකංවා, නෝ පරිහාති.

7. කිත්ති තේ ආනන්ද, සුතං වජ්ජී සමග්ගා සන්තිපතන්ති, සමග්ගා චුට්ඨහන්ති, සමග්ගා වජ්ජී කරණියාති කරුන්තිති? සුතම්මේතං භන්තේ -පෙ-සමග්ගා වජ්ජී කරණියාති කරුන්තිති. යාවකිව්ණ්දව ආනන්ද, වජ්ජී සමග්ගා සන්තිපතිස්සන්ති, සමග්ගා චුට්ඨ භිස්සන්ති, සමග්ගා වජ්ජී කරණියාති කරිස්සන්ති, චුද්ධියේව ආනන්ද, වජ්ජීනං පාටිකංවා, නෝ පරිහාති.

8. කිත්ති තේ ආනන්ද, සුතං වජ්ජී අපඤ්ඤත්තං න පඤ්ඤපෙත්ති, පඤ්ඤත්තං න සමුච්ඡිත්තදන්ති, යථා පඤ්ඤත්තේ පොරුණේ වජ්ජී ධම්මේ සමාදාය වත්තන් තිති? සුතම්මේතං භන්තේ, වජ්ජී අපඤ්ඤත්තං න පඤ්ඤපෙත්ති, පඤ්ඤත්තං න සමුච්ඡිත්තදන්ති, යථා පඤ්ඤත්තේ පොරුණේ වජ්ජී ධම්මේ සමාදාය වත්තන් තිති. යාවකිව්ණ්දව ආනන්ද, වජ්ජී අපඤ්ඤත්තං න පඤ්ඤපෙස්සන්ති, පඤ්ඤත්තං න සමුච්ඡිත්තදිස්සන්ති, යථා පඤ්ඤත්තේ පොරුණේ වජ්ජී ධම්මේ සමාදාය වත්තිස්සන්ති, චුද්ධියේව ආනන්ද, වජ්ජීනං පාටිකංවා, නෝ පරිහාති.

9. කිත්ති තේ ආනන්ද, සුතං වජ්ජී යේ තේ වජ්ජීනං වජ්ජී මහල්ලකා තේ සක්කරුන්ති, ගරු කරුන්ති, මානෙත්ති, පුජෙත්ති, තේසඤ්ච සෝතබ්බං මඤ්ඤන් තිති? සුතම්මේතං භන්තේ, වජ්ජී යේ තේ වජ්ජීනං වජ්ජී මහල්ලකා තේ සක්කරුන්ති, ගරු කරුන්ති, මානෙත්ති, පුජෙත්ති, තේසඤ්ච සෝතබ්බං මඤ්ඤන්තිති. යාවකි ව්ණ්දව ආනන්ද, වජ්ජී යේ තේ වජ්ජීනං වජ්ජී මහල්ලකා

තේ සක්කරිස්සන්ති, ගරු කර්සුන්ති, මානෙස්සන්ති, පුප්පේස්සන්ති, තේසඤ්ච සෝතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, චුද්ධියේව ආනඤ, චජ්ජනං පාටිකංඛා, නෝ පරිභාති.

10. කිත්ති තේ ආනඤ, සුතං චජ්ජ යා තා කුලිත්ථියෝ කුලකුමාරියෝ තා න ඔක්කස්ස පසඤ්ච වාසෙත්තිති? සුතම්මේතං භත්තේ, චජ්ජ යා තා කුලිත්ථියෝ කුලකුමාරියෝ තා න ඔක්කස්ස පසඤ්ච වාසෙත්තිති. යාවකිච්ඤ්ච ආනඤ, චජ්ජ යා තා කුලිත්ථියෝ කුලකුමාරියෝ තා න ඔක්කස්ස පසඤ්ච වාසෙස්සන්ති, චුද්ධියේව ආනඤ, චජ්ජනං පාටිකංඛා, නෝ පරිභාති.

11. කිත්ති තේ ආනඤ, සුතං චජ්ජ යාති තාති චජ්ජනං. චජ්ජ චේතියාති අබ්භන්තරුති චේව බාහිරුති ච තාති සක්කරෙන්නි ගරු කරෙන්නි, මානෙන්නි, පුප්පේන්නි, තේසං ච දින්නපුබ්බං කතපුබ්බං ධම්මිකං බලිං. නෝ පරිභාපෙත්තිති? සුතම්මේතං භත්තේ, චජ්ජ යාති තාති චජ්ජනං. චජ්ජ චේතියාති අබ්භන්තරුති චේව බාහිරුති ච තාති සක්කරෙන්නි, ගරු කරෙන්නි, මානෙන්නි, පුප්පේන්නි, තේසං ච දින්නපුබ්බං කතපුබ්බං ධම්මිකං බලිං. නෝ පරිභාපෙත්ති. යාවකිච්ච ආනඤ, චජ්ජ යාති තාති චජ්ජනං. චජ්ජ චේතියාති අබ්භන්තරුති චේව බාහිරුති ච තාති සක්කරිස්සන්ති, ගරු කරස්සන්ති, මානෙස්සන්ති, පුප්පේස්සන්ති, තේසඤ්ච දින්නපුබ්බං කතපුබ්බං ධම්මිකං බලිං. නෝ පරිභාපෙස්සන්ති, චුද්ධියේව ආනඤ, චජ්ජනං පාටිකංඛා, නෝ පරිභාති.

12. කිත් තේ ආනඤ, සුතං චජ්ජනං. අරහත්තේසු ධම්මිකා රක්ඛාවරණගුත්ති සුසංවිහිතා, නිත්ති අනාගතා ච අරහත්තෝ විජ්ජනං අගච්ඡෙස්සං, ආගතා ච අරහත්තෝ විජ්ජනේ ඵාසුං විහරෙස්සන්ති? සුතම්මේතං භත්තේ, චජ්ජනං. අරහත්තේසු ධම්මිකා රක්ඛාවරණගුත්ති සුසං

විභිනා, කිනති අනාගතා ච අරහන්තෝ විජ්ඣනං ආගච්ඡෙය්‍යං, ආගතා ච අරහන්තෝ විජ්ඣතේ ඵාසුං විහරෙය්‍යන්ති, යාවකිච්ඤ්ච ආනන්ද, වජ්ජිනං අරහන්තේසු ධම්මිකා රක්ඛාවරණගුන්ති සුසංවිභිනා හවිස්සති. කිනති අනාගතා ච අරහන්තෝ විජ්ඣනං ආගච්ඡෙය්‍යං, අගතා ච අරහන්තෝ විජ්ඣතේ ඵාසුං විහරෙය්‍යන්ති, චුද්ධියේව ආනන්ද, වජ්ජිනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානීති.

13. අථ ඛෝ භගවා වස්සකාරං මගධ මහාමත්තං ආමන්තේසි:

ඒකාමිදුහං බ්‍රාහ්මණ, සමයං චේසාලියං විහරාමි සාරන්දදේ චේනියේ; නත්‍රාහං වජ්ජිනං ඉමේ සත්ත අපරිහානියේ ධම්මේ දේසේසිං. යාවකිච්ඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, ඉමේ සත්ත අපරිහානියා ධම්මා වජ්ජසු සස්සන්ති, ඉමේසු ච සත්තසු අපරිහානියේසු ධම්මේසු වජ්ජ සන්දිස්සන්ති, චුද්ධියේව බ්‍රාහ්මණ, වජ්ජිනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානීති.

14. ඒවං චුත්තේ වස්සකාරෝ බ්‍රාහ්මණෝ මගධ මහාමත්තෝ භගවත්තං ඒනදවෝච:

ඒකමේකේනපි හෝ ගෝතම, අපරිහානියේන ධම්මේන සමන්තාගතානං වජ්ජිනං චුද්ධියේව පාටිකංඛා, නෝ පරිහානී. කෝ පන වාදෙ සත්තති අපරිහානියේති ධම්මේති? අකරණීයාව හෝ ගෝතම, වජ්ජිනං රඤ්ඤ මාගධෙන අජාතිසත්තුනා චේදේහිපුත්තේන යද්දං සුද්ධියං අඤ්ඤත්‍ර උපලාපනාය, අඤ්ඤත්‍ර මිථුහේදා හන්දදති මයං හෝ ගෝතම, ගච්ඡාම, බහු කිච්චා මයං බහුකරණීයාති.

යසීසදානි ත්වං බ්‍රාහ්මණ, කාලං මඤ්ඤසීති.

අථ ඛෝ වස්සකාරෝ බ්‍රාහ්මණෝ මගධ මහාමත්තෝ භගවතෝ භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමෝදිත්වා උච්ඡායාසු නා පක්කාමි.

15. අඵ ඛෝ භගවා අචිරපක්කන්තෝ වස්සකාරේ බ්‍රාහ්මණේ මගධ මහාමත්තේ ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමත්තේසි.

ගච්ඡ ක්වා ආනන්ද, යාවතිකා භික්ඛු රුජගහං උපනිස්සංය චිරහන්ති තේ සබ්බේ උපච්චාන සාලායං සන්ති පාතේතිති. ඒවං භත්තේති ඛෝ ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතෝ පටිස්සුකා යාවතිකා භික්ඛු රුජගහං උපනිස්සංය විහරන්ති තේ සබ්බේ උපච්චාන සාලායං සන්ති පාතේතිති. යේන භගවා තේනුපසංකම්; උපසංකම්කා භගවත්තං අභිවාදෙකා ඒකමන්තං අච්චාසී. ඒකමන්තං සීතෝ ඛෝ ආයස්මා ආනන්දෙ භගවත්තං ඒතදවෝච:

සන්තිපතිතෝ භත්තේ, භික්ඛු සංඝෝ, යස්සදුති භත්තේ, භගවා කාලං මඤ්ඤාසීති.

අඵ ඛෝ භගවා උච්චායාසනා යේන උපච්චාන සාලා තේනුපසංකම්. උපසංකම්කා පඤ්ඤත්තේ ආසතේ තිසිදි. තිසප්ප්ඵ ඛෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තෙසි.

16. සත්ත වෝ භික්ඛවේ, අපරිභානියේ ධම්මේ දේසෙස්සාම්. නං සුභාඵ, සාධුකං මුඛසි කරෝඵ, භාසිස්සාමිති.

ඒවං භත්තේති ඛෝ තේ භික්ඛු භගවතෝ පුච්චස්සෝසුං. භගවා ඒතදවෝච:

i යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු අභිණ්භං සන්ති පාතා සන්තිපාන බහුලා භවිස්සන්ති, චුද්ධියේච භික්ඛවේ, භික්ඛුභං පාචිකංවා, නෝ පරිභානී.

ii යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු සමග්ගා සන්තී පනිස්සන්ති, සමග්ගා වුට්ඨභිස්සන්ති, සමග්ගා සංඝකරණීයාති කරිස්සන්ති, වුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංවා, නෝ පරිභාති

iii යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු අපඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙස්සන්ති, පඤ්ඤානං න සමුච්ඡිද්දියන්ති, යථා පඤ්ඤාත්තේසු සික්ඛාපදේසු සමාදාය වන්තිස්සන්ති, වුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංවා, නෝ පරිභාති.

iv යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු යේ දෝ භික්ඛු ථෙරු රත්තඤ්ඤා චිර පබ්බජ්ඣා සංඝ පිතරෝ සංඝ පරිනායකා තෝ සක්කරිස්සන්ති, ගරු කරිස්සන්ති, මානෙස්සන්ති, පුජෙස්සන්ති, තෝසඤ්ච සෝතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, වුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංවා, නෝ පරිභාති.

v යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු උප්පත්තාය තණ්හාය පෝනෝභවිකාය න වසං ගච්ඡන්ති, වුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංවා, නෝ පරිභාති.

vi යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු ආරඤ්ඤකේසු සේනාසනේසු සාපෙකකා භවිස්සන්ති, වුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංවා, නෝ පරිභාති.

vii යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු පච්චන්තඤ්ඤේ ව සතිං උපට්ඨපෙස්සන්ති, කිත්ති අනාගතා ව පේසලා සමුහ්මචාරී ආගච්ඡෙස්සුං, ආගතා ව පේසලා සමුහ්මචාරී එසු චිහරෙස්සන්ති, වුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංවා, නෝ පරිභාති.

යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, ඉමේ සත්ත අපරිභාතියා ධම්මා භික්ඛුසු යස්සන්ති, ඉමේසු ව සත්තසු අපරිභාතියේසු ධම්මේසු භික්ඛු සන්දිස්සන්ති, වුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංවා, නෝ පරිභාති.

17. අපරේඵි වෝ භික්ඛවේ, සත්ත අපරිහානියේ ධම්මේ දෙසෙස්සාභි. නං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරෝථ, භාසිස්සාමිති. ඵ්වං හන්තෝති ඛෝ තේ භික්ඛු භගවතෝ පච්චස්සෝසුං, භගවා ඵ්තදවෝච:

i යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු න කම්මාරුමා භවිස්සන්ති, න කම්මරතා, න කම්මාරුමතං අනුයුත්තා, චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

ii යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු න භස්සාරුමා භවිස්සන්ති, න භස්සරතා, න භස්සාරුමතං අනුයුත්තා, චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

iii යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු න නිද්දරුමා භවිස්සන්ති, න නිද්දරතා, න නිද්දරුමතං අනුයුත්තා, චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

iv යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු න සංගණිකාරුමා භවිස්සන්ති, න සංගණිකාරතා, න සංගණිකාරුමතං අනුයුත්තා, චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

v යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු න පාපිච්ඡා භවිස්සන්ති, න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසංගතා, චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

vi යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු න පාපමිත්තා භවිස්සන්ති, න පාපසහායා, න පාපසම්පවංකා, චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

vii යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු න ඕරමත්ත කේන විසේසාධිගමේන අත්තරු වෝසානං අපජ්ජිස්සන්ති, චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, ඉමේ සත්ත අපරිහානියා ධම්මා භික්ඛුසු ංස්සන්ති, ඉමේසු සත්තසු අපරි

හානියේසු ධම්මේසු භික්ඛු සන්දිස්සන්ති, වුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

18. අපරේපි වෝ භික්ඛවේ, සත්ත අපරිහානියේ ධම්මේ දෙසෙස්සාමි. නං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරෝථ, භාසිස්සාමිති. ඒවං හන්තෝති ඛෝ තෝ භික්ඛු භගවනෝ පච්චස්සෝසුං, භගවා ඒනදවෝච:

- i යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු සද්ධා භවිස්සන්ති,
-පෙ-
- ii හිරිමනා භවිස්සන්ති,
- iii ඔත්තප්පි භවිස්සන්ති,
- iv බහුස්සුතා භවිස්සන්ති,
- v ආරඤ්චිරියා භවිස්සන්ති,
- vi උපච්චිතසති භවිස්සන්ති,
- vii පඤ්ඤවන්තෝ භවිස්සන්ති,

වුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, ඉමේ සත්ත අපරිහානියා ධම්මා භික්ඛුසු ධස්සන්ති, ඉමේසු ව සත්තසු අපරිහානියේ සු ධම්මේසු භික්ඛු සන්දිස්සන්ති, වුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

19. අපරේපි වෝ භික්ඛවේ, සත්ත අපරිහානියේ ධම්මේ දෙසෙස්සාමි. නං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරෝථ, භාසිස්සාමිති. ඒවං හන්තෝති ඛෝ තෝ භික්ඛු භගවනෝ පච්චස්සෝසුං, භගවා ඒනදවෝච:

- i යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු සති සම්බොජ්ඣංගං භවෙස්සන්ති, -පෙ-
- ii ධම්ම විචය සම්බොජ්ඣංගං භාවෙස්සන්ති,
- iii විරිය සම්බොජ්ඣංගං භාවෙස්සන්ති,

- iv පීනි සම්බොජ්ඣංගං භාවෙස්සන්ති,
 - v පස්සද්ධි සම්බොජ්ඣංගං භාවෙස්සන්ති,
 - vi සමාධි සම්බොජ්ඣංගං භාවෙස්සන්ති,
 - vii උපේඛා සම්බොජ්ඣංගං භාවෙස්සන්ති,
- චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, ඉමේ සත්ත අපරිහානියා ධම්මා භික්ඛුසු සස්සන්ති, ඉමේසු ච සත්තසු අපරිහානියේසු ධම්මේසු භික්ඛු සන්දිස්සන්ති, චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

20. අපරේපි වෝ භික්ඛවේ, සත්ත අපරිහානියේ ධම්මේ දේසෙස්සාමි. නං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරෝථ, භාසිස්සාමිති. ඒවං භන්තේති ඛෝ තෝ භික්ඛු භගවතෝ පච්චස්සෝසුං, භගවා ඒතදවෝච:

- i යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු අභිච්ච සඤ්ඤං භාවෙස්සන්ති, -පෙ-
- ii අනන්ත සඤ්ඤං භාවෙස්සන්ති,
- iii අසුභ සඤ්ඤං භාවෙස්සන්ති,
- iv ආදීනව සඤ්ඤං භාවෙස්සන්ති,
- v පහාණ සඤ්ඤං භාවෙස්සන්ති,
- vi විරුග සඤ්ඤං භාවෙස්සන්ති,
- vii නිරෝධ සඤ්ඤං භාවෙස්සන්ති,

චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, ඉමේ සත්ත අපරිහානියා ධම්මා භික්ඛුසු සස්සන්ති, ඉමේසු ච සත්තසු අපරිහානියේසු ධම්මේසු භික්ඛු සන්දිස්සන්ති, චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

21. ඡ භික්ඛවේ, අපරිහානියේ ධම්මේ දෙසෙස්සාමි, නං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරෝථ, භාසිස්සාමිනි. ඒවං භන්තේති ඛෝ තෝ භික්ඛු භගවතෝ පච්චස්සෝසුං, භගවා ඒතදවෝච:

i යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු මෙන්නං කාය කම්මං පච්චුපට්ඨාපෙස්සන්ති සබ්බත්මවාරිසු ආචී වේච රහෝ ච, චුද්ධියේච භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

ii යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු මෙන්නං වචී කම්මං පච්චුපට්ඨාපෙස්සන්ති සබ්බත්මවාරිසු පෙ-

iii මෙන්නං මනෝකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙස්සන්ති සබ්බත්මවාරිසු ආචී වේච රහෝ ච, චුද්ධියේච භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

iv යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු යේ තෝ ලාභා ධම්මිකා ධම්ම ලඤ්ඤා අන්තමසෝ පුත්තපරියාපන්න මන්තම්පි තථාරුපේති ලාභේති අප්පට්ඨිහන්ත හෝගී භවිස්සන්ති, සීලවත්තේති සබ්බත්මවාරිති සාධාරණ හෝගී, චුද්ධියේච භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

v යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු යානි තානි සීලානි අඛණ්ඩානි අච්ඡිද්දති අසබලානි අකම්මාසානි භුජ්ස්සානි විඤ්ඤාප්පසන්ථානි අපරුමට්ඨානි සමාධි සංවත්තනි කානි නථාරුපේසු සීලේසු සීල සාමඤ්ඤගතා විහරිස්සන්ති සබ්බත්මවාරිති ආචී වේච රහෝ ච, චුද්ධියේච භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

vi යාවකිවඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛුනං යායං දිට්ඨි අරියා නිශ්සාණිකා නීයානි තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛක්ඛ යාය නථාරුපාය දිට්ඨියා දිට්ඨි සාමඤ්ඤගතා විහරිස්සන්ති, සබ්බත්මවාරිති ආචී වේච රහෝ ච, චුද්ධියේච භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාටිකංඛා, නෝ පරිහානි.

යාවකිවැසුව භික්ඛවේ, ඉමේ ඡ අපරිභානියා ධම්මා භික්ඛුසු ඨස්සන්ති, ඉමේසු ච ඡසු අපරිභානියේසු ධම්මේසු භික්ඛු සන්දේස්සන්ති, චුද්ධියේව භික්ඛවේ, භික්ඛුනං පාවිකංඛා, නෝ පරිභානීති.

22. තනු සුදං භගවා රුජගභේ විහරන්තෝ ගිජ්ඣ කුචේ පබ්බතෝ ඒතදෙව බහුලං භික්ඛුනං ධම්මිං කථං කරෝති: ඉති සීලං; ඉති සමාධි; ඉති පඤ්ඤා; සීල පරිභාවි නෝ සමාධි මහප්ඵලෝ හෝති, මහානිසංසෝ. සමාධි පරිභාවිතා පඤ්ඤා මහප්ඵලා හෝති, මහානිසංසා. පඤ්ඤා පරිභාවිතං විත්තං සම්මදේව ආසවේහි විමුච්චති, සෙස්සපීදං? කාමාසවා, භවාසවා, (දිට්ඨාසවා), අවිජ්ජාසවාති.

23. අථ ඛෝ භගවා රුජගභේ යථාභිරත්තං විහරිතො ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි, ආයාමානන්ද, යේන අම්බලච්ඡිකා තෙනුපසංකම්ස්සාමාති. ඒවං භන්තේති ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවතෝ පච්චස්සෝසි. අථ ඛෝ භගවා මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යේන අම්බ ලච්ඡිකා තදවසරී.

24. තනු සුදං භගවා අම්බලච්ඡිකායං විහරති රුජා ගාරකේ. තනුපි සුදං භගවා අම්බලච්ඡිකායං විහරන්තෝ රුජාගාරකේ ඒතදේව බහුලං භික්ඛුනං ධම්මිං කථං කරෝති: ඉති සීලං, ඉති සමාධි; ඉති පඤ්ඤා; සීල පරි භාවිතෝ සමාධි මහප්ඵලෝ හෝති, මහානිසංසෝ. සමාධි පරිභාවිතා පඤ්ඤා මහප්ඵලා, හෝති, මහානිසංසා. පඤ්ඤා පරිභාවිතං විත්තං සම්මදේව ආසවේහි විමුච්චති. සෙස්සපීදං? කාමාසවා, භවාසවා, (දිට්ඨාසවා), අවිජ්ජා සවාති.

25. අථ ඛෝ භගවා අම්බලච්ඡිකායං යථාභිරත්තං විහරිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි, ආයා මානන්ද, යේන නාලන්ද, තෙනුපසංකම්ස්සාමාති. ඒවං භන්තේති ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවතෝ පච්චස්

සෝඨි. අථ ඛෝ භගවා මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යේන නාලන්දා නදවසරී. තඤ්ඤං භගවා නාලන්දාසං විහරති පාචාරිකම්බවනේ.

26. අථ ඛෝ ආයස්මා සාරිපුත්තෝ යේන භගවා තේනුපසංකමී; උපසංකමිත්වා භගවත්තං අභිවාදෙන්වා ඒකමත්තං නිසීදී. ඒකමත්තං නිසින්තෝ ඛෝ ආයස්මා සාරිපුත්තෝ භගවත්තං ඒතදවෝච:

ඒවං පසන්නෝ අහං හන්නේ, භගවති න වාහු, න ච භවිස්සති, න චේතරහි විජ්ජති අඤ්ඤෝ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා භගවතා භිස්සෝ භික්ඤ්ඤතරෝ යදිදං සම්බෝධියන්ති.

උලාරා ඛෝ තේ අයං සාරිපුත්ත, ආසභි වාචා භාසිතා. එකංසෝ ගභිහෝ සීහනාඥේ නදිතෝ, 'ඒවං පසන්නෝ අහං හන්නේ, භගවති න වාහු, න ච භවිස්සති න චේතරහි විජ්ජති අඤ්ඤෝ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා භගවතා භිස්සෝ භික්ඤ්ඤතරෝ යදිදං සම්බෝධියන්ති.'

කිත්ඤ්ඤං සාරිපුත්ත, යේ තේ අහේසුං අතිතමද්ධානං අරහන්තෝ සම්මා සම්බුද්ධා සබ්බේ තේ භගවත්තෝ චේතසා චේහෝ පරිච්ච චිදිතා, ඒවං සීලා තේ භගවත්තෝ අහේසුං ඉතිපි, ඒවං ධම්මා, ඒවං පඤ්ඤා, ඒවං විහාරී, ඒවං විමුක්ඛා තේ භගවත්තෝ අහේසුං ඉතිපිති?

නෝ හේහං හන්නේ.

කීං පන සාරිපුත්ත, යේ තේ භවිස්සන්ති අනාගත මද්ධානං අරහන්තෝ සම්මා සම්බුද්ධා සබ්බේ තේ භගවත්තෝ චේතසා චේහෝ පරිච්ච චිදිතා ඒවං සීලා තේ භගවත්තෝ භවිස්සන්ති ඉතිපි, ඒවං ධම්මා, ඒවං පඤ්ඤා, ඒවං විහාරී, ඒවං විමුක්ඛා තේ භගවත්තෝ භවිස්සන්ති ඉතිපිති?

නෝ හේතං හන්නේ.

කිං පන සාරිපුත්ත, අහං ඒතරහි අරහං සම්මා සම්බුද්ධෝ වේනසා වේනෝ පරිච්ච විදිනෝ ඒවං සීලෝ භගවා ඉතිපි, ඒවං ධම්මෝ, ඒවං පඤ්ඤෝ, ඒවං විහාරී, ඒවං විමුක්තෝ භගවා ඉතිපිති?

නෝ හේතං භන්තේ.

එන්ථෙව හි සාරිපුත්ත, අතීතානාගත පච්චුප්පත් නෝසු අරහන්තෝසු සම්මා සම්බුද්ධෝසු වේනසා වේනෝ පරියඤ්ණං නත්ති, අථ නිඤ්චරති තෝ අයං සාරිපුත්ත, උලාරු ආසතී වාචා භාසිතා, ඒකංසෝ ගහිතෝ, සීහනාද්ද නදිතෝ, ‘ඒවං පසන්තෝ අහං භන්තේ, භගවති න. වාහු, න ව භවිස්සති, න වේතරහි විජ්ජති අඤ්ඤෝ කමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා භගවතා භික්ඛුණෝ භික්ඤ්ඤතරෝ යදිදං සම්බෝධියන්ති?’

න ඛෝ පනේතං භන්තේ, අතීතානාගත පච්චුප්පත් නෝසු අරහන්තෝසු සම්මා සම්බුද්ධෝසු වේනෝ පරියඤ්ණං අත්ති. අපි ව ඛෝ මේ භන්තේ, ධම්මන්වයෝ විදිතෝ.

සෙස්සථාපි භන්තේ, රඤ්ඤෝ පච්චින්නිමං නගරං දල්ලුද්දනං දල්ලහපාකාර තෝරණං ඒකද්වාරං, තනුස්ස දොවාරිකෝ පණ්ඨිතෝ ඛ්‍යන්තෝ මේධාචී අඤ්ඤානානං නිවාරේනා, ඤානානං පචේසේනා; සෝ තස්ස නගරස්ස සමන්තා අනුපරියාය පථං අනුක්කමමානෝ න සස්සෙස්ස පාකාරසන්ධිං වා, පාකාරවිවරං වා අත්තමසෝ බිලාර නික්ඛමන මන්තම්පි; තස්ස ඒවමස්ස: යේ කේවී ඕලාරිකා පාණා ඉමං නගරං පවිසන්ති වා නික්ඛමන්ති වා සබ්බේ තේ ඉමනා ද්වාරේනු පවිසන්ති වා නික්ඛමන්ති වානි.

ඒවමෙව ඛෝ භන්තේ, ධම්මන්වයෝ විදිතෝ.

යේපි තෝ හන්තෝ, අහේසුං අනිතමධ්දානං අර හන්තෝ සම්මා සම්බුද්ධා, සබ්බේ තෝ හගවන්තෝ පඤ්චනීවරණේ පහාය වේතසෝ උපක්කිලේසේ පඤ්ඤාය දුබ්බලී කරණේ, චතුසු සනිපට්ඨානේසු සුප්පනිවිසිත චිත්තා සත්ත සම්බොජ්ඣංගේ යථාභූතං භාවෙන්වා අනුත්තරං සම්මා සම්බෝධිං අභිසම්බුජ්ඣංසු.

යේපි තෝ හන්තෝ, හවිස්සන්ති අනාගතමධ්දානං අරහන්තෝ සම්මා සම්බුද්ධා, සබ්බේ තෝ හගවන්තෝ පඤ්ච නීවරණේ පහාය වේතසෝ උපක්කිලේසේ පඤ්ඤාය දුබ්බලී කරණේ, චතුසු සනිපට්ඨානේසු සුප්පනිවිසිත චිත්තා සම්බොජ්ඣංගේ යථාභූතං භාවෙන්වා අනුත්තරං සම්මා සම්බෝධිං අභිසම්බුජ්ඣංසස්සන්ති.

හගවාපි හන්තෝ, ඒතරහි අරහං සම්මා සම්බුද්ධෝ පඤ්චනීවරණේ පහාය වේතසෝ උපක්කිලේසේ පඤ්ඤාය දුබ්බලී කරණේ, චතුසු සනිපට්ඨානේසු සුප්පනිවිසිත චිත්තෝ සත්ත බොජ්ඣංගේ යථාභූතං භාවෙන්වා අනුත්තරං සම්මා සම්බෝධිං අභිසම්බුද්ධෝති.

27. නහුපි සුදං හගවා නාලන්දායං විහරන්තෝ පාචාරිකම්බවතෝ ඒතද්දෙව බහුලං භික්ඛුනං ධම්මිං කථං කරෝති: ඉති සීලං; ඉති සමාධි; ඉති පඤ්ඤා සීල පරි භාවිතෝ සමාධි මහප්ඵලෝ හෝති, මහානිසංසෝ. සමාධි පරිභාවිතා පඤ්ඤා මහප්ඵලා හෝති. මහානිසංසා පඤ්ඤා පරිභාවිතං චිත්තං සම්මද්දෙව ආසවේහි විමුච්චති. සෙය්ඨපීදං: කාමාසවා, හවාසවා, දිට්ඨාසවා, අවිජ්ජාසවාති.

28. අථ බෝ හගවා නාලන්දායං යථාභිරත්තං විහරිත්වා ආයස්මත්තං ආනන්දං ආමන්තේසි, ආයා මානන්ද, යේන පාටලීගාමෝ තේනුපසංකමිස්සාමාති. ඒවං භුත්තේති බෝ ආයස්මා ආනන්දෙ හගවතෝ

පච්චස්සෝධි. අඵ ඛෝ භගවා මහභා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යේන පාටලිගාමෝ නදවසරි. අස්සෝසුං ඛෝ පාටලිගාමියා උපාසකා භගවා කිර පාටලිගාමං අනුප් පන්භෝති: අඵඛෝ පාටලිගාමියා උපාසකා යේන භගවා තේනුපසංකමිංසු; උපසංකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඒකමන්තං නිසීදිංසු; ඒකමන්තං නිසින්තා ඛෝ පාටලිගාමියා උපාසකා භගවන්තං ඒනදවෝවුං:

29. අධිවාසේභු නෝ භන්තේ, භගවා ආවසථා ගාරන්ති. අධිවාසේසි භගවා තුණ්භි භාවේන. අඵ ඛෝ පාටලිගාමියා උපාසකා භගවනෝ අධිවාසනං චිදිත්වා උච්චායාසනා, භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කඤ්ඤා යේන ආවසථාගාරං තේනුපසංකමිංසු; උපසංකමිත්වා සබ්බ සන්ථරිං ආවසථාගාරං සන්ථරිත්වා, ආසනාති පඤ්ඤා පෙත්වා, උදකමණිං පනිච්චාපෙත්වා, තේලප්පදීපං ආරෝපෙත්වා යේන භගවා තේනුපසංකමිංසු; උපසංකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඒකමන්තං අච්චංසු. ඒකමන්තං ඤිතා ඛෝ පාටලිගාමියා උපාසකා භගවන්තං ඒනදවෝවුං:

සබ්බසන්ථරිං සන්ථතං භන්තේ, ආවසථාගාරං, ආසනාති පඤ්ඤාත්තාති, උදකමණිකෝ පනිච්චාපිතෝ, තේලප්පදීපෝ ආරෝපිතෝ, යස්සදුති භන්තේ, භගවා කාලං මඤ්ඤතිති.

30. අඵ ඛෝ භගවා සායණිභ සමයං ත්වාසෙත්වා පන්ත චීවරමාදය සද්ධිං භික්ඛු සංඝෙන යේන ආවසුථා ගාරං තේනුපසංකමි. උපසංකමිකා පාදේ පක්ඛාලෙත්වා ආවසථාගාරං පවිසිකා පච්ඡමං භින්තිං නිස්සාය පුරන් ථානිමුඛෝ නිසීදි. භික්ඛු සංඝෝපි ඛෝ පාදේ පක්ඛාලෙකා ආවසථාගාරං පවිසිත්වා පච්ඡමං භින්තිං නිස්සාය පුරන්ථානිමුඛෝ නිසීදි, භගවන්තඤ්ඤේව පුරක්ඛත්වා. පාටලිගාමියාපි ඛෝ උපාසකා පාදේ

පක්ඛාලෝචා අවසථාගාරං පවිසිත්වා පුරුෂිමං භික්ඛං නිස්සාය පවිජානිමුඛා නිසීදිංසු, භගවත්තඤ්ඤේව පුරක්ඛත්ඛත්වා. අථ ඛෝ භගවා පාටලිගාමීයේ උපාසකෝ ආමත්තෝසි:

31. පඤ්චමේ ගහපනයෝ ආදීනවා දුස්සීලස්ස සීල විපත්තියා. කතමේ පඤ්ඤා?

i ඉධ ගහපනයෝ, දුස්සීලෝ සීල විපත්තෝ පමා දුධිකරණං මහනිං හෝගජානිං නිගචිජති. අයං පඤ්ඤෝ ආදීනවෝ දුස්සීලස්ස සීල විපත්තියා.

ii පුන ච පරං ගහපනයෝ, දුස්සීලස්ස සීල විපත්තස්ස පාපකෝ කිත්ති සද්දෙ අබ්භුග්ගචිජති. අයං දුතියෝ ආදීනවෝ දුස්සීලස්ස සීල විපත්තියා.

iii පුන ච පර ගහපනයෝ, දුස්සීලෝ සීල විපත්තෝ යඤ්ඤදේව පරිසං උපසංකමති, යදි ඛත්තිය පරිසං, යදි බ්‍රාහ්මණ පරිසං, යදි ගහපති පරිසං, යදි සමණ පරිසං අවිසාරදෙ උපසංකමති මංකුභුතෝ. අයං තතියෝ ආදීනවෝ දුස්සීලස්ස සීල විපත්තියා.

iv පුන ච පරං ගහපනයෝ, දුස්සීලෝ සීල විපත්තෝ සම්මුල්ලෝ කාලං කරෝති. අයං චතුත්ථෝ ආදීනවෝ දුස්සීලස්ස සීල විපත්තියා.

v පුන ච පරං ගහපනයෝ, දුස්සීලෝ සීල විපත්තෝ කායස්ස හේදු පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විති පානං නිරයං උප්පජිජති. අයං පඤ්ඤමෝ ආදීනවෝ දුස්සීලස්ස සීල විපත්තියා.

ඉමේ ඛෝ ගහපනයෝ, පඤ්ඤා ආදීනවා දුස්සීලස්ස සීල විපත්තියා.

32. ඉහත මේ ගහපනසය, ආනිසංසා සීලවතෝ සීල සම්පදය. කන්මේ පඤ්ඤා?

i ඉති ගහපනසයේ සීලවා සීල සම්පන්නෝ අප්ප ඉද්ධිකරණං මහජානං හෝගන්ධන්ධං අධිගච්ඡති. අයං පඤ්ඤා ආනිසංසෝ සීලවතෝ සීල සම්පදය.

ii පුන ච පරං ගහපනයෝ, සීලවතෝ සීල සම්පන්නස්ස කලයාණෝ කිත්ති සද්දේ අබ්භුග්ගච්ඡති. අයං දුතියෝ ආනිසංසෝ සීලවතෝ සීල සම්පදය.

iii පුන ච පරං ගහපනයෝ, සීලවා සීල සම්පන්නෝ යඤ්ඤදේව පරිසං උපසංකමති, යදි බන්තිය පරිසං, යදි බ්‍රාහ්මණ පරිසං, යදි ගහපති පරිසං, යදි සමණ පරිසං, විසාරදේ උපසංකමති, අමංභුභුතෝ. අයං තතියෝ ආනිසංසෝ සීලවතෝ සීල සම්පදය.

iv පුන ච පරං ගහපනයෝ, සීලවා සීල සම්පන්නෝ අසම්මුල්ලෝ කාලං කරෝති. අයං චතුක්ථෝ ආනිසංසෝ සීලවතෝ සීල සම්පදය.

v පුන ච පරං ගහපනයෝ, සීලවා සීල සම්පන්නෝ කායස්ස හේද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලෝකං උප්පජ්ජති. අයං පඤ්ඤමෝ ආනිසංසෝ සීලවතෝ සීල සම්පදය.

ඉමේ ඛෝ ගහපනයෝ, පඤ්ඤා ආනිසංසා සීලවතෝ සීල සම්පදය.

33. අථ ඛෝ භගවා පාටලිගාමියේ උපාසකෝ බහු දේවරත්තීං ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙන්වා සමාද පෙන්වා සමුත්තේජෙන්වා සම්පහංසෙන්වා උය්යෝපේසී: අභික්කන්තා ඛෝ ගහපනයෝ, රත්ති, යස්සදුති භුමිහේ

කාලං මඤ්ඤාථාති. ඒවං හන්තෝති ඛෝ පාටලිගාමීයා
උපාසකා හගවතෝ පටිස්සුත්වා උච්චායාසනා හගවත්තං
අභිවාදෙන්වා පදක්ඛිණං කන්වා පක්කමංසු.

34. අථ ඛෝ හගවා අචිරපක්කත්තේසු පාටලිගාමී
යේසු උපාසකේසු සුඤ්ඤාගාරං පාවිසී. තේඛ. ඛෝ පන
සමයේන සුනිධි වස්සකාරා මගධි මහාමත්තා පාටලිගාමේ
නගරං මාපෙත්ති වජ්ජිතං පටිබාහාය. තේන ඛෝ
පන සමයේන සම්බහුලා දේවතායෝ සහස්සස්සේව පාට
ලිගාමේ වත්ථුති පරිගණහත්ති. යස්මිං පදේසේ මහේ
සක්ඛා දේවතා වත්ථුති පරිගණහත්ති, මහේසක්ඛානං
තත්ථ රඤ්ඤං රුජ මහාමත්තානං චිත්තාති නමත්ති
තිවේසනාති මාපේතුං. යස්මිං පදේසේ මජ්ඣිමා දේවතා
වත්ථුති පරිගණහත්ති, මජ්ඣිමානං තත්ථ රඤ්ඤං රුජ
මහාමත්තානං චිත්තාති නමත්ති තිවේසනාති මාපේතුං.
යස්මිං පදේසේ තිවා දේවතා වත්ථුති පරිගණහත්ති,
තිවානං තත්ථ රඤ්ඤං රුජ මහාමත්තානං චිත්තාති
නමත්ති තිවේසනාති මාපේතුං.

අද්දසා ඛෝ හගවා දිබ්බේන වක්ඛුනා විසුද්ධෙන
අතික්කත්ත මානුසකේන, තා දේවතායෝ සහස්සස්සේව
පාටලිගාමේ වත්ථුති පරිගණහත්තියෝ.

35. අථ ඛෝ හගවා රත්තියා පච්චුසි සමයං පචි
චුච්චාය ආයස්මත්තං ආනන්දං ආමත්තේසි: කෝ නු
ඛෝ ආනන්ද, පාටලිගාමේ නගරං මාපෙත්ති?

සුනිධි වස්සකාරා හන්තෝ, මගධි මහාමත්තා පාටලි
ගාමේ නගරං මාපෙත්ති වජ්ජිතං පටිබාහාය.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, දේවේහි කාවහිංසෙහි සද්ධිං
මත්තෙත්වා, ඒවමේව ඛෝ ආනන්ද, සුනිධි වස්සකාරා
මගධි මහාමත්තා පාටලිගාමේ නගරං මාපෙත්ති වජ්ජි

නං පටිබ්බාසං. ඉධාහං ආනන්ද, අද්දසං දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අනික්ඛන්ත මානුසකේන සම්බහුලා දේවතායෝ සහස්සස්සේව පාටලිභාමේ වන්චුති පරිගණහන්තියෝ.

යස්මිං පදේසේ මහේසක්ඛා දේවතා වන්චුති පරිගණහන්ති, මහේසක්ඛානං තත්ථ රක්ඛං රාජ මහා මත්තානං විත්තාති නමන්ති නිවේසනාති මාපේතුං. යස්මිං පදේසේ මජ්ඣමා දේවතා වන්චුති පරිගණහන්ති, මජ්ඣමානං තත්ථ රක්ඛං රාජ මහාමත්තානං විත්තාති නමන්ති නිවේසනාති මාපේතුං. යස්මිං පදේසේ නිවා දේවතා වන්චුති පරිගණහන්ති, නිවානං තත්ථ රක්ඛං රාජ මහා මත්තානං විත්තාති නමන්ති නිවේසනාති මාපේතුං. යාවතා ආනන්ද, අරියං ආයතනං, යාවතා වණ්ණප්පථෝ, ඉදං අභ්ග නගරං භවිස්සති පාටලිපුත්තං පුට්ඨේදනං. පාටලිපුත්තස්ස බෝ ආනන්ද, නයෝ අත්තරයා භවිස්සන්ති, අභ්ගිනෝ වා, උදකතෝ වා, මිථුභේදා වාති.

36. අථ බෝ සුනිධි වස්සකාරු මගධි මහාමත්තා යේන භගවා තේනුපසංකමිංසු; උපසංකමිත්වා භගවතා සද්ධි සම්මෝදංසු; සම්මෝදනියං කථං සාරුණියං චිතිසාරෙත්වා ඒකමන්තං අවිඤ්ඤං. ඒකමන්තං භිතා බෝ සුනිධි වස්සකාරු මගධි මහාමත්තා භගවත්තං ඒතදවෝචුං:

අධිවාසේතු තෝ භවං ගෝතමෝ, අජ්ජතනාය භත්තං සද්ධිං. භික්ඛු සංඝෙනාති. අධිවාසේසි භගවා තුණ්හි භාවෙන. අථ බෝ සුනිධි වස්සකාරු මගධි මහා මත්තා භගවතෝ අධිවාසනං විදිත්වා යේන සඤ්ඤා ආවසථෝ තේනුපසංකමිංසු; උපසංකමිත්වා සකෝ ආවසථේ පණ්ණිතං බාදනියං හෝජනියං පටියාදුපෙත්වා භගවතෝ කාලං ආරෝපිපේසුං, කාලෝ හෝ ගෝතම, නිවිසිතං භත්තන්ති. අථ බෝ භගවා පුබ්බණ්හ සමයං නිවාසෙත්වා පත්ත විවරමාදාය සද්ධිං භික්ඛු සංඝෙන යේන සුනිධි වස්සකාරුතං මගධි මහාමත්තානං ආවසථෝ තේනු

පසංකමි; උපසංකමිත්වා පඤ්ඤාත්තේ ආසතේ නිසිදි. අථ බෝ සුනිධි වස්සකාරු මගධි මහාමත්තා බුද්ධි පමුඛං භික්ඛු සංඝං පණ්ණිගේන බාදනියේන ගෝඡනියේන සහන්තා සත්තප්පේසුං, සම්පවාරේසුං. අථ බෝ සුනිධි වස්සකාරු මගධි මහාමත්තා භගවත්තං භුන්හාවිං ඕනිත පත්ත පාණිං. අඤ්ඤාතරං නිචං ආසනං ගභගෝවා ඒකමත්තං නිසිදිංසු. ඒකමත්තං නිසිත්තේ බෝ සුනිධි වස්සකාරේ මගධි මහාමත්තේ භගවා ඉමාහි ගාථාහි අනුමෝදි:

37. යස්මිං පදේසේ කප්පෙනි, වාසං පණ්ණිත ජානිකෝ සීලවත්තෙත්ථ ගෝඡේත්වා සඤ්ඤාතේ බුත්මචාරයෝ,

යා තත්ථ දේවතා ආසුං නාසං දක්ඛිණමාදිසේ තා පුජ්තා පුජ්ජන්ති මානිතා මානස්සන්ති නං.

තතෝ නං අනුකම්පන්ති මාතා පුත්තංච ඕරසං දේවතානුකම්පිතෝ පෝසෝ සදා භද්දාති පස්සන්ති.

38. අථ බෝ භගවා සුනිධි වස්සකාරේ මගධි මහා මත්තේ ඉමාහි ගාථාහි අනුමෝදිත්වා උච්ඨායාසනා පක්කාමි. තේන බෝ පන සමයේන සුනිධි වස්සකාරු මගධි මහාමත්තා භගවත්තං පිට්ඨිතෝ අනුබද්ධා හොන්ති, යේනජ්ජ සමණෝ ගෝතමෝ ද්වාරේන නික්ඛම්ස්සති නං ගෝතම ද්වාරං. නාම භවිස්සති; යේන තිත්ථෙන ගංගං නදිං තරිස්සති නං ගෝතම-තිත්ථං නාම භවිස්සති.

අථ බෝ භගවා යේන ද්වාරේන නික්ඛමි, නං ගෝතම ද්වාරං. නාම අහෝසි. අථ බෝ භගවා යේන ගංගා නදී තේනුසපංකමි. තේන බෝ පන සමයේන ගංගා නදී පුරු හෝති, සමතිත්තිකා කාකපෙය්ඤා අප්පේකච්චේ මනුස්සා නාවං. පරියේසන්ති, අප්පේකච්චේ උලුම්පං පරියේසන්ති, අප්පේකච්චේ ඩුල්ලං බත්ඨන්ති, අපාරුපරං ගන්තු කාමා, අථ බෝ භගවා සෙය්ඤථාපි

නාම බලවා පුරිසෝ සම්මිඤ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසා
 රිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය, ඒවමේව ගංගාය නදියා ඕරිම
 තිරේ අන්තරතිනෝ පාරිම තිරේ පව්ච්චියාසි, සද්ධිං හික්ඛු
 සංඝෙන. අද්දසා බෝ භගවා තෝ මනුස්සේ අප්පේ
 කච්චේ නාවං පරියේසන්තෝ අප්පේකච්චේ උලුම්පං පරියේ
 සන්තෝ අප්පේකච්චේ කුල්ලං බන්ධන්තෝ පාරාපාරං
 ගන්තුකාමේ. අථ බෝ භගවා ඒනමන්ථං විදිත්වා නායං
 වෙලායං ඉමං උදහං උදහේසි:

39. යේ නරනති අණණ්ඩං සරං,
 සේභුං කන්වාන විසජ්ජ පල්ලලාති,
 කුල්ලං හි ජනෝ පබන්ධති,
 තිණණා මේධාවිනෝ ජනාති.

පඨම භාණ්ඩාරං.

II

1. අප බෝ හඟවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි, ආයාමානන්ද, යේන කෝට්ඨාමෝ තේනුපසංකමිස්සාමාති. ඒවං හන්තේති බෝ ආයස්මා. ආනන්දෙ හඟවනෝ පච්චස්සෙජ්ජි. අප බෝ හඟවා මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යේන කෝට්ඨාමෝ නදවසරි. තනු සුදං හඟවා කෝට්ඨාමේ විහරති. තනු බෝ හඟවා භික්ඛු ආමන්තේසි:

2. චතුන්තං භික්ඛමේ, අරිය සච්චානං අනනුබෝධා අප්පට්ඨේධා ඒවමිදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චේව තුම්භාකං ච. කතමෙසං චතුන්තං?

i දුක්ඛස්ස භික්ඛමේ, අරියසච්චස්ස අනනුබෝධා අප්පට්ඨේධා ඒවමිදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චේව තුම්භාකං ච.

ii දුක්ඛ සමුදයස්ස භික්ඛමේ, අරියසච්චස්ස අනනුබෝධා අප්පට්ඨේධා ඒවමිදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චේව තුම්භාකං ච.

iii දුක්ඛ නිරෝධස්ස භික්ඛමේ, අරියසච්චස්ස -පෙ-

iv දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිනියා පට්ඨපදා භික්ඛමේ, අරිය සච්චස්ස අනනුබෝධා අප්පට්ඨේධා ඒවමිදං දීඝ මද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චේව තුම්භාකං ච.

v තසිදං භික්ඛමේ, දුක්ඛං අරියසච්චං අනුබුද්ධං පට්ඨිද්ධං.

vi දුක්ඛ සමුදයං අරියසච්චං අනුබුද්ධං පට්ඨිද්ධං.

vii දුක්ඛ නිරෝධං අරියසච්චං අනුබුද්ධං පට්ඨිද්ධං.

viii දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිනී පට්ඨපදා අරියසච්චං අනුබුද්ධං පට්ඨිද්ධං.

3. උච්ඡින්නා භව භණ්ඩා; බිණා භව නොන්ති; නන්තිදානි ප්‍රභබ්බවෝති. ඉදමවෝච භගවා. ඉදං චන්වා සුභතෝ අථාපරං ඒනදවෝච සන්ථා:

4. චතුන්නා අරියසච්චානං යථාභුතං අදස්සනා සංසිතං දීඝමද්ධානං තාසු තාස්චේච ජාතිසු.

තාති ඒනාති දිච්චාති භවනොන්ති සමුග්ගා;
උච්ඡින්නං මූලං දුක්ඛස්ස නන්තිදානි ප්‍රභබ්බවෝ.

5. තත්‍රපි සුදං භගවා කෝටිගාමේ විහරන්තෝ ඒන දේව බහුලං භික්ඛුනං ධම්මිං කථං කරෝති: ඉති සීලං; ඉති සමාධි; ඉති පඤ්ඤා. සීල පරිභාවිතෝ සමාධි මහජ්ඣ ලෝ හෝති, මහාතිසංසෝ. සමාධි පරිභාවිතා පඤ්ඤා මහජ්ඣලා හෝති, මහාතිසංසා. පඤ්ඤා පරිභාවිතං වින්තං සම්මදේව ආසවේහි විමුච්චති, සෙස්සපීදං? කාමාසවා, භවාසවා, දිච්චාසවා, අවිජ්ජාසවාති.

6 අථ බෝ භගවා කෝටිගාමේ යථාභිරන්තං විහ රිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි. ආයාමානන්දා යේන නාදිකා තේනුපංකම්ස්සාමාති. ඒවං භන්තේහි බෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවතෝ පච්චස්සෝසි. අථ බෝ භගවා මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යේන නාදිකා තදචසරි. තත්‍රපි සුදං භගවා නාදිකේ විහරති ගිඤ්ජකා චසථෙ. අථ බෝ ආයස්මා ආනන්දේ යේන භගවා තේනු පසංකම්; උපසංකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙන්වා ඒක මන්තං නිසීදි. ඒකමන්තං නිසින්තෝ බෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවන්තං ඒනදවෝච:

7. සාල්හෝ නාම භන්තේ, භික්ඛු නාදිකේ කාලක තෝ; තස්ස කා ගති? කෝ අභිසම්පරායෝ? නන්දා නාම භන්තේ, භික්ඛුනි නාදිකේ කාලකතා. තස්සා කා ගති? කෝ අභිසම්පරායෝ? සුදත්තෝ නාම භන්තේ, උපාසකෝ නාදිකේ කාලකතෝ; තස්ස කා ගති? කෝ අභිසම්ප රායෝ? සුජාතා නාම භන්තේ, උපාසිකා නාදිකේ

කාලකතා. තස්සා කා ගති? කෝ අභිසම්පරායෝ? කකුඛෝ නාම භන්තෝ, උපාසකෝ නාදිකෝ කාලකතෝ. තස්ස කා ගති? කෝ අභිසම්පරායෝ? කාලිංගෝ නාම භන්තෝ, උපාසකෝ -පෙ- නිකටෝ නාම භන්තෝ, උපාසකෝ -පෙ- කට්ඨස්භෝ නාම භන්තෝ. උපාසකෝ, තුට්ඨෝ නාම භන්තෝ, උපාසකෝ, සන්තුට්ඨෝ නාම භන්තෝ, උපාසකෝ, හද්දෝ නාම භන්තෝ, උපාසකෝ, සුහද්දෝ නාම භන්තෝ උපාසකෝ, නාදිකෝ කාලකතෝ. තස්ස කා ගති? කෝ අභිසම්පරායෝති?

8. සාල්හෝ ආනන්ද, භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වේතෝ විමුත්තිං. පඤ්ඤාවිමුත්තිං ද්විදේව ධම්මේ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසී. නන්ද ආනන්ද, භික්ඛුනී පඤ්චන්තං ඕරම්භාගියානං සඤ්ඤෝජනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාසීති අනාචන්ති ධම්මා තස්මා ලෝකා. සුදන්තෝ ආනන්ද, උපාසකෝ තිණ්ණං සඤ්ඤෝජනානං පරික්ඛයා රාග දොස මෝහානං නගුත්තා සකදගාමී සනිද්දේව ඉමං ලෝකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරස්සති. සුජානා ආනන්ද, උපාසිකා තිණ්ණං සඤ්ඤෝජනානං පරික්ඛයා සෝතාපත්තා අවිනිපාත ධම්මා නියතා සම්බෝධි පරායණා කකුඛෝ නාම ආනන්ද, උපාසකෝ පඤ්චන්තං ඕරම්භාගියානං සඤ්ඤෝජනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකෝ තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාචන්ති ධම්මෝ තස්මා ලෝකා. කාලිංගෝ ආනන්ද, උපාසකෝ -පෙ- නිකටෝ ආනන්ද, උපාසකෝ -පෙ- කට්ඨස්භෝ ආනන්ද, උපාසකෝ -පෙ- තුට්ඨෝ ආනන්ද, උපාසකෝ -පෙ- සන්තුට්ඨෝ ආනන්ද, උපාසකෝ -පෙ- හද්දෝ ආනන්ද, උපාසකෝ -පෙ- සුහද්දෝ ආනන්ද, උපාසකෝ පඤ්චන්තං ඕරම්භාගියානං සඤ්ඤෝජනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකෝ. තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාචන්ති ධම්මෝ තස්මා ලෝකා පරෝ පඤ්ඤාසං ආනන්ද, නාදිකෝ උපාසකා කාලකතා පඤ්චන්තං ඕරම්භාගියානං

සඤ්ඤෝඡනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකා නන්ථ පරිනිබ්බා සිනෝ අනාවන්ති ධම්මා තස්මා ලෝකා. සාධිකා නවුති ආනන්ද, නාදිකේ උපාසකා කාලකතා තිණ්ණං සඤ්ඤෝඡනානං පරික්ඛයා රුග ධෙස මෝභානං නනුත්තා සකදගාච්චෝ සනිද්දෙව ඉමං ලෝකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති. සාතිරේකානි ආනන්ද, පඤ්චසතානි නාදිකේ උපාසකා කාලකතා තිණ්ණං සඤ්ඤෝඡනානං පරික්ඛයා සෝනාපන්නා අවිනිපානධම්මා නියතා සම්බෝධි පරුයණා.

9. අනච්ඡරියං බෝ පනෝතං ආනන්ද, යං මනුස්ස භූතෝ කාලං කරෙස්ස, නස්මිං නස්මිඤ්චේ කාලකතේ තථාගතං උපසංකම්ත්වා ඒනමන්ථං පුච්ඡිස්සථ, විහේසා චේසා ආනන්ද, තථාගතස්ස. තස්මානිභානන්ද, ධම්මා දුසං නාම ධම්ම පරියායං දෙසෙස්සාමි, යේන සමන්තාගතෝ අරිය සාවකෝ ආකංඛමානෝ අත්තනාව අත්තානං බ්‍යාකරෙස්ස, බිණ්නිරයෝමිහි, බිණ්නිරච්ඡානයෝනියෝ, බිණ්න පෙත්ති විසයෝ, බිණ්නාපාය දුග්ගති විනිපානෝ, සෝනාපන්තෝහමස්මි අවිනිපාන ධම්මෝ නියතෝ සම්බෝධි පරුයණෝති කතමෝ ච සෝ ආනන්ද, ධම්මාදුසෝ ධම්ම පරියායෝ යේන සමන්තාගතෝ අරිය සාවකෝ ආකංඛමානෝ අත්තනාව අත්තානං බ්‍යාකරෙස්ස බිණ්නිරයෝමිහි, බිණ්නිරච්ඡානයෝනියෝ, බිණ්න පෙත්ති විසයෝ, බිණ්නාපාය දුග්ගති විනිපානෝ, සෝනාපන්තෝහමස්මි අවිනිපාන ධම්මෝ නියතෝ සම්බෝධි පරුයණෝති ?

10. ඉධානන්ද, අරිය සාවකෝ බුද්ධො අවෙච්චජ්ජසා දේන සමන්තාගතෝ හෝති, ඉතිපි සෝ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ විජ්ජාවරණසම්පන්නෝ සුගතෝ ලෝක විදු අනුත්තරෝ පුරසදම්මසාරපි සන්ථා ද්දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවාති.

ධම්මේ අවෙච්චප්පසාදේන සමන්තාගතෝ හෝති, ස්වාක්ඛාතෝ භගවතා ධම්මෝ සන්දිට්ඨිකෝ අකාලිකෝ ඒනිපස්සිකෝ ඕපනයිකෝ පච්චන්තං වේදිතබ්බෝ විඤ්ඤාහිති.

සංඝේ අවෙච්චප්පසාදේන සමන්තාගතෝ හෝති, සුපටිපන්නෝ භගවතෝ සාවක සංඝෝ, උජ්ජපටිපන්නෝ භගවතෝ සාවක සංඝෝ, ඤයපටිපන්නෝ භගවතෝ සාවක සංඝෝ, සාමිච්චපටිපන්නෝ භගවතෝ සාවක සංඝෝ; යදිදං චන්තාරි පුරිස යුගාති අච්චපුරිස පුත්තලා, ඒස භගවතෝ සාවක සංඝෝ ආහුණ්ණේයෝ, පාහුණ්ණේයෝ, දක්ඛිණේයෝ, අඤ්ජලිකරණීයෝ, අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙන්තං ලෝකස්සාති; අරියකන්තේහි සිලේහි සමන්තාගතෝ හෝති අබණ්චේහි අච්චිද්දේහි අසබ්ලේහි අකම්මාසේහි භුජ්ස්සේහි විඤ්ඤාප්පසන්ථෙහි අපරුමච්චේහි සමාධිසංචන්තති කේහි. අයං බෝ සෝ ආනන්ද, ධම්මාදාසෝ ධම්ම පරියායෝ, යේන සමන්තාගතෝ අරිය සාවකෝ ආකංඛමානෝ අත්තනාව අත්තානං බ්‍යාකරෙය්‍ය බිණ්ණිරියෝමිහි බිණ්ණිරච්චානියෝති යෝ බිණ්ණපෙන්තිවිසයෝ බිණ්ණාපාය දුග්ගති විනිපානෝ සෝතාපන්නෝහමස්මි අච්චිපාත ධම්මෝ නියතෝ සම්බෝධි පරුයණෝති.

11. තනුපි සුදං භගවා නාදිකෝ විහරන්තෝ ගිඤ්ජ කාවසථෙ ඒතදේව බහුලං භික්ඛුනං ධම්මිං කථංකරෝති: ඉති සීලං; ඉති සමාධි; ඉති පඤ්ඤා. -පෙ- සෙය්‍යද්දං, ඤාමාසවා, භවාසවා, දිට්ඨාසවා, අච්ච්චාසවානි.

12. අථ බෝ භගවා නාදිකෝ යථාභිරත්තං විහරිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි: ආයාමානන්ද, යේන වේසාලී තේනුපසංකම්ස්සාමාහි. ඒවං භන්තේහි බෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවතෝ පච්චස්සෝසි. අථ බෝ

භගවා මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යේන වේසාලී තදවසරි. නත්‍ර සුදං භගවා වේසාලීයං විහරති අම්බපාලී වතේ.

13. නත්‍ර ඛෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තේසි. සතෝ භික්ඛවේ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය සම්පජානෝ; අයං වෝ අම්භාකං අනුසාසතී.

කථඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු සතෝ හෝති? ඉධ භික්ඛවේ, භික්ඛු කායේ කායානුපස්සී විහරති, ආනාපී සම්පජානෝ සනිමා විනෙය්‍ය ලෝකේ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං. වේදනාසු -පෙ- වින්තේ -පෙ- ධම්මේසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපී සම්පජානෝ සනිමා විනෙය්‍ය ලෝකේ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං. ඒවං ඛෝ භික්ඛවේ, භික්ඛු සතෝ හෝති.

කථඤ්ච භික්ඛවේ, භික්ඛු සම්පජානෝ හෝති? ඉධ භික්ඛවේ, භික්ඛු අභික්කන්තේ පටික්කන්තේ සම්පජානකාරී හෝති; ආලෝකිතේ විලෝකිතේ සම්පජානකාරී හෝති; සම්මුඤ්ජිතේ පසාරිතේ සම්පජානකාරී හෝති, සංඝාටි පත්ත විචර ධාරණේ සම්පජානකාරී හෝති; අසිතේ පිතේ ඛාසිතේ සාසිතේ සම්පජානකාරී හෝති; උච්චාර පස්සාව කම්මේ සම්පජානකාරී හෝති; ගතේ සිතේ නිසින්තේ සුත්තේ ජාගරිතේ භාසිතේ තුණ්හි භාවේ සම්පජානකාරී හෝති. ඒවං ඛෝ භික්ඛවේ, භික්ඛු සම්පජානෝ හෝති; සතෝ භික්ඛවේ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය සම්පජානෝ, අයං වෝ අම්භාකං අනුසාසතී.

14. අස්සෝසි ඛෝ අම්බපාලී ගණිකා භගවා කීර වේසාලීයං අනුප්පත්තෝ වේසාලීයං විහරති මය්‍හං අම්බවතේති. අථ ඛෝ අම්බපාලී ගණිකා භද්දති භද්දති යානාති යෝජාපෙත්වා භද්දං භද්දං යානං අභිරුභිත්වා

භද්දේහි භද්දේහි යානේහි වේසාලියා නිශ්ශාසි, යෙන සකෝ ආරාමෝ තෙන පායාසි. යාවතිකා යානස්ස භූමි, යානෙන ගත්තවා යානා පච්චෝරෝහිත්තවා පත්තිකාව යෙන භගවා තෙත්තපසංකමි; උපසංකමිත්තවා. භගවත්තං අභිවාදෙත්තවා ඒකමත්තං නිසිද්දි. ඒකමත්තං නිසිත්තං ඛෝ අම්බපාලිං ගණිකං භගවා ධම්මියා කථාය සන්දස්සේසි, සමාදපේසි, සමුත්තේපේසි, සම්පහංසේසි. අථ ඛෝ අම්බපාලි ගණිකා භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තේජ්ජතා සම්පහංසිතා භගවත්තං ඒතද වෝච: අධිවාසේභු මේ භත්තෝ, භගවා ස්වාකනාය භත්තං සද්ධිං භික්ඛු සංඝෙනාති. අධිවාසේසි භගවා භූණ්හි භාවේන. අථ ඛෝ අම්බපාලි ගණිකා භගවතෝ අධිවාසනං විදිත්තවා උච්චාසනා භගවත්තං අභිවාදෙත්තවා පදක්ඛිණං කත්තවා පක්කාමි.

15. අස්සෝසුං ඛෝ වේසාලිකා ලිච්ඡචි භගවා කිර වේසාලිං අනුප්පත්තෝ වේසාලියං විහරති අම්බපාලි වතෝති. අථ ඛෝ තෝ ලිච්ඡචි භද්දනි භද්දනි යානාති යෝජාපෙත්තවා භද්දං භද්දං යානං අභිරුහිත්තවා භද්දේහි භද්දේහි යානේහි වේසාලියා නිශ්ශාසි. තනු ඒකච්චේ ලිච්ඡචි නිලා හොත්ති, නිලවණ්ණා, නිලවත්තා, නිලාලංකාර. ඒකච්චේ ලිච්ඡචි පිතා හොත්ති, පිතවණ්ණා, පිතවත්තා, පිතාලංකාර. * ඒකච්චේ ලිච්ඡචි ලෝභිතකා හොත්ති, ලෝභිතවණ්ණා, ලෝභිතවත්තා, ලෝභිතාලංකාර, ඒකච්චේ ලිච්ඡචි. ඕදනා හොත්ති, ඕදනවණ්ණා, ඕදනවත්තා, ඕදනාලංකාර. අථ ඛෝ අම්බපාලි ගණිකා දභරුනං දභරුනං ලිච්ඡචිතං අක්ඛේන අක්ඛං, චක්ඛේන චක්ඛං, යුගේන යුගං පටිච්චිවේසි. අථ ඛෝ තෝ ලිච්ඡචි අම්බපාලිං ගණිකං එතදවෝචු: කිඤ්ඤේ අම්බපාලි, දභරුනං දභරුනං ලිච්ඡචිතං අක්ඛේන අක්ඛං, චක්ඛේන චක්ඛං යුගේන යුගං පට්ඨව්චිවේසිති? *

තථා හි පන මේ අශ්වපුත්තා, භගවා නිමන්තිනෝ ස්වානනාය භත්තං සද්ධිං භික්ඛු සංඝෙනාති. දේහි පේ අම්බපාලි, ඒතං භත්තං සතසහස්සේනාති. සවේපි මේ අශ්වපුත්තා; වේසාලිං සාහාරං දස්සථ ඒවං මහත්තං භත්තං න දස්සාමිති. අථ ඛෝ තේ ලිච්ඡචි අංගුලිං පෝ ඨෙසුං වංචිතම්භා වන හෝ අම්බකාය, ජනම්භා වන හෝ අම්බකායාති. අථ ඛෝ තේ ලිච්ඡචි යෙන අම්බපාලි වනං තේන පාසිංසු. අද්දසා ඛෝ භගවා තේ ලිච්ඡචි දුරතෝව ආගච්ඡන්තෝ, දිස්වා භික්ඛු ආමන්තේසි:

16. යේසං භික්ඛවේ, භික්ඛුනං දේවා තාවනිංසා අද්චියා භිලෝකේථ භික්ඛවේ, ලිච්ඡචි පරිසං; අචලෝකේථ භික්ඛවේ, ලිච්ඡචි පරිසං; උපසංහරථ භික්ඛවේ, ලිච්ඡචි පරිසං තාව නිංස පරිසත්ති. අථ ඛෝ තේ ලිච්ඡචි යාවතිකා යානස්ස භුමි, යානේන ගන්ත්වා යානා පච්චෝරෝතිත්වා, පත්ති කාව යෙන භගවා තේනුපසංකම්ඨංසු; උපසංකම්ත්වා භග වන්තං අභිවාදෙන්වා ඒකමන්තං නිසීදිංසු. ඒකමන්තං නිසීන්තෝ ඛෝ තේ ලිච්ඡචි භගවා ධම්මියා කථාය සන් දස්සේසි, සමාදපේසි, සමුත්තේපේසි, සම්පහංසේසි. අථ ඛෝ තේ ලිච්ඡචි භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තේජ්ජතා සම්පහංසිතා භගවන්තං ඒතද වෝචුං: අධිවාසේතු නෝ භන්තෝ, භගවා ස්වානනාය භත්තං සද්ධිං භික්ඛු සංඝෙනාති.

අථ ඛෝ භගවා තේ ලිච්ඡචි එතදවෝච.

අධිචුත්ථං ඛෝ මේ ලිච්ඡචි, ස්වානනාය අම්බපාලියා ගණිකාය භත්තත්ති. අථ ඛෝ තේ ලිච්ඡචි අංගුලි පෝඨෙ සුං, ජනම්භා වන හෝ අම්බකාය, ජනම්භා වන හෝ අම්බ කායාති.

17. අථ ඛෝ තේ ලිච්ඡචි භගවතෝ භාසිතං අභි නන්දිත්වා අනුමෝදිත්වා උච්ඨංසාසනා භගවන්තං අභි

වාදෙන්වා පදක්ඛිණං කත්වා පක්කමිංසු. අථ ඛෝ අමබ පාලි ගණිකා නස්සා රත්තියා අච්චයෙන සකෝ දාරුමේ පණිතං බාදනීයං හෝජනීයං පටියාදුපෙත්වා භගවතෝ කාලං ආරෝවාපෙයි, කාලෝ භන්තෝ, නිට්ඨිතං භන්තත්ති. අථ ඛෝ භගවා පුබ්බණ්භ සමයං නිවාසෙන්වා පත්ත චිවර මාදුය සද්ධිං භික්ඛු සංඝෙන යෙන අමබපාලියා ගණිකාය නිවේසනං තෝනුපසංකමි; උපසංකමත්වා පඤ්ඤාත්තෝ ආසතෝ නිසිදි. අථ ඛෝ අමබපාලි ගණිකා බුද්ධ පමුඛං භික්ඛු සංඝං පණිතොන බාදනීයෙන හෝජනීයෙන සභත්වා සත්තප්පෙයි, සම්පවාරෙයි. අථ ඛෝ අමබපාලි ගණිකා භගවත්භං භුත්තාවිං ඕනිත පත්ත පාණිං අඤ්ඤා භරං නිචං ආසනං ගහෙන්වා ඒකමත්තං නිසිදි. ඒකමත් භං නිසිත්තා ඛෝ අමබපාලි ගණිකා භගවත්තං ඒනද වෝච:

18. ඉමාහං භන්තෝ, ආරාමං බුද්ධ පමුඛස්ස භික්ඛු සංඝස්ස දමමිති. පටිග්ගහේසි භගවා ආරාමං. අථ ඛෝ භගවා අමබපාලිං ගණිකං ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙන්වා සමාදපෙත්වා. සමුත්තෝචේත්වා සම්පහංසෙන්වා උච්ඨා යාසනා පක්කාමි.

19. තනුපි සුදං භගවා වේසාලියං විහරන්තෝ අමබ පාලි වතෝ ඒනුදේව බහුලං භික්ඛුහං ධම්මිං කථං කරෝති: ඉති සීලං; ඉති සමාධි; ඉති පඤ්ඤා. සීල පරිභාවිතෝ සමාධි මහප්ඵලෝ භෝති, මහානිසංසෝ. සමාධි පරිභාවිතා පඤ්ඤා මහප්ඵලා භෝති, මහානිසංසා. පඤ්ඤා පරිභාවිතං විත්තං සම්මදේව ආසිවේගි විමුච්චති. සෙස්යපිදං? කාමාසවා, භවා සවා, දිච්ඨාසවා, අවිජ්ජාසවාති.

20. අථ ඛෝ භගවා අමබපාලි වතෝ යථාභිරත්තං විහරත්වා ආයස්මත්තං ආනන්දං ආමත්තේසි, ආයාමා නන්ද, යෙන බේලුච්චි ශාමකෝ තෝනුපසංකමිස්සාමාති.

ඒවං භන්දෝති ඛෝ ආයස්මා ආනන්දෝ භගවතෝ පච්චස්සෝසි. අථ ඛෝ භගවා මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යෙන ඛේලුව ගාමකෝ නදවසරි. නත්ත සුදං භගවා ඛේලුව ගාමකෝ විහරන්. නත්ත ඛෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තෝසි.

ඒථ භුමිතේ භික්ඛවේ, සමන්තා චේසාලිං යථා මිත්තං යථා සංදිට්ඨං යථා සම්භන්තං වස්සං උප්පෙථ. අහං පන ඉධෙව ඛේලුව ගාමකෝ වස්සං උපගච්ඡාමිති. ඒවං භන්දෝති ඛෝ හෝ භික්ඛු භගවතෝ පටිස්සුන්වා සමන්තා චේසාලිං යථා මිත්තං යථා සංදිට්ඨං යථා සම්භන්තං වස්සං උපගඤ්ජං, භගවා පන තත්ථෙව ඛේලුව ගාමකෝ වස්සං උපගඤ්ජි.

21. අථ ඛෝ භගවතෝ වස්සුපගනස්ස ඛරෝ ආබා ඛෝ උප්පජ්ජි, පබ්බාලිතා චේදනා වත්තන්ති මාරණත්තිකා. තා සුදං භගවා සතෝ සම්පජානෝ අධිවාසේති අවිහඤ්ඤමානෝ. අථ ඛෝ භගවතෝ ඒනදහෝසි:

න ඛෝ මේ තං පටිරුපං යෝහං අනාමන්තෙන්වා උප්චියාකේ අනපලෝකෙන්වා භික්ඛු සංඝං පරිනිබ්බායෙය්‍ය. යන්හුනාහං ඉමං ආබාධිං විරියේන පටිප්පණාමෙන්වා ජ්චිත සංඛාරං අධිචියාය විහරෙය්‍යන්ති. අථ ඛෝ භගවා තං ආබාධිං විරියේන පටිප්පණාමෙන්වා ජ්චිත සංඛාරං අධිචියාය විහාසි. අථ ඛෝ භගවතෝ සෝ ආබාධෝ පටිප්පස්සමිහි.

22. අථ ඛෝ භගවා ගිලානා වුච්චිතෝ අචිරවුච්චිතෝ හේලඤ්ඤ විහාරා නික්ඛම්ම විහාර පච්චායායං පඤ්ඤන්තේ ආසතේ නිසීදි. අථ ඛෝ ආයස්මා ආනන්දෝ යෙන භගවා ගේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙන්වා ඒකමන්තං නිසීදි. ඒකමන්තං නිසීන්තෝ ඛෝ ආයස්මා ආනන්දෝ භගවන්තං ඒනදවෝචා දිට්ඨා

මේ හන්තෝ, හගවනෝ ඵාසු; දිලිඨං මේ හන්තෝ, හග වනෝ ඛම්නියං. අපි හි මේ හන්තෝ, මධුරකඡානෝ විය කායෝ, දිසාපි මේ න පක්ඛායනනි, ධම්මාපි මං න පටි හන්ති, හගවනෝ ගේලඤ්ඤෝ. අපි හි මේ හන්තෝ, අහෝසි කාච්චේව අස්සාසමන්තා; න තාව හගවා පරිනිබ්බායිස්සති, න යාව හගවා භික්ඛු සංඝං ආරබ්භ කිඤ්ච්චේව උද්ගරතිති.

23. කිං පනානඤ්ඤ, භික්ඛු සංඝෝ මයි පච්චාසිංසති? දේසිනෝ ආනඤ්ඤ, මයා ධම්මෝ අනන්තරං අබාහිරං කරන්වා. න තත්ථානන්ද, නථාගතස්ස ධම්මේසු ආචරිය මුච්චි. යස්ස නුන ආනන්ද, ඵ්චමස්ස අහං භික්ඛු සංඝං පරි හරිස්සාමිති වා, මමුද්දේසිකෝ භික්ඛු සංඝෝති වා, සෝ නුන ආනඤ්ඤ, භික්ඛු සංඝං ආරබ්භ කිංච්චේව උද්ගරෙය්‍ය. නථාගතස්ස ඛෝ ආනන්ද, න ඵ්චං හෝති අහං භික්ඛු සංඝං පරිහරිස්සාමිති වා මමුද්දේසිකෝ භික්ඛු සංඝෝති වා. කිං ආනන්ද, නථාගතෝ භික්ඛු සංඝං ආරබ්භ කිඤ්ච්චේව උද්ගරස්සති?

24. අහං.ඛෝ පනානන්ද, ඵ්චරහි ජ්ඣණේ වුද්ධෝ මහල්ලකෝ අද්ධගතෝ වයෝ අනුප්පන්තෝ; ආසිතිකෝ මේ වයෝ වන්තනි. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, ජ්ජර සකඨං චේකම්ඤ්ඤෙත යාපේති, ඵ්චමේව ඛෝ ආනන්ද, චේකම් ඤ්ඤෙත මඤ්ඤෙත නථාගතස්ස කායෝ යාපේති. යස්මිං ආනන්ද, සමයේ නථාගතෝ සබ්බනිමිත්තානං අමනසි කාරු ඵ්චච්චානං චේදනානං නිරෝධා අනිමිත්තං චේතෝ සමාධිං උපසම්පජ්ජ මහරති. ඵාසුහරෝ ආනන්ද, තස්මිං සමයේ නථාගතස්ස කායෝ හෝති. තස්මා නිභානන්ද, අත්ත දිපා මහරථ අත්ත සරණා අනඤ්ඤ සරණා, ධම්ම දිපා ධම්ම සරණා අනඤ්ඤ සරණා.

25. කථං ව ආනඤ්ඤ, භික්ඛු අත්ත දිපෝ මහරති අත්ත සරණෝ අනඤ්ඤ සරණෝ? ධම්ම දිපෝ ධම්ම

සරණෝ අනඤ්ඤ සරණෝ? ඉධානඤ, භික්ඛු කායේ කායා නුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජ්ඣෝ සනිමා විනෙය්‍ය ලෝකේ අභිප්ඤ්ඤා ඥෙමනස්සං. චේදනාසු -පෙ- වින්තේ -පෙ- ධම්මේසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජ්ඣෝ සනිමා විනෙය්‍ය ලෝකේ අභිප්ඤ්ඤා ඥෙමනස්සං. ඒවං ඛෝ ආනඤ, භික්ඛු අත්ත දිපෝ විහරති, අත්ත සරණෝ අනඤ්ඤ සරණෝ, ධම්ම දිපෝ ධම්ම සරණෝ අනඤ්ඤ සරණෝ. යේ හි කේචි ආනඤ, ඒතරහි වා මමං වා අච්චයේන අත්ත දිපා විහරස්සන්ති, අත්ත සරණා අනඤ්ඤ සරණා, ධම්ම දිපා ධම්ම සරණා අනඤ්ඤ සරණා. නමතග්ගේ මේ තෝ ආනන්දා, භික්ඛු භවිස්සන්ති යේ කේචි සික්ඛා කාමාති.

දුතිය භාණවාරං.

1. අළු බෝ හඟවා ප්‍රබ්‍රහ්මණ්‍ය සමය. නිවාසෙන්වා පන්ත විවරමාදය වේසාලියං පිණ්ඩාය පාවිසි. වේසාලියං පිණ්ඩාය වරින්වා පවිජාහන්තං පිණ්ඩපාන පටික්කත්තෝ ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි: ගණ්භාහි ආනන්දා, නිසීදනං, යෙන වාපාලං වේනියං. තේනුපසංකමස්සාම දිවා ච්ඡායානි ඒවං හන්තේනි බෝ ආයස්මා ආනන්දේ හඟවතෝ පටිස්සුන්වා නිසීදනං ආදය හඟවන්තං පිට්ඨි තෝ පිට්ඨිතෝ අනුබන්ධි. අළු බෝ හඟවා යෙන වාපාලං වේනියං තේනුපසංකම; උපසංකමන්වා පසුඤ්ඤන්තේ ආසනේ නිසීදි. ආයස්මාපි බෝ ආනන්දේ හඟවන්තං අභි වාදෙන්වා ඒකමන්තං නිසීදි. ඒකමන්තං නිසින්තං බෝ ආයස්මන්තං ආනන්දං හඟවා ඒතදවෝච:

2. රමණියා ආනන්ද, වේසාලි; රමණියං උදේනං වේනියං; රමණියං ගෝතමකා වේනියං; රමණියං සත්තමබකං වේනියං; රමණියං බහුපුත්තං වේනියං; රමණියං සාරන්දදං වේනියං; රමණියං වාපාලං වේනියං. යස්ස කස්සපි ආනන්ද, චන්තාරෝ ඉද්ධිපාදා භාවිතා බහුලිකතා යානිකතා චන්ද්‍රකතා අනුච්ඡිතා පරච්ඡිතා සුසමාරද්ධා, සෝ ආකංඛමානෝ කප්පං වා නිච්ඡේය්‍ය කප්පාවස්සෙසං වා. ෫

තථාගන්තස්ස බෝ පන ආනන්ද, චන්තාරෝ ඉද්ධිපාදා භාවිතා බහුලිකතා යානිකතා චන්ද්‍රකතා අනුච්ඡිතා පරච්ඡිතා සුසමාරද්ධා. සෝ ආකංඛමානෝ ආනන්ද, තථා ගතෝ කප්පං වා නිච්ඡේය්‍ය කප්පාවස්සෙසං වාහි.

ඒවමපි බෝ ආයස්මා ආනන්දේ හඟවතා ඕලාරිකේ නිමිත්තේ කරියමානේ ඕලාරිකේ ඕහාසේ කරියමානේ නාසක්ඛි පටිච්ඡේදිනුං. න හඟවන්තං යාපි, නිච්ඡන්තා හන්තේ, හඟවා කප්පං, නිච්ඡන්තා සුගතෝ කප්පං, බහුජන

භිනාය බහුජන සුඛාය ලෝකානුකම්පාය අත්ථාය භිනාය සුඛාය දේවමනුස්සානන්ති, යථා නං මාරේන පරිසුච්ඡිත චන්ඛෝ.

3. දුක්ඛමපි ඛෝ භගවා -පෙ- තතියමපි ඛෝ භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි. රමණීයං ආනන්ද, වේසාලී; රමණීයං උද්දේනං වේනියං; රමණීයං ගෝතමකං වේනියං; රමණීයං සන්තම්බකං වේනියං; රමණීයං බහුජන්තං වේනියං; රමණීයං සාරන්දදං වේනියං; රමණීයං වාපාලං වේනියං. යස්ස කස්සචි ආනන්ද, චන්තාරෝ ඉද්ධිපාද, භාවිතා බහුලීකතා යානිකතා චන්ද්‍රකතා අනුච්ඡිතා පරිච්ඡිතා සුසමාරද්ධා, සෝ ආකංඛමානෝ කප්පං වා නිච්ඡේය්‍ය කප්පාවස්සෙං වා.

තථාගතස්ස ඛෝ ආනන්ද, චන්තාරෝ ඉද්ධිපාද, භාවිතා බහුලීකතා යානිකතා චන්ද්‍රකතා අනුච්ඡිතා පරිච්ඡිතා සුසමාරද්ධා; සෝ ආකංඛමානෝ කප්පං වා නිච්ඡේය්‍ය කප්පාවස්සෙං වානි.

ඒවමපි ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවතා ඕලාරකේ නිමිත්තේ කරියමානෝ ඕලාරකේ ඕභාසේ කරියමානෝ නාසක්ඛි පටිච්ඡ්ඤ්චං න භගවන්තං යාචි, නිච්ඡතු භන්තෝ, භගවා කප්පං, නිච්ඡතු සුගතෝ කප්පං, බහුජන භිනාය බහුජන සුඛාය ලෝකානුකම්පාය අත්ථාය භිනාය සුඛාය දේවමනුස්සානන්ති, යථා නං මාරේන පරිසුච්ඡිත චන්ඛෝ.

4. අථ ඛෝ භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි: ගච්ඡ න්වං ආනන්ද, යස්සදුනි කාලං මඤ්ඤපිති. ඒවං භන්තේහි ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවතෝ පටිස්සුන්වා උච්චායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙන්වා පදක්ඛිණං කන්වා අවිදුරේ අඤ්ඤභරස්මි. රුක්ඛමුලේ නිස්දි.

5. අළු බෝ මාරෝ පාපිමා අචිරපක්කන්තෝ ආයස් මන්තෝ ආනන්දේ යේන හගවා තේනුපසංකම්; උපසංක මිත්වා ඒකමන්තං අච්ඨාසී. ඒකමන්තං සිතෝ බෝ මාරෝ පාපිමා හගවන්තං ඒතදවෝච: පරිනිබ්බානුදුති හන්තෝ, හගවා! පරිනිබ්බානු සුගතෝ! පරිනිබ්බාන කාලෝදුති හන්තෝ හගවතෝ! භාසිතා බෝ පනෝසා හන්තෝ, හගවතා වාචා!

න නාචාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ භික්ඛු න සාවකා හවිස්සන්ති වියත්තා විනීතා විසාරද, බහුස්සුතා ධම්මධරු ධම්මානුධම්ම පටිපන්නා සාමීචි පටිපන්නා අනු ධම්මචාරිනෝ, සකං ආචාරියකං උග්ගහෙන්වා ආචික්ඛිස්සන්ති, දේසෙස්සන්ති, පඤ්ඤාපෙස්සන්ති, පච්ඨපෙස්සන්ති, විවරිස්සන්ති, විහජ්ස්සන්ති, උත්තාතිං කරස්සන්ති; උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන සුතිග්ගහිතං නිග්ගහෙන්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දේසෙස්සන්ති!

6. ඒතරභි බෝ පන හන්තෝ, භික්ඛු හගවතෝ සාවකා වියත්තා විනීතා විසාරද, බහුස්සුතා ධම්මධරු ධම්මානුධම්ම පටිපන්නා සාමීචි පටිපන්නා අනුධම්මචාරිනෝ; සකං ආචාරියකං උග්ගහෙන්වා ආචික්ඛන්ති, දේසෙන්ති, පඤ්ඤාපෙන්ති, පච්ඨපෙන්ති, විවරන්ති, විහජන්ති, උත්තාතිං කරොන්ති; උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන සුතිග්ගහිතං නිග්ගහෙන්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දේසෙන්ති. පරිනිබ්බානුදුති හන්තෝ, හගවා! පරිනිබ්බානු. සුගතෝ! පරිනිබ්බාන කාලෝදුති හන්තෝ, හගඔනෝ! භාසිතා බෝ පනෝසා හන්තෝ, හගවතා වාචා!

7. න නාචාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ භික්ඛුනියෝ න සාවකා හවිස්සන්ති වියත්තා විනීතා විසාරද, බහුස්සුතා ධම්මධරු ධම්මානුධම්ම පටිපන්නා

සාමීච්චි පටිපත්තා අනුධම්මචාරිනියෝ; සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචික්ඛිස්සන්ති, දේසෙස්සන්ති, පඤ්ඤා පෙස්සන්ති, පට්ඨපෙස්සන්ති, විචරිස්සන්ති, විහජ්ජස්සන්ති, උත්තානිං කරිස්සන්ති; උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දේසෙස්සන්තිහි !

8. ඒතරහි ඛෝ පන හත්තෝ, භික්ඛුනියෝ භගවතෝ සාවිකා වියත්තා විනිතා විසාරදා බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්ම පටිපත්තා සාමීච්චි පටිපත්තා අනුධම්මචාරිනියෝ; සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචික්ඛන්ති, දේසෙත්ති, පඤ්ඤාපෙත්ති. පට්ඨපෙත්ති, විචරන්ති විහජන්ති, උත්තානිං කරොත්ති. උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දේසෙත්ති. පරිනිබ්බාතුදානි හත්තෝ, භගවා ! පරිනිබ්බාතු සුගතෝ ! පරිනිබ්බාන කාලෝදානි හත්තෝ, භගවතෝ ! භාසිතා ඛෝ පනෝසා හත්තෝ, භගවතා වාචා !

9. න නාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ උපාසකා න සාවකා භවිස්සන්ති වියත්තා විනිතා විසාරදා බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්ම පටිපත්තා සාමීච්චි පටිපත්තා අනුධම්මචාරිනෝ; සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචික්ඛිස්සන්ති, දේසෙස්සන්ති, පඤ්ඤාපෙස්සන්ති, පට්ඨපෙස්සන්ති, විචරිස්සන්ති, විහජ්ජස්සන්ති, උත්තානිං කරිස්සන්ති; උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දේසෙස්සන්තිහි !

10. ඒතරහි ඛෝ පන හත්තෝ, උපාසකා භගවතෝ සාවකා වියත්තා විනිතා විසාරදා බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්ම පටිපත්තා සාමීච්චි පටිපත්තා අනුධම්ම

වාරිනෝ; සකං ආචරියකං උග්ගහෙන්වා ආචික්ඛන්ති,
 දේසෙත්ති, පඤ්ඤාපෙත්ති, පච්ඨපෙත්ති, විවරන්ති,
 විහජන්ති, උන්තාතිං කරොන්ති; උප්පන්නං පරප්පවා
 දං සහ ධම්මේන සුනිග්ගතිහං නිග්ගහෙන්වා සප්පාටිභාරී
 යං ධම්මං දේසෙත්ති. පරිනිබ්බාතුදුති හන්තේ, හගවා!
 පරිනිබ්බාතු සුගතෝ! පරිනිබ්බාන කාලෝදුති හන්තේ,
 හගවතෝ! භාසිතා ඛෝ පනේසා හන්තේ, හගවතා
 වාවා!

11. න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ
 උපාසිකා න සාචිකා භවිස්සන්ති වියත්තා විනීතා විසාරදා
 බහුස්සුතා ධම්මධරු ධම්මානුධම්ම පටිපන්නා සාමීචි පටි
 පන්නා අනුධම්මචාරිනියෝ; සකං ආචරියකං උග්ගහෙන්වා
 ආචික්ඛිස්සන්ති, දේසෙස්සන්ති, පඤ්ඤාපෙස්සන්ති, පච්
 ඨපෙස්සන්ති, විවරිස්සන්ති, විහජ්ස්සන්ති, උන්තාතිං
 කරිස්සන්ති; උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන සුනිග්
 ගතිහං නිග්ගහෙන්වා සප්පාටිභාරීයං ධම්මං දේසෙස්
 සන්තිති.

12. ඒතරුභි ඛෝ පන හන්තේ. උපාසිකා හගවතෝ
 සාචිකා වියත්තා විනීතා විසාරදා බහුස්සුතා ධම්මධරු ධම්මා
 නුධම්ම පටිපන්නා සාමීචි පටිපන්නා අනුධම්මචාරිනියෝ;
 සකං ආචරියකං උග්ගහෙන්වා ආචික්ඛන්ති, දේසෙත්ති,
 පඤ්ඤාපෙත්ති, පච්ඨපෙත්ති, විවරන්ති, විහජන්ති, උන්
 තාතිං කරොන්ති, උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන
 සුනිග්ගතිහං නිග්ගහෙන්වා සප්පාටිභාරීයං ධම්මං දේ
 සෙත්ති. පරිනිබ්බාතුදුති හන්තේ, හගවා! පරිනිබ්බාතු
 සුගතෝ! පරිනිබ්බාන කාලෝදුති හන්තේ, හගවතෝ!
 භාසිතා ඛෝ පනේසා හන්තේ, හගවතා වාවා.

13. න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ
 ඉදං බ්‍රහ්මචරියං න ඉද්ධං වේව භවිස්සති ජීතඤ්ච විත්
 ථාරකං බාහුජ්ඤ්ඤං පුඤ්ඤං, යාව දේවමනුස්සේති සුප්ප
 කාසිතං!

ඒතරහි බෝ පන හත්තෝ, හගවතෝ බ්‍රහ්මවරියං
 ඉද්ධං වේව ජීනං ච වින්ථාරිකං බාහුජස්සං පුඨභුතං
 යාවදේව මනුස්සේති සුප්පකාසිතං. පරිනිබ්බාදුද්ධනි හත්
 තෝ, හගවා! පරිනිබ්බාදු සුගතෝ! පරිනිබ්බාදු කාලෝ
 ද්ධනි හත්තෝ, හගවතෝ! ඒවා වුත්තෝ හගවා මාරං
 පාපිමන්තං ඒතදවෝච:

අප්පොස්සක්කෝ ත්වං පාපිම, හෝති! න චිරං තථා
 ගතස්ස පරිනිබ්බාදු. හවිස්සති ඉතෝ තිණ්ණං මාසා
 නං අච්චයේන තථාගතෝ පරිනිබ්බාසිස්සති.හි.

14. අථ බෝ හගවා වාපාලේ වේනියේ සතෝ සම්ප
 ජානෝ ආයු සංඛාරං ඔස්සජ්. ඔස්සවිධේ ච හගවතා
 ආයු සංඛාරේ මහා භුමිවාලෝ ආහෝසි, භීසනකෝ ලෝ
 මහංසනෝ දේවදන්ද්‍රහියෝ ච ඵලිංසු අථ බෝ හගවා
 ඒතමන්ථං විදිත්වා තායං චේලායං ඉමං උදුනං උදුතෝසි:

- 15. තුලමතුලස්සව සම්භවං.
- හවසංඛාරමවස්සජ් මුනි;
- අප්ඤ්ඤාතරතෝ සමාහිතෝ
- අහින්දි කවචම්චන්තසම්භවන්ති

16. අථ බෝ ආයස්මතෝ ආනන්දස්ස ඒතදහෝසි:
 අච්ඡරියං චත හෝ! අබ්භුතං චත හෝ! මහා වතායං
 භුමිවාලෝ! සුමහා වතායං භුමිවාලෝ! හිංසනකෝ!
 සලෝසමහංසෝ! දේවදන්ද්‍රහියෝ ච ඵලිංසු කෝ නු බෝ
 තේත? කෝ පච්චයෝ මහතෝ භුමිවාලස්සු පාතුභාවා
 යාති? අථ බෝ ආයස්මා ආනන්දේ යේන හගවා තෝනු
 පසංකම්; උපසංකම්ත්වා හගවන්තං අභිවාදෙන්ථා ඒක
 මන්තං තිසිදි ඒකමන්තං තිසිත්තෝ බෝ ආයස්මා
 ආනන්දේ හගවන්තං ඒතදවෝච: අච්ඡරියං හත්තෝ!
 අබ්භුතං හත්තෝ! මහා වතායං හත්තෝ, භුමිවාලෝ!
 සුමහා වතායං හත්තෝ, භුමිවාලෝ! හිංසනකෝ! සලෝභො

සෝ ! දේවදු. දුතියෝ ව ඵලිංසුත්තං කෝ හු ඛෝ හත්තේ, හේතු? කෝ පච්චයෝ මහතෝ භුමිවාලස්ස පාතු භාවායාති?

17. අවිච්චි ඛෝ ඉමේ ආනන්ද, හේතු, අවිච්චි පච්චයා, මහතෝ භුමිවාලස්ස පාතුභාවාය. කතමේ අවිච්චි?

i අයං ආනන්ද, මහා පඨවි උදකේ පනිච්චිතා, උදකං වාතේ පනිච්චිතං, වාතෝ ආකාසච්චිච්චෝ හෝති සෝ ඛෝ ආනන්ද, සමයෝ යං මහා වාතා වායන්ති, මහා වාතා වායන්තා උදකං කම්පෙන්ති, උදකං කම්පිතං පඨවිං කම්පේති. අයං පඨවිමෝ හේතු, පඨවිමෝ පච්චයෝ මහතෝ භුමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

ii පුන ව පරං ආනන්ද, සමනෝ වා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉද්ධිමා චේතෝවයිප්පත්තෝ, දේවෝ වා මහිද්ධිකෝ මහානුභාවෝ, තස්ස පරිත්තා පඨවිසංඝ්‍රාහා භාවිතා හෝති, අප්පමාණා ආපෝ සංඝ්‍රාහා, සෝ ඉමං පඨවිං කම්පේති සංකම්පේති සම්පකම්පේති සම්පවේධෙති. අයං දුතියෝ හේතු, දුතියෝ පච්චයෝ මහතෝ භුමිවාලස්ස පාතු භාවාය.

iii පුන ව පරං ආනන්ද, යද ඛෝධිසත්තෝ තුසිතා කායා චචිත්තා සතෝ සම්පජානෝ මාතු කුච්ඡං ඔක්කමති, තදයං පඨවි කම්පති සංකම්පති සම්පකම්පති සම්පවේධති. අයං තතියෝ හේතු, තතියෝ පච්චයෝ මහතෝ භුමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

iv පුන ව පරං ආනන්ද, යද ඛෝධිසත්තෝ සතෝ සම්පජානෝ මාතු කුච්ඡස්මා නික්ඛමති, තදයං පඨවි කම්පති සංකම්පති සම්පකම්පති සම්පවේධති. අයං චතුත්ථෝ හේතු, චතුත්ථෝ පච්චයෝ මහතෝ භුමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

v පුත ව පරං ආනන්ද, යද් නථාගතෝ අනුත්තරං සම්මාසම්බෝධිං අභිසම්බුජ්ඣති, නදයං පඨවී කම්පනී සංකම්පනී සම්පකම්පනී සම්පවේධනී, අයං පඤ්චමෝ හේතු, පඤ්චමෝ පච්චයෝ මහතෝ භූමිවාලස්ස පාතු භාවාය.

vi පුත ව පරං ආනන්ද, යද් නථාගතෝ අනුත්තරං ධම්මචක්ඛං පවත්තේති නදයං පඨවී කම්පනී සංකම්පනී සම්පකම්පනී සම්පවේධනී, අයං ඡවිඨෝ හේතු, ඡවිඨෝ පච්චයෝ මහතෝ භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

vii පුත ව පරං ආනන්ද, යද් නථාගතෝ සතෝ සම්පජානෝ ආසු සංඛාරං ඔස්සජති, නදයං පඨවී කම්පනී සංකම්පනී සම්පකම්පනී සම්පවේධනී, අයං සත්තමෝ හේතු, සත්තමෝ පච්චයෝ මහතෝ භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

viii පුත ව පරං ආනන්ද, යද් නථාගතෝ අනුපාදි සේසාය නිබ්බානධාතුයා පරිනිබ්බායති, නදයං පඨවී කම්පනී සංකම්පනී සම්පකම්පනී සම්පවේධනී, අයං අච්චමෝ හේතු, අච්චමෝ පච්චයෝ මහතෝ භූමිවාලස්ස පාතු භාවාය. ඉමේ බෝ ආනන්ද, අච්ච හේතු, අච්ච පච්චයා මහතෝ භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

18 අච්ච බෝ ඉමා ආනන්ද, පරිසා. කතමා අච්ච? ඛත්තිය පරිසා, බ්‍රාහ්මණ පරිසා, ගහපති පරිසා, සමණ පරිසා, වාතුම්මහාරුජ්ඣක පරිසා, තාවනිංස පරිසා, මාර පරිසා, බ්‍රහ්ම පරිසා.

19. අභිජනාමි බෝ පනාහං ආනන්ද, ධර්මේ සතං ඛත්තිය පරිසං උපසංකමිත්වා, නනුපී මයා සත්තිසිත්ත පුබ්බඤ්චේව සල්ලපිතපුබ්බඤ්ච; සාකච්ඡා ව සමාපජ්ජිත පුබ්බා. තත්ථ යාදිසකෝ තේසං චණ්ණෝ හෝති තාදිසකෝ මස්භං චණ්ණෝ හෝති. යාදිසකෝ තේසං සරෝ

හෝති තාදිසකෝ මස්භං සරෝ හෝති. ධම්මියා ච කථාය සන්දස්සේමි සමාදපේමි සමුත්තේජේමි සම්පහංසේමි. භාස මානඤ්ච මං න ඡනන්ති, කෝ නු බෝ අයං භාසති දේවෝ වා මනුස්සෝ වාති? ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙන්වා සමාදපෙන්වා සමුත්තේජෙන්වා සම්පහංසෙන්වා අන්තරධායාමි; අන්තරගිතං ච මං න ඡනන්ති කෝ නු බෝ අයං අන්තරගිතෝ දේවෝ වා මනුස්සෝ වාති? අභිජනාමි බෝ පනාහං ආනඤ, අනේක සතං බ්‍රාහ්මණ පරිසං - පෙ - ගහපති පරිසං, සමණ පරිසං, වාතුම්මහාරුජ්ක පරිසං, නාව නිංස පරිසං, මාර පරිසං, බ්‍රහ්ම පරිසං උපසංකමිත්වා, නත්‍රාපි මයා සන්තිසිත්තපුබ්බඤ්චේව සල්ලපිතපුබ්බඤ්ච; සාකච්ඡා ච සමාපජ්ජිතපුබ්බා. තත්ථ යාදිසකෝ තේසං චණ්ණෝ හෝති තාදිසකෝ මස්භං චණ්ණෝ හෝති. යාදි සකෝ තේසං සරෝ හෝති තාදිසකෝ මස්භං සරෝ හෝති. ධම්මියා ච කථාය සන්දස්සේමි සමාදපේමි සමුත්තේ ජේමි සම්පහංසේමි. භාසමානඤ්ච මං න ඡනන්ති, කෝ නු බෝ අයං භාසති දේවෝ වා මනුස්සෝ වාති? ධම්මියා ච කථාය සන්දස්සෙන්වා සමාදපෙන්වා සමුත්තේජෙන්වා සම්පහංසෙන්වා අන්තරධායාමි. අන්තරගිතඤ්ච මං න ඡ නන්ති, කෝ නු බෝ අයං අන්තරගිතෝ දේවෝ වා මනුස් සෝ වාති?

ඉමා බෝ අනඤ, අච්ඡ පරිසා.

• 20. අච්ඡ බෝ ඉමාති ආනඤ, අභිභායනනාති. කත මාති අච්ඡ?

i අප්ඤ්ඤානං රූපසඤ්ඤා ඒකෝ ඛනිද්ධා රූපාති පස්සති පරිත්තාති සුවණ්ණ දුබ්බණ්ණාති. තාති අභිභුස්ස ජානාමි පස්සාමිති ඒවාං සඤ්ඤා හෝති.

ඉදං පඨමං අභිනායනනං.

ii අප්ඤ්ඤානං අරුපසංඝේ ඵකෝ බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණ දුබ්බණ්ණානි. තානි අභි භුග්ග ජනාමි පස්සාමිති ඵං සංඝේ භෝති.

ඉදං දුතියං අභිනායනනං.

iii අප්ඤ්ඤානං අරුපසංඝේ ඵකෝ බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි සුවණ්ණ දුබ්බණ්ණානි. තානි අභි භුග්ග ජනාමි පස්සාමිති ඵං සංඝේ භෝති.

ඉදං තතියං අභිනායනනං.

iv අප්ඤ්ඤානං අරුපසංඝේ ඵකෝ බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණ දුබ්බණ්ණානි. තානි අභි භුග්ග ජනාමි පස්සාමිති ඵං සංඝේ භෝති.

ඉදං චතුත්ථං අභිනායනනං.

v අප්ඤ්ඤානං අරුපසංඝේ ඵකෝ බහිද්ධා රූපානි පස්සති නිලානි නිල වණ්ණානි නිල නිදස්සනානි නිල නිභාසානි, සෙග්ගථාපි නාම උම්මා පුප්ථං නිලං නිල වණ්ණං නිල නිදස්සනං නිල නිභාසං, සෙග්ගථාපි වා පන නං චත්ථං බාරාණසෙග්ගකං උභතෝ භාග විමච්ඨං නිලං නිල වණ්ණං නිල නිදස්සනං නිල නිභාසං. ඵ්වමේව අප්ඤ්ඤානං අරුපසංඝේ ඵකෝ බහිද්ධා රූපානි පස්සති නිලානි නිල වණ්ණානි නිල නිදස්සනානි නිල නිභාසානි. තානි අභිභුග්ග ජනාමි පස්සාමිති ඵං සංඝේ භෝති.

ඉදං පඤ්චමං අභිනායනනං.

vi අප්ඤ්ඤානං අරුපසංඝේ ඵකෝ බහිද්ධා රූපානි පස්සති පිතානි පිත වණ්ණානි පිත නිදස්සනානි පිත නිභාසානි, සෙග්ගථාපි නාම කණ්ණිකාර පුප්ථං පිතං පිත වණ්ණං

පීත නිදස්සනං පීත නිහාසං, සෙස්සපාපි වා පන තං වත්ථං
බාරාණසෙස්සකං උභතෝභාග විමට්ඨං පීනා පීත වණ්ණං
පීත නිදස්සනං පීත නිහාසං. ඒවමේව අප්ඤ්ඤාතං අරූප
සඤ්ඤේ ඒකෝ බහිද්ධා රූපානි පස්සති ජිතානි පීත
වණ්ණානි පීත නිදස්සනානි පීත නිහාසානි. තානි අභි
භුස්ස ජානාමි පස්සාමිති ඒවං සඤ්ඤේ ගෝති.

ඉදං ජට්ඨං අභිභායනනං.

vii. අප්ඤ්ඤාතං අරූපසඤ්ඤේ ඒකෝ බහිද්ධා රූපානි
පස්සති ලෝභිතකානි ලෝභිතක වණ්ණානි ලෝභිතක නිදස්
සනානි ලෝභිතක නිහාසානි, සෙස්සපාපි නාම බන්ධුජීවක
පුප්ථං ලෝභිතකං ලෝභිතක වණ්ණං ලෝභිතක නිදස්ස
නං ලෝභිතක නිහාසං. සෙස්සපාපි වා පන තං වත්ථං බාර
ණසෙස්සකං උභතෝභාග විමට්ඨං ලෝභිතකං ලෝභිතක
වණ්ණං ලෝභිතක නිදස්සනං ලෝභිතක නිහාසං. ඒවමේව
අප්ඤ්ඤාතං අරූපසඤ්ඤේ ඒකෝ බහිද්ධා රූපානි පස්සති
ලෝභිතකානි ලෝභිතක වණ්ණානි ලෝභිතක නිදස්
සනානි ලෝභිතක නිහාසානි. තානි අභිභුස්ස ජානාමි
පස්සාමිති ඒවං සඤ්ඤේ ගෝති.

ඉදං සත්තමං අභිභායනනං.

viii අප්ඤ්ඤාතං අරූපසඤ්ඤේ ඒකෝ බහිද්ධා රූපානි
පස්සති ඕද්දතානි ඕද්දන වණ්ණානි ඕද්දන නිදස්සනානි ඕද්දන
නිහාසානි, සෙස්සපාපි නාම ඕසධි තාරකා ඕද්දනා ඕද්දන
වණ්ණා ඕද්දන නිදස්සනා ඕද්දන නිහාසා, සෙස්සපාපි වා
තං වත්ථං බාරාණසෙස්සකං උභතෝභාග විමට්ඨං ඕද්දනං
ඕද්දන වණ්ණං ඕද්දන නිදස්සනං ඕද්දන නිහාසං. ඒවමේව
අප්ඤ්ඤාතං අරූපසඤ්ඤේ ඒකෝ බහිද්ධා රූපානි පස්සති
ඕද්දතානි ඕද්දන වණ්ණානි ඕද්දන නිදස්සනානි ඕද්දන නිහා
සානි. තානි අභිභුස්ස ජානාමි පස්සාමිති ඒවං සඤ්ඤේ
ගෝති.

ඉදං අවිච්චං අනිභාසනනාං.

ඉමානි ඛෙජ්ඣ අට්ඨ ආනන්ද, අනිභාසනනානී.

21. අට්ඨ ඛෙජ්ඣ ඉමෙ ආනන්ද, විමොක්ඛා. කනමෙ අට්ඨ?

i රුපි රුපානි පස්සති.

අයං පඨමෝ විමොක්ඛෝ.

ii අප්ඤ්ඤානං අරුපසංඤ්ඤාදි බහිද්ධා රුපානි පස්සති.

අයං දුතියෝ විමොක්ඛෝ.

iii සුභන්තෝව අභිමුත්තෝ හෝති.

අයං තතියෝ විමොක්ඛෝ.

iv සබ්බසෝ රුප සංඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝ සංඤ්ඤානං අන්ථගමා, නානත්ත සංඤ්ඤානං අමනසිකාරා, අනන්තෝ ආකාසෝති ආකාසානඤ්ඤාචායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අයං චතුත්ථෝ විමොක්ඛෝ.

v සබ්බසෝ ආකාසානඤ්ඤාචායනනං සමතික්කමම් අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤාචායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අයං පඤ්චමෝ විමොක්ඛෝ.

vi සබ්බසෝ විඤ්ඤාණඤ්ඤාචායනනං සමතික්කමම් නත්ථි කිඤ්චිති ආනිඤ්චඤ්ඤාචායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අයං ඡට්ඨෝ විමොක්ඛෝ.

vii සබ්බසෝ ආකිංචස්සෙය්‍යනනං සමනික්කම්ම නේවසස්සෙය්‍ය නාසස්සෙය්‍යනනං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අයං සත්තමෝ විමොක්ඛෝ.

viii සබ්බසෝ නේවසස්සෙය්‍ය නාසස්සෙය්‍යනනං සම ක්කම්ම සස්සෙය්‍යවේදසීත නිරෝධං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අයං අට්ඨමෝ විමොක්ඛෝ.

ඉමේ ඛෝ ආනඤ්ඤා, අට්ඨ විමොක්ඛා.

22. ඒකමිදුහං ආනඤ්ඤා, සමයං උරුච්චේලායං විහරාමි නජ්ජා තෝරස්සේජරාසි නිරේ අජපාල නිග්‍රොධෙ පයමානි සම්බුද්ධෝ. අථ ඛෝ ආනඤ්ඤා, මාරෝ පාපිමා සේනාහං තේනුපසංකම්; උපසංකමිත්වා ඒකමන්තං අට්ඨාසි. ඒක මන්තං සීතෝ ඛෝ ආනඤ්ඤා, මාරෝ පාපිමා මං ඒතදවෝච: පරිනිබ්බානුදානි හන්තෝ, හගවා! පරිනිබ්බානු සුගතෝ! පරිනිබ්බානකාලෝදානි හන්තෝ, හගවතෝති. ඒවං චුත්තෝ අහං ආනඤ්ඤා, මාරං පාපිමන්තං ඒතදවෝචං:

23. න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ භික්ඛු න සාමිකා හවිස්සන්ති වියන්තා විනීතා විසාරදා බහුස්සුතා ධම්මධරු ධම්මානුධම්ම පටිපන්නා සාමිච්චි පටි පන්නා අනුධම්මවරිතෝ; සක ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචික්ඛිස්සන්ති, දේසෙස්සන්ති, පස්සෙය්‍යෙසස්සන්ති, පට්ඨ පෙස්සන්ති, විවරිස්සන්ති, විහජ්ස්සන්ති, උත්තානිං කරිස් සන්ති; උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන සුනිග්ගහි තං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරයං ධම්මං දේසෙස්සන්ති.

24. න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ භික්ඛුතිස්සෝ න සාමිකා හවිස්සන්ති වියන්තා විනීතා

විසාරද, බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්ම පටිපත්තා, සාමිච්චි පටිපත්තා අනුධම්මචාරිනියෝ; සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචික්ඛිස්සන්ති, දේසෙස්සන්ති, පඤ්ඤාපෙස්සන්ති, පට්ඨපෙස්සන්ති, විචරිස්සන්ති, විහජ්ස්සන්ති, උත්තානං කරිස්සන්ති; උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දේසෙස්සන්ති.

25. න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ උපාසකා න සාවකා භවිස්සන්ති විසත්තා විනිතා විසාරද, බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්ම පටිපත්තා සාමිච්චි පටිපත්තා අනුධම්මචාරිනෝ; සකං ආචරියකං, උග්ගහෙත්වා ආචික්ඛිස්සන්ති, දේසෙස්සන්ති, පඤ්ඤාපෙස්සන්ති, පට්ඨපෙස්සන්ති, විචරිස්සන්ති, විහජ්ස්සන්ති, උත්තානං කරිස්සන්ති; උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දේසෙස්සන්ති.

26. න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ උපාසකා න සාවකා භවිස්සන්ති විසත්තා විනිතා විසාරද, බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්ම පටිපත්තා සාමිච්චි පටිපත්තා අනුධම්මචාරිනියෝ; සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචික්ඛිස්සන්ති, දේසෙස්සන්ති, පඤ්ඤාපෙස්සන්ති, පට්ඨපෙස්සන්ති, විචරිස්සන්ති, විහජ්ස්සන්ති, උත්තානං කරිස්සන්ති; උප්පන්නං පරප්පවාදං සහ ධම්මේන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දේසෙස්සන්ති.

27. න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ ඉදං බුහුමචරියං න ඉද්ධඤ්චේව භවිස්සන්ති පිකඤ්ච චිත්ථාරිකං බාහුපඤ්ඤං පුපුභුතං, යාවදේව මනුස්සේහි සුප්පකාසිතන්ති !

28. ඉදං වේව බෝ ආනන්ද, අප්ප වාපාලේ වේනියේ මාරෝ පාපිමා යේනාහං තේනුපසංකමි; උප

සංකමන්වා ඒකමන්තං අට්ඨාසි. ඒකමන්තං සිතෝ ඛෝ ආනන්ද, මාරෝ පාපිමා මං ඒතද්ධවෝච: පරිනිබ්බාතුදුති හන්තෝ, හගවා! පරිනිබ්බාතු සුගතෝ! පරිනිබ්බාන කාලෝදුති හන්තෝ, හගවතෝ! භාසිතා ඛෝ පනේසා හන්තෝ, හගවතා වාචා:

න නාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිස්සාමි, යාව මේ භික්ඛු න සාවකා හවිස්සන්ති -පෙ- යාව මේ භික්ඛුනියෝ න සාවකා හවිස්සන්ති -පෙ- යාව මේ උපාසකා න සාවකා හවිස්සන්ති-පෙ- යාව මේ උපාසිකා න සාවකා හවිස්සන්ති -පෙ- යාව මේ ඉදං බ්‍රහ්මචරියං න ඉද්ධං වේච හවිස්සති ජිතඤ්ච වින්ථාරකං, බාහුජඤ්ඤං පුථුභුතං යාව දේව මනුස්සේහි සුප්පකාසිතන්ති.

ඒතරහි ඛෝ පන හන්තෝ, හගවතෝ බ්‍රහ්මචරියං, ඉද්ධඤ්චේච ජිතඤ්ච වින්ථාරකං බාහුජඤ්ඤං පුථුභුතං යාව දේව මනුස්සේහි සුප්පකාසිතං. පරිනිබ්බාතුදුති හන්තෝ, හගවා! පරිනිබ්බාතු සුගතෝ! පරිනිබ්බාන කාලෝදුති හන්තෝ, හගවතෝති.

ඒවං චුත්තේ අහං ආනන්ද, මාරං පාපිමන්තං ඒතද්ධවෝචං: අප්පොස්සක්කෝ ත්වං පාපිම හෝහි, න විරං තථාගතස්ස: පරිනිබ්බානං හවිස්සති, ඉතෝ තිණ්ණං මාසානං අච්චයේන තථාගතෝ පරිනිබ්බාසිස්සන්ති.

29. ඉදුතෝච ඛෝ ආනන්ද, අප්ජ වාපාලේ වේනියේ තථාගතේන සතේන සම්පජානේන ආසු සංඛාරෝ ඔස්සච යෝති. ඒච්චං චුත්තේ ආයස්මා ආනන්දේ හගවන්තං ඒතද්ධවෝච: •

30. තිට්ඨතු හන්තෝ, හගවා කප්පං, තිට්ඨතු සුගතෝ කප්පං, බහුජන භිතාය බහුජන සුඛාය ලෝකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දේව මනුස්සානන්ති!

අලං ආනන්ද, මා තථාගතං යාමි. අකාලෝද්‍යනි ආනන්ද, තථාගතං යාවතායාති.

දුතියමිති බෝ ආයස්මා ආනන්දේ - පෙ - තතියමිති බෝ ආයස්මා ආනන්දේ හගවන්ත. ඒතදවෝච: නිට්ඨතු භන්තේ, හගවා කප්පං, නිට්ඨතු සුගතෝ කප්පං, බහු ජත භිතාය බහුජන සුඛාය ලෝකානුකම්පාය අන්ථාය භිතාය සුඛාය දේව මනුස්සානන්ති !

සද්දහසි ත්වං ආනන්ද, තථාගතස්ස බෝධිත්ති ?

ඒවං භන්තේ.

අථ කිංඤ්චරති ත්වං ආනන්ද, තථාගතං යාව තතිය කං අභිනිප්පිලේසිති ?

31. සම්මුඛා මේතං භන්තේ, හගවතෝ සුතං, සම්මුඛා පටිග්ගභීතං:

යස්ස කස්සචි ආනන්ද, චන්තාරෝ ඉද්ධිපාද, භාවිතා බහුලීකතා යාතිකතා චන්ද්‍රිකතා අනුචිතා පරිචිතා සුස මාරද්ධා, සෝ ආකංඛමානෝ කප්පං වා නිට්ඨෙස්ස කප් පාවස්සං වා. තථාගතස්ස බෝ ආනන්ද, චන්තාරෝ ඉද්ධිපාද, භාවිතා බහුලීකතා යාතිකතා චන්ද්‍රිකතා අනුචි තිතා පරිචිතා සුස මාරද්ධා. සෝ ආකංඛමානෝ ආනන්ද, තථාගතෝ කප්පං වා නිට්ඨෙස්සෙස්ස කප්පාවස්සං වාති.

සද්දහසි ත්වං ආනන්ද, ත්වං ?

ඒවං භන්තේ.

32. තස්මානිභානන්ද, තුස්භේචේතං දුක්ඛං; තුස් භේචේතං අපරද්ධං. යං ත්වං තථාගතේන ඒවං ඕලාර කේ නිමිත්තේ කරියමානේ, ඕලාරකේ ඕභාසේ කරියමා නේ, නාසක්ඛි පටිවිප්ඤ්චං. ත තථාගතං යාමි නිට්ඨතු

භන්තෝ, භගවා කප්පං, තිට්ඨතු සුගතෝ කප්පං බහු ජන භිතාය බහුජන සුබාය ලෝකානුකම්පාය අත්ථාය සුබාය දේව මනුස්සානන්ති! සචේ ත්වං ආනන්ද, තථා ගතං යාවෙස්සාසී, ද්වේව තේ වාචා තථාගතෝ පටික්ඛිපෙස්ස, අථ තතියකං අධිවාසෙස්ස, තස්මාතිහානන්ද, තුස්සේවේනං දුක්කට්ඨං; තුස්සේවේනං අපරද්ධං.

23. ඒකමිදුහං ආනන්ද, සමයං රාජගහේ විහරාමි ගිජ්ඣකුට්ඨේ පබ්බතෝ. තත්‍රාපි බෝ තාහං ආනන්ද, දාමන්තේසිං: රමණීයං ආනන්ද, රාජගහං; රමණීයෝ ගිජ්ඣකුට්ඨෝ පබ්බතෝ. යස්ස කස්සපී ආනන්ද, චන්තාරෝ ඉද්ධිපාදු භාවිතා බහුලීකතා යාතිකතා චන්ද්‍රිකතා අනුචිතීතා පරිචිතා සුසමා රද්ධා සෝ ආකංඛමානෝ කප්පං වා තිට්ඨෙස්ස, කප්පාවස්සං වා

තථාගතස්ස බෝ ආනන්ද, චන්තරෝ ඉද්ධිපාදු භාවිතා බහුලීකතා යාතිකතා චන්ද්‍රිකතා අනුචිතීතා පරිචිතා සුසමා රද්ධා සෝ ආකංඛමානෝ ආනන්ද, තථාගතෝ කප්පං වා තිට්ඨෙස්ස, කප්පාවස්සං වාහි.

ඒවමිපි බෝ ත්වං ආනන්ද, තථාගතේන ඕලාරිකේ නිමිත්තේ කරිසමානේ ඕලාරිකේ ඕභාසේ කරියමානේ, නාසක්ඛි පටිච්ඡිකිචුං. න තථාගතං යාචී, තිට්ඨතු භන්තෝ, භගවා කප්පං, තිට්ඨතු සුගතෝ කප්පං, බහුජන භිතාය බහුජන සුබාය ලෝකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුබාය දේව මනුස්සානන්ති! සචේ ත්වං ආනන්ද, තථාගතං යාවෙස්සාසී, ද්වේව තේ වාචා තථාගතෝ පටික්ඛිපෙස්ස, අථ තතියකං අධිවාසෙස්ස, තස්මාතිහානන්ද, තුස්සේවේනං දුක්කට්ඨං; තුස්සේවේනං අපරද්ධං!

34. ඒකමිදුහං ආනන්ද, සමයං තත්ථෙව රාජගහේ විහරාමි ගෝතම නිග්‍රෝධාරාමේ -පෙ- තත්ථෙව රාජගහේ විහරාමි චෝර පපාතෝ. තත්ථෙව රාජගහේ විහරාමි චේනාර පස්සේ සත්තපණ්ණී ගුහායං. තත්ථෙව රාජගහේ විහරාමි ඉසිහිලී පස්සේ කාලු සිලායං. තත්ථෙව රාජගහේ විහරාමි සිහ වනේ සප්පසොණ්ඨික පබ්බාරේ. තත්ථෙව රාජගහේ විහරාමි තපෝදරාමේ. තත්ථෙව රාජගහේ විහරාමි චේච්ච වනේ කලන්දක නිවාපේ. තත්ථෙව රාජගහේ විහරාමි ජ්වකම්බවනේ. තත්ථෙව රාජගහේ විහරාමි මද්දකුච්ඡ්ඨිං මිගදුයේ

35. තත්‍රාපි ඛෝ තාහං ආනන්ද, ආමන්තේසිං: රමණීයං ආනන්ද, රාජගහං, රමණීයෝ භිජ්ඣකුටෝ පබ්බතෝ, රමණීයෝ ගෝතම නිග්‍රෝධෝ, රමණීයෝ චෝර පපාතෝ රමණීයා චේනාර පස්සේ සත්තපණ්ණී ගුහා. රමණීයා ඉසිහිලී පස්සේ කාලු සිලා; රමණීයෝ සීතවනේ සප්පසොණ්ඨික පබ්බාරෝ, රමණීයෝ තපෝදරාමෝ, රමණීයෝ චේච්ච වනේ කලන්දක නිවාපෝ, රමණීයං ජ්වකම්බවනං, රමණීයෝ මද්දකුච්ඡ්ඨිං මිගදුයෝ. යස්ස කස්සචි ආනන්ද, චත්තාරෝ ඉද්ධිපාදු පෙ-තස්මානි භානන්ද, තුස්භේචේතං දුක්කටං; තුස්භේචේතං අපරද්ධං.

36. ඒකමිදුහං ආනන්ද, සමයං ඉධෙව චේසාලීයං විහරාමි උදේතේ චේනියේ. තත්‍රාපි ඛෝ තාහං ආනන්ද, ආමන්තේසිං: රමණීයා ආනන්ද, චේසාලී, රමණීයං උදේතං චේනියං, යස්ස කස්සචි ආනන්ද, චත්තාරෝ ඉද්ධිපාදු -පෙ- තස්මානිභානන්ද, තුස්භේචේතං දුක්කටං; තුස්භේචේතං අපරද්ධං.

37. ඒකමිදුහං ආනන්ද, සමයං ඉධෙව චේසාලීයං විහරාමි ගෝතමකේ චේනියේ. -පෙ- ඉධෙව චේසාලීයං විහරාමි සත්තම්බේ චේනියේ. ඉධෙව චේසාලීයං විහරාමි බහුජුත්තේ චේනියේ. ඉධෙව චේසාලීයං විහරාමි සාරන්දදේ

වේනියේ -පෙ- ඉදුතෝව බෝ නාහං ආනන්ද, අප්ප වාපාලේ වේනියේ ආමන්තෝසිං. රමණීයා ආනන්ද, වේසාලී රමණීයං උදේනං වේනියං, රමණීයං ගෝතමකං වේනියං, රමණීයං සත්තමිබං වේනියං, රමණීයං බහුසුත්තං වේනියං, රමණීයං සාරන්දදා වේනියං, රමණීයං වාපාලං වේනියං, යස්ස කස්සචී ආනන්ද, චන්තාරෝ ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලීකතා යාතිකතා චන්ද්‍රිකතා අනුච්චිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධා සෝ ආකංඛමානෝ ආනන්ද, නථාගතෝ කප්පං වා නිච්ඡෙය්‍ය කප්පාවස්සං වාති.

නථාගතස්ස බෝ ආනන්ද, චන්තාරෝ ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලීකතා යාතිකතා චන්ද්‍රිකතා අනුච්චිතා පරි චිතා සුසමාරද්ධා ආකංඛමානෝ ආනන්ද, නථාගතතෝ කප්පං වා නිච්ඡෙය්‍ය කප්පාවස්සං වාති.

ඒවමිපි බෝ ත්වං ආනන්ද, නථාගතේන ඕලාරිකේ නිමිත්තේ කරියමානේ, ඕලාරිකේ ඕභාසේ කරියමානේ නාසක්ඛි පටිච්ඡ්ඤිතුං, න නථාගතං යාචි, නිච්ඡතු භගවා කප්පං, නිච්ඡතු සුගතෝ කප්පං, බහුජන භිතාය බහුජන සුඛාය ලෝකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දේව මනුස්සානන්ති! සචේ ත්වං ආනන්ද, නථාගතං යාවෙය්‍යාසි ද්දවේව නේ වාචා නථාගතෝ පටික්ඛිපෙය්‍ය. අථ තතියකං අබ්බාසෙය්‍ය. තස්මානිභානන්ද, තුය්හේ වේනං දුක්කටං; තුය්හේවේනං අපරද්ධා.

• 38. නිඤ්ඤ ඒතං ආනන්ද, මහා පටිගච්චේව අක්ඛා තං, සබ්බේහේව පියේහි මනාපේහි නානා භාවෝ විතා භාවෝ අඤ්ඤථා භාවෝ? තං කුතෙත්ථ ආනන්ද, ලබ්භා? යං තං ජාතං භූතං සංඛතං පලෝකධම්මං තං චත මා පලුප්ප්භි තේතං යානං විප්ප්භි. යං බෝ පතේතං ආනන්ද, නථාගතේන චන්තං චන්තං

මුත්තං පතීනා පටිනිස්සවිසං, ඔක්සවිඨෝ ආයු සංඛා
 රෝ එකංසේන වාචා තථාගතෝන භාසිතා. න චිරං
 තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සති. ඉතෝ තිණ්ණං
 මාසානං අච්චයේන තථාගතෝ පරිනිබ්බාසිස්සතිති.
 තං වචනං තථාගතෝ ජිවිත යේතු පුත පච්ඡා වමිස්
 සතිති තේත්ථ ධානං විජ්ජති.

39 ආයාමානන්ද, යෙන මහාවතා කුටාගාර සාලා
 තේනුපසංකමිස්සාමාති. ඒවං භන්තේති ඛෝ ආයස්මා
 ආනන්දේ භගවතෝ පච්චස්සෝසි අථ ඛෝ භගවා ආයස්
 මනා ආනන්දේන සද්ධිං යෙන මහාවතං කුටාගාර සාලා
 තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා ආයස්ම න්තං ආනන්දං
 ආමන්තේසි.

ගච්ඡ ත්වං ආනන්ද, යාවතිකා භික්ඛු වේසාලිං
 උපනිස්සාය විහරන්ති, තේ සබ්බේ උපවිඨාන සාලායං සන්
 තිපාතේතිති. ඒවං භන්තේති ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ
 භගවතෝ පටිස්සුත්වා, යාවතිකා භික්ඛු වේසාලිං උප
 නිස්සාය විහරන්ති, තේ සබ්බේ උපවිඨාන සාලායං සන්
 තිපාතෙත්වා යෙන භගවා තේනුපසංකමි; උපසංක
 මිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඒකමන්තං අවිඨාසි.
 ඒකමන්තං සීතෝ ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවන්තං
 ඒතදවෝච:

සන්තිපතීතෝ භන්තේ, භික්ඛු සංඝෝ; යස්සදුති
 භන්තේ; භගවා කාලා මඤ්ඤසීති.

අථ ඛෝ භගවා යෙන උපවිඨාන සාලා, තේනුපසං
 කමි; උපසංකමිත්වා පඤ්ඤන්තේ ආසතෝ නිසීදි; නිසජ්ජ
 ඛෝ භගවාඤ්ඤ ආමන්තේසි.

40. තස්මානිභ භික්ඛවේ, යේ වෝ මයා ධම්මා අභිඤ්ඤාය දේසිතා, තේ වෝ සාධුකං උග්ගහෙත්වා ආසේවිතබ්බා භාවේතබ්බා බහුලී කානබ්බා, යථසිදං බ්‍රහ්ම චරියං අද්ධනියං අස්ස චිරච්චිනිකං තදස්ස බහුජන භි තාය බහුජන සුබ්බාය ලෝකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුබ්බාය දේව මනුස්සානං.

කතමේ ච තේ භික්ඛවේ, ධම්මා මයා අභිඤ්ඤාය දේසිතා, තේ වෝ සාධුකං උග්ගහෙත්වා ආසේවිතබ්බා භාවේතබ්බා බහුලී කානබ්බා? යථසිදං බ්‍රහ්මචරියං අද්ධ නියං අස්ස චිරච්චිනිකං; තදස්ස බහුජන භිතාය බහුජන සුබ්බාය ලෝකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුබ්බාය දේව මනුස්සානං. සෙය්‍යපිදං? චන්තාරෝ සතිපට්ඨානා, චන්තාරෝ සම්මප්පධිනා, චන්තාරෝ ඉද්ධිපාදා, පංචින් ද්‍රියානි, පංච බලානි, සත්ත බොජ්ඣංගා, අරියෝ අට්ඨංභි කෝ මග්ගෝ. ඉමේ ඛෝ භික්ඛවේ, ධම්මා මයා අභිඤ්ඤාය දේසිතා. තේ වෝ සාධුකං උග්ගහෙත්වා ආසේවිතබ්බා, භාවේතබ්බා බහුලී කානබ්බා යථසිදං බ්‍රහ්මචරියං අද්ධනියං අස්ස, චිරච්චිනිකං, තදස්ස බහු ජන භිතාය බහුජන සුබ්බාය ලෝකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුබ්බාය දේවමනුස්සානන්ති.

41 අප්ඨ ඛෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තේසි: හන්දදානි භික්ඛවේ, ආමන්තයාමී වෝ. වයධම්මා සංඛාරා! අප්පමාදේන සම්පාදේථ! න චිරං තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සති, ඉතෝ තිණ්ණං මාසානං අච්චයේන තථාගතෝ පරිනිබ්බාසිස්සතීති. ඉදමච්චෝච භගවා ඉදං චන්වා සුගතෝ ඤජාපරං ඒතදච්චෝච සත්ථා;

42. පරිපක්කෝ වයෝ මය්හං,
 පරිත්තං මම ජීවිතං;
 පහාය වෝ ගමිස්සාමි,
 කතං මේ සරණමත්තනෝ.

අප්පමත්තා සනිමත්තෝ
 සුසීලා හෝථ භික්ඛවෝ,
 සුසමාහිත සංකප්පා
 සචිත්තමනුරක්ඛථ!

යෝ ඉමස්මිං ධම්ම විනයේ
 අප්පමත්තෝ විහෙස්සති,
 පහාය ජාති සංසාරං
 දුක්ඛස්සත්තං කරිස්සතීති!

හනිය භාණවාරං

IV

1. අප බෝ භගවා පුබ්බණ්හ සමයං නිවාසෙන්වා පත්ත විවරමාදය වේසාලියං පිණ්ඩාය පාවිසී. වේසාලියං පිණ්ඩාය වරින්වා පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාත පටික්කන්තෝ නාගාපලෝකිතං වේසාලිං අපලෝකෙන්වා ආයස්මත්තං ආනන්දං ආමන්තේසී. ඉදං පච්ඡමකා ආනන්ද, නථා ගතස්ස වේසාලියා දස්සනං භවිස්සති. ආයාමානන්ද, යෙන භණ්ඩ ගාමෝ තේනුපසංකමිස්සාමාති. ඒවං හන්තේති බෝ ආයස්මා ආනන්දෝ භගවතෝ පච්චස්සෝසී. අප බෝ භගවා මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යෙන භණ්ඩ ගාමෝ තදවසරී. නත්ත සුදං භගවා භණ්ඩ ගාමේ විහරති. නත්ත බෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තේසී.

2 වතුන්තං භික්ඛවේ, ධම්මානං අනනුබෝධා අප්පට්ඨේධා ඒවමිදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මම වේව තුම්භාකං ව. කථමේසං වතුන්තං?

i අරියස්ස භික්ඛවේ, සීලස්ස අනනුබෝධා අප්පට්ඨේධා ඒවමිදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මම වේව තුම්භාකං ව.

ii අරියස්ස භික්ඛවේ, සමාධිස්ස අනනුබෝධා අප්පට්ඨේධා ඒවමිදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මම වේව තුම්භාකං ව.

iii අරියාය භික්ඛවේ, පඤ්ඤාය-පෙ-

iv අරියාය භික්ඛවේ, විමුක්ඛියා-පෙ-

3. තඹදං භික්ඛවේ, අරියං සීලං අනුබුද්ධං පට්ඨිද්ධං. අරියෝ සමාධි අනුබුද්ධෝ පට්ඨිද්ධෝ. අරියා පඤ්ඤා අනුබුද්ධා පට්ඨිද්ධා. අරියා විමුක්ඛි අනුබුද්ධා පට්ඨිද්ධා. උච්ඡන්තා භව නණ්භා, ඛිණා භව තෙත්ති, නත්ථිදුති පුභබ්භවෝති. ඉදමවෝච භගවා ඉදං චත්වා සුගතෝ අපාපරුං ඒතදවෝපි සත්ථා:

4 සීලං සමාධි පඤ්ඤා ච විමුක්තී ච අනුත්තරා,
 අනුබුද්ධිා ඉමේ ධම්මා ගෝතමේන යසස්සිනා
 ඉති බුද්ධෝ අභිඤ්ඤාය ධම්මමක්ඛාසි භික්ඛුනං
 දුක්ඛස්සන්තකරෝ සත්ථා චක්ඛුමා පරිනිබ්බුතෝති

5. නත්‍රාපි සුදං භගවා භණ්ඩ ගාමේ විහරන්තෝ ඒතද්දේව බහුලං භික්ඛුනං ධම්මිං කථං කරෝති: ඉති සීලං; ඉති සමාධි; ඉති පඤ්ඤා. සීල පරිභාවිතෝ සමාධි මහප්ඵලෝ හෝති, මහානිසංසෝ සමාධි පරිභාවිතා පඤ්ඤා මහප්ඵලා හෝති, මහානිසංසා. පඤ්ඤා පරිභාවිතං විතතං සම්මද්දේව ආසවේභි විමුච්චති. සෙය්‍යපීදං? කාමා සවා, භවාසවා, දීඨිඨාසවා, අවිජ්ජාසවාති.

අථ බෝ භගවා භණ්ඩ ගාමේ යථාභිරන්තං විහරන්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි. ආයාමානන්ද, යේන හත්ථි ගාමෝ, යේන අභිබ්බ ගාමෝ, යේන ජම්බු ගාමෝ, යේන හෝග නගරං තේනුපසංකමිස්සාමාති. ඒවං හන්තේති බෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවතෝ පච්චස්සෝසි. අථ බෝ භගවා මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යේන හෝග නගරං තදවසරි. නත්‍ර සුදං භගවා හෝග නගරේ විහරති ආනන්දේ චේතියේ. නත්‍ර බෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තේසි.

6 චන්තාරෝමේ භික්ඛවේ, මහා පදේසේ දෙසිස්සාමි. තං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරෝථ, භාසිස්සාමිති. ඒවං හන්තේති බෝ තේ භික්ඛු භගවතෝ පච්චස්සෝසුං. භගවා ඒතදවෝච:

i ඉධ භික්ඛවේ, භික්ඛු ඒවං වදෙය්‍ය: සම්මුඛා මේතං ආචුසෝ, භගවතෝ සුතං, සම්මුඛා පටිග්ගහිතං, අයං ධම්මෝ, අයං විනයෝ, ඉදං සන්චු සාසනන්ති. තස්ස භික්ඛවේ, භික්ඛුනෝ භාසිතං තේව අභිනන්දි තබ්බං, න පටික්කෝසිතබ්බං. අනභිනන්දිත්වා අප්පටි ක්කෝසිත්වා තානි පදබ්‍යාඤ්ජනානි සාධුකං උග්ගහෙන්වා සුත්තේ ඕතාරේතබ්බාති, විනයේ සන්දස්සේතබ්බාති.

තානි වේ සුත්තේ ඕතාරියමානානි විනයේ සන්දස්සිය මානානි න වේව සුත්තේ ඕතරන්ති, න විනයේ සන්දස්සි සන්ති, නිව්සමෙත්ථ ගන්තබ්බං, අද්ධා ඉදං න වේව තස්ස භගවතෝ වචනං. ඉමස්ස ච භික්ඛුනෝ දුග්ගහිතන්ති, ඉති හේතං භික්ඛවේ, ඡච්චෙය්සාථ. තානි වේ සුත්තේ ඕතාරියමානානි විනයේ සන්දස්සියමානානි සුත්තේ වේව ඕතරන්ති, විනයෙ ච සන්දස්සන්ති, නිව්සමෙත්ථ ගන්තබ්බං, අද්ධා ඉදං තස්ස භගවතෝ වචනං ච, ඉමස්ස ච භික්ඛුනෝ සුග්ගහිතන්ති. ඉමං භික්ඛවේ, පසුමං මහා පද්දෙසං ධාරෙය්සාථ.

ii ඉධ පන භික්ඛවේ, භික්ඛු ඒවං වදෙය්ස: අමු කස්මිං නාම ආවාසේ සංඝෝ විහරති සුථෙරෝ සපා මොක්ඛෝ. තස්ස මේ සංඝස්ස සම්මුඛා සුතං, සම්මුඛා පටිගග්ගිතං, අයං ධම්මෝ, අයං විනයෝ, ඉදං සන්ථුසා සභන්ති, තස්ස භික්ඛවේ, භික්ඛුනෝ භාසිතං නේව අභිතන්දිතබ්බං, න පටික්කෝසිතබ්බං. අනභිතන්දිත්වා අප්පටික්කෝසිත්වා තානි පදබ්බස්සන්තානි සාධුකං උග්ග හෙත්වා සුත්තේ ඕතාරේතබ්බානි, විනයේ සන්දස්සේ වබ්බානි. තානි වේ සුත්තේ ඕතාරියමානානි විනයේ සන්දස්සියමානානි න වේව සුත්තේ ඕතරන්ති, න ච විනයේ සන්දස්සන්ති, නිව්සමෙත්ථ ගන්තබ්බං, අද්ධා ඉදං නවේව තස්ස භගවතෝ වචනං. තස්ස ච සංඝස්ස දුග්ගහිතන්ති, ඉතිහේතං භික්ඛවේ, ඡච්චෙය්සාථ. තානි වේ සුත්තේ ඕතාරියමානානි විනයේ සන්දස්සියමානානි සුත්තේ වේව ඕතරන්ති, විනයෙ ච සන්දස්සන්ති, නිව්ස මෙත්ථ ගන්තබ්බං, අද්ධා ඉදං තස්ස භගවතෝ වචනං. තස්ස ච සංඝස්ස සුග්ගහිතන්ති. ඉදං භික්ඛවේ, දුතියං මහා පද්දෙසං ධාරෙය්සාථ.

iii ඉධ පන භික්ඛවේ, භික්ඛු ඒවං වදෙය්ස: අමු කස්මිං නාම ආවාසේ සම්බහුලා ථෙරා භික්ඛු විහරන්ති, බහුස්සුතා ආගතාගමං ධම්මධරා විනයධරා මානිකාධරා.

තේසං මේ ථෙරානං සම්මුඛා සුභං සම්මුඛා පටිග්ගහීනං,
 අයං ධම්මෝ, අයං විනයෝ, ඉදං සන්ථු සංසන්නති.
 තස්ස භික්ඛවේ, භික්ඛුනෝ භාසිතං තෝච අභිනන්දී
 තඛිං, හ පටික්කෝසිතඛිං, අනභිනන්දීත්වා, අප්
 පටික්කෝසිත්වා තානි පදව්‍යංඡනානි සාධුකං උග්ගහෙත්වා
 සුත්තේ ඕතාරේතඛිංතී, විනයේ සන්දස්සේතඛිංතී.
 තානි චේ සුත්තේ ඕතාරියමානානි විනයේ සන්දස්සිය
 මානානි න චේච සුත්තේ ඕතරන්තී න ච විනයේ සන්
 දීස්සන්තී, නිව්ඨමෙත්ථ ගන්තඛිං, අද්ධා ඉදං න චේච
 තස්ස භගවනෝ වචනං තේසං ච ථෙරානං දුග්ගහීතන්තී,
 ඉති හේනං භික්ඛවේ, ඡඞ්ඛෙය්ඤාථ. තානි චේ සුත්තේ
 ඕතාරියමානානි, විනයේ සන්දස්සියමානානි සුත්තේ චේච
 ඕතරන්තී, විනයේ ච සන්දීස්සන්තී, නිව්ඨමෙත්ථ ගන්
 තඛිං, අද්ධා ඉදං තස්ස භගවනෝ වචනං, තේසං ච
 ථෙරානං සුග්ගහීතන්තී. ඉදං භික්ඛවේ, තනියං මහා
 පදේසං ධාරෙය්ඤාථ.

iv. ඉධ පන භික්ඛවේ, භික්ඛු ඒවං වදෙය්ඤ: අමුකස්මිං
 නාම ආවාසේ ඒකෝ ථෙරෝ භික්ඛු විහරති බහුස්සුතෝ
 ආගතාගමෝ ධම්මධරෝ විනයධරෝ මානිකාධරෝ. තස්ස
 මේ ථෙරස්ස සම්මුඛා සුභං සම්මුඛා පටිග්ගහීනං, අයං
 ධම්මෝ අයං විනයෝ ඉදං සන්ථු සංසන්නති. තස්ස
 භික්ඛවේ, භික්ඛුනෝ, භාසිතං තෝච අභිනන්දීතඛිං,
 හ පටික්කෝසිතඛිං. අනභිනන්දීත්වා, අප්පටික්කෝ
 සිත්වා තානි පදව්‍යංඡනානි සාධුකං උග්ගහෙත්වා සුත්තේ
 ඕතාරේතඛිංතී, විනයේ සන්දස්සේතඛිංතී. තානි චේ
 සුත්තේ ඕතාරියමානානි, විනයේ සන්දස්සියමානානි න
 චේච සුත්තේ ඕතරන්තී, න ච විනයේ සන්දීස්සන්තී,
 නිව්ඨමෙත්ථ ගන්තඛිං, අද්ධා ඉදං න චේච තස්ස භග
 වනෝ වචනං, තස්ස ච ථෙරස්ස දුග්ගහීතන්තී. ඉති හේනං

භික්ඛවේ, ඡඞ්ඞෙය්‍යාථ. තානි වේ සුත්තේ ඕතාරිය මානානි, විනයේ සන්දස්සියමානානි සුත්තේ වේච ඕත රත්ති විනයේ ච සන්දිස්සන්ති, නිව්ඨමෙත්ථ ගත්තබ්බං, අද්ධා ඉදං තස්ස භගවතෝ වචනං, තස්ස ච ථෙරස්ස සුත්තභිනුත්ති. ඉදං භික්ඛවේ, චතුත්ථං මහා පද්දෙසං ධාරෙය්‍යාථ, ඉමේ ඛෝ භික්ඛවේ, චන්තාරෝ මහා පද්දෙසේ ධාරෙය්‍යාථානි.

7. තනුපි සුදං භගවා හෝග නගරේ විහරන්තෝ ආනන්දේ වේනියේ ඒනදේච බහුලං භික්ඛුනං ධම්මං කථං කරෝති: ඉති සීලං; ඉති සමාධි; ඉති පඤ්ඤා. සීල පරිභාවිතෝ සමාධි මහප්ඵලෝ හෝති, මහානිසංසෝ. සමාධි පරිභාවිතා පඤ්ඤා මහාප්ඵලා හෝති, මහානිසංසා. පඤ්ඤා පරිභාවිතා විත්තං සම්මදේච ආසවේහි විමුච්චති. සෙය්‍යපිදං, කාමාසවා, භවාසවා, දිව්ඨාසවා, අවිජ්ජාසවානි.

අථ ඛෝ භගවා හෝග නගරේ යථාභිරන්තං විහරිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි, ආයාමානන්ද, යේන පාවා තේනුපසංකම්ස්සාමානි. ඒවං හන්තේති ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවතෝ පච්චස්සෝසි.

8. අථ ඛෝ භගවා මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යේන පාවා තද්චසරි. තනු සුදං භගවා පාවායං විහරති චුන්දස්ස කම්මාර පුත්තස්ස අම්බ වනේ. අස්සෝසි ඛෝ චුන්දේ කම්මාර පුත්තෝ භගවා කිර පාවං අනුප්පත්තෝ පාවායං විහරති මය්හං අම්බ වනේති. අථ ඛෝ චුන්දේ කම්මාර පුත්තෝ යේන භගවා තේනුපසංකම්; උපසංකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙන්වා ඒකමන්තං නිසීදි. ඒකමන්තා නිසීන්තං ඛෝ චුන්දං කම්මාර පුත්තං භගවා ධම්මියා කථාය සන්දස්සේසි, සමාදපේසි, සමුත්තේපේසි, සම්පහංසේසි. අථ ඛෝ චුන්දේ කම්මාර පුත්තෝ භගවතා

ධම්මියා කථාය සන්දස්සිනෝ, සමාදපිනෝ, සමුත්තෝ ජනෝ, සම්පභංසිනෝ භගවත්තං ඒතදවෝච: අධිවාසේතු මේ භන්තේ, භගවා ස්වාතනාය භන්තං සද්ධිං භික්ඛු සංඝෙනාහි. අධිවාසේසි භගවා භුණ්හි භාවේහ.

අඵ බෝ චුන්දෙ කම්මාර පුත්තෝ භගවතෝ අධි වාසනං විදිත්වා උට්ඨාසාසනා භගවත්තං අභිවාදෙන්වා පදක්ඛිණං කත්වා පක්කාමි. අඵ බෝ චුන්දෙ කම්මාර පුත්තෝ තස්සා රත්තියා අච්චයේන සකේ නිවේසනේ පණ්ණිනං බාදනියං භෝජනියං පටියාදාපෙන්වා පහුතං ච සුකර මද්දවං, භගවතෝ කාලං ආරෝවාපේසි, කාලෝ භන්තේ, නිච්චිතං භත්තත්ති.

9. අඵ බෝ භගවා පුබ්බිණ්හ සමයං නිවාසෙන්වා පත්ත ච්චරමාදය සද්ධිං භික්ඛු සංඝෙන යේන චුන්දස්ස කම්මාර පුත්තස්ස නිවේසනං තේනුපසංකමි; උපසංක මිත්වා පඤ්ඤත්තේ ආසනේ නිසිදි. නිසජ්ජ බෝ භගවා චුන්දං කම්මාර පුත්තං ආමන්තේසි. යං තේ චුන්ද, සුකර මද්දවං පටියත්තං, තේන මා පරිච්චිස; යං පන අඤ්ඤං බාදනියං භෝජනියං පටියත්තං, තේන භික්ඛු සංඝං පරිච්චිසාහි. ඒවං භන්තේහි බෝ චුන්දෙ කම්මාර පුත්තෝ භගවතෝ පටිස්සුත්වා යං අගෝසි සුකර මද්දවං පටියත්තං තේන භගවත්තං පරිච්චිස; යං පනඤ්ඤං බාද නියං භෝජනියං පටියත්තං, තේන භික්ඛු සංඝං පරිච්චිසි.

අඵ බෝ භගවා චුන්දං කම්මාර පුත්තං ආමන්තේසි. යං තේ චුන්ද, සුකර මද්දවං අච්චිට්ඨං, තා සොබ්බේ නිබණ්හි. නාහං, තං චුන්ද, පස්සාමි සද්දේවකේ ලෝකේ සමාරකේ සමුත්තේ සස්සමණ්ට්ඨාත්මණියා පජ්ජා සද්දේව මනුස්සාය යස්ස තා පරිභුත්තං සම්මා පරිණාමං ගච්ඡේය අඤ්ඤානු තථාගතස්සාහි. ඒවං භන්තේහි බෝ චුන්දෙ කම්මාර පුත්තෝ භගවතෝ පටිස්සුත්වා, යං

අහෝසි සුඛර මද්දවං අවසිට්ඨං භං සොඛිභේ නිබ්ණත්වා
යේන භගවා තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා ඒකමන්තං නිසීදි, ඒකමන්තං නිසින්තං
බෝ චුන්දං කම්මාර පුත්තං භගවා ධම්මියා කථාස සන්
දස්සෙත්වා, සමාදපෙත්වා, සමුත්තේරෙත්වා, සම්පභං
සෙත්වා උට්ඨායාසනා පක්කාමි.

අථ බෝ භගවතෝ චුන්දස්ස කම්මාර පුත්තස්ස
භන්තං භුත්තාවිජ්ජ ධරෝ ආබාධෝ උප්පජ්ජී ලෝභිත
පක්ඛන්දිකා. පබ්බලො වේදනා වත්තන්ති මාරණත්තිකා.
තා සුදං භගවා. සතෝ සම්පජානෝ අධිවාසේසි, අභි
හඤ්ඤමානෝ. අථ බෝ භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං
ආමන්තේසි, ආයාමානන්ද, යේන කුසිනාරු තේනුපසංක
මිස්සාමාති. ඒවං හන්තේති බෝ ආයස්මා ආනන්දෙ
භගවතෝ පච්චස්සෝසි.

10. චුන්දස්ස භන්තං භුංජිත්වා - කම්මාරස්සාති
මේ සුභං,
ආබාධං සම්පුජී ධරෝ - පබ්බලො මාරණත්තිකං.

11. භුත්තස්ස ච සුඛර මද්දවේන
ව්‍යාධිප්පබ්බලො උදපාදි සන්ථුනෝ,
චිරච්චමානෝ භගවා අවෝච
ගච්ඡාමභං කුසිනාරං නගරන්ති.

12. අථ බෝ භගවා මග්ගා ඔක්කමිම යේනඤ්ඤ
තරං රුක්ඛ මූලං තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා ආයස්
මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි. ඉංඝ මේ ත්වං ආනන්ද,
චතුගුණං සංඝාටිං පඤ්ඤපේති: කිලන්තෝස්මි ආනන්ද,
නිසීදිස්සාමිති. ඒවං හන්තේති බෝ ආයස්මා ආනන්දෙ
භගවතෝ පටිස්සුත්වා චතුගුණං සංඝාටිං පඤ්ඤපේසි.
නිසීදි භගවා පඤ්ඤත්තේ ආසන්තේ. නිසජ්ජ බෝ භගවා
ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි.

i ඉංඝ මේ ත්වං ආනන්ද, පාතියං ආහර, පිපා සිතෝස්මි ආනන්ද, පිච්ඡසාමිති. ඒවං චුත්තෝ ආයස්මා ආනන්දෙ භගවත්තං ඒතදවෝච: ඉදුති භත්තෝ, පංච මත්තානි සකට්ඨ සතානි අතික්කන්තානි, නං චක්ක ච්ඡන්තං උදකං පරිත්තං ලුච්චිතං ආච්චිලං සන්දති. අයං භත්තෝ, කකුඤා නදී අච්ච්චරේ අච්ච්චෝදිකා සාතෝදිකා සිතෝදිකා සේතකා සුපනිත්ථා රමණීයා. එත්ථ භගවා පාතියං ච පිච්ඡසති, ගන්තානි ච සීතං කරිස්සතිති.

දුතියමිපි ඛෝ භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි.

ii ඉංඝ මේ ත්වං ආනන්ද, පාතියං ආහර, පිපා සිතෝස්මි ආනන්ද, පිච්ඡසාමිති. දුතියමිපි ඛෝ ආයස්මා ආනන්දෙ භගවත්තං ඒතදවෝච: ඉදුති භත්තෝ, පංච මත්තානි සකට්ඨ සතානි අතික්කන්තානි. නං චක්කච්ඡන්තං උදකං පරිත්තං ලුච්චිතං ආච්චිලං සන්දති, අයං භත්තෝ, කකුඤා නදී අච්ච්චරේ අච්ච්චෝදිකා සාතෝදිකා සිතෝදිකා සේතකා සුපනිත්ථා රමණීයා. එත්ථ භගවා පාතියං ච පිච්ඡසති: ගන්තානි ච සීතං කරිස්සතිති.

iii තතියමිපි ඛෝ භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි. ඉංඝ මේ ත්වං ආනන්ද, පාතියං ආහර, පිපාසිතෝස්මි ආනන්ද, පිච්ඡසාමිති.

13. ඒවං භත්තෝති ඛෝ ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතෝ පටිස්සුත්වා පත්තං ගහෙත්වා යේනා සා නුදිකා තෝනුපසංකමි. අථ ඛෝ සා නදිකා චක්කච්ඡන්තා පරිත්තා ලුච්චිතා ආච්චිලා සන්දමිතා ආයස්මන්තෝ ආනන්දෙ උපසංකමන්තෝ අච්ඡා විප්පසන්තා අනාච්චිලා සන්දිත්ථ. අථ ඛෝ ආයස්මනෝ ආනන්දස්ස ඒතදහෝසි: අච්ඡරියං වත හෝ! අඛිභුතං වත හෝ! නදාගතස්ස මහිද්ධිකතා

මහානුභාවතා! අයං භි සා නදිකා චක්කච්ඡන්තා පරිත්තා
 උළිතා ආවිලා සන්දමානා මයි උපසංකමන්තේ අච්ඡා
 විප්පසන්තා අනාවිලා සන්දන්ති! පත්තේන පානියං
 ආදාය යෙන භගවා තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා භග
 වත්තං ඒතදවෝච: අච්ඡරියං භන්තේ, අඛිභුතං භන්තේ,
 තථාගතස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා! ඉදානි සා භන්තේ,
 නදිකා චක්කච්ඡන්තා පරිත්තා උළිතා ආවිලා සන්දමානා
 මයි උපසංකමන්තේ අච්ඡා විප්පසන්තා අනාවිලා සන්
 දන්ථ! පිචචු භගවා පානියං! පිචචු සුගතෝ, පානියන්ති!
 අථ ඛෝ භගවා පානියං අපාසි.

14. තේන ඛෝ පන සමයේන පුක්කුසෝ මල්ල
 පුත්තෝ ආලාරස්ස කාලාමස්ස සාවකෝ කුසිනාරාය
 පාවං අද්ධාන මග්ග පටිපත්තෝ ගෝති. අද්දසා ඛෝ
 පුක්කුසෝ මල්ල පුත්තෝ භගවත්තං අඤ්ඤතරස්මිං
 රුක්ඛ මුල්ලේ නිසිත්තං; දිස්වා යෙන භගවා තේනුප
 සංකමි; උපසංකමිත්වා භගවත්තං අභිවාදෙන්වා ඒක
 මත්තං නිසීදි. ඒකමත්තං නිසිත්තෝ ඛෝ පුක්කුසෝ
 මල්ල පුත්තෝ භගවත්තං ඒතදවෝච:

15. අච්ඡරියං භන්තේ! අඛිභුතං භන්තේ! සත්තේන
 වත භන්තේ, පබ්බජ්තා විහාරේන විහරන්ති! භුතපුබ්බං
 භන්තේ, ආලාරෝ කාලාමෝ අද්ධාන මග්ග පටිපත්තෝ
 මග්ගා ඔක්කමිම අවිදුරේ අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛ මුල්ලේ
 දිවා විහාරේ නිසීදි. අථ ඛෝ භන්තේ, පංච මත්තානි
 සකථ සතානි ආලාරං කාලාමං නිස්සාය නිස්සාය අනික්
 කමිංසු. අථ ඛෝ භන්තේ, අඤ්ඤතරෝ පුරිසෝ තස්ස
 සකථ සභස්ස පිට්ඨිතෝ පිට්ඨිතෝ ආගච්ඡන්තෝ යෙන
 ආලාරෝ කාලාමෝ තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා අලාරං
 කාලාමං ඒතදවෝච: අපි භන්තේ, පංච මත්තානි සකථ
 සතානි අනික්කමත්තානි අද්දසාති? න ඛෝ අහං ආටුසෝ
 අද්දසන්ති. කිං පන භන්තේ, සද්දං අස්සෝසිති? න

බෝ අහං ආවුසෝ සද්දං අස්සෝසිත්ති. කිං පන භත්තෝ, සුත්තෝ අභෝසිති? න බෝ අහං ආවුසෝ සුත්තෝ අභෝසිත්ති. කිං පන භත්තෝ, සඤ්ඤී අභෝසිති? ඒවමාවුසෝති. සෝ තිං භත්තෝ, සඤ්ඤී සමානෝ ජාගරෝ පඤ්ච මත්තාති සකට සතාති නිස්සාය නිස්සාය අතික්කමත්තාති තෝව අද්දස, න පන සද්දං අස්සෝසි; අපි භි තෝ භත්තෝ, සංඝාටි රජේන ඕකිණ්ණාති? ඒවමාවුසෝති. අඵ බෝ භත්තෝ, තස්ස පුරිසස්ස ඒතද භෝසි: අච්ඡරියං වත ගෝ! අබ්භුතං වත ගෝ! සත්තේන වත ගෝ පබ්බජ්ඣා විහාරේන විහරත්ති යත්ත භි නාම සඤ්ඤී සමානෝ ජාගරෝ පංච මත්තාති සකට සතාති නිස්සාය නිස්සාය අතික්කමත්තාති තෝව දක්ඛිති, න පන සද්දං සෙස්සතිති. ආලාරේ කාලාමේ උලාරං පසාදං පච්චෙදෙන්වා පක්කාමිති.

16. නං කිම්මඤ්ඤසි පුක්කුස, කතමත්තනු බෝ දුක්කරතං වා දුරභිසම්භවතරං වා යෝ සඤ්ඤී සමානෝ ජාගරෝ පංච මත්තාති සකට සතාති නිස්සාය නිස්සාය අතික්කමත්තාති තෝව පස්සෙස්ස න පන සද්දං සුඤ්ඤෙස්ස, යෝ වා සඤ්ඤී සමානෝ ජාගරෝ දේවේ වස්සන්තෝ දේවේ ගලුගලායන්තෝ විජ්ජුතාසු නිච්ඡරත්තිසු අසනියා ඵලන්තියා තෝව පස්සෙස්ස, න පන සද්දං සුඤ්ඤෙස්සාති?

කිං භි භත්තෝ, තාති කරස්සන්ති පංච වා සකට සතාති ඡ වා සකට සතාති සත්ත වා සකට සතාති අච්ච වා සකට සතාති නව වා සකට සතාති දස වා සකට සතාති සකට සහස්සං වා සකට සත සහස්සං වා? අඵ බෝ ඒතදේව දුක්කරතරං චේව දුරභිසම්භවතරං ච යෝ සඤ්ඤී සමානෝ ජාගරෝ දේවේ වස්සන්තෝ දේවේ ගලුගලායන්තෝ විජ්ජුතාසු නිච්ඡරත්තිසු අසනියා ඵලන්තියා තෝව පස්සෙස්ස, න පන සද්දං සුඤ්ඤෙස්සාති.

17. ඒකමිදුහං පුක්කුස, සමයං ආතුමායා විහරාමි
 භුසාගාරේ. තේන බෝ පන සමයේන දේවේ වස්සන්තේ
 දේවේ ගලගලායන්තේ විප්ප්ජ්ජාසු නිච්ඡරන්තිසු අසනියා
 ඵලන්තියා [අවිදුරේ] භුසාගාරස්ස දේවේ කස්සකා භාතරෝ
 හතා වත්තාරෝ ව බලිවද්ද. අථ බෝ පුක්කුස, ආතුමාය
 මහාජනකායෝ නික්ඛමිත්වා යේන තේ දේවේ කස්සකා
 භාතරෝ හතා වත්තාරෝ ව බලිවද්ද තේනුපසංකමි.
 තේන බෝ පනාහං පුක්කුස, භුසාගාරා නික්ඛමිත්වා
 භුසාගාරද්වාරේ අබ්භෝකාසේ වංකමාමි. අථ බෝ පුක්
 කුස, අඤ්ඤතරෝ පුරිසෝ තමිහා මහාජනකායා යේනාහං
 තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා මං අභිවාදෙන්වා ඒක
 මත්තං අච්ඡාසි; ඒකමත්තං සීහං බෝ අහං පුක්කුස,
 තං පුරිසං ඒතදවෝචං: කිත්තු බෝ සෝ ආට්ඨසෝ, මහා
 ජනකායෝ සත්තිපතිහෝති? ඉදුති භත්තේ, දේවේ
 වස්සන්තේ දේවේ ගලගලායන්තේ විප්ප්ජ්ජාසු නිච්ඡ
 රන්තිසු අසනියා ඵලන්තියා දේවේ කස්සකා භාතරෝ
 හතා වත්තාරෝ ව බලිවද්ද, ඵඤ්ඤෝ මහාජනකායෝ
 සත්තිපතිහෝති. ත්චං පන භත්තේ. ක්ච අභෝසිති?
 ඉධෙව බෝ අහං ආට්ඨසෝ, අභෝසිත්ති. කිං පන භත්තේ,
 අද්දසාති? න බෝ අහං ආට්ඨසෝ, අද්දසත්ති. කිං පන
 භත්තේ, සද්දං අස්සෝසිති? න බෝ අහං ආට්ඨසෝ,
 සද්දං අස්සෝසිත්ති. කිං පන භත්තේ, සුත්තෝ අභෝ
 සිති? න බෝ අහං ආට්ඨසෝ, සුත්තෝ අභෝසිත්ති. කිං
 පන භත්තේ, සඤ්ඤී අභෝසිති? ඒවමාට්ඨසෝති. සෝ
 ත්චං භත්තේ, සඤ්ඤී සමානෝ ජාගරෝ දේවේ වස්
 සන්තේ දේවේ ගලගලායන්තේ විප්ප්ජ්ජාසු නිච්ඡරන්තිසු
 අසනියා ඵලන්තියා තේව අද්දස, න පන සද්දං අස්සෝ
 සිති? ඒවමාට්ඨසෝති.

18. අථ බෝ පුක්කුස, තස්ස පුරිසස්ස ඒතදභෝසි:
 අච්ඡරියං වත භෝ! අඛිභුතං වත භෝ! සන්තේන වත

හෝ පබ්බජිතා විහාරේන විහරන්ති. යනු හි නාම සඤ්ඤී සමාහෝ ජාගරෝ දේවේ වස්සන්තෝ දේවේ ගලුගලා යන්තෝ විජ්ජුතාසු නිච්ඡරන්තිසු අසනියා ඵලන්තියා නේව දක්ඛිති, න පන සද්දං සොස්සති. මසි උලාරං පසාදං පවේදෙන්වා මං අභිවාදෙන්වා පදක්ඛිණං කන්වා පක්කාමිති. ඒවං චුත්තෝ පුක්කුසෝ මල්ල පුත්තෝ භගවන්තං ඒතදවෝච:

ඒසාහං භන්තෝ, යෝ මේ ආශ්‍රාරේ කාලාමේ පසාදෝ, භං මහා වානේ වා ඕපුණාමි, සීස සෝතාය වා නදියා පවාහේමි. අභික්කන්තං භන්තෝ! අභික්කන්තං භන්තෝ! සෙය්‍යථාපි භන්තෝ, නික්කුප්ප්ඡනං වා උක්කුප්පේය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය, මුල්ලහස්ස වා මග්ගා ආවික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරේ වා තේලපප්පේතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛු මන්තෝ රූපානි දක්ඛන්ති'ති. ඒවමේව භගවතා අනේක පරියායේන ධම්මෝ පකාසිතෝ. ඒසාහං භන්තෝ, භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මං ව, භික්ඛු සංඝං ව. උපාසකං මං භගවා ධාරේතු අප්පකන්තේ පාණ්‍යපේතං සරණං ගතන්ති!

19. අථ ඛෝ පුක්කුසෝ මල්ල පුත්තෝ අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමන්තේසි. ඉංඝ මේ ත්වං භණේ, සිංහි වණ්ණං යුගං මච්චං ධාරණීයං ආහරාති. ඒවං භන්තෝති ඛෝ සෝ පුරිසෝ පුක්කුසස්ස මල්ල පුත්තස්ස පටිස්සුත්වා තං සිංහි වණ්ණං යුගං මච්චං ධාරණීයං ආහරි. අථ ඛෝ සෝ පුක්කුසෝ මල්ල පුත්තෝතං සිංහි වණ්ණං යුගං මච්චං ධාරණීයං භගවතෝ උපනාමේසි, ඉදං භන්තෝ, සිංහි වණ්ණං යුගං මච්චං ධාරණීයං, තංමේ භන්තෝ, භගවා පටිගණ්හාතු අනුකම්පං උපාදයාති. තේන හි පුක්කුස, එකේන මං අච්ඡාදේහි, එකේන ආනන්දන්ති. ඒවං භන්තෝති ඛෝ පුක්කුසෝ මල්ල පුත්තෝ

භගවතෝ පටිස්සුත්වා එකේන භගවත්තං අච්ඡාදේසි,
එකේන ආයස්මන්තං ආනන්දං. අථ ඛෝ භගවා පුක්කුසං
මල්ල පුත්තං ධම්මියා කථාය සන්දස්සේසි, සමාදපේසි,
සමුත්තේජේසි, සම්පහංසේසි. අථ ඛෝ සෝ පුක්කුසෝ
මල්ල පුත්තෝ භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතෝ
සමාදපිතෝ සමුත්තේජතෝ සම්පහංසිතෝ උච්චායාසනා
භගවත්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කතා පක්කාමි.

20 අථ ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ අචිරපක්කන්තේ
පුක්කුසේ මල්ල පුත්තේ තං සිංහි වණ්ණං යුගං මච්චං
ධාරණීයං භගවතෝ කායං උපනාමේසි. තුං භගවතෝ
කායං උපනාමිතං චිතච්චිකං විය බායති. අථ ඛෝ
ආයස්මා ආනන්දේ භගවත්තං ඒතදවෝච: අච්ඡරියං
භන්තේ! අබ්භුතං භන්තේ! යාව පරිසුද්ධෝ භන්තේ,
තථාගනස්ස ඡචි වණ්ණේ පරියෝදනෝ, ඉදං භන්තේ,
සිංහි වණ්ණං යුගං මච්චං ධාරණීයං භගවතෝ කායං
උපනාමිතා චිතච්චිකං විය බායතිති! ඒවමේතං ආනන්ද!
ඒවමේතං ආනන්ද! ද්වීසු ඛෝ ආනන්ද, කාලේසු අභිවිස
තථාගනස්ස පරිසුද්ධෝ හෝති, ඡචි වණ්ණේ පරියෝ
දනෝ. කතමේසු ද්වීසු?

යඤ්ච ආනන්ද, රත්තීං තථාගතෝ අනුත්තරං සම්මා
සම්බෝධිං අභිසම්බුජ්ඣති, යං ච රත්තීං අනුපාදිසේසාය
නිබ්බාන ධාතුයා පරිනිබ්බායති, ඉමේසු ඛෝ ආනන්ද,
ද්වීසු කාලේසු අභිවිස තථාගනස්ස පරිසුද්ධෝ හෝති,
ඡචි වණ්ණේ, පරියෝදනෝ.

අජ්ජ ඛෝ පනානන්ද, රත්තියා පච්ඡිමේ යාමේ
කුසිනාරායං උපවත්තනේ මල්ලානං සාල වනේ අත්තරේන
යමක සාලානං තථාගනස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සතිති.

ආයාමානන්ද, යේන කකුන්ථා නදී තේනුපසංකමිස්සාමානි. ඵ්වං භන්තෙහි ඛෝ ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතෝ පච්චස්සෝසි.

21. සිංහවණණං යුගං මච්චං පුක්කුසෝ අභිභාරසි තේන අච්ඡාදිතෝ සන්ථා තේම වණණෝ අසෝහථානි.

22. අථ ඛෝ භගවා මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං යේන කකුන්ථා නදී තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා කකුන්ථංනදීං අප්ඤ්ඤාගභෙන්වා නභාන්වා ච පිටිත්වා ච පච්චුන්තරිත්වා යේන අමිඛ වනං තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා ආයස්මන්තං චුන්දකං ආමන්තෙසි. ඉංස මේ ත්වං චුන්දක, වතුන්ගුණං සංඝාරිං පඤ්ඤාපෙහි; කිලන්තෝස්මි චුන්දක, නිපජ්ජස්සාමිනි. ඵවං භන්තෙහි ඛෝ ආයස්මා චුන්දකෝ භගවතෝ පටිස්සුන්වා වතුන්ගුණං සංඝාරිං පඤ්ඤාපෙසි. අථ ඛෝ භගවා දක්ඛිණෙන පස්සේන සිභ සෝයං කප්පෙසි, පාදේ පාදං අච්චාධාය සතෝ සම්පජානෝ උච්චානසඤ්ඤං මනසි කරිත්වා. ආයස්මා පන චුන්දකෝ තත්ථෙව භගවතෝ පුරතෝ නිසීදි.

23. ගන්ත්වාන ඛුද්ධෝ නදියං කකුන්ථං අච්ඡේදි සාතෝදික විප්පසන්තං ඕගාහි සන්ථා පුකිලන්තරූපෝ තථාගතෝ අප්පට්ඨෝව ලොකෝ.

24. නභාන්වා පිටිත්වා චුදතාරි සන්ථා, පුරක්ඛතෝ භික්ඛු ගණස්ස මජ්ඣෙ; සන්ථා පචන්තා භගවාධ ධම්මේ උපාගමි අමිඛ වනං මහේසි.

25. ආමන්තසි චුන්දකා නාම භික්ඛුං
 චතුගුණං පන්ථර මේ නිපජ්ජං!
 සෝ මෝදිතෝ භාවිතත්තේන චුන්දෝ
 චතුගුණං පන්ථරි ඛ්ඤ්ඤමො!
 නි පජ්ජි සන්ථා සුනිලන්තරුපෝ
 චුන්දෝපි තන්ථ පමුඛේ නිසිද්ධි.

26. අථ බෝ භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි.

සීයා බෝ පනානන්ද, චුන්දස්ස කම්මාර පුත්තස්ස කෝචි විප්පට්ඨිසාරං උපද්දෙස්ස තස්ස තේ ආචුසෝ චුන්ද, අලාභා තස්ස තේ දුල්ලද්ධිං, යස්ස තේ තථා ගතෝ පච්ඡිමං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්වා පරිනිබ්බුතෝති. චුන්දස්ස ආනන්ද, කම්මාර පුත්තස්ස ඒවං විප්පට්ඨිසාරෝ පටිවිනේතබ්බෝ.

තස්ස තේ ආචුසෝ චුන්ද, ලාභා, තස්ස තේ සුලද්ධිං, යස්ස තේ තථාගතෝ පච්ඡිමං පිණ්ඩපාතං පරිභුඤ්ජන්වා පරිනිබ්බුතෝ. සම්මුඛා මේ තං ආචුසෝ චුන්ද, භගවතෝ සුතං; සම්මුඛා පටිග්ගහිතං.

දේවේමේ පිණ්ඩපාතා සමා සම ඵලා සම විපාකා; අනිවිය අඤ්ඤේහි පිණ්ඩපාතේහි මහප්ඵලතරා ච මහා නිසංසතරා ච. කතමේ ද්දවේ? යඤ්ච පිණ්ඩපාතං පරිභුඤ්ජන්වා තථාගතෝ අනුත්තරං සම්මා සම්බෝධිං අභිසම්බුජ්ඣති, යඤ්ච පිණ්ඩපාතං පරිභුඤ්ජන්වා තථාගතෝ අනුපාදිසේසාය නිබ්බානධාතුයා පරිනිබ්බායති. ඉමේ ද්දවේ පිණ්ඩපාතා සමා සම ඵලා සම විපාකා අනිවිය අඤ්ඤේහි පිණ්ඩපාතේහි මහප්ඵලතරා ච මහානිසංසතරා ච.

ආයු සංවත්තනිකං ආයස්මතා චුන්දේන කම්මාර පුත්තේන කම්මං උපචිතං; වණ්ණ සංවත්තනිකං ආයස්මතා චුන්දේන කම්මාර පුත්තේන කම්මං උපචිතං; සුඛ සංවත්තනිකං ආයස්මතා චුන්දේන කම්මාර පුත්තේන කම්මං උපචිතං; සස සංවත්තනිකං ආයස්මතා චුන්දේන කම්මාර පුත්තේන කම්මං උපචිතං; සග්ග සංවත්තනිකං ආයස්මතා චුන්දේන කම්මාර පුත්තේන කම්මං උපචිතං; ආධිපතෙස්ස සංවත්තනිකං ආයස්මතා චුන්දේන කම්මාර පුත්තේන කම්මං උපචිතන්ති. චුන්දස්ස ආනන්ද, කම්මාර පුත්තස්ස ඒවං විප්පවිසාරෝ පටිච්චේතබ්බිබ්බෝති.

අථ බෝ භගවා ඒතමත්ථං විදිත්වා නායං චේලායං ඉමං උදනං උදනෙසි:

27. දදතෝ පුඤ්ඤං පවච්චති,
සඤ්ඤමතෝ චේරං න චියති;
කුසලෝ ච ජහාති පාපකං
රුග ඥෙස මෝහක්ඛයා ස නිබ්බුතෝති.

(ආලාර චේදල්ල) භාණ්ඩාරං චතුස්ථං.

1. අළු බෝ හඟවා ආයස්මත්තං ආනන්දං ආමන්තේසි. ආයාමානන්ද, යේන භිරක්ඛුඤ්චනියා නදියා පාරිමං තීරං යේන කුසිනාරා උපවත්තනං මල්ලානං සාලවනං තේනුපසංකමිස්සාමාති. ඒවා හන්තේති බෝ ආයස්මා ආනන්දේ හඟවතෝ පච්චස්සෝසි. අළු බෝ හඟවා මහතා හිකුචු සංඝෙන සද්ධිං යේන භිරක්ඛුඤ්චනියා නදියා පාරිමං තීරං, යේන කුසිනාරා උපවත්තනං මල්ලානං සාල වනං තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා ආයස්මත්තං ආනන්දං ආමන්තේසි. ඉංඝ මේ ත්වං ආනන්ද, අන්තරේන යමක සාලානං උත්තරසිසකං මඤ්චකං පඤ්ඤපේභි, කිලන්තෝස්මි ආනන්ද, නිපජ්ජස්සාමිති. ඒවා හන්තේති බෝ ආයස්මා ආනන්දේ හඟවතෝ පටිස්සුත්වා අන්තරේන යමක සාලානං උත්තරසිසකං මඤ්චකං පඤ්ඤපේසි.

2. අළු බෝ හඟවා දක්ඛිණේන පස්සේන සීහ සෙය්සං කප්පේසි, පාදේ පාදං අච්චාධාය සතෝ සම්පජ්ජන්තෝ. තේන බෝ පත සමයේන යමක සාලා සබ්බ ඵාලිච්ඡල්ලා ගොන්ති අකාල පුප්පේති; තේ තථාගතස්ස සරීරං ඕකිරන්ති, අජ්ඣෝකිරන්ති, අභිප්පකිරන්ති, තථාගතස්ස පුජාය. දිබ්බාතිපි මන්දුරව පුප්පාති අන්තලික්ඛා පපනන්ති; තාති තථාගතස්ස සරීරං ඕකිරන්ති, අජ්ඣෝකිරන්ති, අභිප්පකිරන්ති, තථාගතස්ස පුජාය. දිබ්බාතිපි භූරියාති අන්තලික්ඛේ. වජ්ජේන්ති, තථාගතස්ස පුජාය. දිබ්බාතිපි සංභිතාති අන්තලික්ඛේ වත්තන්ති, තථාගතස්ස පුජාය.

3. අළු බෝ හඟවා ආයස්මත්තං ආනන්දං ආමන්තේසි. සබ්බඵාලිච්ඡල්ලා බෝ ආනන්ද, යමක සාලා අකාල පුප්පේභි. තේ තථාගතස්ස සරීරං ඕකිරන්ති, අජ්ඣෝකිරන්ති, අභිප්පකිරන්ති, තථාගතස්ස පුජාය. දිබ්බාතිපි

මන්දරව පුප්ඵාති අන්තලික්ඛා පපගන්ති; තාති තථාග
 තස්ස සරිරං ඕකිරන්ති, අප්ඤ්ඤෝකිරන්ති, අභිප්පකිරන්ති,
 තථාගතස්ස පුජය. දිඛිබානපි චන්දන චුණ්ණානි අන්ත
 ලික්ඛා පපගන්ති; තාති තථාගතස්ස සරිරං ඕකිරන්ති,
 අප්ඤ්ඤෝකිරන්ති, අභිප්පකිරන්ති. තථාගතස්ස පුජාය.
 දිඛිබානපි තුරියානි අන්තලික්ඛේ චප්පේන්ති, තථාග
 තස්ස පුජය. දිඛිබානපි සංහිතානි අන්තලික්ඛේ චන්
 නන්ති, තථාගතස්ස පුජාය.

4 න බෝ ආනන්ද, එත්තාවතා තථාගතෝ සක්
 කතෝ වා හෝති ගරුකතෝ වා මානිතෝ වා
 පුජිතෝ වා අපචිතෝ වා. යෝ බෝ ආනන්ද, භික්ඛු
 වා භික්ඛුණී වා උපාසකෝ වා උපාසිකා වා ධම්මානු
 ධම්ම පටිපත්තෝ විහරති. සාමීච්චි පටිපත්තෝ අනුධම්ම
 වාරි. සෝ තථාගතා සක්කරෝති ගරුකරෝති මානේති
 පුජේති පරවාය පුජය නස්මානිභානන්ද, ධම්මානුධම්ම
 පටිපත්තා විහරිස්සාම, සාමීච්චි පටිපත්තා අනුධම්ම
 වාරිතෝති. ඒවං හි වෝ ආනන්ද, සික්ඛිතඛිබන්ති.

5. තේන බෝ පන සමයේන ආයස්මා උපවාණෝ
 භගවතෝ පුරතෝ තිතෝ හෝති, භගවත්තං චීජ
 මානෝ. අථ බෝ භගවා ආයස්මත්තං උපවාණං අපසා
 දේසි; අපේභි භික්ඛු, මා මේ පුරතෝ අවිඤ්ඤාසිති. අථ
 බෝ ආයස්මතෝ ආනන්දස්ස ඒතදහෝසි: අයං බෝ
 ආයස්මා උපවාණෝ දීඝරත්තං භගවතෝ උපවිඤ්ඤාකෝ
 සන්තිකාවචරෝ සමීපවාරි. අථ ච පන භගවා පච්ඡිමේ
 කාලේ ආයස්මත්තං උපවාණං අපසාදේසි, අපේභි භික්ඛු,
 මා මේ පුරතෝ අවිඤ්ඤාසිති! කෝ නු බෝ හත්තේ,
 හේතු, කෝ පච්චයෝ යං භගවා ආයස්මත්තං උප
 වාණං අපසාදේති, අපේභි භික්ඛු, මා මේ පුරතෝ
 අවිඤ්ඤාසිති!

6. යේභුග්ගේන ආනන්ද, දසසු ලෝක ධාතුසු දේවතා සන්තිපතිතා නථාගතං දස්සනාය. යාවතා ආනන්ද, කුසිනාරා උපවන්තනං මල්ලානං සාල වනං සමන්තතෝ ද්වාදස යෝජනාති නන්ති සෝ පදේසෝ වාලන්තකෝටි නිත්තුද්දන මන්තෝපි මහේසක්ඛාති දේවතාති අප්පටෝ. දේවතා ආනන්ද, උප්ඛායන්ති දුරා වනමිහා ආගතා නථාගතං දස්සනාය. කදුචි කරහචි නථාගතා ලෝකේ උප්පජ්ජන්ති අරහන්තෝ සම්මා සම්බුද්ධා, අප්පේව රත්තියා පච්ඡමේ යාමේ නථාගතස්ස පරිනිබ්බානං හපිස්සති, අයස්ච මහේසක්ඛෝ භික්ඛු හගවතෝ පුරතෝ සිතෝ ඕවාරෙන්තෝ. න මයං ලභාම පච්ඡමේ කාලේ නථාගතං දස්සනායාති දේවතානඤ, උප්ඛායන්තිති.

7. කථං භුතා පන භන්තෝ, හගවා දේවතා මනසි කරෝන්තිති? සන්තානන්ද, දේවතා අකාසේ පඨවි සඤ්ඤිතියෝ, කේසේ පනිරිය කන්දන්ති; බාහා පග්ගය්හ කන්දන්ති; ඡන්ත පපාතං පපතන්ති ආවච්චන්ති විචච්චන්ති, අනිබ්ප්පං හගවා පරිනිබ්බාසිස්සති! අනිබ්ප්පං සුගතෝ පරිනිබ්බාසිස්සති! අනිබ්ප්පං චක්ඛුමා ලෝකේ අත්තරධාසිස්සතිති! සන්තානන්ද, දේවතා පඨවියං පඨවි සඤ්ඤිතියෝ, කේසේ පනිරිය කන්දන්ති බාහා පග්ගය්හ කන්දන්ති; ඡන්ත පපාතං පපතන්ති ආවච්චන්ති විචච්චන්ති, අනිබ්ප්පං හගවා පරිනිබ්බාසිස්සති! අනිබ්ප්පං සුගතෝ පරිනිබ්බාසිස්සති! අනිබ්ප්පං චක්ඛුමා ලෝකේ අත්තරධාසිස්සතිති.

8. යා ථන තා දේවතා විතරාගා තා සතා සම්පජානා අධිවාසෙත්ති, අනිච්චා සංඛාරා! තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති! පුබ්බේ භන්තෝ, දිසාසු වස්සං චුත්ථා භික්ඛු ආගච්ඡන්ති නථාගතං දස්සනාය. තෝ මයං ලභාම මනෝභාවතීයේ භික්ඛු දස්සනාය; ලභාම පසිරුපාසනාය.

හඟවතෝ පන මයං හන්තේ, අච්චයේන න ලනිස්සාම මනෝ භාවනීයේ භික්ඛු දස්සනාය, න ලනිස්සාම පසිරුපාසනා යාති

9. වහ්නාරිමානි ආනන්ද, සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයාති සංවේජනීයාති යානාති. කතමාති වත්තාරි?

i. ඉධ නථාගතෝ ජාතෝති ආනන්ද, සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයං සංවේජනීයං යානං.

ii. ඉධ නථාගතෝ අනුත්තරං සම්මා සම්බෝධිං අභිසම්බුද්ධෝති ආනන්ද, සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයං සංවේජනීයං යානං.

iii. ඉධ නථාගතේන අනුත්තරං ධම්මවක්කං පචන්තිතංති ආනන්ද, සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයං සංවේජනීයං යානං.

iv. ඉධ නථාගතෝ අනුපාදිස්සෙසාය නිබ්බාන ධාතුයා පරිනිබ්බුතෝති ආනන්ද, සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයං සංවේජනීයං යානං.

ඉමාති බෝ ආනන්ද, වත්තාරි සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයාති සංවේජනීයාති යානාති.

10. ආගමිස්සන්ති බෝ ආනන්ද, සද්ධා භික්ඛු භික්ඛුණීයෝ උපාසකා උපාසිකායෝ ඉධ නථාගතෝ ජාතෝතිපි, ඉධ නථාගතෝ අනුත්තරං සම්මා සම්බෝධිං අභිසම්බුද්ධෝතිපි, ඉධ නථාගතේන අනුත්තරං [ධම්ම වක්කං පචන්තිතන්තිපි, ඉධ නථාගතෝ අනුපාදිස්සෙසාය නිබ්බාන ධාතුයා පරිනිබ්බුතෝතිපි. යේ භි කේචි ආනන්ද, චේතිය වාරිකං ආභිණ්ඩන්තා පසන්ත චින්තා කාලං කරස්සන්ති, සබ්බේ තේ කායස්ස හේද, පරමමරණා සුභතියං සඤ්භං ලෝකං උප්පජ්ජස්සන්තිති.

11. කථං මයං භන්තේ, මාතුගාමේ පටිපජ්ජාමාති? අදස්සනං ආනන්දනි. දස්සන්තේ භගවා සති කථං පටි පජ්ජන්තිබ්බන්ති? අනාලාපෝ ආනන්දනි. ආලපන්තේන පන භන්තේ, කථං පටිපජ්ජන්තිබ්බන්ති? සති ආනන්ද, උපවිදාපේනබ්බාති.

12. කථං මයං භන්තේ, තථාගතස්ස සරිරේ පටි පජ්ජාමාති? අව්‍යාවටා තුමිහේ ආනන්ද, හෝථ තථා ගතස්ස සරිර පුජාය. ඉංස තුමිහේ ආනන්ද, සදන්ථෙ ඝට්ඨ, සදන්ථමනුසුඤ්ජථ. සදන්ථෙ අප්පමන්තා ආනා පිනෝ පහිනන්තා විහරථ. සන්තානන්ද, බන්තිස පණ්ඨි නාපි බ්‍රාහ්මණ පණ්ඨිනාපි ගහපති පණ්ඨිනාපි තථාගතේ අභිජ්ජසන්තා. තේ තථාගතස්ස සරිර පුජං කරිස්සන්තිති.

13. කථං පන භන්තේ, තථාගතස්ස සරිරේ පටි පජ්ජන්තිබ්බන්ති? යථා බෝ ආනන්ද, රඤ්ඤෝ වක්කවන් තිස්ස සරිරේ පටිපජ්ජන්ති, ඒවං තථාගතස්ස සරිරේ පටිපජ්ජන්තිබ්බන්ති. කථං පන භන්තේ, රඤ්ඤෝ වක්ක වන්තිස්ස සරිරේ පටිපජ්ජන්තිති?

රඤ්ඤෝ ආනන්ද, වක්කවන්තිස්ස සරිරං අභතේන වන්ථෙන වේදෙත්ති, අභතේන වන්ථෙන වේදෙත්වා විභතේන කප්පාසේන වේදෙත්ති. විභතේන කප්පාසේන වේදෙත්වා අභතේන වන්ථෙන වේදෙත්ති. ඒතේනුපා යේන පඤ්ඤිති යුග සතේහි රඤ්ඤෝ වක්කවන්තිස්ස සරිරං වේදෙත්වා අයසාය තේල ද්‍රෙණියා පක්ඛිපිත්වා අඤ්ඤිස්සා අයසාය ද්‍රෙණියා පටිකුප්පේත්වා සබ්බගත් ධානං චිතකං කරිත්වා රඤ්ඤෝ වක්කවන්තිස්ස සරිරං ක්‍රමාපෙත්ති. වාතුමහාපථෙ රඤ්ඤෝ වක්කවන්තිස්ස ධුපං කරුරාත්ති.

යථා ඛෝ ආනන්ද, රක්ඛොදො චක්කවත්තිස්ස සරිරේ පටිපජ්ජන්ති, ඒවං තථාගතස්ස සරිරේ පටිපජ්ජ තබ්බං.

14. වාචුමහාපථෙ තථාගතස්ස ථූපෝ කාතබ්බො. තත්ථ යේ මාලං වා ගන්ධං වා චූණ්ණකං වා ආරෝපෙස්සන්ති වා අභිවාදෙන්ති වා චින්තං වා පසාදෙන්ති තේසං හං භවිස්සති දිඝරත්තං භිතාය සුඛායාති.

15. චන්තාරෝමේ ආනන්ද, ථූපාරහා: කතමේ චන්තාරෝ? තථාගතෝ අරහං සම්මා සම්බුද්ධෝ ථූපාරහෝ; පච්චේක බුද්ධෝ ථූපාරහෝ; තථාගතස්ස සාවකෝ ථූපාරහෝ; රාජා චක්කවත්ති ථූපාරහෝති. කිඤ්චා නන්ද, අත්ථවසං පටිච්ච තථාගතෝ අරහං සම්මා සම්බුද්ධෝ ථූපාරහෝ? අයං තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සමමා සම්බුද්ධස්ස ථූපෝති ආනන්ද, බහුජනෝ චින්තං පසාදෙන්ති. තේ තත්ථ චින්තං පසාදෙන්වා කායස්ස භේද, පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලෝකං උප්පජ්ජන්ති. ඉදං ඛෝ ආනන්ද, අත්ථවසං පටිච්ච තථාගතෝ අරහං සම්මා සම්බුද්ධෝ ථූපාරහෝ.

16. කිඤ්චානන්ද, අත්ථවසං පටිච්ච පච්චේක බුද්ධෝ ථූපාරහෝ? අයං තස්ස භගවතෝ පච්චේක බුද්ධස්ස ථූපෝති ආනන්ද, බහුජනෝ චින්තං පසාදෙන්ති. තේ තත්ථ චින්තං පසාදෙන්වා කායස්ස භේද, පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලෝකං උප්පජ්ජන්ති. ඉදං ඛෝ ආනන්ද, අත්ථවසං පටිච්ච පච්චේක සම්බුද්ධෝ ථූපාරහෝ.

17. කිඤ්චානන්ද, අත්ථවසං පටිච්ච තථාගතස්ස සාවකෝ උපාරහෝ? අයං තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස සාවක උපෝති ආනන්ද බහුජනෝ චිත්තං පසාදෙති. තෝ තත්ථ චිත්තං පසාදෙන්වා කායස්ස හේද, පරම්මරණා සුගහිං සග්ගං ලෝකං උප්පජ්ජන්ති. ඉදං බෝ ආනන්ද, අත්ථවසං පටිච්ච තථාගතස්ස සාවකෝ උපාරහෝ.

18. කිඤ්චානන්ද, අත්ථවසං පටිච්ච රාජා චක්ක වන්ති උපාරහෝ? අයං ධම්මිකස්ස ධම්මරඤ්ඤෝ උපෝති ආනන්ද, බහුජනෝ චිත්තං පසාදෙති, තෝ තත්ථ චිත්තං පසාදෙන්වා කායස්ස හේද, පරම්මරණා සුගහිං සග්ගං ලෝකං උප්පජ්ජන්ති. ඉදං බෝ ආනන්ද, අත්ථ වසං පටිච්ච රාජා චක්කවන්ති උපාරහෝ.

ඉමේ බෝ ආනන්ද, චන්තාරෝ උපාරහාති.

19. අථ . බෝ ආයස්මා ආනන්දේ විහාරං පටිසිත්වා කපිසිසං ආලම්බිත්වා රෝදමානෝ අවිසාසි, අහං ච චතම්හි සේබෝ සකරණීයෝ, සන්ථු ච මේ පරිනිබ්බානං භවිස්සති යෝ මමං අනුකම්පකෝති. අථ බෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තේසි, ඤගතනු බෝ භික්ඛවේ, ආනන්දේති? ඒසෝ භන්තේ, ආයස්මා ආනන්දේ විහාරං පටිසිත්වා කපිසිසං ආලම්බිත්වා රෝදමානෝ ධීතෝ: අහං ච චතම්හි සේබෝ සකරණීයෝ සන්ථු ච මේ පරිනිබ්බානං භවිස්සති යෝ මමං අනුකම්පකෝති.

20. අථ බෝ භගවා අඤ්ඤහරං භික්ඛු ආමන්තේසි, ඒහි ත්වං භික්ඛු, මම වචනේන ආනන්දං ආමන්තේහි, සුත්ථා නං ආචුසෝ ආනන්ද, ආමන්තේති.

ඒවා හත්තෝති බෝ සෝ භික්ඛු භගවතෝ පටිස්සුන්වා
 යේනායස්මා ආනන්දේ තේනුපසංකමී; උපසංකමීන්වා
 ආයස්මන්තං ආනන්දං ඒතදවෝච: සත්ථා නං ආවුසෝ
 ආනන්ද, ආමන්තෝති. ඒවමාචුසෝති බෝ ආයස්මා
 ආනන්දේ තස්ස භික්ඛුතෝ පටිස්සුන්වා යේන භගවා
 තේනුපසංකමී; උපසංකමීන්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
 ඒකමන්තං තිසිද්ද. ඒකමන්තං තිසිත්තං බෝ ආයස්
 මන්තං ආනන්දං භගවා ඒතදවෝච:

21. අලං ආනන්ද, මා සෝචි! මා පරිදේචි! නනු ඒතං
 ආනන්ද, මයා පටිගච්චේව අක්ඛාතං, සබ්බේසේව පියේති
 මනාපේති නානා භාවෝ විනා භාවෝ අඤ්ඤථා භාවෝ!
 තං කුතෙත්ථ ආනන්ද, ලබ්භා? යං තං ජාතං භුතං
 සාවතං පලෝක ධම්මං, නං වත [තථාගතස්සාපි සරිරං]
 මා පලුජ්ජිති තේතං සාතං විජ්ජති. දීඝරත්තං බෝ තේ
 ආනන්ද, භථාගතෝ පච්චුපට්ඨිතෝ මෙත්තේන කාය
 කම්මේන භිතේන සුඛේන අද්දවයේන අප්පමාණේන,
 මෙත්තේන වචී කම්මේන -පෙ- මෙත්තේන, මනෝ කම්
 මේන භිතේන සුඛේන අද්දවයේන අප්පමාණේන, කත
 පුඤ්ඤෝසි ත්වං ආනන්ද! පධානමනුසුඤ්ජ! ඛිප්පං
 අභෝසි අනාසවෝති!

22. අථ බෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තෝසි. යේපි
 තේ භික්ඛවේ, අහේසුං අතිතමද්දානං අරහත්තෝ
 සම්මා සම්බුද්ධා, තේසම්පි භගවන්තානං ඒතපරමායේව
 උපට්ඨාකා අහේසුං සෙය්‍යථාපි මය්‍හං ආනන්දේ. යේපි
 තේ භික්ඛවේ, හවිස්සත්ති අනාගතමද්දානං අරහත්තෝ
 සම්මා සම්බුද්ධා තේසම්පි භගවන්තානං ඒතපරමායේව
 උපට්ඨාකා හවිස්සත්ති සෙය්‍යථාපි මය්‍හං ආනන්දේ. පණ්
 ඩිතෝ බෝ භික්ඛවේ, ආනන්දේ. [මේධාචී භික්ඛවේ,

ආනන්දේ] ජානානි අයං කාලෝ නථාගතං දස්සනාය උපසංකමිතුං භික්ඛුනං, අයං කාලෝ භික්ඛුණීනං, අයං කාලෝ උපාසකානං, අයං කාලෝ උපාසිකානං, අයං කාලෝ රඤ්ඤෝ රුජමහාමත්තානං තිත්ථියානං තිත්ථිය සාවකානන්ති.

23. වත්තාරෝමේ භික්ඛවේ, අච්ඡරියා අබ්භූතා ධම්මා ආනන්දේ. කතමේ වත්තාරෝ?

සවේ භික්ඛවේ, භික්ඛු පරිසා ආනන්දං දස්සනාය උපසංකමති, දස්සනේන සා අත්තමනා හෝති. තත්ථ වේ ආනන්දේ ධම්මං භාසති; භාසිතේනපි සා අත්තමනා හෝති, අතිත්තාව භික්ඛවේ, භික්ඛු පරිසා හෝති. අථ ඛෝ ආනන්දේ තුණ්හි හෝති. සවේ භික්ඛුණී පරිසා, උපාසක පරිසා, උපාසිකා පරිසා ආනන්දං දස්සනාය උපසංකමති, දස්සනේන සා අත්තමනා හෝති. තත්ථ වේ ආනන්දේ ධම්මං භාසති; භාසිතේනපි සා අත්තමනා හෝති. අතිත්තාව භික්ඛවේ, උපාසිකා පරිසා හෝති. අථ ඛෝ ආනන්දේ තුණ්හි හෝති.

ඉමේ ඛෝ භික්ඛවේ, වත්තාරෝ අච්ඡරියා අබ්භූතා ධම්මා ආනන්දේ.

24. වත්තාරෝමේ භික්ඛවේ, අච්ඡරියා අබ්භූතා ධම්මා රඤ්ඤෝ වක්කවත්තිමිහි. කතමේ වත්තාරෝ?

සවේ භික්ඛවේ, ඛත්තිය පරිසා රාජානං වක්ක වත්තිං දස්සනාය උපසංකමති, දස්සනේන සා අත්ත මනා හෝති. තත්ථ වේ රාජා වක්කවත්ති භාසති, භාසිතේ නපි සා අත්තමනා හෝති. අතිත්තාව භික්ඛවේ,

බන්ධනය පරිසා හෝති. අඵ ඛෝ රාජා චක්කවත්ති
 භුණ්ති හෝති. සචේ භික්ඛචේ, බ්‍රාහ්මණ පරිසා, ගහපති
 පරිසා, සමණ පරිසා රාජානං චක්කවත්තිං දස්සනාය උප
 සංකමති; දස්සනේන සා අත්තමනා හෝති. තත්‍ර චේ
 රාජා චක්කවත්ති භාසති, භාසිතේනපිස්ස අත්තමනා
 හෝති. අනිත්තාව භික්ඛචේ, සමණ පරිසා හෝති.
 අඵ ඛෝ රාජා චක්කවත්ති භුණ්ති හෝති.

25. ඒවමේව ඛෝ භික්ඛචේ, චත්තාරෝමේ අච්ඡ
 රියා අබ්භුතා ධම්මා ආනන්දේ.

සචේ භික්ඛචේ, භික්ඛු පරිසා ආනන්දං දස්සනාය
 උපසංකමති, දස්සනේන සා අත්තමනා හෝති. තත්‍ර
 චේ ආනන්දේ ධම්මං භාසති; භාසිතේනපි සා අත්තමනා
 හෝති. අනිත්තාව භික්ඛචේ, භික්ඛු පරිසා හෝති. අඵ
 ඛෝ ආනන්දේ භුණ්ති හෝති. සචේ භික්ඛුණ් පරිසා
 උපසංකමති, උපාසිකා පරිසා ආනන්දං දස්සනාය
 උපසංකමති, දස්සනේන සා අත්තමනා හෝති; තත්‍ර චේ
 ආනන්දේ ධම්මං භාසති; භාසිතේනපි සා අත්තමනා
 හෝති. අනිත්තාව භික්ඛචේ උපාසිකා පරිසා හෝති.
 අඵ ඛෝ ආනන්දේ භුණ්ති හෝති. ඉමේ ඛෝ භික්
 ඛචේ, චත්තාරෝ අච්ඡරියා අබ්භුතා ධම්මා ආනන්දේති.

26. එවං චුත්තේ ආයස්මා ආනන්දේ හගවන්තං
 ඒනදවෝච: මා හන්තේ, හගවා ඉමස්මිං කුඞ්ඞි කුඞරකේ
 උප්පංගල නගරකේ සාඛා නගරකේ පරිනිබ්බාසි! සන්ති
 හන්තේ, අඤ්ඤාති මහා නගරාති, සෙය්‍යපිදං, චම්පා,
 රාජගහං, සාවත්ථි, සාකේතං, කෝසම්බි, බාරාණසි.
 එත්ථ හගවා පරිනිබ්බාසතු! එත්ථ බහු බන්ධිය
 මහාසාලා බ්‍රාහ්මණ මහාසාලා^ ගහපති මහාසාලා

නථාගතෝ අභිප්පසන්තා; තෝ නථාගතස්ස ජරීර පුජං කරිස්සන්තිහි. ම හේවං ආනන්ද, අවච! මා හේවං ආනන්ද, අවච කුඹ්බ නගරකං උජ්ජංගල නගරකං සාඛා නගර කන්ති!

27. භූතපුබ්බං ආනන්ද, රාජා මහා සුදස්සනෝ නාම අභෝසි චක්කවන්ති ධම්මිකෝ ධම්මරාජා වාතු රත්තෝ විජ්ජාචී ජනපදත්ථාවරියප්පත්තෝ සත්ත රතන සමන්තාගතෝ. රඤ්ඤෝ ආනන්ද, මහාසුදස්ස නස්ස අයං කුසිනාරු කුසාවති නාම රාජධානී අභෝසි පුරත්ථිමේන ච පච්ඡිමේන ච ද්වදාස යෝජනානි ආයාමේන; උත්තරේන ච දක්ඛිණේන ච සත්ත යෝජනානි විත්ථා රේන. කුසාවති ආනන්ද, රාජධානී ඉද්ධා වේව අභෝසි, ජිතා ව; බහුජනා ච ආකිණ්ණ මනුස්සා ච සුභික්ඛා ව. සෙය්‍ය ථාපි ආනන්ද, දේවානං ආලකමන්ද, නාම රාජධානී ඉද්ධා වේව ජිතා ච බහුජනා ච ආකිණ්ණ යක්ඛා ච සුභික්ඛා ව. ඒවමේව බෝ ආනන්ද, කුසාවති රාජධානී ඉද්ධා වේව අභෝසි, ජිතා ව. බහුජනා ච ආකිණ්ණ මනුස්සා ච සුභික්ඛා ච කුසාවති ආනන්ද, රාජධානී දසසි සද්දේහි අචිචිත්තා අභෝසි ද්වදා වේව රත්තං ව, සෙය්‍යපිදං, භත්ථි සද්දේන, අස්ස සද්දේන, රථ සද්දේන, හේරි සද්දේන, මුහිංග සද්දේන, විණා සද්දේන, ගීත සද්දේන, සංඛ සද්දේන, සම්ම සද්දේන, තාල සද්දේන; අස්නාථ, පිචථ, බාදථාති දසමේන සද්දේන.

28. ගච්ඡ ත්වං ආනන්ද, කුසිනාරායං පච්ඡිත්ථා කෝසිනාරකානං මල්ලානං ආරෝවේහි: අජ්ජ බෝ වාසෙච්චා, රත්තියා පච්ඡිමේ යාමේ නථාගතස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සති. අභික්ඛමථ වාසෙච්චා! අභික්ඛමථ වාසෙච්චා! මා පච්ඡා චිප්පට්ඨිසාරතෝ අනුචත්ථ; අභිභාකං

ව නෝ ගාමක්ඛෙන්තේ තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං අභෝසි; න මයං ලභිමිහා පච්ඡමේ කාලේ තථාගතං දස්සනායානි!

ඒවං හන්තේති ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවතෝ පටිස්සුත්වා නිවාසෙත්වා පත්ත විවරමාදය අත්ත දුතියෝ කුසිනාරායං පාවිසි. තේන ඛෝ පන සමයේන කෝසි නාරකා මල්ලා සන්ථාගාරේ සන්තිපතිතා ගොන්ති කේන විද්දේව කරණියේන. අථ ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ යේන කෝසිනාරකානං මල්ලානං සන්ථාගාරං තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා කෝසිනාරකානං මල්ලානං ආරෝචේසි. අජ්ජ ඛෝ වාසෙච්ඨා, රත්තියා පච්ඡමේ යාමේ තථා ගතස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සති. අභික්ඛමථ වාසෙච්ඨා! අභික්ඛමථ වාසෙච්ඨා! මා පච්ඡා විප්පට්ඨිකාරිනෝ අනුචත්ථ: අමිහාකං ව නෝ ගාමක්ඛෙන්තේ තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං අභෝසි, න මයං ලභිමිහා පච්ඡමේ කාලේ තථා ගතං දස්සනායානි.

29. ඉදමායස්මතෝ ආනන්දස්ස සුත්වා මල්ලා ව මල්ල පුත්තා ව මල්ල සුණ්ණිසා ව මල්ල පජාපතියෝ ව අඝා විනෝ දුම්මනා චේතෝ දුක්ඛසමප්පිතා අප්පේකච්චේ කේසේ පකිරිය කන්දන්ති, බාහා පග්ගග්ග කන්දන්ති, ඡන්ත පපානං පපනන්ති, ආචච්චන්ති විචච්චන්ති, අති ඛිප්පං භගවා පරිනිබ්බාසිස්සති, අතිඛිප්පං සුගතෝ පරිනිබ්බාසිස්සති, අතිඛිප්පං චක්ඛුමා ලෝකේ අත්තර ධාසිස්සන්ති. අථ ඛෝ මල්ලා ව මල්ල පුත්තා ව මල්ල සුණ්ණිසා ව මල්ල පජාපතියෝ ව අඝා විනෝ දුම්මනා චේතෝ දුක්ඛසමප්පිතා යේන උපචත්තනං මල්ලානං සාල වනං යේනායස්මා ආනන්දේ තේනුපසංකමිංසු.

30. අථ ඛෝ ආයස්මතෝ ආනන්දස්ස ඒනදභෝසි: සචේ ඛෝ අභං කෝසිනාරකෝ මල්ලේ ඒකමේකං භග

වන්තං වන්දපෙස්සාමි, අවන්දිතෝ භගවා කෝසි
නාරකේහි මල්ලේහි භවිස්සති; අථායං රත්ති විහාසිස්
සති. යන්චුනාහං කෝසිනාරකේ මල්ලේ කුලපරිවත්ත
සෝ කුලපරිවත්තසෝ ධපෙත්වා භගවත්තං වන්දපෙ
ය්‍යං, ඉන්ථන්නාමෝ භන්තෝ, මල්ලෝ සපුත්තෝ සහ
රියෝ සපරිසෝ සාමච්චෝ භගවතෝ පාදේ සිරසා
වන්දතිති.

අථ බෝ ආයස්මා ආනන්දේ කොසිනාරකේ මල්ලේ
කුලපරිවත්තසෝ කුලපරිවත්තසෝ ධපෙත්වා. භගවත්තං
වන්දපෙසි; ඉන්ථන්නාමෝ භන්තෝ, මල්ලෝ සපුත්තෝ
සහරියෝ සපරිසෝ සාමච්චෝ භගවතෝ පාදේ සිරසා
වන්දතිති. අථ බෝ ආයස්මා ආනන්දේ ඒතේන උපා
යේන පඨමේතේව යාමේන කෝසිනාරකේ මල්ලේ භග
වත්තං වන්දපෙසි.

31. තේන බෝ පන සමයේන සුභද්දේ නාම පරිබ්බං
ජකෝ කුසිනාරායං පට්ඨසති. අස්සෝසි බෝ සුභද්දේ
පරිබ්බාජකෝ අප්පේව කිර රත්තියා පච්ඡිමේ යාමේ
සමණස්ස ගෝතමස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සතිති. අථ බෝ
සුභද්දස්ස පරිබ්බාජකස්ස ඒතදගෝසි: සුතං බෝ පන
මේ තං පරිබ්බාජකානං චුද්ධානං මහල්ලකානං ආචරිය
පාචරියානං භාසමානාහං; කදුචි කරහචි තථාගතා ලෝකේ
උප්පජ්ජන්ති අරහන්තෝ සම්මා සම්බුද්ධාති. අප්පේව
රත්තියා පච්ඡිමේ යාමේ සමණස්ස ගෝතමස්ස පරිනිබ්
බානං භවිස්සති. අත්ථි ච මේ අයං කංඛා ධම්මෝ උප්
පන්තෝ; ඒවං පසන්තෝ අහං සමණේ ගෝතමේ,
පහෝති මේ සමණෝ ගෝතමෝ තථා ධම්මං දේසේතුං
යථාහං ඉමං කංඛා ධම්මං පජ්ඣෙය්‍යන්ති. අථ බෝ සුභද්දේ
පරිබ්බාජකෝ යේන උපවත්තනං මල්ලාහං සාල වනං,

යේන ආයස්මා ආනන්දෙ තේනුපසංකම්; උපසංකම්ත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ඒතදවෝච: සුතං මේ තං හෝ ආනන්ද, පරිබ්බාජකානං වුද්ධානං මහල්ලකානං ආචරිය පාචරියානං භාසමානානං; කදචි කරහචි තථාගතා ලෝකේ උප්පජ්ජන්ති අරහත්තෝ සම්මා සම්බුද්ධා. අජ්ජේව රත්තියා පච්ඡිමේ යාමේ සමණස්ස ගෝතමස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සති. අත්ථි ච මේ අයං කංඛා ධම්මෝ උජ්ජන්තෝ. ඒචං පසන්තෝ අහං සමණේ ගෝතමේ, පහෝති මේ සමණෝ ගෝතමෝ තථා ධම්මං දේසේනුං යථාහං ඉමං කංඛා ධම්මං පජ්භෙය්‍යං: ස්වාහං හෝ ආනන්ද, ලභෙය්‍යං සමණං ගෝතමං දස්සනායාති.

32. එවං වුත්තේ ආයස්මා ආනන්දෙ සුහද්දං පරිබ්බාජකං ඒතදවෝච: අලං ආවුසෝ සුහද්ද, මා තථාගතං විභේශෙසි! කිලන්තෝ භගවාති! දුතියම්පි බෝ සුහද්දෙ පරිබ්බාජකෝ -පෙ- තනියම්පි බෝ සුහද්දෙ පරිබ්බාජකෝ ආයස්මන්තං ආනන්දං ඒතදවෝච: සුතං මේ තං හෝ ආනන්ද, පරිබ්බාජකානං වුද්ධානං මහල්ලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං; කදචි කරහචි තථාගතා ලෝකේ උප්පජ්ජන්ති අරහත්තෝ සම්මා සම්බුද්ධාති. අජ්ජේව රත්තියා පච්ඡිමේ යාමේ සමණස්ස ගෝතමස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සති. අත්ථි ච මේ අයං කංඛා ධම්මෝ උජ්ජන්තෝ. ඒචං පසන්තෝ අහං සමණේ ගෝතමේ, පහෝති මේ සමණෝ ගෝතමෝ තථා ධම්මං දේසේනුං යථාහං ඉමං කංඛා ධම්මං පජ්භෙය්‍යං: ස්වාහං හෝ ආනන්ද, ලභෙය්‍යං සමණං ගෝතමං දස්සනායාති.

තනියම්පි බෝ ආයස්මා ආනන්දෙ පරිබ්බාජකං ඒතදවෝච: අලං ආවුසෝ සුහද්ද, මා තථාගතං විභේශෙසි! කිලන්තෝ භගවාති!

33. අස්සෝසි ඛෝ භගවා ආයස්මනෝ ආනන්දස්ස සුභද්දේන පරිබ්බාජකේන සද්ධිං ඉමං කථා සල්ලාපං අථ ඛෝ භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි. අලං ආනන්ද, මා සුභද්දං වාරේසි! ලභතං ආනන්ද, සුභද්දේ නථාගතං දස්සනාය. යං කිඤ්චි මං සුභද්දේ ප්‍රච්ඡස්සති, සබ්බංතං අඤ්ඤාපේඛෝව ප්‍රච්ඡස්සති නෝ විහේසාපේඛෝ. යඤ්චස්සාහං ප්‍රච්ඡෝ බ්‍යා කරස්සාමි, තං බ්‍යප්පමේව ආජානිස්සතීති.

අථ ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ සුභද්දං පරිබ්බාජකං ඒතදවෝච, ගච්ඡාට්ඨසෝ සුභද්ද. කරෝති තේ භගවා ඕකාසන්ති. අථ ඛෝ සුභද්දේ පරිබ්බාජකෝ යේන භගවා තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මෝදි; සම්මෝදතීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි.

34. ඒකමන්තං නිසින්තෝ ඛෝ සුභද්දේ පරිබ්බාජකෝ භගවන්තං ඒතදවෝච: යේ මේ හෝ හෝතම සමණ බ්‍රාහ්මණා සංඝිනෝ ගණිනෝ ගණාවරියා ඤාතා යසස්සිනෝ නින්ථකරා සාධු සම්මතා ච බහුජනස්ස. සෙය්‍යපීදං - පුරණෝ කස්සපෝ, මක්ඛලී ගෝසාලෝ; අජිතෝ කේසකම්බලෝ, පකුඛෝ කච්චායනෝ, සඤ්ජයෝ බේලච්ඡි පුත්තෝ, නිගණ්ඨෝ නාථපුත්තෝ, සබ්බේ තේ සකාය පටිඤ්ඤාය අබ්භඤ්ඤාසු, සබ්බේව න අබ්භඤ්ඤාසු, උදහු ඒකච්චේ අබ්භඤ්ඤාසු, ඒකච්චේ නාබ්භඤ්ඤාසුහි? අලං සුභද්ද, තිච්ඡතේතං සබ්බේ තේ සකාය පටිඤ්ඤාය අබ්භඤ්ඤාසු, සබ්බේ න අබ්භඤ්ඤාසු, උදහු ඒකච්චේ අබ්භඤ්ඤාසු. ඒකච්චේ නාබ්භඤ්ඤාසුහි. ධම්මං තේ සුභද්ද, දෙසිස්සාමි, තං සුණාහි, සාධුකං මනසි ක රෝහි, භාසිස්සාමිති. ඒවං භන්තේති ඛෝ සුභද්දේ පරිබ්බාජකෝ භගවතෝ ප්‍රච්චස්සෝසි, භගවා ඒතද වෝච:

35. යස්මිං බෝ සුභද්ද, ධම්ම විනයේ අරියෝ අවිදං
 භිකෝ මග්ගෝ න උපලබ්භති, සමනෝ තත්ථ න උප
 ලබ්භති; දුතියෝපි තත්ථ සමනෝ න උපලබ්භති; තති
 යෝපි තත්ථ සමනෝ න උපලබ්භති; චතුත්ථෝපි තත්ථ
 සමනෝ න උපලබ්භති. යස්මිං ච බෝ සුභද්ද, ධම්ම
 විනයේ අරියෝ අවිදංභිකෝ මග්ගෝ උපලබ්භති, සම
 නෝපි තත්ථ උපලබ්භති, දුතියෝපි තත්ථ සමනෝ උප
 ලබ්භති, තතියෝපි තත්ථ සමනෝ උපලබ්භති, චතුත්
 ථෝපි තත්ථ සමනෝ උපලබ්භති. ඉමස්මිං බෝ සුභද්ද,
 ධම්ම විනයේ අරියෝ අවිදංභිකෝ මග්ගෝ උපලබ්භති,
 ඉධෙව සුභද්ද, සමනෝ, ඉධ දුතියෝ සමනෝ; ඉධ
 තතියෝ සමනෝ, ඉධ චතුත්ථෝ සමනෝ. සුඤ්ඤා පරප්
 පවාද, සමනෙහි අඤ්ඤෙති. ඉධෙව සුභද්ද, භික්ඛු සම්මා
 විභරෙය්‍යං අසුඤ්ඤෝ ලෝකෝ අරහත්තෙහි අස්සාති.

36. එකුනතිංසෝ වයසා සුභද්ද,
 යං පබ්බජිං කිං කුසලානුච්ඡි;
 වස්සාති පඤ්ඤාස සමාධිකාති,
 යතෝ අහං පබ්බජිතෝ සුභද්ද,
 ඤායස්ස ධම්මස්ස පදේසවත්ති,
 ඉතෝ බහිද්ධා සමනෝපි නත්ති.

දුතියෝපි සමනෝ නත්ති; තතියෝපි සමනෝ නත්ති,
 චතුත්ථෝපි සමනෝ නත්ති, සුඤ්ඤා පරප්පවාද, සමනෙහි
 අඤ්ඤෙති. ඉමේ ච සුභද්ද, භික්ඛු සම්මා විභරෙය්‍යං,
 අසුඤ්ඤෝ ලෝකෝ අරහත්තෙහි අස්සාති.

37. ඒවං චුත්තේ සුභද්දෙ අරිබ්බාජකෝ භග
 වත්තං ඒතදවෝච: අභික්කන්තං භත්තේ! අභික්කන්තං
 භත්තේ! සෙය්‍යථාපි භත්තේ, තික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්
 ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය, මුල්භස්ස වා මග්ගං

ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරේ වා තේල පජ්ජේතං. ධාරෙය්‍ය
චක්ඛුමන්තෝ රූපානි දක්ඛන්තීනි, ඒවමේව භගවතා
අනේක පරියායේන ධම්මෝ පකාසිනෝ, ඒසාහං භන්තේ,
භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං ච භික්ඛු සංඝං ච.
ලභෙය්‍යාහං භන්තේ, භගවතෝ සන්තිකේ පබ්බජ්ජං,
ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

38. යෝ ඛෝ සුභද්ද, අඤ්ඤානිත්ථිය පුබ්බෝ ඉමජ්ඣිං
ධම්ම විනයේ ආකංඛනි පබ්බජ්ජං, ආකංඛනි උපසම්පදං
සෝ චන්තාරෝ මාසේ පරිචසනි. චතුත්තං මාසානං
අච්චයේන ආරද්ධි වින්තා භික්ඛු පබ්බාජේන්ති, උපසම්
පාදෙන්ති භික්ඛු භාවාය. අපි ච මෙන්ථ පුග්ගල වේමන්
තතා විදිතානි. සවේ භන්තේ, අඤ්ඤානිත්ථිය පුබ්බා
ඉමජ්ඣිං ධම්ම විනයේ ආකංඛන්තා පබ්බජ්ජං, ආකංඛන්තා
උපසම්පදං, චන්තාරෝ මාසේ පරිචසන්ති, චතුත්තං
මාසානං අච්චයේන ආරද්ධි වින්තා භික්ඛු පබ්බාජේන්ති
උපසම්පාදෙන්ති භික්ඛු භාවාය. අහං චන්තාරි වස්සානි
පරිචසිස්සාමි, චතුත්තං වස්සානං අච්චයේන අරද්ධි වින්තා
භික්ඛු පබ්බාජේන්තු! උපසම්පාදෙන්තු භික්ඛු භාවායානි!
අථ ඛෝ භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තේසි.
තේනහානන්ද, සුභද්දං පබ්බාජේථානි. ඒවං භන්තේනි
ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවතෝ පච්චස්සෝසි.

39. අථ ඛෝ සුභද්දේ පරිබ්බාජකෝ ආයස්මන්තං
ආනන්දං ඒතදවෝච: ලාභා වෝ ආවුසෝ ආනන්ද,
සුලද්ධිං වෝ ආවුසෝ ආනන්ද, යේ ඵන්ථ සම්මුඛා අන්
තෝවාසාහිස්සේන්ති අභිසිත්තානි.

අලන්ථ ඛෝ සුභද්දේ පරිබ්බාජකෝ භගවතෝ
සන්තිකේ පබ්බජ්ජං, අලන්ථ උපසම්පදං. අචිරුපසම්

පන්තෝ බෝ පනායස්මා සුභද්දෙ ඒකෝ වුපකච්ඡෝ අප් පමත්තෝ ආනාපි පභිතත්තෝ විහරන්තෝ න චිරස්සේව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මද්දේව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිය පරියෝසානං දිච්ඡේව ධම්මේ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි. බිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්හඤ්ඤාසී. අඤ්ඤාතරෝ බෝ පනායස්මා සුභද්දෙ අරහතං අහෝසී. සෝ ව භග වතෝ පච්ඡමෝ සක්ඛි සාවකෝ අහෝසීති.

තිරඤ්ඤාවනිය භාණ මාරං පඤ්චමං.

VI

1 අළු බෝ හඟවා ආයස්මත්තං ආනන්දං ආමන්තේසි. සියා බෝ පනානන්ද, නුම්භාකං ඒවමස්ස, අනික සත්ථුකං පවාචනං, නන්ති නෝ සත්ථානි? න බෝ පතේතං ආනන්ද, ඒවං දථිඨබ්බං. යෝ වෝ ආනන්ද, මයා ධම්මෝ ව චිනයෝ ව දේසිනෝ පඤ්ඤාත්තෝ සෝ වෝ මමච්චයේන සත්ථා.

2. යථා බෝ පනානන්ද, ඒනරහි භික්ඛු අඤ්ඤ මඤ්ඤං ආට්ඨසෝවාදේන සමුදාවරන්ති, න බෝ මමච්චයේන ඒවං සමුදාවරිතබ්බං. ථෙරතරේන ආනන්ද, භික්ඛුනා නවකතරෝ භික්ඛු නාමේන වා ගොත්තේන වා ආට්ඨසෝවාදේන වා සමුදාවරිතබ්බෝ. නවකතරේන භික්ඛුනා ථෙරතරෝ භික්ඛු හත්තේනි වා ආයස්මානි වා සමුදාවරිතබ්බෝ.

3. ආකංඛමානෝ ආනන්ද, සංඝෝ මමච්චයේන බුද්දනුබුද්දකානි සික්ඛාපදානි සමුගන්තු.

4. ඡන්දස්ස ආනන්ද, භික්ඛුනෝ මමච්චයේන බ්‍රහ්ම දණ්ඩෝ දනබ්බෝති. කතමෝ. පන හත්තේ, බ්‍රහ්ම දණ්ඩෝති? ඡන්තෝ ආනන්ද, භික්ඛු යං ඉච්ඡේය්‍ය තං වදේය්‍ය, සෝ භික්ඛුහි තෝච වන්තබ්බෝ, න ඕචදි තබ්බෝ, න අනුසාසිතබ්බෝති.

5. අළු බෝ හඟවා භික්ඛු ආමන්තේසි. සියා බෝ පන භික්ඛවේ, ඒක භික්ඛුස්සාපි කංඛා වා විමනි වා බුද්ධේ වා ධම්මේ වා සංඝෙ වා මග්ගේ වා පටිපදාය වා;

පුච්ඡ්ථ භික්ඛවේ, මා පච්ඡා විප්පට්ඨසාරිනෝ අනුචන්ථා! සම්මුඛි භුතෝ තෝ සන්ථා අහෝසි, න මයං සක්ඛිමිහ භගවන්තං සම්මුඛා පටිපුච්ඡ්ඡන්ති. ඒවං චුත්තේ තේ භික්ඛු තුණ්හි අහේසුං. දුතියම්පි ඛෝ භගවා තනියම්පි ඛෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තේසි. සියා ඛෝ පන භික්ඛවේ, ඒක භික්ඛුස්සාපි කංඛා වා විමනි වා බුද්ධේ වා ධම්මේ වා සංඝෙ වා මග්ගේ වා පටිපදය වා; පුච්ඡ්ථ භික්ඛවේ, මා පච්ඡා විප්පට්ඨසාරිනෝ අනුචන්ථා, සම්මුඛි භුතෝ සන්ථා අහෝසි, න මයං සක්ඛිමිහ භගවන්තං සම්මුඛා පටිපුච්ඡ්ඡන්ති. තනියම්පි ඛෝ තේභික්ඛු තුණ්හි අහේසුං. අථ ඛෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තේසි. සියා ඛෝ පන භික්ඛවේ, සන්ථු ගාරවේනාපි න පුච්ඡේස්සාථ? සභායකෝපි භික්ඛවේ, සභායකස්ස ආරෝවේතුති. ඒවං චුත්තේ තේ භික්ඛු තුණ්හි අහේසුං.

6. අථ ඛෝ ආයස්මා ආනන්දේ භගවන්තං ඒතද වෝච: අච්ඡරියං හන්තේ! අබ්භුතං හන්තේ! ඒවං පස න්නෝ අහං හන්තේ, ඉමස්මිං භික්ඛු සංඝෙ, නත්ථි ඒක භික්ඛුස්සාපි කංඛා වා විමනි වා බුද්ධේ වා ධම්මේ වා සංඝෙ වා මග්ගේ වා පටිපදය වානි. පසාද ඛෝ ත්වං ආනන්ද, වදේසි. ඤාණමේව හෙත්ථ ආනන්ද, තථාගතස්ස; නත්ථි ඉමස්මිං භික්ඛු සංඝෙ, නත්ථි ඒක භික්ඛුස්සාපි කංඛා වා විමනි වා බුද්ධේ වා ධම්මේ වා සංඝෙ වා මග්ගේ වා පටි පදය වා. ඉමේසං හි ආනන්ද, පඤ්චන්තං භික්ඛු සතානං යෝ පච්ඡමකෝ භික්ඛු සෝ සෝතාපත්තෝ අවිනිපාත ධම්මෝ නියතෝ සම්බෝධි පරායණෝති.

අථ ඛෝ භගවා භික්ඛු ආමන්තේසි. හන්දදුති භික්ඛ වවේ, ආමන්තයාමි වෝ, වය ධම්මා සංඛාරා! අප්ප මාදේහ සම්පාදේථානි! අයං තථාගතස්ස පච්ඡමා වාචා.

7. අඵ බෝ භගවා පඨමප්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජි. පඨ මප්ඤ්ඤානා වුට්ඨහින්වා දුතියප්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජි. දුතිය ප්ඤ්ඤානා වුට්ඨහින්වා තතියප්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජි. තතිය ප්ඤ්ඤානා වුට්ඨහින්වා චතුර්ථප්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජි. චතුර්ථ ප්ඤ්ඤානා වුට්ඨහින්වා ආකාසානංවායතනං සමාපජ්ජි. ආකාසානංවායතන සමාපත්තියා වුට්ඨහින්වා විඤ්ඤාණඤ්ඤ වායතනං සමාපජ්ජි. විඤ්ඤාණඤ්ඤවායතන සමාපත්තියා වුට්ඨහින්වා ආකිඤ්ඤවඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආකිඤ්ඤවඤ්ඤ ඤායතන සමාපත්තියා වුට්ඨහින්වා නේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤ ඤායතනං සමාපජ්ජි නේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතන සමා පත්තියා වුට්ඨහින්වා සඤ්ඤාවේදසිත නිරෝධං සමා පජ්ජි.

8. අඵ බෝ ආයස්මා ආනන්දෝ ආයස්මත්තං අනු රුද්ධං ඒතදවෝච: පරිනිබ්බතෝ භත්තෝ අනුරුද්ධා භගවාහි! න ආවුසෝ ආනන්ද, භගවා පරිනිබ්බතෝ! සඤ්ඤාවේදසිත නිරෝධං සමාපත්තෝහි!

9. අඵ බෝ භගවා සඤ්ඤාවේදසිත නිරෝධ සමාපත් තියා වුට්ඨහින්වා නේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනං සමා පජ්ජි. නේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතන සමාපත්තියා වුට්ඨ හින්වා ආකිඤ්ඤවඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආකිඤ්ඤවඤ්ඤ ඤායතන සමාපත්තියා වුට්ඨහින්වා විඤ්ඤාණඤ්ඤවායතනං සමාපජ්ජි. විඤ්ඤාණංවායතන සමාපත්තියා වුට්ඨහින්වා ආකාසානඤ්ඤවායතන සමාපත්තියා වුට්ඨහින්වා චතුර්ථඤ්ඤානං සමාපජ්ජි. චතුර් ථප්ඤ්ඤානා වුට්ඨහින්වා තතියප්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජි. තතියප් ඤ්ඤානා වුට්ඨහින්වා දුතියප්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජි. දුතියප්ඤ්ඤානා වුට්ඨහින්වා පඨමප්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජි. පඨමප්ඤ්ඤානා වුට්ඨ හින්වා දුතියප්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජි. දුතියප්ඤ්ඤානා වුට්ඨහින්වා

හිත්වා තනියප්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජි. හනියප්ඤ්ඤානා වුට්ඨහිත්වා
වතුන්ඵප්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජි වතුන්ඵප්ඤ්ඤානා වුට්ඨහිත්වා
සමනන්තරු භගවා පරිනිබ්බාසි.

10. පරිනිබ්බුනේ භගවති සහ පරිනිබ්බානා මහා භූමි
වාලෝ අභෝසි, භිංසනකෝ ලෝමහංසෝ, දේවදුන්
දුභියෝ ච ඵලිංසු. පරිනිබ්බුනේ භගවති සහ පරිනිබ්බානා
බ්‍රහ්මා සහම්පති ඉමං ගාථං අභාසි:

11. සබ්බේව නික්ඛිපිජ්ජන්ති භූතා ලෝකේ
සමුස්සයං,
යථා ඒතාදීසෝ සත්ථා ලෝකේ අප්පට්ඨපුග්ගලෝ,
තථාගතෝ බලප්පත්තෝ සමබුද්ධෝ
පරිනිබ්බුනෝති.

12. පරිනිබ්බුනේ භගවති සහ පරිනිබ්බානා සක්කෝ
දේවානම්න්දෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අනිච්චා වත සංඛාරා උප්පාද වයධම්මිනෝ,
උප්පජ්ජන්වා නිරුජ්ඣන්ති තේසං වූපස්මෝ සුඛෝති.

13. පරිනිබ්බුනේ භගවති සහ පරිනිබ්බානා ආයස්මා
අනුරුද්ධෝ ඉමා ගාථායෝ අභාසි:

නාහු අස්සාස පස්සාසෝ සිතචිත්තස්ස තාදිනෝ,
අතෝජෝ සන්තිමාරබ්භ යං කාලමකරී මුතී.
අසල්ලිතේන චිත්තේන වේදනං අප්ඤ්චාසයි,
පජ්ජෝතස්සේව නිබ්බානං විමොක්ඛෝ
වේනසෝ අහුති.

14. පරිනිබ්බුනේ භගවති සහ පරිනිබ්බානා ආය
ස්මා ආනන්දෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තදාපි යං භිංසනකං තදාපි ලෝමහංසනං,
සබ්බාකාරවරුප්පේනේ සම්බුද්ධේ පරිනිබ්බතේති.

15. පරිනිබ්බතෝ භගවති යේ තේ තත්ථ භික්ඛු අභිත රුගා අප්පේකච්චේ බාහා පග්ගස්භ කන්දන්ති ඡන්ත ප පාතං පපතන්ති ආවච්චන්ති විචච්චන්ති අනිඛ්ප්පං භගවා පරිනිබ්බතෝ! අනිඛ්ප්පං සුගතෝ පරිනිබ්බතෝ! අනිඛ්ප් පං චක්ඛුමා ලෝකේ අන්තරභිතෝති! යේ පන තේ භික්ඛු චිතරුගා තේ සතා සම්පජානා අධිවාසෙන්ති, අනිච්චා සංඛාරු, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති.

16. අථ ඛේ ආයස්මා අනුරුද්ධෝ භික්ඛු ආමන් තේසි. අලං ආට්ඨසෝ මා සෝචිත්ථ! මා පරිද්දේචිත්ථ! නනු ඒතං ආට්ඨසෝ භගවතා පටිගච්චේව අක්ඛාතං සබ්බේතේව පියේහි මනාපේහි නානා භවෝ විනා භවෝ අඤ්ඤාථා භාවෝ, තං කුතෙත්ථ ආට්ඨසෝ ලබ්භා? යං තං ජාතං භූතං සංඛතං පලෝක ධම්මං තං චත මා පලුප්ඡති තේතං ඨානං විප්පති. දේවතා ආට්ඨසෝ, උප්ඤ්ඤාසන්තිති. කථම්භූතා පන භන්තේ අනුරුද්ධ, දේවතා මනසි කරෝතිති? සන්තාට්ඨසෝ ආනන්ද, දේවතා ආකාසේ පඨවිසඤ්ඤිතියෝ කේසේ පකිරිය කන්දන්ති, බාහා පග්ගස්භ කන්දන්ති, ඡන්ත පපාතං පපතන්ති, ආවච්චන්ති. විචච්චන්ති, අනිඛ්ප්පං භගවා පරිනිබ් බුතෝ! අනිඛ්ප්පං සුගතෝ පරිනිබ්බතෝ! අනිඛ්ප්පං චක්ඛුමා ලෝකේ අන්තරභිතෝති! සන්තාට්ඨසෝ ආනන්ද, දේවතා පඨවියා පඨවිසඤ්ඤිතියෝ කේසේ පකිරිය -පෙ- අන්තරභිතෝති. යා පන දේවතා චිතරුගා තා සතා සම්ප ජානා අධිවාසෙන්ති, අනිච්චා සංඛාරු, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති.

17. අඵ ඛෙව් ආයස්මා ච අනුරුද්ධෙව් ආයස්මා ච ආනන්දෙ භං රත්ඛාවසේසං ධම්මියා කථාය චිතිනාමේ සුං. අඵ ඛෙව් ආයස්මා අනුරුද්ධෙව් ආයස්මන්භං ආනන්දං ආමන්තේසි. ගච්ඡාචුසෝ ආනන්ද, කුසිනාරං, පච්ඡිත්ථා කෝසිනාරකානං මල්ලානං ආරෝවේහි: පරිනිබ්බුතෝ වාසිට්ඨා, භගවා, යස්සදුති කාලං මඤ්ඤාපාති. ඒවං භන්තේති ඛෙව් ආයස්මා ආනන්දෙ ආයස්මනෝ අනුරුද්ධස්ස පටිස්සුත්ථා පුබ්බණ්ඞ සමයං නිවාසෙන්වා පත්ත චිවරමාදාය අත්ත දුතියෝ කුසිනාරං පාච්ඡි.

18. තේන ඛෙව් පන සමයේන කෝසිනාරකා මල්ලා සන්ථාගාරේ සන්තිපතිතා ගොන්ති, තේතේව කරණේ යෙන. අඵ ඛෙව් ආයස්මා ආනන්දෙ යේන කෝසිනාරකානං මල්ලානං සන්ථාගාරං, තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්ථා කෝසිනාරකානං මල්ලානං ආරෝවේහි: පරිනිබ්බුතෝ වාසෙට්ඨා, භගවා, යස්සදුති කාලං මඤ්ඤාපාති. ඉද මායස්මනෝ ආනන්දස්ස වචනං සුත්ථා මල්ලා ච මල්ල පුත්තා ච මල්ල සුණ්ඨා ච මල්ල පජාපතියෝ ච අකා විනෝ දුම්මනා වේතෝ දුක්ඛසමප්පිතා අප්පේකච්චේ කේසේ පකිරිය කන්දන්ති, බාහා පග්ගස්ඞ කන්දන්ති, ඡන්ත පපාතං පපතන්ති, ආචච්චන්ති විචච්චන්ති, අති බ්ථපං භගවා පරිනිබ්බුතෝ! අතිබ්ථපං සුගතෝ පරිනිබ්බුතෝ! අතිබ්ථපං චක්ඛුමා ලෝකේ අන්තරහිතෝති.

19. අඵ ඛෙව් කෝසිනාරකා මල්ලා පුරිසේ ආණා පෙසුං, තේන හි භණේ, කුසිනාරායං ගන්ධ මාලං ච සබ්බං ච තාලාවචරං සන්තිපාතෝපාති. අඵ ඛෙව් කෝසිනාරකා මල්ලා ගන්ධ මාලං ච සබ්බං ච තාලාවචරං පඤ්ච ච දුස්ස යුග සතාති ආදාය යේන උපවත්තනං මල්ලානං සාල වනං, යේන භගවතෝ සුරිරං තේනුපසංකමිංසු;

උපසංකමත්වා භගවතෝ සරීරං නච්චේති ගීතේති වාදි තේති මාලේති ගන්ධේති සක්කරොත්තා ගරුකරොත්තා මානෙන්තා පුජෙන්තා වේල විතානාති කරොත්තා මණි ලමාලාති පටියාදෙන්තා ඵ්වං නං දිවසං විනිනාමේසුං.

20. අඵ ඛෝ කෝසිනාරකානං මල්ලානං ඒනදභෝසි. අනිච්ඤාලෝ ඛෝ අජ්ජ භගවතෝ සරීරං ක්ඛාපේදුං, ස්වේදුති මයං භගවතෝ සරීරං ක්ඛාපෙස්සාමාහි. අඵ ඛෝ කෝසිනාරකා මල්ලා භගවතෝ සරීරං නච්චේති ගීතේති වාදිතේති මාලේති ගන්ධේති සක්කරොත්තා ගරු කරොත්තා මානෙන්තා පුජෙන්තා වේල විතානාති කරො ත්තා මණිඛලමාලාති පටියාදෙන්තා දුතියම්පි දිවසං විනි නාමේසුං; තනියම්පි දිවසං විනිනාමේසුං, වතුත්ථම්පි දිවසං විනිනාමේසුං; පඤ්චමම්පි දිවසං විනිනාමේසුං; ඡව්ඨම්පි දිවසං විනිනාමේසුං. අඵ ඛෝ සත්තමං දිවසං කෝසි නාරකානං මල්ලානං ඒනදභෝසි: මයං භගවතෝ සරීරං නච්චේති ගීතේති වාදිතේති මාලේති ගන්ධේති සක්ක රොත්තා ගරුකරොත්තා මානෙන්තා පුජෙන්තා, දක්ඛි ඤේන දක්ඛිණං නගරස්ස හරිත්ථු ඛාභිරේභ ඛාභිරං දක්ඛිණභෝ නගරස්ස භගවතෝ සරීරං ක්ඛාපෙස්සාමාහි.

21. තේන ඛෝ පන සමයේන අච්ඨ මල්ල පාමො ක්ඛා සීසං නභානා අභනාති වත්ථාති තිවත්ථා මය භගවතෝ සරීරං උච්චාරෙස්සාමාහි, න සක්කොත්ති උච්චාරෙස්සුං. අඵ ඛෝ කෝසිනාරකා මල්ලා ආයස් මත්තං අනුරුද්ධං ඒනදවෝචුං: කෝ නු ඛෝ භන්තේ අනුරුද්ධ, හේදු, කෝ පච්චයෝ යේනිමේ අච්ඨ මල්ල පාමොක්ඛා සීසං නභානා අභනාති වත්ථාති තිවත්ථා මයං භගවතෝ සරීරං උච්චාරෙස්සාමාහි, න සක්කොත්ති

උච්චාරේතුන්ති? අඤ්ඤථා වාසෙච්ඤා, භූමිභාකං අධිප්පායෝ, අඤ්ඤථා දේවනානං අධිප්පායෝති. කථං පන භන්තේ, දේවනානං අධිප්පායෝති?

භූමිභාකං ඛෝ වාසෙච්ඤා, අධිප්පායෝ, මයං භගවතෝ සරීරං නච්චේහි ගීතේහි වාදිතේහි මාලේහි ගන්ධේහි සක්කරොත්තා ගරුකරොත්තා මානෙන්තා පුජේත්තා, දක්ඛිණේන දක්ඛිණං නගරස්ස භරිත්වා, බාහිරේන බාහිරං දක්ඛිණතෝ නගරස්ස භගවතෝ සරීරං ක්කාපෙස්සාමාහි. දේවනානං ඛෝ වාසෙච්ඤා, අධිප්පායෝ, මයං භගවතෝ සරීරං දිබ්බේහි ගීතේහි වාදිතේහි මාලේහි ගන්ධේහි සක්කරොත්තා ගරුකරොත්තා මානෙන්තා පුජේත්තා, උත්තරේන උත්තරං නගරස්ස භරිත්වා, උත්තරේන ද්වාරේන නගරං පච්චෙසෙන්වා, මජ්ඣේන ඵෙසං නගරස්ස භරිත්වා, පුරත්ථිමේන ද්වාරේන නික්ඛමිත්වා, පුරත්ථිමතෝ නගරස්ස මකුට්ඨන්ධනං නාම මල්ලානං චේතියං, එත්ථ භගවතෝ සරීරං ක්කාපෙස්සාමාහි.

සථා භන්තේ, දේවනානං අධිප්පායෝ, තථා භෝතුහි!

22. තේන ඛෝ පන සමයේන කුසිනාරාධ යාව සන්ධි සමලසංකට්ඨං ජණ්ණුමත්තේන ඕධිනා ඕන්දුරව පුප්පේහි සන්ථතා භෝති. අථ ඛෝ දේවතා ච කෝසිනාරකා ච මල්ලා භගවතෝ සරීරං දිබ්බේහි ව මානුසකේහි ව නච්චේහි ගීතේහි වාදිතේහි මාලේහි ගන්ධේහි සක්කරොත්තා ගරුකරොත්තා මානෙන්තා පුජේත්තා, උත්තරේන උත්තරං නගරස්ස භරිත්වා, උත්තරේන ද්වාරේන නගරං පච්චෙසෙන්වා, මජ්ඣේන මජ්ඣං

නගරස්ස හරිත්වා, පුරත්ථිමෙන ද්වාරේන නික්ඛමිත්වා පුරත්ථිමනෝ නගරස්ස මකුට්ඨන්ධනං නාම මල්ලානං වේනියං එත්ථ භගවතෝ සරිරං නික්ඛමිංසු.

23. අඵ ඛෝ කෝසිනාරකා මල්ලා ආයස්මන්තං ආනන්දං ඒනදවෝවුං කථං මයං භන්තේ ආනන්ද, තථාගතස්ස සරිරේ පටිපජ්ජාමානි? යථා ඛෝ වාසෙඨියා, රඤ්ඤෝ චක්ඛවත්තිස්ස සරිරේ පටිපජ්ජන්ති, ඒවං තථාගතස්ස සරිරේ පටිපජ්ජන්තිබ්බන්ති. කථං පන භන්තේ ආනන්ද, රඤ්ඤෝ චක්ඛවත්තිස්ස සරිරේ පටිපජ්ජන්තිති? රඤ්ඤෝ වාසෙඨියා, චක්ඛවත්තිස්ස සරිරං අභතේන චත්ථෙන වේදෙන්නි; අභතේන චත්ථෙන වේදෙත්වා විභතේන කප්පාසේන වේදෙන්නි; විභතේන කප්පාසේන වේදෙත්වා අභතේන චත්ථෙන වේදෙන්නි; ඒතේන උපායේන පඤ්චහි යුග්ග්ගේ සතේහි රඤ්ඤෝ චක්ඛවත්තිස්ස සරිරං වේදෙත්වා අයසාය තෝල ඥේණියා පක්ඛිපිත්වා අඤ්ඤස්සා අයසාය ඥේණියා පටිකුජ්ජේත්වා, සබ්බගන්ධානං චිතකං කරිත්වා රඤ්ඤෝ චක්ඛවත්තිස්ස සරිරං ක්ඛාපෙන්නි, වාභුමභාපථෙ රඤ්ඤෝ චක්ඛවත්තිස්ස ධුපං කරොන්නි. ඒවං ඛෝ වාසිඨියා, රඤ්ඤෝ චක්ඛවත්තිස්ස සරිරේ පටිපජ්ජන්ති. යථා ඛෝ වාසෙඨියා, රඤ්ඤෝ චක්ඛවත්තිස්ස සරිරේ පටිපජ්ජන්ති, ඒවං තථාගතස්ස සරිරේ පටිපජ්ජන්තිබ්බං. වාභුමභාපථෙ තථාගතස්ස ධුපෝ කාතබ්බෝ. තත්ථ යේ මාලං වා ගන්ධං වා වුණ්ණකං වා ආරෝපෙස්සන්ති වා, අභිච්ඡාදෙස්සන්ති වා, චිත්තං වා පසාදෙස්සන්ති, තේසං තං භවිස්සති දීඝරත්තං හිතාය . සුඛායාති.

24. අඵ ඛෝ කෝසිනාරකා මල්ලා පුරිස්ඤ්ඤා ආණං පේසුං, තේන හි භණේ, මල්ලානං විභතං කප්පාසං සන්තිපාතෝථානි. අඵ ඛෝ කෝසිනාරකා මල්ලා භගවතෝ

සරීරං අභතේන චන්ඨෙන වේදෙසුං; අභතේන චන්ඨෙන වේදෙත්වා විභතේන කප්පාසේන වේදෙසුං, විභතේන කප්පාසේන වේදෙත්වා අභතෙන චන්ඨෙන වේදෙසුං. ඒතේන උපායේන පඤ්චභි සුභ සතේභි භගවතෝ සරීරං වේදෙත්වා අයසාය තේල ද්වේණියා පක්ඛිපිත්වා අඤ්ඤී ස්සා අයසාය ද්වේණියා පටිකුප්පේත්වා සබ්බගන්ධානං විතකං කරිත්වා භගවතෝ සරීරං විතකං ආරෝපෙසුං.

25. තේන ඛෝ පන සමයේන ආයස්මා මහා කස්සපෝ පාවාය කුසිනාරං අද්ධාන මග්ග පටිපත්තෝ හෝති මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං, පඤ්ච මන්තේභි භික්ඛු සතේභි. අථ ඛෝ ආයස්මා මහා කස්සපෝ මග්ගා ඔක්කම්ම අඤ්ඤානරස්මිං රුක්ඛ මුලේ නිසීදී. තේන ඛෝ පන සමයේන අඤ්ඤානරෝ ආජීවකෝ කුසිනාරාය මන්දරව පුප්ථං ගහෙන්වා පාවං අද්ධාන මග්ග පටිපත්තෝ හෝති. අද්දසා ඛෝ ආයස්මා මහා කස්සපෝ තං ආජීවකං දුරතෝව ආගච්ඡන්තං, දීස්වා තං ආජීවකං ඒතද වෝච:

26. අපාචුසෝ, අමහාකං සන්ථාරං ජානාසීති. ආම ආචුසෝ, ජානාමි. අප්ප සන්තාහ පරිනිබ්බුතෝ සමණෝ ගෝතමෝ; තතෝ මේ ඉදං මන්දරව පුප්ථං ගභිතන්ති. තත්ථ යේ තේ භික්ඛු අවිතරාගා අප්පේකච්චේ බ්බාහා පග්ගස්භ කන්දන්ති, ඡන්ත පපාතං පපතන්ති ආවට්ටන්ති විවට්ටන්ති, අනිඛ්ප්පං භගවා පරිනිබ්බුතෝ, අනිඛ්ප්පං සුභතෝ පරිනිබ්බුතෝ, අනිඛ්ප්පං චක්ඛුමා ලෝකේ අන්තර භිතෝති. යේ පන තේ භික්ඛු විතරාගා, තේ සතා සම්පජානා අධිවාසෙන්ති, අනිච්චා සංඛාරා, තං කුතෙන්ථ ලබ්භාති?

27. තේන බෝ පන සමයේන සුභද්දෙ නාම බුද්ධි පබ්බජිතෝ නස්සං පරිසායං නිසින්තෝ හෝති. අථ බෝ සුභද්දෙ බුද්ධි පබ්බජිතෝ තේ භික්ඛු ඒතදවෝච: අලං ආවුසෝ, මා සෝචින්ථ! මා පරිදේවින්ථ! සුමුත්තා මයං තේන මහා සමණේන! උපද්දතා ච හෝමි ඉදං වෝ කප්පති, ඉදං වෝ න කප්පතිති. ඉදුති පනං මයං යං ඉච්ඡි ඡිස්සාම තං කරිස්සාම, යං න ඉච්ඡිස්සාම න තං කරිස්සාමාති.

28. අථ බෝ ආයස්මා මහා කස්සපෝ භික්ඛු ආමන් තේසි: අලං ආවුසෝ! මා සෝචින්ථ! මා පරිදේවින්ථ! නනු ඒතං ආවුසෝ, භගවතා පටිගච්චේව අක්ඛාතං, සබ්බේතේව පියේහි මනාපේහි නානා භාවෝ විනා භාවෝ අඤ්ඤථා භාවෝ, තං කුතෙත්ථ ආවුසෝ, ලබ්භා? යං තං ජාතං භුතං සංඛතං පලෝකධම්මං, තං තථාගතස්සාපි සරීරං මා පලුජ්ජිති තේතං ඨාතං විජ්ජතිති.

තේන බෝ පන සමයේන චත්තාරෝ මල්ල පාමොක්ඛා සීසං නහාතා අහනාති චත්ථාති නිචත්ථා මයං භගවතෝ විතකං ආලිම්පෙස්සාමාති, න සක්කොන්ති ආලිම්පේතුං. අථ බෝ කෝසිනාරකා මල්ලා ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං ඒතදවෝචුං:

29. කෝ නු බෝ භන්තේ අනුරුද්ධ, හේතු, කො පච්චයෝ, යේනිමේ චත්තාරෝ මල්ල පාමොක්ඛා සීසං නහාතා අහනාති චත්ථාති නිචත්ථා මයං භගවතෝ විතකං ආලිම්පෙස්සාමාති, න සක්කොන්ති ආලිම්පේතුන්ති? අඤ්ඤථා බෝ වාසෙට්ඨා, දේවතානං අධිප්පායෝති, කථං පනු භන්තේ, දේවතානං අධිප්පායෝති?

දේවනානං බෝ වාසෙවිදා, අධිප්පායෝ: අයං ආයස්මා මහා කස්සපෝ පාවාය භුසිනාරං අද්ධාන මග්ග පටිපත්තෝ මහතා භික්ඛු සංඝෙන සද්ධිං පඤ්ච මත්තෙහි භික්ඛු සතෙහි; න නාව භගවතෝ විතකෝ පථ්ථලීස්සති යාව ආයස්මා මහා කස්සපෝ භගවතෝ පාදේ සිරසා න වන්දිස්සතිති.

යථා භත්තේ, දේවනානං අධිප්පායෝ තථා භෝතුති.

අථ බෝ ආයස්මා මහා කස්සපෝ යෙන භුසිනාරා මකුට්ඨන්ධනං නාම මල්ලානං චේතියං, යෙන භගවතෝ විතකෝ තේනුපසංකමි; උපසංකමිත්වා ඒකංසං විවරං කත්වා අඤ්ජලිං පණාමෙත්වා තික්ඛත්තුං විතකං පදක්ඛිණං කත්වා, (පාදතෝ විවරිත්වා) භගවතෝ පාදේ සිරසා වන්දි. තානිපි බෝ පඤ්ච භික්ඛු සතානි ඒකංසං විවරං කත්වා අඤ්ජලිං පණාමෙත්වා තික්ඛත්තුං විතකං පදක්ඛිණං කත්වා භගවතෝ පාදේ සිරසා වන්දිංසු.

30. වන්දිතේ ව පනායස්මකා මහා කස්සපේන තේ ගිපි පඤ්ච භික්ඛු සතෙහි. සයමේව භගවතෝ විතකෝ පථ්ථලී. ක්කියමානස්ස පන භගවතෝ සරීරස්ස, යං අභෝසි ඡචිති වා වම්මන්ති වා මංසන්ති වා නහාරාති වා ලසිකාති වා, තස්ස තේව ඡාරිකා පඤ්ඤාසිත්ථ, න මසි, සරීරානේව අවසිස්සිංසු. සෙය්‍යථාපි නාම සප්පිස්ස වා තේලස්ස වා ක්කියමානස්ස තේව ඡාරිකා පඤ්ඤාසති න මසි, ඒවමේව භගවතෝ සරීරස්ස ක්කියමානස්ස යං අභෝසි ඡචිති වා වම්මන්ති වා මංසන්ති වා නහාරාති වා ලසිකාති වා තස්ස තේව ඡාරිකා පඤ්ඤාසිත්ථ, න මසි, සරීරානේව අවසිස්සිංසු. තේසං ව පඤ්චන්තං දුස්ස යුග සනානං ද්වේව දුස්සාති දග්භිංසු, යං ව සබ්බං අබ්බන්තරිමං යං ව බාහිරං.

31. දඹසේ බෝ පන භගවතෝ සරීරේ අන්තලික්ඛා උදක ධාරා පානුහමිත්වා භගවතෝ චිතකං නිබ්බාපේසි. උදකං ආලතෝපි අබිභුන්නමිත්වා භගවතෝ චිතකං නිබ්බාපේසි: කෝසිනාරකාපි මල්ලා සබ්බ ගන්ධෝදකේන භගවතෝ චිතකං නිබ්බාපේසුං. අඵ බෝ කෝසිනාරකා මල්ලා භගවතෝ සරීරානි සත්තාහං සන්ථාගාරේ සන්ති පඤ්ජරං කරිත්වා ධනුපාකාරං පරික්ඛිපාපෙත්වා නච්චේති ගීතේති වාදිතේති මාලේති ගන්ධේති සක්කරිංසු ගරුකරිංසු මානෝසුං පුපේසුං.

32. අස්සෝසි බෝ රාජා මාගධෝ අජාතසන්තු වේදේති පුත්තෝ භගවා කීර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතෝති. අඵ බෝ රාජා මාගධෝ අජාතසන්තු වේදේති පුත්තෝ කෝසිනාරකානං මල්ලානං දුතං පාහේසි, භගවාපි බත්තියෝ, අහමිපි බත්තියෝ, අහමිපි අරහාමි භගවතෝ සරීරානං භාගං, අහමිපි භගවතෝ සරීරානං දුපං ච මහං ච කරිස්සාමිති.

33. අස්සෝසුං බෝ වේසාලිකා ලිච්ඡවී භගවා කීර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතෝති. අඵ බෝ වේසාලිකා ලිච්ඡවී කෝසිනාරකානං මල්ලානං දුතං පාහේසුං; භගවාපි බත්තියෝ, මයමිපි බත්තියා, මයමිපි අරහාම භගවතෝ සරීරානං භාගං, මයමිපි භගවතෝ සරීරානං දුපං ච මහං ච කරිස්සාමාති.

34. අස්සෝසුං බෝ කාපිලවත්ථවා සක්ඛා භගවා කීර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතෝති. අඵ බෝ කාපිලවත්ථවා සක්ඛා කෝසිනාරකානං මල්ලානං දුතං පාහේසුං,

භගවා අමිභාකං සෑහි සෙවියෝ. මයම්පි අරභාම භග වතෝ සරීරනං භාගං, මයම්පි භගවතෝ සරීරනං ථූපං ච මහං ච කරිස්සාමාහි.

35. අස්සෝසුං බෝ අල්ලකප්පකා බුලයෝ භගවා කීර කුසිනාරුයං පරිනිබ්බුතෝහි. අථ බෝ අල්ලකප්පකා බුලයෝ කෝසිනාරකානං මල්ලානං උතං පාහේසුං භගවාපි බත්තියෝ, මයම්පි බත්තියා; මයම්පි අරභාම භගවතෝ සරීරනං භාගං, මයම්පි භගවතෝ සරීරනං ථූපං ච මහං ච කරිස්සාමාහි.

36. අස්සෝසුං බෝ රුම ගාමකා කෝලියා භගවා කීර කුසිනාරුයං පරිනිබ්බුතෝහි අථ බෝ රුම ගාමකා කෝලියා කෝසිනාරකානං මල්ලානං උතං පාහේසුං, භගවාපි බත්තියෝ මයම්පි බත්තියා; මයම්පි අරභාම භගවතෝ සරීරනං භාගං මයම්පි භගවතෝ සරීරනං ථූපං ච මහං ච කරිස්සාමාහි.

37. අස්සෝසි බෝ වේඨදීපකෝ බ්‍රාහ්මණෝ භගවා කීර කුසිනාරුයං පරිනිබ්බුතෝහි අථ බෝ වේඨදීපකෝ බ්‍රාහ්මණෝ කෝසිනාරකානං මල්ලානං උතං පාහේසි. භගවාපි බත්තියෝ, අහමස්මි බ්‍රාහ්මණෝ; අහමපි අරභාම භගවතෝ සරීරනං භාගං, අහමපි භගවතෝ සරීරනං ථූපං ච මහං ච කරිස්සාමිහි.

38. අස්සෝසුං බෝ පාවෙය්‍යකා මල්ලා භගවා කීර කුසිනාරුයං පරිනිබ්බුතෝහි. අථ බෝ පාවෙය්‍යකා මල්ලා කෝසිනාරකානං මල්ලානං උතං පාහේසුං, භගවාපි බත්තියෝ, මයම්පි බත්තියා; මයම්පි අරභාම භගවතෝ සරීරනං භාගං, මයම්පි භගවතෝ සරීරනං ථූපං ච මහං ච කරිස්සාමාහි. ඒවං චුත්තේ කෝසිනාරකා මල්ලා තේ සංඝෙ ගණේ ඒතදුවෝචුං: භගවා අමිභාකං ගාමක්

බෙත්තේ පරිනිබ්බතෝ. න මයා දස්සාම භගවතෝ සරී
රුනං භාගන්ඛි. ඒවං චුත්තේ දෙණෝ බ්‍රාහ්මණෝ තේ
සංඝෙ ගණේ ඒතදවෝච:

39. සුණ්ත්තු භොන්තෝ මම ඒක වාක්‍යං!
අම්භාකං බුද්ධෝ අහු බන්තිවාදෙ.
න හි සාධු යං උත්තම පුග්ගලස්ස
සරිර භංගේ සියා සම්පහාරෝ.

40. සබ්බේව භොන්තෝ සතිතා සමග්ගා
සම්මෝදමානා කරෝමච්චිභාගේ.
විත්ථාරිකා භොන්තු දිසාසු ථූපා!
බහුප්ප්භෝ චක්ඛුමතෝ පසනෙත්ති.

41. තේන හි බ්‍රාහ්මණ, ත්වඤ්ඤේව භගවතෝ සරී
රානි අච්චධා සමං සුචිභත්තං විහජාහිති. ඒවං හෝති
බෝ. දෙණෝ බ්‍රාහ්මණෝ තේසං සංඝානං ගණානං
පටිස්සන්වා භගවතෝ සරීරුනි අච්චධා සමං සුචිභත්තං
විහජ්චවා තේ සංඝෙ ගණේ ඒතදවෝච: ඉමං මේ
භොන්තෝ, කුම්භං දදන්තු! අහම්පි කුම්භස්ස ථූපං ච මහං
ච කරිස්සාමිති. අදංසු බෝ තේ දෙණස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස
කුම්භං.

42. අස්සෝසුං බෝ පිප්ඵලීවනියා මෝරියා භගවා
කීර කුසිභාරායං පරිනිබ්බතෝති. අථ බෝ පිප්ඵලීවනියා
මෝචියා කෝද්ධිභාරකානං මල්ලානං දුතං පානේසුං: භග
වාපි බත්තියෝ මයම්පි බත්තියා, මයම්පි අරහාම භග
වතෝ සරීරුනං භාගං, මයම්පි භගවතෝ සරීරුනං ථූපං
ච මහං ච කරිස්සාමාති නත්පි භගවතෝ සරීරුනං භාගෝ,
විභත්තාති භගවතෝ සරීරුනි, ඉතෝ අංගාරං හරථාභි
තේ තතෝ අංගාරං හරිංසු.

43. අඵ ඛෝ රුජ මාගධෝ ජන්තසිත්තු වේදෙහි පුත්තෝ රුජගහේ භගවතෝ සරිරුනං ථූපං ච මහං ච අකාසි. වේසාලිකාපි ලිච්ඡති වේසාලියං භගවතෝ සරිරුනං ථූපං ච මහං ච අකංසු. කාපිලවත්ථවාපි සක්ඛා කපිලවත්ථස්මිං භගවතෝ සරිරුනං ථූපං ච මහං ච අකංසු. අල්ලකප්පකාපි බුලයෝ අල්ලකප්පේ භගවතෝ සරිරුනං ථූපං ච මහං ච අකංසු. රුම ගාමකාපි කෝලියා රුම ගාමේ භගවතෝ සරිරුනං ථූපං ච මහං ච අකංසු. වේඨද්දිපකෝපි බ්‍රාහ්මණෝ වේඨද්දිපේ භගවතෝ සරිරුනං ථූපං ච මහං ච අකාසි. පාවෙය්‍යකාපි මල්ලා පාවායං භගවතෝ සරිරුනං ථූපං ච මහං ච අකංසු. කෝසිනාරකාපි මල්ලා කුසිනාරුයං භගවතෝ සරිරුනං ථූපං ච මහං ච අකංසු. දෙණෝපි බ්‍රාහ්මණෝ කුම්භස්ස ථූපං ච මහං ච අකාසි. පිප්ඵලිච්චියාපි මෝරියා පිප්ඵලි චතෝ අංගාරානං ථූපං ච මහං ච අකංසු. ඉති අට්ඨ සරිර ථූපා. නවමෝ කුම්භ ථූපෝ. දසමෝ අංගාර ථූපෝ.

ඵවමේතං භුතපුබ්බන්ති.

44. අට්ඨ දෙණං චක්ඛුමතෝ සරිරං,
සත්ත දෙණං ජම්බු දීපේ මහෙන්ති,
ඵකං ච දෙණං පුරිස වරුත්තමස්ස
රුම ගාමේ නාග රුජා මහෙන්ති.

45. ඵකා හි දුඨා තිදිවේහි පුජිතා,
ඵකා පන ගන්ධාර පුරේ මහියති;
කාලිංග රඤ්ඤෝ විජිතේ පුත්තං
ඵකං පුත නාග රුජා මහෙන්ති.

46. තස්සේව තේජේන අයං වසුත්ඨරු,
ආයාග සෙච්ඤෙහි මහී අලංකතා,

ඒවං ඉමං චක්ඛුමතෝ සරීරං
සුසක්කනං සක්කතං සක්කතේති.

47. දේවිත්ථ ද නාගිත්ථ ද තරිත්ථ ද පුජිතෝ
මනුස්ස සෙවිඤ්ඤි තථෙව පුජිතෝ,
තං චත්ථෙඨ පඤ්ඤලිකා භවිත්වා
බුද්ධෝ භවේ කප්ප සතේති දුල්ලභෝති.

48. චන්තාලීස සමා දන්තා කේසා ලෝමා ච සබ්බසෝ
දේවා හරිංසු ඒකේකං චක්කවාල පරම්පරාති.

මහා පටිගිඹිබාග සුන්දරන්තං නිවේදිතං.

මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍ර භාවය

I

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී.

2. එක් සමයෙක බුදුහු රජගහ නුවර ගිජුකුළු පව් වෙහි වෙසෙහි. එ සමයෙහි මගධ රජු වූ චේදේහි පුත්‍ර (හෙවත් දෙතියකු) වූ අඤ්ඤාසන්හු වජ්ජී රජුන් ආක්‍රමණය කරනු කැමැති වේ. ඔහු මෙසේ කියයි: “මම මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති, මහත් ආනුභාව ඇති මේ වජ්ජීන් සිදිත්තෙමි, හෙවත් මූලීන් උපුටා ලත්තෙමි; වනසත්තෙමි; හානියට, විපතට පමුණුවා ලත්තෙමි!”

3. ජලභට මගධ රජු වූ චේදේහි පුත්‍ර වූ අජාතසන්හු මගධයේ මහ ඇමති වූ චස්සකාර බමුණා අමතා මෙසේ කී ය:

“බමුණ, මෙහි එව! බුදුන් වෙත යව! ගොස් මා කීව යි කියා බුදුන්ගේ ජා තිසින් වඳුව! උත්වහන්සේට ආබාධ අඩු ද, පීඩා අඩු ද, උත්වහන්සේ සාහල්ලු ව, ශක්තිමත් ව, පහසු ව වෙසෙද්ද යනුත් මා අසනා යි දන්වා මෙසේ ද කියව:

“ස්වාමීනි, මගධ රජු වූ චේදේහි පුත්‍ර වූ අජාතසන්හු වජ්ජී රජුන් ආක්‍රමණය කරනු කැමැත්තේ ය. ඔහු මෙසේ කියයි:

“මම මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති, මහත් ආනුභාව ඇති මේ වජ්ජීන් සිදිත්තෙමි; වනසත්තෙමි; හානියට, විපතට පමුණුවා ලත්තෙමි!

“මෙසේ කී කල බුදුහු නොපට යම් පරිද්දකින් යමක් කියද්ද එය හොඳින් ඉගෙන මට දන්වව. බුදු වරා අසත්‍ය හෙවත් අවැඩදැයි දෙයක් නො කියන්න”.

4. මින් පසු ‘හොඳ යි ස්වාමීනි,’ යි මගධ රජු වූ චේදේහි පුත්‍ර වූ අජාතසත්තුවාට පිළිවදන් දුන් මගධ මහා මාත්‍ය වස්සකාර බමුණා හොඳ හොඳ යානා යොදවා, හොඳ (හොඳ) යානාවකට නැගී, හොඳ හොඳ යානා සහිත ව රජගහ නුවරින් නික්ම ගිජුකුළු පව්වට ගියේ ය. එහි දී යානයෙන් යා හැකි තාක් තැන් යානයෙන් ගොස් ඊළඟට, යානයෙන් බැස බුදුන් වෙත පසින් ම ගියේ ය. එහි ගොස් ඔහු බුදුන් සමඟ සතුටු සාමිච්චි කථා කොට නිමවා එක් පසෙක වාසි විය. එසේ වාසි වූ මගධ මහා මාත්‍ය වස්සකාර බමුණා බුදුන්ට මෙසේ කී ය:

“ගෞතම භිමියෙනි, මගධ රජු වූ චේදේහි පුත්‍ර වූ අජාතසත්තූ ගෞතම භිමියන්ගේ පා හිසින් වදියි. උන් වහන්සේට ආබාධ අඩු ද, පීඩා අඩු ද, උන්වහන්සේ සැහැල්ලු ව, ශක්තිමත් ව පහසු ව වෙසෙද්ද යනුත් විමසයි. ගෞතම භිමියෙනි, මගධ රජු වූ චේදේහි පුත්‍ර වූ අජාතසත්තූ වජ්ජ රජුන් ආක්‍රමණය කරනු කැමැත්තේ ය. ඔහු මෙසේ කියයි:

“මම මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති, මහත් ආනුභාව ඇති මේ වජ්ජන් සිදින්නෙමි; හානියට, විපතට පමුණුවා ලත්තෙමි!”

5. මේ කථාව කියද්දී අනෙකු භිමියෝ බුදුන්ට පවත් සලමින් උන්වහන්සේට පිටු පසින් සිටියහ. ඉක්බිති බුදුහු අනෙකු භිමියන්ගෙන් මෙසේ ඇසූහ:

6. බු: “ආනන්ද, වජ්ජහු නිතර එක් (රැස්) වෙත, බහුල ව එක් (රැස්) වෙත යන්න ඔබ අසා තිබේ ද?”

ආ: “ස්වාමීනි, වජ්ජිහු නිතර එක් (රැස්) වෙත, බහුල ව එක් (රැස්) වෙත යන්න මා අසා තිබේ.”

බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු යම් තාක් කල් නිතර එක් (රැස්) වන්නාහු ද, බහුල ව එක් (රැස්) වන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් ඔවුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් ඇති නො වන්නේ ය.”

7. බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු සමගි ව එක් වෙත, සමගි ව නැගී සිටින, සමගි ව (රුජකාරි) කටයුතු කරන යන්න ඔබ අසා තිබේ ද?”

ආ: “ස්වාමීනි, වජ්ජිහු සමගි ව ... රුජකාරි කටයුතු කරන යන්න මා අසා තිබේ.”

බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු යම් තාක් කල් සමගි ව එක් වන්නාහු ද, සමගි ව නැගී සිටින්නාහු ද, සමගි ව (රුජකාරි) කටයුතු කරන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් ඔවුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් ඇති නො වන්නේ ය.”

8. බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු පෙර නො පැනවූ නීති නො පනවන, පැනවූ නීති නො සිඳින, පැනවූ පැරණි වජ්ජි ධම් පිළිගෙන ඒවා අනුව පවතින යන්න ඔබ අසා තිබේ ද?”

ආ: “ස්වාමීනි, වජ්ජිහු නො පැනවූ නීති නො පනවන, පැනවූ නීති නො සිඳින, පැනවූ පැරණි වජ්ජි ධම් පිළිගෙන ඒවා අනුව පවතින යන්න මා අසා තිබේ.”

බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු යම් තාක් කල් නො පැනවූ නීති නො පනවන්නාහු ද, පැනවූ නීති නො දිඳින්නාහු ද, පැනවූ පැරණි වජ්ජ ධර්ම පිළිගෙන ඒවා අනුව පව තිත්තාහු ද, ඒ තාක් කල් ඔවුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරි හිමක් ඇති නො වන්නේ ය.”

9. බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු ඔවුන්ගේ (වජ්ජ) මහල් ලන්ට සන්කාර කරන, ගරු කරන; බුහුමන් කරන, පුදන, ඔවුන්ගේ වචන ඇසිය යුතු බව සිතන යන්න ඔබ අසා තිබේ ද?”

ආ: “ස්වාමීනි, වජ්ජිහු ඔවුන්ගේ (වජ්ජ) මහල්ලන්ට සන්කාර කරන, ගරු කරන, බුහුමන් කරන, පුදන, ඔවුන්ගේ වචන ඇසිය යුතු බව සිතන යන්න මා අසා තිබේ”.

බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු යම් තාක් කල් ඔවුන්ගේ (වජ්ජ) මහල්ලන්ට සන්කාර කරන්නාහු ද, ගරු කරන්නාහු ද, බුහුමන් කරන්නාහු ද, පුදන්නාහු ද, ඔවුන්ගේ වචන ඇසිය යුතු බව සිතන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් ඔවුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් ඇති නො වන්නේ ය.”

10. බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු විවාහිත කුල කාන්තාවන්ට මෙන් ම අවිවාහිත කුල කුමාරියන්ටත් තර්ජන හා බලාත්කාරකම් නො කර වසන යන්න ඔබ අසා තිබේ ද?”

ආ: “ස්වාමීනි, වජ්ජිහු විවාහිත කුල කාන්තාවන්ට මෙන් ම අවිවාහිත කුල කුමාරියන්ටත් තර්ජන හා බලාත්කාරකම් නො කර වසන යන්න මා අසා තිබේ.”

බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු යම් තාක් කල් විවාහිත කුල කාන්තාවන්ට මෙන් ම අවිවාහිත කුල නුමාරියන්ටත් කර්ජන හා බලාත්කාරකම් නො කර වසන්තාහු ද, ඒ තාක් කල් ඔවුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් ඇති නො වන්නේ ය.”

11. බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු ඔවුන්ගේ නගර ඇතුළත පිටත වූ වජ්ජි වෛත්‍යවලට (හෙවත් අලංකාන යක් දෙවොල්වලට) සත්කාර කරන, ගරු කරන, බුහුමන් කරන, පුදන, ඒවාට කලින් දෙන ලද, කලින් කරන ලද දූහැමි බිලි පුද නො පිරිහෙලා දෙන, කරන යන්න ඔබ අසා තිබේ ද?”

ආ: “ස්වාමිනි, වජ්ජිහු ඔවුන්ගේ නගර ඇතුළත වූත්, පිටත වූත් වජ්ජි වෛත්‍යවලට සත්කාර කරන, ගරු කරන, බුහුමන් කරන, පුදන, ඒවාට කලින් දෙන ලද, කලින් කරන ලද දූහැමි බිලි පුද නො පිරිහෙලා දෙන, කරන යන්න මා අසා තිබේ.”

බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු යම් තාක් කල් ඔවුන්ගේ නගර ඇතුළත වූත්, පිටත වූත් වජ්ජි වෛත්‍යවලට සත්කාර කරන්නාහු ද, ගරු කරන්නාහු ද, බුහුමන් කරන්නාහු ද, පුදන්නාහු ද, ඒවාට කලින් දෙන ලද, කලින් කරන ලද දූහැමි බිලි පුද නො පිරිහෙලා දෙන්නාහු ද, කරන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් ඔවුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් ඇති නො වන්නේ ය.”

12. බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු (ඔවුන්ගේ) රහතුන් වෙහි වෙන් දූහැමි රැකවරණ යොදා ඇත, ඔවුන්ගේ විජිතයට (මේ තෙක්) නො පැමිණී රහත්හු පැමිණෙන, පැමිණී රහත්හු විජිතයේ පහසුවෙන් වසන යන්න ඔබ අසා තිබේ ද?”

ආ: “ස්වාමීනි, වජ්ජිහු (ඔවුන්ගේ) රහතුන් වෙනු
ඝවත් දූහැම රුකවරණ යොදා දැන, ඔවුන්ගේ විජ්න
යට (මේ තෙක්) නො පැමිණී රහත්හු පැලිණෙන, පැමිණී
රහත්හු විජ්නයේ පහසුවෙන් වසන යන්න මා අසා
තිබේ.”

බු: “ආනන්ද, වජ්ජිහු යම් තාක් කල් (ඔවුන්ගේ)
රහතුන් වෙනුවෙන් දූහැම රුකවරණ යොදද්ද, ඔවුන්ගේ
විජ්නයට (මේ තෙක්) නො පැමිණී රහත්හු පැමිණෙත්
භාහු ද, පැමිණී රහත්හු විජ්නයේ පහසුවෙන් වසන්නා
හු ද ඒ තාක් කල් ඔවුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක්
ඇති නො වන්නේ ය.

13. ඊළඟට බුදුහු මගධ මහාමාත්‍ය වූ වස්සකාර
අමතා මෙසේ කීහ:

“බමුණාණෙනි, වරක් මම වේසාලියේ සාරත්දද වෙව
ත්‍යයේ පසිඹි. එහි දී මම වජ්ජිත්ට මේ අපරිහානිය
ධම්මි හත දෙසිමි. බමුණාණෙනි, යාමි තාක් කල් වජ්ජිත්
අතර මේ අපරිහානිය ධම්මි හත පවතින්නේ ද, ඒ තාක්
කල් ඔවුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් ඇති නො
වන්නේ ය.”

14. මෙසේ කී කල්හි මගධ මහාමාත්‍ය වූ වස්සකාර
බමුණා බුදුන්ට මෙසේ කී ය:

“පින්වත් ගෞතමයාණෙනි, මේ එක එක අපරිහා
නිය ධම්මයෙන් වුවත් යුක්ත වූ වජ්ජිත්ට දියුණුවක් ම
මිස පිරිහීමක් ඇති නො වේ. එසේ නම් අපරිහානිය
ධම්මි හතෙන් ම යුක්ත වූ කල කියනු ම කවරේ ද? පින්

වත් ගෞතමයාණෙනි, සංග්‍රහ ආදියෙන් වජ්ජීන්ගේ විශ්වාසය නො දිනා, (නැත් නම්) ඔවුන් හේද නො කොට මගධ රජු වූ චේදේහි පුත්‍ර වූ අජාතසන්තු විසින් වජ්ජීන්ට විරුද්ධ ව යුද නො කළ යුතු ම ය. පින් වත් ගෞතමයාණෙනි, අපි දැන් යමු. අපට වැඩ බහුල යි; කටයුතු බහුල යි.”

එ විට බුදුහු, “බමුණාණෙනි, ඔබ කල් දැන ගන්න, හෙවත් කාලය නො පිරිහෙලා වැඩ කරන්න” යි කීහ.

ඉන් පසු මගධ මහාමාත්‍ය වස්සකාර බමුණා බුදුන්ගේ දේශනාවට සතුටු ව, එය අනුමෝදන් ව හුනස් නෙන් නැගිට ගියේ ය.

15. ඉක්බිති බුදුහු මගධ මහාමාත්‍ය වස්සකාර බමුණා පිටත් ව ගිය නො බෝ වේලාවකින් අනද භිමියන් කැඳවා මෙසේ කීහ:

“ආනඤ්ඤ, යන්න; ගොස් යම් පමණ භික්ෂුහු රජගහ නුවර ආඤ්ඤා කොට වසද්ද ඒ සියල්ලන් උපස්ථාන ශාලාවට රැස් කරවන්න.”

මේ ආසු අනද භිමියෝ, ‘හොඳ යි ස්වාමීනි,’ යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී රජගහ නුවර ආඤ්ඤා කොට විසු සියලු භික්ෂුන් උපස්ථාන ශාලාවට රැස් කරවා බුදුන් වෙත ගියහ; ගොස් බුදුන් වැඳ එකත් පස් ව සිටියහ. එසේ සිටි අනද භිමියෝ බුදුන්ට මෙසේ කීහ: “ස්වාමීනි, භික්ෂු සංඝයා රැස් ව ඇත; දැන් ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ කල් දත මැනවි.”

ඉක්බිති බුදුහු උපස්ථාන ශාලාව • යම් තැනක ද ඒ තැනට වැඩ පනවන ලද අසුනෙහි හිඳ ගත්හ. (එසේ) හිඳ ගත් බුදුහු භික්ෂූන්ට මෙසේ කීහ:

16. “මහණෙනි, ඔබට අපරිහානිය ධර්ම සතක් දෙස ත්නෙමි. එය අසව්, මනා ව මෙනෙහි කරව්, කියත් තෙමි.”

ඒ භික්ෂූහු, ‘හොඳ සි ස්වාමීනි,’ යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. බුදුහු මෙසේ කීහ:

i. “මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂූහු නිතර රැස් වන්නාහු ද, බහුල ව රැස් වන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

ii. “මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂූහු සමගි ව එක් වන්නාහු ද, සමගි ව නැගී සිටින්නාහු ද, සමගි ව සංඝ කෘත්‍ය කරන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

iii. “මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂූහු නො පැන වූ දේ නො පනවන්නාහු ද, පැනවූ දේ නො සිඳින්නාහු ද, පැනවූ සික පද ඒ වූ පරිද්දෙන් ම ගෙන පවතින්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

iv. මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂූහු රාත්‍රඥ වූ, පැවිදි ව බොහෝ කල් ගත කළා වූ, සහ පිය වූ, සහ නායක වූ තෙරවරුන්ට සත්කාර කරන්නාහු ද, ගරු කරන්නාහු ද, බුහුමන් කරන්නාහු ද, ප්‍රදන්නාහු ද, ඔවු

න්ගේ වචන ආසිය සුභු බව සිතන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

v. “මහණෙනි, භික්ෂුහු යම් තාක් කල් නැවත උපත ආති කරන, උපන් තණ්හාවේ වසගයට නො යන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

vi. “මහණෙනි, භික්ෂුහු යම් තාක් කල් අරණ්‍ය සේනාසනයන්හි සාපේක්ෂක ව ගෙවත් ඒවා ගැන බලා පොරොත්තු ආති ව වසන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

vii. “මහණෙනි, භික්ෂුහු යම් තාක් කල් නො ආවා වූ සුපේශල සමුත්මවාරිහු පැමිණෙන්නාහ යි ද, ආවා වූ සුපේශල සමුත්මවාරිහු පහසුවෙන් වසන්නාහ යි ද, තමන් ම සිතිය පිහිටුවා ගන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

“මහණෙනි, යම් තාක් කල් මේ අපරිහානිය ධර්ම සත භික්ෂුන් අතර පවතින්නේ ද, මේ සත් අපරිහානිය ධර්මයන්හි භික්ෂුහු සන්දර්ශනය වන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

17. “මහණෙනි, ඔබට තවත් අපරිහානිය ධර්ම සතක් දෙසන්නෙමි. එය අසම්, මනා ව මෙතෙහි කරම්, කියන්නෙමි.”

ඒ භික්ෂුහු; ‘හොඳ යි ස්වාමීනි,’ යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. බුදුහු මෙසේ කීහ:

i. “මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂුහු සිටුරු මැළිම් ආදී වූ කර්මාන්තවලට වාස බිම් නො වන්නාහු ද හෙවත් යට නො වන්නාහු ද, කර්මාන්තවල නො ආලෝන්නාහු ද, කර්මාරුමතාවෙහි නො යෙදෙන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

ii. “මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂුහු ගැනු පිරිමි වැනුම්, ඉටුන් පිළිබද ඕපාදුප කථා කිරීම් ආදී වූ අල්ලාප සල්ලාපවලට වාස බිම් නො වන්නාහු ද, එසේ ම එබඳු දෙයෙහි නො ආලෝන්නාහු ද, හස්සාරු මතා නම් වූ ඕපාදුප කථා ආදියේ නො යෙදෙන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

iii. “මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂුහු නින්දට වාස බිම් නො වන්නාහු ද, නින්දෙහි නො ආලෝන්නාහු ද, නිද්දරුමතාවෙහි නො යෙදෙන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

iv. “මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂුහු සමුහයාට (රංචුවට) වාස බිම් නො වන්නාහු ද, සමුහයා කෙරෙහි නො ආලෝන්නාහු ද, කච්චි ගැසීම් සංඛ්‍යාත වූ සංගණිකාරුමතාවෙහි නො යෙදෙන්නාහු ද ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

v. “මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂුහු පවට කැමැති නො වන්නාහු ද, පව්ටු ඉච්ඡාවන්ගේ වසගයට නො යන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

vi. “මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂුහු පාප මිත්‍රයෝ නො වන්නෝ ද, පාප සහායකයෝ නො වන්නෝ ද, පාපයට නො නැමෙන්නෝ ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

vii. “මහණෙනි, යම් තාක් කල් භික්ෂුහු රහත් බැවින් මෙහා ස්වල්ප වූ විශේෂ අධිගමයකින් අවසාන යට නො පැමිණෙන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

“මහණෙනි, යම් තාක් කල් මේ අපරිහානිය ධර්ම සත භික්ෂුන් අතර පවතින්නේ ද, මේ සත් අපරිහානිය ධර්මයන්හි භික්ෂුහු සන්දර්ශනය වන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂුන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

18. “මහණෙනි, ඔබට තවත් අපරිහානිය ධර්ම සතක් දෙසන්නෙමි. එය අසව්, මනා ව මෙනෙහි කරව්, කියන්නෙමි.”

ඒ භික්ෂුහු, ‘හොද සි ස්වාමිනි,’ යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. බුදුහු මෙසේ කීහ:

- i. “මහණෙනි, භික්ෂුහු යම් තාක් කල් සැදහැත්තාහු වන්නාහු ද,
- ii. පවට ලජ්ජ ඇත්තාහු වන්නාහු ද,
- iii. පවට බිය ඇත්තාහු වන්නාහු ද,
- iv. බහුශ්‍රැතයෝ වන්නෝ ද,

- v. පටන් ගත් චිරිය ඇත්තෝ වන්නෝ ද,
- vi. එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෝ වන්නෝ ද,
- vii නුවණැත්තෝ වන්නෝ ද,

ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

“මහණෙනි, යම් තාක් කල් මේ අපරිභානිය ධර්ම සහ භික්ෂූන් අතර පවතින්නේ ද, මේ සත් අපරිභානිය ධර්මයන්හි භික්ෂූහු සන්දර්ශනය වන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

19. “මහණෙනි, ඔබට තවත් අපරිභානිය ධර්ම සහකර්ම දෙසන්නෙමි. එය අසච්චි, මනා ව මෙහෙහි කරච්චි, කියන්නෙමි”.

ඒ භික්ෂූහු, ‘හොද හි ස්වාමීනි’ යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. බුදුහු මෙසේ කීහ:

- i. ‘මහණෙනි, භික්ෂූහු යම් තාක් කල් සති සම්බෝ ජ්ඣාංගය වඩන්නාහු ද,
- ii. ධම්මවිවය සම්බෝ ජ්ඣාංගය වඩන්නාහු ද,
- iii. විරිය සම්බෝ ජ්ඣාංගය වඩන්නාහු ද,
- iv. ජීවි සම්බෝ ජ්ඣාංගය වඩන්නාහු ද,
- v. පස්සද්ධි සම්බෝ ජ්ඣාංගය වඩන්නාහු ද,
- vi. සමාධි සම්බෝ ජ්ඣාංගය වඩන්නාහු ද,
- vii. උපේක්ඛා සම්බෝ ජ්ඣාංගය වඩන්නාහු ද,

ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

“මහණෙනි, යම් තාක් කල් මේ අපරිහානිය ධර්ම සත භික්ෂූන් අතර පවතින්නේ ද, මේ සත් අපරිහානිය ධර්මයන්හි භික්ෂූහු සන්දර්ශනය වන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

20. “මහණෙනි, ඔබට නවත් අපරිහානිය ධර්ම සතක් දෙසන්නෙමි. එය අසම්, මනා ව මෙහෙහි කරම්, කියන්නෙමි.”

ඒ භික්ෂූහු ‘හොඳ සි ස්වාමීනි,’ සි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. බුදුහු මෙසේ කීහ:

“මහණෙනි, භික්ෂූහු යම් තාක් කල්

- i. අනිත්‍ය සංඥාව වඩන්නාහු ද,
- ii. අනාත්ම සංඥාව වඩන්නාහු ද,
- iii. අශුභ සංඥාව වඩන්නාහු ද,
- iv. ආදීනව සංඥාව වඩන්නාහු ද,
- v. ප්‍රභාණ සංඥාව වඩන්නාහු ද,
- vi. විරුග සංඥාව වඩන්නාහු ද,
- vii. නිරෝධ සංඥාව වඩන්නාහු ද,

ඒ තාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

“මහණෙනි, යම් තාක් කල් මේ අපරිහානිය ධර්ම සත භික්ෂූන් අතර පවතින්නේ ද, මේ සත් අපරිහානිය

ධර්මයන්හි හිඤ්ඤා සන්දර්ශනය වන්නාහු ද, ඒ තාක් කල් හිඤ්ඤාගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

21. “මහණෙනි, ඉබට මේ අපරිහානිය ධර්ම සය දෙසන්නෙමි. එය අසව්, මනා ව වෙනෙහි කරව්, කියත් නෙමි.”

ඒ හිඤ්ඤා, ‘හොද සි ස්වාමීනි,’ සි බුදුන්ට පිළිවදන් දන්න. බුදුහු මෙසේ කීහ:

i. “මහණෙනි, හිඤ්ඤා යම් තාක් කල් අභිමුඛයේ දී මෙන් ම අනභිමුඛයේ දීත් සමුත්මවාරීන් කෙරෙහි මෙෙහි කාය කර්මය පිහිටුවා ගන්නාහු ද, හිඤ්ඤාගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

ii. “මහණෙනි, හිඤ්ඤා යම් තාක් කල් සමුත්ම වාරීන් කෙරෙහි මෙෙහි වචී කර්මය පිහිටුවා ගන්නාහු ද,
...

iii. “අභිමුඛයේ දී මෙන් ම අනභිමුඛයේ දීත් සමුත්මවාරීන් කෙරෙහි මෙෙහි මනා කර්මය පිහිටුවා ගන්නාහු ද, හිඤ්ඤාගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

iv. “මහණෙනි, දූහැමි වූ, දූහැමින් ලද්ද වූ යම් ලාභ වෙද්ද, යටත් පිරිසෙයින් පාත්‍රයට ලැබුණු දෙයක් හෝ මේ ද, එබඳු ලාභ ද්‍රව්‍ය හේදයෙන් හෝ පුද්ගල හේදයෙන් නො බෙද හිඤ්ඤා යම් තාක් කල් සිල්වන් සමුත්මවාරීන් අතර සාධාරණ ව බෙද ගන්නාහු ද. ඒ තාක් කල් හිඤ්ඤාගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

v. “මහණෙනි. නො කඩ වූ, නො සිදුරු වූ, නො පැල්ලම් වූ, නො කැලල් වූ, (තෘෂ්ණාවෙන්) නිදහස් වූ, පණ්ඨිත ප්‍රශස්ත වූ, තෘෂ්ණා දුෂ්ටි නො ගැටුණා වූ, සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ යම් සිල් අද්ද, එබඳු සිල්වල

සමානත්වයට පත් ව භික්ෂුහු යම් නාක් කල් සබ්බමචාරීන් සමග අභිමුඛයේ දී මෙන් ම අනභිමුඛයේ දී ද (එක බඳු ව) වසන්නාහු ද, ඒ නාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

vi. 'මහණෙනි, තිදෙස් වූ, නෛරයාණික වූ යම් සමෘත් දුෂ්ටියක් කාරකයාගේ දුක් මනා ව කෙලවර කරයි ද, එබඳු සමෘත් දුෂ්ටියකින් සමානත්වයට පත් ව භික්ෂුහු යම් නාක් කල් සබ්බමචාරීන් සමග අභිමුඛයේ දී මෙන් ම අනභිමුඛයේ දී ද (එක බඳු ව) වසන්නාහු ද, ඒ ඒ නාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

“මහණෙනි, යම් නාක් කල් මේ අපරිහානිය ධර්ම සය භික්ෂූන් අතර පවතින්නේ ද, මේ අපරිහානිය ධර්ම සයෙහි භික්ෂුහු සන්දර්ශනය වන්නාහු ද, ඒ නාක් කල් භික්ෂූන්ගේ දියුණුවක් ම මිස පිරිහීමක් නො වන්නේ ය.

22. බුදුහු එහි රජගහ නුවර ගිජුකුළු පව්වෙහි වසමින් භික්ෂූන්ට මේ ධර්ම කථාව ම බහුල කොට කරන්. (එ නම්)- මේ සීලය යි; මේ සමාධිය යි; මේ ප්‍රඥාව යි. සීලය අනුව වැඩු සමාධිය මහත් ඵල දායක ය; මහත් ආනිසංස දායක ය. සමාධිය අනුව වැඩු ප්‍රඥාව මහත් ඵල දායක ය; මහත් ආනිසංස දායක ය. ප්‍රඥාව අනුව වැඩු හිත මනා ව ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදේ. ඒ ආශ්‍රවයෝ නම්- කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දුෂ්ට්‍යාශ්‍රව, අවිද්‍යාශ්‍රව යන සතර ය.

23. ඉක්බිති බුදුහු රජගහ නුවර කැමැති කල් වැස අනද භිමියන් අමතා, 'ආනන්ද, අම්බලවිඨිකාව, 'යම් තැනක ද එ තැනට යමු' යි කීහ. අනද භිමියෝ, 'හොඳ යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඊළඟට බුදුහු මහත් භික්ෂු පිරිසක් සමග අම්බලවිඨිකාව යම් තැනක ද එහි වැසීයහ. බුදුහු එහි අම්බලවිඨිකාවේ රාජාගාරයෙහි හෙවත් රජුන් සඳහා කරවන ලද නිවසෙහි වෙසෙත්.

24. බුදුහු එහි අම්බලවිසිකාවේ ධාජාගාරයෙහි ද වසමින් හිඤ්ඤන්ට මේ ධර්ම කථාව ම බහුල කොට කරත්. (එ නම්)- මේ සීලය යි; මේ සමාධිය යි; මේ ප්‍රඥාව යි. සීලය අනුව වැඩු සමාධිය මහන් ඵල දායක ය; මහන් ආනිසංස දායක ය; සමාධිය අනුව වැඩු ප්‍රඥාව මහන් ඵල දායක ය; මහන් ආනිසංස දායක ය. ප්‍රඥාව අනුව වැඩු භිත මනා ව ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදේ. ඒ ආශ්‍රවයෝ නම්- කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දුෂ්ට්‍යාශ්‍රව, අවිද්‍යාශ්‍රව යන සතර ය.

25. ඉක්බිති බුදුහු අම්බලවිසිකාවේ කැමැති කල් වැස අනද භිමියන් අමනා, ‘ආනන්ද, නාලන්දාව යම් තැනක ද එ තැනට යමු’ යි කීහ. අනද භිමියෝ, ‘හොඳ යි ස්වාමීනි,’ යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඊළඟට බුදුහු මහන් හිඤ්ඤ පිරිසක් සමග නාලන්දාව යම් තැනක ද එහි වැඩියහ. බුදුහු එහි නාලන්දාවේ පාවාරික අඹ වනෙහි වෙසෙත්.

26. ඉක්බිති සැරියුන් භිමියෝ බුදුන් වෙත ඵලභියහ; ඵලඹ බුදුන් වැද එකන් පසෙක සිටියහ. එසේ සිටි සැරියුන් භිමියෝ බුදුන්ට මෙසේ කීහ:

“සම්බෝධිය හෙවත් සම්බෝධි ඥානය අනුව සලකන විට බුදුන්ට වඩා උසස් අතික් ශ්‍රමණයෙක් හෝ, බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ කලින් ද නො වී ය; මතු ද නො වන්නේ ය; දැනුදු නැත. ස්වාමීනි, මම (මේ ගැන සිතා) බුදුන් කෙරෙහි පැහැදී සිටිමි.”

බු: “ශාරීපුත්‍රය, ‘සම්බෝධිය හෙවත් සම්බෝධි ඥානය අනුව සලකන විට බුදුන්ට වඩා උසස් අතික් ශ්‍රමණයෙක් හෝ, බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ කලින් ද නො වී ය; මතු ද නො වන්නේ ය; දැනුදු නැත. ස්වාමීනි, මම (මේ ගැන සිතා) බුදුන් කෙරෙහි පැහැදී සිටිමි’ යනුවෙන් ඔබ විසින් උසස් වූ එහිතර වූ වචනයක් කියන ලදී; ඒකාන්ත වචනයක් කියන ලදී; සිංහ නාදයක් පවත්වන ලදී.

“ආර්ථික විද්‍යාත්මක අර්ථයන් සමස්ත සම්බුදුවරු වුවාහු ද, ඒ සියලු බුදුවරු මෙසේ මෙබඳු ස්වභාවවලින්, මෙබඳු ධර්මවලින්, මෙබඳු නුවණින්, මෙබඳු විහරණයෙන් යුක්ත වූහ, මෙසේ මිදුණොහ යනුවෙන් ඔබ සිහින් පිරිසිදු දැන ගෙන තිබේ ද?”

ශා: “ස්වාමීනි, මේ දැනුම මට නැත.”

බු: “ආර්ථික විද්‍යාත්මක අර්ථයන් සමස්ත සම්බුදුවරු වන්නාහු ද, ඒ සියලු බුදුවරු මෙසේ මෙබඳු ස්වභාවවලින්, මෙබඳු ධර්මවලින්, මෙබඳු නුවණින්, මෙබඳු විහරණයෙන් යුක්ත වන්නාහ, මෙසේ මිදෙන්නාහ යනුවෙන් ඔබ සිහින් පිරිසිදු දැන ගෙන තිබේ ද?”

ශා: “ස්වාමීනි, මේ දැනුම මට නැත.”

බු: “ආර්ථික විද්‍යාත්මක අර්ථයන් සමස්ත සම්බුදු ව සිටින මම මෙසේ මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තෙක, මෙබඳු ධර්ම ඇත්තෙක, මෙබඳු නුවණ ඇත්තෙක, මෙබඳු විහරණ ඇත්තෙක, මෙසේ මිදුණෙක යනුවෙන් ඔබ සිහින් පිරිසිදු දැන ගෙන තිබේ ද?”

ශා: “ස්වාමීනි, මේ දැනුම මට නැත.”

බු: “ආර්ථික විද්‍යාත්මක, ඔබට මෙහි ලා අතිත, අනාගත, වර්තමාන අර්ථයන් සමස්ත සම්බුදුවරුන් කෙරෙහි (පැහැර යන හරම) පර සිත් දන්නා නුවණක් නැත. එසේ නම්, ‘සම්බෝධිය හෙවත් සම්බෝධි ඥානය අනුව සලකන විට බුදුන්ට වඩා උසස් අතින් ශ්‍රමණයෙක් හෝ, බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ කලින් ද නොවී ය; මතු ද නොවන්නේ ය; දැනුණු නැත. ස්වාමීනි, මම (මේ භෞත සිතා) බුදුන් කෙරෙහි පැහැදී සිටිමි’ යනුවෙන් ඔබ විසින් උසස් වූ, එහිතර වූ වචනයක් කියන ලද්දේ, ඒකාන්ත වචනයක් කියන ලද්දේ, සිංහ නාදයක් පවත්වන ලද්දේ මන්ද?”

ශා: “අතීත, අනාගත, වර්තමාන අර්භත් සමයක් සම්බුදුවරුන් කෙරෙහි (පැතිර යන තරම්) පර සිත් දන්නා නුවණක් (මට) නැත, ස්වාමීනි, එතෙකුදු වුවත් (උන්වහන් සේලා පිළිබඳ වූ) ධර්ම අනුවෘත්තිය (මේ ය සි මට) වැටහිණ.

ස්වාමීනි, යම් සේ දැනී හෙවත් ශක්තිමත් අත්තිවාරම් ඇති, දැනී ප්‍රාකාර හා තොරත් ඇති, එක ම දොරක් ඇති රජුගේ පිරිසර නුවරක් වේ ද, එහි පණ්ණිත වූ, වෘක්ත වූ, නෑණුවත් වූ, නො දත්තවුන් වලක්වන්නා වූ, දත්තවුන් ඇතුළු කරවන්නා වූ දොරටු පාලකයෙක් වේ ද, ඔහු නුවර වටේ ප්‍රාකාර පාරේ ඇවිදිනුයේ ප්‍රාකාරයේ ඉඩ ගැරැණු නැනක් හෝ, සිදුරක් හෝ, යටත් පිරිසෙයින් බලලකුට යා හැකි හිලක් හෝ නො දකී. ඊළඟට ඔහුට මෙසේ සිතේ: යම් බඳු ඕලාරික ප්‍රාණිහු මේ නුවර එද්ද යද්ද ඒ සියල්ලෝ මේ දොරටුවෙන් එන්නෝ හෝ, යන්නෝ හෝ වෙති.

ස්වාමීනි, මේ අසුරින් මට ධර්ම අනුවෘත්තිය වැටහිණ.

ස්වාමීනි, අතීතයේ යම් පමණ අර්භත් සමයක් සම්බුදු වරු වූවාහු ද, ඒ සියලු බුදුවරු සිත් කිලීටි කරන, ප්‍රඥව දුබල කරන පංච නිවරණ දුරු කොට, සතර සතිපට්ඨාන යන්හි පිහිටි සිත් ඇති ව, සප්ත බෝධි අංග ඇති පරිද්දෙන් වඩා අනුත්තර වූ සමයක් සම්බෝධිය අවබෝධ කළාහු ය.

ස්වාමීනි, යම් පමණ අනාගත අර්භත් සමයක් සම්බුදු වරු වන්නාහු ද, ඒ සියලු බුදුවරු සිත් කිලීටි කරන, ප්‍රඥව දුබල කරන පංච නිවරණ දුරු කොට, සතර සතිපට්ඨාන යන්හි පිහිටි සිත් ඇති ව, සප්ත බෝධි අංග ඇති පරිද්දෙන් වඩා අනුත්තර වූ සමයක් සම්බෝධිය අවබෝධ කරන්නාහු ය.

ස්වාමීනි, දැන් ඔබ වහන්සේත් සිත් කිලීටි කරන, ප්‍රඥව දුබල කරන පංච නිවරණ දුරු කොට, සතර සති පට්ඨාන යන්හි පිහිටි සිත් ඇති ව, සප්ත බෝධි අංග ඇති

පරිද්දෙන් වඩා අනුන්තර වූ සමාස සම්බන්ධය අවබෝධ කර සිටින සේක.

27. බුදුහු එහි නාලන්දාවෙහි වසමින් හික්කුන්ට මේ ධර්ම කථාව ම බහුල කොට කරන්. (එ නම්)- මේ සීලය යි; මේ සමාධිය යි; මේ ප්‍රඥාව යි. සීලය අනුව වැඩූ සමාධිය මහන් ඵල දායක ය; මහන් ආනිසංස දායක ය. සමාධිය අනුව වැඩූ ප්‍රඥාව මහන් ඵල දායක ය; මහන් ආනිසංස දායක ය. ප්‍රඥාව අනුව වැඩූ හිත මනාව ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදේ. ඒ ආශ්‍රවයෝ නම්- කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දූෂ්ටාශ්‍රව, අවිද්‍යාශ්‍රව යන සතර ය.

28. ඉක්බිති බුදුහු නාලන්දාවෙහි කැමැති කල් වැස අනද භිමියන් අමතා, 'ආනන්ද, පාටලී ගම යම් නැතක ද එ නැතට යමු' යි කීහ. අනද භිමියෝ, 'හොඳ යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඊළඟට බුදුහු මහන් හික්කු පිරිසක් සමඟ පාටලී ගම යම් නැතක ද එ නැතට වැඩියහ. පාටලී ගමේ උපාසකවරු බුදුන් එ ගමට වැඩි බව දැසූහ. ඉක්බිති පාටලී ගමේ උපාසකවරු බුදුන් වෙත ගොස් වැද එකක් පස් ව හුන්හ. එසේ සිටි ඔවුහු බුදුන්ට මෙසේ කීහ:

29. "ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ අපගේ ආවසථාගාරය¹ පිළිගත මැනවි."

බුදුහු නිශ්ශබ්ද ව එය පිළිගන්හ. ඉක්බිති පාටලී ගමේ උපාසකවරු බුදුන් එය පිළිගන් බව දැන අසුන්වලින් නැගිට බුදුන් වැඳ පාදකුණු කොට ආවසථාගාරයට හෙවත් කානායමට ගියහ. ඔවුහු එහි ගොස් තානාභම් පුරා රෙදි අතුරා, අසුන් පනවා, පැන් බදුන් තබා, තෙල් පහන් දල්වා බුදුන් වෙත ගියාහු ය. එහි ගොස් බුදුන් වැඳ එකක් පස් ව හුන් පාටලී ගමේ උපාසකවරු බුදුන්ට මෙසේ කීහ:

1. 'ආවසථාගාරය' යන්න 'නිවසව' ව්‍යවහාර වන නමුත් මෙහිත් හැඟෙන්නේ 'ආගන්තුක නිවස', 'තානායම' හෝ 'සංචාරක බාලොව' වැන්නකැ යි හැඟේ.

“ස්වාමීනි, තානායම පුරා රෙදි අතුරා ඇත; අසුන් පනවා ඇත; පැන් බදුන් නබා ඇත; තෙල් පහන් දල්වා ඇත; දෑන් ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේට වැඩමවීමට වේලාව හරි ය”

30. ඉක්බිති බුදුහු හැන්දූවේ හැඳ පැළඳ පා සිවුරු ගෙන භික්ෂුන් සමග ඒ ආවසථාගාරයට ගෙවත් තානායමට වැඩියහ. එසේ වැඩ පා සෝදා තානායමට ඇතුළු වී එහි බට හිර බිත්තියට පිටු පා නැගෙන හිර බලා වාඩි වූහ. භික්ෂුහු ද පා සෝදා තානායමට ඇතුළු වී එහි නැගෙන හිර බිත්තියට පිටු පා බට හිර බලා බුදුන් ම පෙරටු කොට වාඩි වූහ. පාටලී ගමේ උපාසකවරු ද පා සෝදා තානායමට ඇතුළු වී එහි නැගෙන හිර බිත්තියට පිටු පා බට හිර බලා බුදුන් ම පෙරටු කොට වාඩි වූහ. ඊළඟට බුදුහු පාටලී ගමේ උපාසකවරුන් අමතා මෙසේ දෙසූහ:

31. ගෘහපතිවරුනි, (=මහන්වරුනි,) දුස්සීලයාගේ සීල විපක්තිය පිළිබඳ වූ මේ දෝෂ පසකි. ඒ පස කවරේ ද?

i. ගෘහපතිවරුනි, මේ සසුනෙහි සීල විපක්තියට පත් දුස්සීලයා පමාව හේතු කොට ගෙන මහන් වූ හෝග භානියට පැමිණෙයි. දුස්සීලයාගේ සීල විපක්තිය පිළිබඳ වූ පලමු වන දෝෂය මෙය යි.

ii. ගෘහපතිවරුනි, නැවත ද සීල විපක්තියට පත් දුස්සීලයාගේ ආකිරිති රුවය ඉහළ නගී. දුස්සීලයාගේ සීල විපක්තිය පිළිබඳ වූ දෙ වන දෝෂය මෙය යි.

iii. ගෘහපතිවරුනි, නැවත ද සීල විපක්තියට පත් දුස්සීලයා ක්ෂත්‍රිය, බ්‍රාහ්මණ, ගෘහපති යන යම් යම් පිරිසක් අතරට යයි ද බියෙන් හා ලජ්ජාවෙන් යයි. දුස්සීලයාගේ සීල විපක්තිය පිළිබඳ වූ තුන්වන දෝෂය මෙය යි.

iv. ගෘහපතිවරුනි, නැවත ද සීල විපත්තියට පත් දුස්සීලයා මුළු ව මැරෙයි. දුස්සීලයාගේ සීල විපත්තිය පිළිබඳ වූ සිටුවු වන දෝෂය මෙය යි.

v. ගෘහපතිවරුනි, නැවත ද සීල විපත්තියට පත් දුස්සීලයා මරණින් මතු සෑප නැති, නරක ගති ඇති, පහත් තැන වූ නරකාදියෙහි උපදී. දුස්සීලයාගේ සීල විපත්තිය පිළිබඳ වූ පස් වන දෝෂය මෙය යි.

ගෘහපතිවරුනි, දුස්සීලයාගේ සීල විපත්තිය පිළිබඳ වූ දෝෂ පස මේ (ඉහත සඳහන් පරිදි) ය.

32. ගෘහපතිවරුනි, සිල්වතාගේ සීල සම්පත්තිය පිළිබඳ වූ මේ ආනිසංස පසකි. ඒ පස කවරේ ද?

i. ගෘහපතිවරුනි, මේ සසුනෙහි සීල සම්පත්තියා නො පමා බව කේතු කොට ගෙන මහත් වූ හෝග රැසක් ලබයි. සිල්වතාගේ සීල සම්පත්තිය පිළිබඳ වූ පළමු වන ආනිසංසය මෙය යි.

ii. ගෘහපතිවරුනි, නැවත ද සීල සම්පත්තියාගේ යහපත් කිරිනි රුවස ඉහල නගී. සිල්වතාගේ සීල සම්පත්තිය පිළිබඳ වූ දෙ වන ආනිසංසය මෙය යි.

iii. ගෘහපතිවරුනි, නැවත ද සීල සම්පත්තියා කෘත්‍රිය, බ්‍රාහ්මණ, ගෘහපති යන යම් යම් පිරිසක් අතරට යයි ද නො බිය ව, ලජ්ජා ගනිසක් නැති ව යයි. සිල්වතාගේ සීල සම්පත්තිය පිළිබඳ වූ තෙ වන ආනිසංසය මෙය යි.

iv. ගෘහපතිවරුනි, නැවත ද සීල සම්පත්තියා නුවුලා ව මැරෙයි. සිල්වතාගේ සීල සම්පත්තිය පිළිබඳ වූ සිටුවු වන ආනිසංසය මෙය යි.

v. ගෘහපතිවරුනි, නැවත ද සීල සම්පත්තියා මරණින් මතු යහපත් ගති ඇති ස්වර්ගයෙහි උපදී. සිල්වතාගේ සීල සම්පත්තිය පිළිබඳ වූ පස් වන ආනිසංසය මෙය යි.

ගාභපතිවරුනි, සිල්වතාගේ සීල සම්පන්නිය පිළිබඳ වූ ආනිසංස පස මේ (ඉහත සදහන් පරිදි) යි.

33. ඉක්බිති බුදුහු රු බොහෝ වේලාවක් පාටලී ගමේ උපාසකවරුන්ට දූහාමි කථාවෙන් (කරුණු) නොදිත් පෙන්වා, (කරුණු) සමාදන් කරවා, ඔවුන්ගේ (සිත්) නිසුණු කරවා, (සිත්) පහදවා මෙසේ ද දැනවූහ: ගාභපතිවරුනි, රු ය ගත විය. දැන් ඔබට යෑමට වේලාව හරි ය. පාටලී ගමේ උපාසකවරු, 'හොඳ යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී අසුන්වලින් නැගිට බුදුන් වැඳ පැදකුණු කොට ගියහ.

34. ඉන් පසු බුදුහු පාටලී ගමේ උපාසකවරුන් ගිය නො බෝ වේලාවකින් ශුන්‍යාගාරයට (ගෙවත් විවේකී ව සැතපීම සඳහා පිලියෙල කළ නැනට) වැඩියහ. ඒ අවස්ථාවේ සුභ්බ, වස්සකාර යන මගධ මහාමාත්‍යවරු වජ්ජීන්ගේ අය බදු වළකනු පිණිස නුවරක් කරවන්නාහු ය. එ කල එක් එක් වර්ගයෙන් දහස බැගින් වූ බොහෝ දේවතාවෝ පාටලී ගමේ ගෙ බිම්වලට අරක් ගෙන සිටින්නෝ ය. යම් පෙදෙසෙක මහේශාඛ්‍ය දෙව්වරු ගෙ බිම්වලට අරක් ගනිත් ද, එ පෙදෙසෙහි ගෙවල් සෑදීමට මහේශාඛ්‍ය රජුන්ගේ හා රජ මහ ඇමතින්ගේ සිත් නැමේ. යම් පෙදෙසෙක මධ්‍යම (තරමේ) දෙව්වරු ගෙ බිම්වලට අරක් ගනිත් ද, එ පෙදෙසෙහි ගෙවල් සෑදීමට මධ්‍යම (තරමේ) රජුන්ගේ හා රජ මහ ඇමතින්ගේ සිත් නැමේ. යම් පෙදෙසෙක නිව දෙව්වරු ගෙ බිම්වලට අරක් ගනිත් ද, එ පෙදෙසෙහි ගෙවල් සෑදීමට නිවු රජුන්ගේ හා රජ මහ ඇමතින්ගේ සිත් නැමේ.

බුදුහු මිනිස් බව ඉක්ම පවත්නා වූ පිරිසිදු වූ දිව ඇසින් එක් එක් වර්ගයෙන් දහස බැගින් වූ ඒ දේවතාවන් ගෙ බිම් වලට අරක් ගෙන සිටිනු දුටහ.

35. ඉක්බිති බුදුහු රු අලුයම නැගිට අනෙද හිමියන් අමතා, “ආනන්ද, පාටලී ගමේ නුවරක් සාදන්නේ කවුද?”යි ඇසූහ.

ආනන්ද: “ස්වාමීනි, සුනිධි, වස්සකාර මගධ මහා මහාමාත්‍යවරු වජ්ජිත්තේ අය බදු වලකනු පිණිස නුවරක් කරවති.”

බුදුහු: “ආනන්ද, හරියට ම නම්නිසාවෙහි දෙවියන් සමග සාකච්ඡා කරලා මෙන් සුනිධි, වස්සකාර මගධ මහාමාත්‍යවරු වජ්ජිත්තේ අය බදු වලකනු පිණිස නුවරක් තනන්. ආනන්ද, මෙහි දී මම මිනිස් බව ඉක්ම පවත්නා වූ පිරිසිදු වූ දිව ඇසින් එක් එක් වර්ගයෙන් දහස බැගින් වූ බොහෝ දේවතාවන් පාටලී ගමේ ගෙ බිම්වලට අරක් ගෙන සිටිනු දිවිමි.

යම් පෙදෙසෙක මහේශාධ්‍ය දෙව්වරු ගෙ බිම්වලට අරක් ගනිත් ද, එ පෙදෙසෙහි ගෙවල් සෑදීමට මහේශාධ්‍ය රජුන්ගේ හා රජ මහ ආමතියන්ගේ සිත් නැමේ. යම් පෙදෙසෙක මධ්‍යම (තරමේ) දෙව්වරු ගෙ බිම්වලට අරක් ගනිත් ද, එ පෙදෙසෙහි ගෙවල් සෑදීමට මධ්‍යම (තරමේ) රජුන්ගේ හා රජ මහ ආමතියන්ගේ සිත් නැමේ. යම් පෙදෙසෙක නිච දෙව්වරු ගෙ බිම්වලට අරක් ගනිත් ද, එ පෙදෙසෙහි ගෙවල් සෑදීමට නිච රජුන්ගේ හා රජ මහ ආමතියන්ගේ සිත් නැමේ. ආනන්ද, යම් පමණ උතුමන් පැමිණෙන තැන් ඇද්ද, යම් පමණ වෙලඳුන්ට නිසි තැන් ඇද්ද (ඒ තැන්වලින් යුත්) වෙලඳ මධ්‍යස්ථානයක් වූ පාටලී පුත්‍රය අග නුවරක් වන්නේ ය. ආනන්ද, පාටලී පුත්‍රයට ගින්නෙන් හෝ, ජලයෙන් හෝ, මිත්‍ර හේදයෙන් හෝ අත්හරාය තුනක් වන්නේ ය.

36. ඉක්බිති සුනිධි, වස්සකාර යන මගධ මහාමාත්‍ය වරු දෙ දෙනා බුදුන් වෙත ආහ; අවුත් බුදුන් සමග සතුටු

වූහ; ඔවුහු සදාචාරී විය යුතු වූහ/කම්සුහු වූ කථා කෙරුණි කොට එකක් පස් ව සිටියාහු ය. ඵයෙ ඵොසානිධි, වස්සකාර යන මගධ මහාමාත්‍යවරු දෙ දෙනා බුදුන්ට මේ මහ කීහ:

“පින්වත් ගෞතමයානෙනි, භික්ෂු සංඝයා සභිත ව ආදාමයේ දානය පිළිගත මැනවි.” බුදුන් බුදුන් බුදු වූ මේ ආරාධනය) ඉවසූහ. ඉක්බිති සුනීධි, වස්සකාර මගධ මහා මාත්‍යවරු දෙ දෙනා බුදුන් ආරාධනය ඉවසූ බව දැන නමන්ගේ නිවස (=තානායම හෝ සංචාරක බංගලාව) කර ගියහ; ගොස් නමන්ගේ නිවසේ ප්‍රණීත වූ කාමී බිම් පිළි යෙලු කරවා, ‘ගෞතමයානෙනි, දානය සුදානම් ය, දැන් වැඩමවීමට කාලය’ යි බුදුන්ට කල් දැන්වූහ. ඉක්බිති බුදුන් පෙර වරුවේ පා පිටුරු ගෙන භික්ෂු සංඝයා සභිත ව සුනීධි, වස්සකාර යන මගධ මහාමාත්‍යවරුන්ගේ නිවසට වැඩ පැනවූ අසුතේ හිඳ ගත්හ. ඉක්බිති සුනීධි, වස්සකාර මගධ මහාමාත්‍යවරු බුදුන් ප්‍රමුඛ වූ භික්ෂු සංඝයාට ප්‍රණීත වූ කාමී බිම් වලින් සිය අතින් සැතැප්ප වූහ; පෙරැත්ත කර කර සැතැප්ප වූහ. ඉක්බිති සුනීධි, වස්සකාර මගධ මහාමාත්‍යවරු වලඳ අවසන් වූ, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අත් ඇති බුදුන් ලඟ එක්තරු මිටි අසුනක් තබා ගෙන එකක් පස් ව හිඳ ගත්හ. බුදුහු එසේ එකක් පස් ව හුන් සුනීධි, වස්සකාර මගධ මහාමාත්‍යවරුන්ට මේ ගාථාවලින් අනුමෝදනා බණ කීහ:

37. යම් පෙදෙසෙක පණ්ණිතයෙක් වසයි ද, ඔහු එහි සන්සුන් ඉඳුරන් ඇති සිල්වන් බුන්මවාරින් වලඳවා, එහි යම් දේව්වරු බුදුන් ද ඔවුන්ට පින් දෙන්නේ ය එසේ පුදනු ලැබූ ඒ දේව්වරු ඔහු පුදන්. බුහුමන් ලැබූ ඒ දේව්වරු ඔහුට බුහුමන් කරන්. එසින් තුටු වන ඔවුහු මව ඔරස පුතාට අනුකම්පා කරන්නාක් මෙන් ඔහුට අනුකම්පා කරන්. එසේ දේවියන්ගේ අනුකම්පාව ලත් පුරුෂයා ගැම දා ඩොද දකි.

38. ඊළඟට බුදුහු මේ (ඉහත සඳහන්) ගාථාවලින් සුනිධි, වස්සකාර මගධ මහාමාත්‍යවරුන්ට පින් අනුමෝදන් කරවා අසුනෙන් නැගිට වැඩියහ. එ විට සුනිධි, වස්සකාර මගධ මහාමාත්‍යවරු, 'යම් දොරටුවකින් අද ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ නිකුත් ව යද්ද, එය ගෝතම ද්වාරය වන්නේ ය, යම් තොටකින් ගංගා නදිය තරණය කරද්ද, එය ගෝතම තොට වන්නේ ය' (කියමින්) බුදුන් පසු පස (උන්වහන්සේ) අනුව ගියහ.

ඉක්බිති බුදුහු යම් දොරකින් පිට වී ගියාහු ද, ඒ ගෝතම ද්වාර නම් විය. ඊළඟට බුදුහු ගංගා නදිය වෙත එළඹියහ. ඒ අවස්ථාවේ ගංගා නදිය දෙ ගොඩ තලා යන තරමට, කපුටන්ට දිය බිය හැකි තරමට පිරි පැවතිණ මේ නිසා එහා මෙහා යනු කැමැත්තා වූ ඇතැම් මිනිස්සු නැව් සොයති; ඇතැම්හු බෝට්ටු සොයති. ඇතැම්හු පහුරු බඳිති. ඉක්බිති බුදුහු යම් සේ ශක්තිමත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අත දිග හරි ද, දිග හැරපු අත හකුළයි ද, එ පරිද්දෙන් හිඤ්ඤ සංඝයා සහිත ව ගංගා නදියේ මෙ තෙර නො පෙනී එ තෙර වැඩ සිටියහ. බුදුහු ඇතැම් මිනිසුන් නැව් සොයමි නුත්, ඇතමුන් බෝට්ටු සොයමිනුත්, ඇතමුන් පහුරු බඳි මිනුත් මෙ තෙර එ තෙර යනු කැමැති ව සිටිනු දුටහ. ඉක්බිති බුදුහු මේ කරුණ දැන එ වේලෙහි මේ උද්නස (=ඉතිරි ගිය ප්‍රීති වැකිය) පළ කළහ.

සාමාන්‍ය ජනයා ගංගාවෙන් එ තෙර වීම සඳහා පහුරු බඳිත්. (එහෙත්) නැණවන්හු ආර්ය මාර්ග සංඛ්‍යාත ගෙය බැඳ මඩ නො ගැවී ගැඹුරැති, පුළුලැති තණ්හා නදිය තරණය කරන්නාහු වෙති.

පසු මත බණ වර ගිමි.

II

1. ඉක්බිති බුදුහු අනද භිමියන් අමතා, 'ආනන්ද, කෝටි ගම යම් තැනක ද එ තැනට යමු' යි කීහ. අනද භිමියෝ, 'හොද යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඊළඟට බුදුහු මහත් භික්ෂු පිරිසක් සමග කෝටි ගමට වැඩී යහ. බුදුහු එහි කෝටි ගමේ වසන්නාහු භික්ෂූන් අමතා මෙසේ කීහ:

2 මහණෙනි, ආර්ය සත්‍ය හතරක් අවබෝධ නො කිරීම නිසා, ප්‍රතිචේධ නො කිරීම නිසා මා විසින් ද, ඔබ විසින් ද මෙසේ මේ දිග කලක් (සසර) ඇවිදින ලදී; සැරි සරන ලදී. ඒ හතර කවරේ ද?

i. මහණෙනි, දූෂ්ණ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ නො කිරීම නිසා, ප්‍රතිචේධ නො කිරීම නිසා මා විසින් ද, ඔබ විසින් ද මෙසේ දිග කලක් (සසර) ඇවිදින ලදී; සැරි සරන ලදී.

ii. මහණෙනි, දූෂ්ණ සමුදය ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ නො කිරීම නිසා, ප්‍රතිචේධ නො කිරීම නිසා මා විසින් ද, ඔබ විසින් ද මෙසේ දිග කලක් (සසර) ඇවිදින ලදී; සැරි සරන ලදී.

iii. මහණෙනි, දූෂ්ණ නිරෝධ ආර්ය සත්‍යය.....

iv. මහණෙනි, දූෂ්ණ නිරෝධ භාෂිණී ප්‍රතිපදා ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ නො කිරීම නිසා, ප්‍රතිචේධ නො කිරීම නිසා මා විසින් ද, ඔබ විසින් ද මෙසේ දිග කලක් (සසර) ඇවිදින ලදී; සැරි සරන ලදී.

v. මහණෙනි, ඒ මේ දූෂ්ණ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරන ලදී; ප්‍රතිචේධ කරන ලදී.

vi. දූෂ්ණ සමුදය ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරන ලදී, ප්‍රතිචේධ කරන ලදී.

vii. දුඛ නිරෝධ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරන ලදී; ප්‍රතිවේධ කරන ලදී.

viii දුඛ නිරෝධ භාමිනී ප්‍රතිපදා ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරන ලදී; ප්‍රතිවේධ කරන ලදී.

3. භව තණ්හාව සිදින ලදී. භව රැහැන කපන ලදී. දැන් පුනර්භවයක් නැත. බුදුහු මෙය කියා ඊළඟට තව දුරටත් මෙසේ කීහ:

4 සතර ආර්ය සත්‍යයන් ඇති සැටියෙන් හොදකීමෙන් දිග කලක් ඒ ඒ ජනිවල සැරි සරන ලදී. ඒ ආර්ය සත්‍යයන් දැකීමෙන් භව රැහැන සිදින ලදී; දැන් මූල කපන ලදී. දැන් නැවත ඉපදීමක් නැත

5. බුදුහු එහි කෝටි ගමෙහි ද වෘමිත් භික්ෂුන්ට මේ ධර්ම කථාව ම බහුල කොට කරන්. (එ නම්)—මේ සීලය යි; මේ සමාධිය යි; මේ ප්‍රඥාව යි, සීලය අනුව වැඩු සමාධිය මහත් ඵල දායක ය; මහත් ආනිසංස දායක ය. සමාධිය අනුව වැඩු ප්‍රඥාව මහත් ඵල දායක ය; මහත් ආනිසංස දායක ය ප්‍රඥාව අනුව වැඩු භිත මනා ව ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදේ. ඒ ආශ්‍රවයෝ නම්— කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දුෂ්ට්‍යාශ්‍රව, අවිදුශ්‍රව යන සතර ය.

6. ඉක්බිති බුදුහු නාලන්දාවෙහි කැමැති කල් වැස අනද භිමියන් අමතා, ‘යමු ආනන්ද, නාදිකාව යම් තැනක ද එ තැනට යමු’ යි කීහ. අනද භිමියෝ, ‘හොද යි ස්වාමීනි,’ යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඊළඟට බුදුහු මහත් භික්ෂු පිරිසක් සමග නාදිකාවට වැඩියහ. බුදුහු එහි නාදිකාවෙහි ගඹොලින් තැනු ගෙයක වසන් නාහ. ඉක්බිති අනද භිමියෝ බුදුන් වෙත ගොස් වැද එකක් පස් වැසිටියහ. එසේ සිටි අනද භිමියෝ බුදුන්ට මෙසේ කීහ:

7. ස්වාමීනි, නාදිකාවේ විසූ භාළුභ භික්ෂුව මලේ ය. ඔහුගේ ගතිය හෙවත් උපහ කොතැන ද? පර්ලොව තතු කවරේ ද?

ස්වාමීනි, නාදිකාවේ විසූ නන්ද භික්ෂුණිය, .. සුදන්ත උපාසකයා, .. සුජාතා උපාසිකාව, ... කකුඛ උපාසකයා, ... කාලිංග උපාසකයා, ... නිකට උපාසකයා; .. කටිස්සහ උපාසකයා, තුට්ඨ උපාසකයා, .. සන්තුට්ඨ උපාසකයා, .. හද්ද උපාසකයා, ... සුහද්ද උපාසකයා මලේය. ඔහුගේ (හෝ ඇගේ) ගතිය හෙවත් උපත කොතැන ද? පර ලොව තතු කවරේ ද?

8. ආනන්ද, සාල්ග භික්ෂුව ආශ්‍රව නැති කිරීමෙන් ආශ්‍රව රහිත වූ වේතෝ විමුක්තිය යි කියන පඤ්ඤ විමුක්තිය මේ ආත්මයේ දී ම නමා ම අවබෝධ කර ගෙන, සාක්ෂාත් කර ගෙන විසී ය.

ආනන්ද, නන්ද භික්ෂුණිය (සක්කාය දිවයි. විචිකිච්ඡා සීලබ්බත පරාමාස, කාමච්ඡන්ද ව්‍යාපාද යන) ඕරම්භාගිය බැමි පස නැති කර ගෙන ඕපපාතික ව ඒ (බඹ) ලොවින් නො එන්නියක ව එහි පිරිනිවන් පාන්නී ය.

ආනන්ද, සුදන්ත උපාසකයා සක්කාය දිවයි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බත පරාමාස යන තුන් බැඳුම් නැති කර ගෙන රුග, ද්වේෂ, මෝහ තුනී විම නිසා සකදගාමි වනුයේ එක් වරක් පමණක් මේ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ ය.

ආනන්ද, සුජාතා උපාසිකාව තුන් බැඳුම් නැති කිරීමෙන් සෝවාන් ව, අපායට නො වැටෙන සුලු ව, නියත ව අර්හත් ඵල ඥානය පරායණ කොට ඇත්තී ය.

ආනන්ද, කකුඛ උපාසකයා ඕරම්භාගිය බැමි පස නැති කර ගෙන, ඕපපාතික ව ඒ (බඹ) ලොවින් නො එන්නකු ව එහි පිරිනිවන් පාන්නේ ය.

ආනන්ද, කාලිංග උපාසකයා, .. නිකට උපාසකයා, ... කටිස්සහ උපාසකයා, ... තුට්ඨ උපාසකයා, ... සන්තුට්ඨ උපාසකයා, ... හද්ද උපාසකයා, ... සුහද්ද උපාසකයා (යන

කවුරුත්) ඕරම්භාහිය බැඳුම් පස නැති කර ගෙන, ඕපපාතික ව ඒ (බඞ්) ලොවින් නො එන අය ව එහි පිරිනිවන් පාත්තාහ.

ආනන්ද, නාදිකාවේ පණසකට වැහි උපාසකයෝ මැරුණාහු ඕරම්භාහිය බැඳුම් පස නැති කර ගෙන, ඕපපාතික ව ඒ (බඞ්) ලොවින් නො එන්නාහු ව එහි පිරිනිවන් පාත්තෝ ය.

ආනන්ද, නාදිකාවේ අනුවකට වැහි උපාසකයෝ මැරුණාහු තුන් බැඳුම් නැති කර ගෙන රුග, ද්වේෂ, මෝහ තුනී ඒම නිසා සකදගාමී වන්නාහු එක් වරක් පමණක් මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නෝ ය.

ආනන්ද, නාදිකාවේ පන් සියකට වැහි උපාසකයෝ මැරුණාහු තුන් බැඳුම් නැති නිරීමෙන් සෝවාන් ව, අපායට නො වැටෙන සුලු ව, නියත ව අර්හත් ඵල ඥානය පරුයණ කොට ඇත්තෝ ය.

9. ආනන්ද, මිනිසෙක් මැරේ ය යන්න ආශ්චර්යයක් නො වේ එහෙත් ආනන්ද, ඒ ඒ දෙනා මල කල තථාගත යන් වෙත අවුත් ඒ ගැන විවාරීම් උන්වහන්සේට වෙහෙස ගෙන දෙන්නකි. ඒ නිසා ආනන්ද, මේ (වෙහෙස වැළැක්වීම) සඳහා ධම්මාදාස නම් වූ ධර්ම ක්‍රමයක් දෙසන්නෙමි. ඒ ධර්ම ක්‍රමයෙන් යුක්ත වන්නා වූ ආර්ය ශ්‍රාවකයා කැමැති නම් තමා නිරය නැති කෙළෙමැ යි, නිරිසන් ගති නැති කෙළෙමැ යි, ප්‍රේත විෂය නැති කෙළෙමැ යි, දුගතියට හෙළන අපාය නැති කෙළෙමැ යි, අපායට නො හෙළන, නියත ව සම්බෝධියට යොමු කරන සෝවානී බවට පත් වූයේ වෙමැ යි තමා විසින් තම තතු පල කල හැක්කෙක් වන්නේ ය. ආනන්ද, ආර්ය ශ්‍රාවකයා කැමැති නම් තමා නිරය නැති කෙළෙමැ යි, නිරිසන් ගති නැති කෙළෙමැ යි, ප්‍රේත විෂය නැති කෙළෙමැ යි, දුගතියට හෙළන අපාය නැති කෙළෙමැ යි, අපායට නො හෙළන, නියත ව සම්බෝ

භීයට යොමු කරන සෝවාන් බවට පත් වූයේ වෙමි සි තමා විසින් තම තනු පළ කළ හැකි වන ධම්මාදස නම් වූ ඒ ධර්ම ක්‍රමය කවරේ ද?

10. ආනන්ද, මේ සසුනෙහි ආර්ය ශ්‍රාවකයා, ඒ බුදුහු මෙසේ රහත් ය, සමයක් සම්බුද්ධ ය, අෂ්ට විද්‍යා පසළොස් වරණ ධර්මවලින් යුක්තය, සුගත ය, ලෝක විදු ය, අනුත්තර ය, පුරුෂයන් හික්මවීමෙහි ලා රියැදුරකු වැනි ය, දෙවි මිනිසුන්ට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, හඟවත් ය යනුවෙන් (කරුණු දැන) බුදුන් කෙරෙහි නො සෙල්වෙන පැහැදීමෙන් යුක්ත වේ.

මෙසේ ම බුදුන් විසින් මනා ව දහම දෙසන ලද ය, එය ඉහාත්මයෙහි එල දැකිය හැක්කකි, කල් නො යවා විපාක දෙන්නකි, එන්න, බලන්නය කිව හැක්කකි නිවනට පමුණුවන්නකි. නැණැතියන් විසින් ප්‍රත්‍යක්ෂ ව දත යුක්තකි' යනුවෙන් (කරුණු දැන) දහම කෙරෙහි නො සෙල්වෙන පැහැදීමෙන් යුක්ත වේ

මෙසේ ම 'බුදුන්ගේ ශ්‍රාවක සමූහයා මනා පිළිවෙත් ඇත්තාහු ය, නිවනට පමුණුවන පිළිවෙත් ඇත්තාහු ය, නියම ජීවන පිළිවෙත් ඇත්තාහු ය. (මාර්ගස්ථ එලස්ථ වෘශයෙන්) සතර යුගලයක් වූත්, මාර්ගස්ථ ය, එලස්ථ ය යනුවෙන් අට දෙනකුත් වූත් බුදුන්ගේ යම් මේ ශ්‍රාවක සංඝ සමූහයක් ආදිද ඔවුහු ඇත සිට ගෙනවුත් දිය යුතු දනට සුදුසු ය, අවගන්තුක සන්කාරයට සුදුසු ය, පර ලොව තකා දෙන දනට සුදුසු ය, ආදිලී බැඳ ගෞරව කිරීමට සුදුසු ය, ලෝකයාට උත්තරීතර වූ පින් කෙත් ය, එසේ ම ඔවුහු නො කඩු වූ, නො සිදුරු වූ, නො පැල්ලම් වූ, නො කැලැල් වූ, තෘෂ්ණාදස නො වූ, නැණවතුන් විසින් පසස්තා ලද්ද වූ, තෘෂ්ණා දෘෂ්ටිවලින් පරාමර්ෂනය නො කරන ලද්ද වූ, සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ, ආර්යයන්ගේ සිත් ඇද ගන්නා වූ සිල්වලින් යුක්ත ය' යනුවෙන් දැන සංඝයා කෙරෙහි නො සෙල්වෙන පැහැදීමෙන් යුක්ත වේ ආනන්ද, යම්

ධර්ම ක්‍රමයකින් යුක්ත වූ දාර්ශනික ශ්‍රාවකයා කැමැති නම් තමා තීරණ නැති කෙළෙමැ යි, නිරිසන් ගති නැති කෙළෙමැ යි, ප්‍රේම විෂය නැති කෙළෙමැ යි, දුගතියට හෙළන අපාය නැති කෙළෙමැ යි, අපායට නො හෙළන, නියත ව සම්බෝධියට යොමු කරන සෝවාන් බවට පත් වූයේ වෙමැ යි නමා විසින් නම. නතු පළ හැක්කෙක් වන්නේ ද ඒ ධර්මාදස නම් වූ ධර්ම ක්‍රමය මෙය යි.

11. බුදුහු එහි නාදිකාවේ ගඬොලින් කළ ගෙහි වසමින් භික්ෂූන්ට මේ ධර්ම කථාව ම බහුල කොට කරත්. (එ නම්) - මේ සීලය යි; මේ සමාධිය යි; මේ ප්‍රඥාව යි (ඒ ආශ්‍රවයෝ නම්) කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දෘෂ්ට්‍යාශ්‍රව, අවිද්‍යාශ්‍රව යන සතර ය

12. ඉක්බිති බුදුහු නාදිකාවේ කැමැති කල් වැස අනද භිමියන් අමතා, 'අනන්ද, වේසාලිය යම් නානක ද එ නානට යමු' ය කීහ. අනද භිමියෝ, 'හොද යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඊළඟට බුදුහු මහත් භික්ෂු පිරිසක් සමග වේසාලියට වැඩියහ. උන්වහන්සේ එහි අම්බපාලී අඹ උයනේ වෙසෙහි.

13. එහි දී බුදුහු භික්ෂූන් අමතා මෙසේ කීහ: මහණෙනි, භික්ෂුව සතියෙන් ද, අර්ථ අනර්ථ තේරුම් ගැනීමෙහි සමත් නුවණින් ද යුක්ත වන්නේ ය, (හෙවත් යුක්ත විය යුතු ය.) මේ ඔබට අපගේ අනුශාසනය යි.

මහණෙනි, භික්ෂුව සතිමත් වන්නේ කෙසේ ද? මහණෙනි, මේ සසුනෙහි භික්ෂුව කෙලෙස් තවන චිරියය ඇති ව, අර්ථ අනර්ථ දන්නා නුවණ ඇති ව, සිහි ආති ව, (පංච ස්කන්ධ ලෝකයෙහි) දැඩි ලෝභය හා දොෂිනස දුරු කර ගෙන කයෙහි කය අනුව බලමින් වසයි ද, ... වේදනා වන්හි විදිම් අනුව බලමින් වසයි ද, ... සිතෙහි සිත අනුව බලමින් වසයි ද, ... නිවරණ ආදී ධර්මයන්හි ධර්මයන් අනුව බලමින් වසයි ද ... මහණෙනි, මෙසේ භික්ෂුව සතිමත් වන්නේ වේ.

මහණෙනි, භික්ෂුව අර්ථ අනර්ථ දන්නා නුවණින් යුක්ත වන්නේ කෙසේ ද? මහණෙනි, මේ සසුනෙහි භික්ෂුව ඉදිරි ගමනෙහි හා ආපසු ගමනෙහි ඥානන්විත වේ; (සාමාන්‍ය) බැල්මෙහි හා වට පිට බැල්මෙහි ඥානන්විත වේ. අත් පා හැකිලීමෙහි හා දිගු කිරීමෙහි ඥානන්විත වේ; සංඝාරි පා සිවුරු දැරීමෙහි ඥානන්විත වේ; අනුභවයෙහි, පිමෙහි, කෑමෙහි, රස විඳීමෙහි ඥානන්විත වේ; මළ මුත්‍ර පහ කිරීමෙහි ඥානන්විත වේ: යෑම, හිඳීම, නිඳීම, අවදි වීම, කථා කිරීම, නිශ්ශබ්ද වීම යන ක්‍රියාවල දී ඥානන්විත වේ; මහණෙනි, භික්ෂුව ඥානන්විත වන්නේ මෙසේ ය. මහණෙනි, භික්ෂුව සතිමත් ව, අර්ථ අනර්ථ හේරුම් ගත හැකි නුවණින් යුක්ත වන්නේ ය, (හෙවත් යුක්ත විස යුතු ය.) මේ ඔබට අපගේ අනුශාසනය යි.

14. අම්බපාලි ගණිකාව බුදුන් විසාලාවට වැඩ (ත) මාගේ අඹ උයනේ වැඩ වෙසෙනා යි ඇසුවා ය. ඉක්බිති අම්බ පාලි හොඳ හොඳ යානා යොදවා හොඳ (ම) හොඳ යානා වකට නැගී හොඳ හොඳ යානා සහිත ව වේසාලියෙන් නික්ම තමාගේ අඹ උයනට ගියා ය (ඇ) යානාවෙන් යන හැකි තාක් තැන් යානාවෙන් ගොස්, (ඊළඟට) යානාවෙන් බැස පයින් ම බුදුන් වැඩ සිටි තැනට ගියා ය. (එසේ) ගොස් (ඇ) බුදුන් වැඳ එකත් පස් ව හුන්නා ය. බුදුහු එසේ එකත් පස් ව සිටි අම්බපාලිට දැහැම් කථාවෙන් (කරුණු) හොඳින් පෙන්වූහ; (කරුණු) සමාදන් කරවූහ. ඇගේ (සිත්) තියුණු කරවූහ; (සිත්) පැහැද වූහ. ඉක්බිති බුදුන් විසින් දැහැම් කථාවෙන් (කරුණු) හොඳින් පෙන්වන ලද, (කරුණු) සමාදන් කරවන ලද, (සිත්) තියුණු කරවන ලද, (සිත්) පහදවන ලද අම්බපාලි ගණිකාව බුදුන්ට මෙසේ කීවා ය: “ස්වාමීනි, භික්ෂු සංඝයා සහිත ව හෙට මාගේ බත (දුනය) පිළිගත මැනවි.” බුදුහු නිශ්ශබ්ද ව (ඒ ආරාධනය) පිළි ගත්හ. ඉක්බිති අම්බපාලි බුදුන්ගේ (ඒ) පිළිගැනීම ගැන දැන අසුනෙන් නැගිට බුදුන් වැඳ පැදකුණු කොට ගියා ය.

15. වේසාලියේ ලිච්ඡවිහු බුදුහු වේසාලියට වැඩ අම්බපාලිගේ උයනේ වැඩ වෙසෙනා යි ආසූහ. ඉක්බිති ඒ ලිච්ඡවිහු හොද හොද යානා යොදවා හොද (ම) හොද යානා වකට නැසි හොද හොද යානා සහිත ව වේසාලියෙන් නික්මුණහ. එහි ආතාමි ලිච්ඡවිහු නිල් වන් මැණික්වලින් හා මල්වලින් අලංකාත ව, නිල් වන් හැඳ, නිල් පාටින් සැරසී නිල් වන් වූවාහු ය. ආතාමි ලිච්ඡවිහු රන් වන් මැණික් වලින් හා මල්වලින් අලංකාත ව, රන් වන් වන් හැඳ, රන් පාටින් සැරසී, රන් වන් වූවාහු ය. ආතාමි ලිච්ඡවිහු රතු වන් මැණික්වලින් හා මල්වලින් අලංකාත ව රතු වන් හැඳ රතු පාටින් සැරසී රතු වන් වූවාහු ය. ආතාමි ලිච්ඡවිහු සුදු වන් මැණික්වලින් හා මල්වලින් අලංකාත ව, සුදු වන් හැඳ, සුදු පාටින් සැරසී, සුදු වන් වූවාහු ය. ඉක්බිති අම්බපාලි ගණිකාව තරුණ තරුණ ලිච්ඡවින්ගේ රිය තමාගේ රියේ හිසෙන් හිස, රෝදයෙන් රෝදය, විස ගහෙන් විස ගහ හැප්ප වූවා ය. ඉක්බිති ඒ ලිච්ඡවිහු අම්බපාලි ගණිකාවට මෙසේ කීහ: (හෙවත් ආගෙන් මෙසේ ආසූහ:) “අම්බපාලි, තරුණ තරුණ ලිච්ඡවින්ගේ රිය තමාගේ රියේ හිසෙන් හිස, රෝදයෙන් රෝදය, විස ගහෙන් විස ගහ හැප්ප වූයේ මන්ද?”

ආර්ය පුත්‍රයෙහි, ඒ එසේ ම ය. මා විසින් හෙට බතට හික්ෂු සංඝයා සහිත වූ බුදුන්ට ආරාධනා කරන ලදී. අම්බපාලි, ඒ බත (පිදිමේ වරය) ලක්ෂයකට (අපට) දෙන්න. ආර්ය පුත්‍රයෙහි, ඉදින් (ඔබ) ජනපදය සහිත වූ වේසාලිය දුන්නත් ඒ (බත) වරය නො දෙන්නෙමි. ඉක්බිති ඒ ලිච්ඡවිහු ඒකාන්තයෙන් අපි ගෑහැනියකට පැරදුණෙමු! ඒකාන්තයෙන් අපි ගෑහැනියකට පැරදුණෙමු! යි කියමින් ආභිලේඛ සෙලවූහ. ඉන් පසු ඒ ලිච්ඡවිහු බුදුන් නතර වී සිටි අම්බපාලිගේ අඹ උයනට ගියහ. බුදුහු ආත කියා ඒ ලිච්ඡවින් එහු දුටහ; එසේ දැක හික්ෂුන් ආමතුහ.

16. මහණෙනි, හික්ෂුන් අතුරෙන් යමෙක් නව්විසා වැසි දෙවියන් නුදුටුවාහු ද ලිච්ඡවි පිරිස බලන්න! මහණෙනි,

නැවතත් ලිච්ඡවි පිරිස බලන්න! මහණෙනි, අවධානයෙන් යුතු ව, ලිච්ඡවි පිරිස බලන්න! ඔවුහු තව්නිසා වැසි දෙව් යන්ට සමාන ය. ඉක්බිති ඒ ලිච්ඡවිහු යානාවෙන් යන හැකි තාක් තැන් යානාවෙන් ගොස් (රජුගට) යානාවෙන් බැස පසින් ම බුදුන් වැඩ සිටියේ යම් තැනක ද එ නැනට ගියාහු ය. බුදුහු එසේ එකක් පස් ව සිටි ලිච්ඡවින්ට දූහැමි කපා වෙන් (කරුණු) හොඳින් පෙන්වූහ; (කරුණු) සමාදන් කර වූහ; ඔවුන්ගේ (සිත්) තියුණු කරවූහ: (සිත්) පැහැද වූහ. ඉක්බිති බුදුන් විසින් දූහැමි කපාවෙන් (කරුණු) හොඳින් පෙන්වන ලද, (සිත්) පහදවන ලද ඒ ලිච්ඡවිහු බුදුන්ට මෙසේ කීහ: “ස්වාමීනි, භික්ෂු සංඝයා සහිත ව හෙට අප ගේ බත (දානය) - පිළිගත මැනවි”. (ඉක්බිති බුදුහු ඒ ලිච්ඡවින්ට මෙසේ කීහ:) ලිච්ඡවිනි, මා විසින් හෙටට අම්බපාලි ගණිකාවගේ බත (හෙවත් දාන ආරාධනය) පිළිගෙන ඈත. ඉක්බිති ඒ ලිච්ඡවිහු ඒකාන්තයෙන් ම අපි ගැහැනියකට පැරදුණෙමු! ඒකාන්තයෙන් ම අපි ගැහැනියකට පැරදුණෙමු!”යි ඇඟිල්ල සෙලවූහ.

17. ඉක්බිති ලිච්ඡවිහු බුදුන්ගේ වචනයට සතුටු ව (එය) අනුමෝදන් ව අසුනෙන් (හෙවත් අසුන්වලින්) නැගිට බුදුන් වැද පැදකුණු කොට ගියාහු ය. ඉක්බිති ඒ රැය ඇවෑමෙන් අම්බපාලි ගණිකාව සිය අරමෙහි ප්‍රණීත වූ කෑම් පිම් පිළියෙල කරවා ‘ස්වාමීනි, වේලාව හරි! බත් සුදනම් ය!’ යි බුදුන්ට කල් දැන්වූවා ය. ඉක්බිති බුදුහු පෙර වරුවේ හැඳ පා සිටුරු ගෙන භික්ෂු සංඝයා සහිත ව අම්බපාලි ගණිකාවගේ නිවසට වැහියහ; වැඩ පනවන ලද අසුනෙහි හිඳ ‘ගඤ්ඤ’ ඉක්බිති අම්බපාලි ගණිකාව බුදුන් ප්‍රමුඛ වූ භික්ෂු සංඝයා ප්‍රණීත වූ කෑම් පිම්වලින් සිය අතින් සැතැප්ප වූවා ය; පෙරැත්ත කර කර සැතැප්ප වූවා ය. ඉක්බිති අම්බපාලි ගණිකාව වලද අවසන් වූ, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අත්-ඇති බුදුන් ලඟ එක්තරා මිටි අසුනක් තබා ගෙන වැහි වූවා ය. එසේ එකක් පස් ව සිටි අම්බපාලි ගණිකාව බුදුන්ට මෙසේ කීවා ය:

“ස්වාමීනි, මම මේ ආරාමය බුදුන් ප්‍රමුඛ වූ හික්ෂු සංඝයාට දෙමි.” බුදුහු ආරාමය පිළිගත්හ ඊලඟට බුදුහු අම්බපාලි ගණිකාවට දැහැමි කථාවෙන් (කරුණු) පෙන්වා, සමාදන් කරවා, (ඇගේ සිත්) තියුණු කරවා, (ඇ) පහදවා අසුනෙන් නැගිට ගියහ

19 බුදුහු එහි චේසාලියේ අම්බපාලිගේ අඹ උයනෙහි ද වසමින් හික්ෂුන්ට මේ ධර්ම කථාව ම බහුල කොට කරන් (එ නම්)- මේ සීලය යි: මේ සමාධිය යි: මේ ප්‍රභූව යි. සීලය අනුව වැඩු සමාධිය මහත් එල දායක ය; මහත් ආති සංස දායක ය; ප්‍රභූව අනුව වැඩු හිත මනා ව ආශ්‍රවයන් ගෙන් මිදේ. ඒ ආශ්‍රවයෝ නම් කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දෘෂ්ට්‍යාශ්‍රව, අවිද්‍යාශ්‍රව යන සතර ය.

20. ඉක්බිති බුදුහු අම්බපාලි උයනෙහි කැමැති කල් වැස අනද භිමියන් අමතා, ‘ආනන්ද, බේලුව ගම යම් තැනක ද එ තැනට යමු’ යි කීහ. අනද භිමියෝ, ‘හොද යි ස්වාමීනි’ යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඊලඟට බුදුහු මහත් හික්ෂු පිරිසක් සමග බේලුව ගමට වැඩියහ. බුදුහු එහි බේලුව ගමේ වෙසෙති එහි දී බුදුහු හික්ෂුන් අමතා මෙසේ කීහ:

මහණෙනි, මෙහි එන්න මේ චේසාලිය අවට මිත්‍ර වූත්, හොඳින් දැක පුරුදු වූත්, විශ්වාසවත් වූත් හික්ෂුහු වෙත් නම් ඔබ ඔවුන් වෙත ගෙවත් ඔවුන් සමග වස් වසන්න. මම මේ බේලුව ගමේ වස් වසමි. ඒ හික්ෂුහු බුදුන්ට ‘හොද යි ස්වාමීනි,’ යි පිළිවදන් දී චේසාලිය අවට (සිටි) මිත්‍ර වූත්, හොඳින් දැක පුරුදු වූත්, විශ්වාසවත් වූත් හික්ෂුන් වෙත ගෙවත් ඔවුන් සමග වස් විසූහ. බුදුහු ඒ බේලුව ගමේ ම වස් විසූහ.

21. ඉක්බිති වස් විසූ බුදුන්ට දැඩි ආබාධයක් හට ගති. වේදනාවෝ මරණයෙන් කෙලවර වන තරම් දැඩි ය. එහෙත් බුදුහු සතියෙන් හා අර්ථ අනර්ථ දන්නා බුව

ණීන් යුතු ම කනස්සල නො වෙමින් ඒ (වේදනා) ඉවසනි. (එහෙත්) ඊලඟට බුදුන්ට මෙබඳු අදහසක් ඇති විය.

උපස්ථායකයන් නො අමතා, හික්ෂු සංඝයාට නො දන්වා හෙවත් අනුශාසනා නො කොට පිරිනිවන් පාත් නෙමි නමි එය මට සුදුසු නො වේ ඒ නිසා මේ ආබාධය විරියයෙන් මැඩ ගෙන ජීවිත සංස්කාරය අධිෂ්ඨාන කර ගෙන වසන්නෙමි නමි ඉතා හොඳ ය. (මෙසේ සිතා) ඊලඟට බුදුහු ඒ ආබාධය විරියයෙන් මැඩ ගෙන ජීවිත සංස්කාරය අධිෂ්ඨාන කර ගෙන විසුහ. ඉන් පසු බුදුන්ගේ ඒ ආබාධය සංසිදිණ.

22. ඊලඟට බුදුහු ගිලන් බවෙන් නැගිටිට ලඟ දී ම විහාරයෙන් නික්ම විහාරය පිටුපස සෙවණෙහි පැනවූ අසුනක වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති අනද භිමියෝ බුදුන් වෙත එලඹ බුදුන්ට වැද එකත් පස් ව හුන්හ. එසේ එකත් පස් ව හුන් අනද භිමියෝ බුදුන්ට මෙසේ කිහ: ස්වාමීනි, බුදුන්ට පහසු බව මා විසින් දක්නා ලදී; ස්වාමීනි, බුදුන්ට ඉවසිය හැකි බව මා විසින් දක්නා ලදී. එහෙත් ස්වාමීනි, බුදුන් ගේ ගිලන්කමින් මාගේ සිරුර බර හා තද වුණාක් මෙන් විය. මට දිශා ද නො පෙනේ. (හෙවත් ඇති සැටි නො දැනේ.) දහම් ද නො වැටහේ. එතෙකුදු වුවත් ස්වාමීනි, මට කිසි යම් සැනසුමක් ඇති විය; එ නමි, යම් තාක් කල් බුදුහු හික්ෂු සංඝයා අරුහයා යමක් නො කියද්ද ඒ තාක් කල් බුදුහු පිරිනිවන් නො පාත්තාහ යනු යි.

23. ආනන්ද, හික්ෂු සංඝයා මා කෙරෙහි (හෙවත් මාගෙන්) කුමක් බලාපොරොත්තු වෙද්ද? ආනන්ද, මා විසින් ඇතුලතක් හෝ පිටතක් නො තබා (මාගේ) දහම දෙසන ලදී. ආනන්ද, තථාගතයන්ගේ දහමිහි ගුරු මූෂ්ටි යක් හෙවත් නො කියා රහස් වශයෙන් ඉතුරු කර ගත් දෙයක් නැත. ආනන්ද, යමකුට මම හික්ෂු සංඝයා පරිහරණය කරන්නෙමි කියා හෝ, හික්ෂු සංඝයා මා උදෙසා වසන

කියා හෝ අදහසක් ඇද්ද, ආනන්ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ම භික්ෂු සංඝයා අරහයා කිසිවක් කියන්නේ ය. ආනන්ද, තථාගතයන්ට මම භික්ෂු සංඝයා පරිහරණය කරන්නෙමි කියා හෝ, භික්ෂු සංඝයා මා උදෙසා වසන කියා හෝ අදහසක් නැත. එසේ නම් ආනන්ද, ඒ තථාගතයෝ භික්ෂු සංඝයා අරහයා කුමක් කියන්නෝ ද?

24. ආනන්ද, මම දැන් ජරාවට පත් ව නාකි ව මහලු ව කල් ගිය කෙනකු ව වයසට ගොස් සිටිමි. මාගේ වයස දැන් අසුවකි. ආනන්ද, දුරු (පරණ) කරන්නයක් යම්තම් පිළියමෙන් පවතින්නාක් මෙන් තථාගතයන්ගේ කය යම් තම් (රහත් ඵලයේ බලයෙන්) යාපේ. ආනන්ද, යම් විටක තථාගතයෝ සියලු නිමිති මෙනෙහි නො කොට ඇතැම් වේදනා නිරුද්ධ කිරීමෙන් අනිමිත්ත වේතෝ සමාධියට පැමිණ වසන්නෝ ද, එ විට ආනන්ද, තථාගතයන්ගේ කය වඩා පහසුවට පත් වේ. ඒ නිසා ආනන්ද, මේ සසුනෙහි තමන් තමන්ට ඵලිය කර ගෙන, තමන් තමන්ට පිහිට කර ගෙන, අනෙකකු පිහිට කර නො ගෙන වසන්න. ධර්මය තමන්ට ඵලිය කර ගෙන, ධර්මය පිහිට කර ගෙන, අනි කක් පිහිට කර නො ගෙන වසන්න.

25. ආනන්ද, භික්ෂුව කෙසේ තමාට ඵලියක් ව, තමාට පිහිටක් ව, අනෙකකුගේ පිහිටක් නැති ව වසන්නේ ද? ධර්මය ඵලියක් කර ගෙන, ධර්මය පිහිටක් කර ගෙන, අනික් පිහිටක් නැති ව වසන්නේ ද? ආනන්ද, මේ සසුනෙහි භික්ෂුව කෙලෙස් නවන චිරය ඇති ව, අර්ථ අනර්ථ දන්නා නුවණ ඇති ව, සිහි ඇති ව (පංච ස්කන්ධ) ලෝකයෙහි දැකී ලෝභය හා දොම්නස දුරු කර ගෙන ක්‍යෙහි කය අනුව බලමින් වසයි ද,වේදනාවන්හි සිත්හි..... නීවරණ ධර්මයන්හි ධර්මයන් අනුව බලමින් කෙලෙස් නවන චිරය ඇති ව, අර්ථ අනර්ථ දන්නා නුවණ ඇති ව, සිහි ඇති ව, (පංච ස්කන්ධ) ලෝකයෙහි දැකී ලෝභය හා දොම්නස දුරු කර ගෙන වසයි ද, ආනන්ද, මෙසේ භික්ෂුව

තමාට ඵලියක් ව, තමාට පිහිටක් ව, අනෙකකුගේ පිහිටක් නැති ව වසයි; ධර්මය ඵලියක් කර ගෙන, ධර්මය පිහිටක් කර ගෙන, අනික් පිහිටක් නැති ව වසයි. ආනන්ද, යම් කෙනෙක් දැන් හෝ, මාගේ ආචාරමෙන් හෝ තමන්ට තමන් ඵලියක් ව. තමන්ට තමන් පිහිටක් ව, අනෙකකුගේ පිහිටක් නැති ව වසන්නෝ ද, ධර්මය ඵලිය කර ගෙන, ධර්මය පිහිට කර ගෙන, අනික් පිහිටක් නැති ව වසන්නෝ ද, ආනන්ද, ශික්ෂාකාමී වූ යම් කෙනෙක් වන්නාහු ද ඒ භික්ෂූහු මේ සසුනෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නාහු ය

දෙ වන බණවර නිමි.

1. ජලනට බුදුහු පෙර වරයෙහි හැද පා සිවුරු ගෙන විසාලාවේ පිඩු පිණිස ගියහ; එසේ විසාලාවේ පිඩු පිණිස හැසිර එස් වරුවේ පිණිස පානයෙන් හැරී අඬුන් අනද හිමියන් අමතා මෙසේ කීහ: 'ආනන්ද, ගන්න නිසිදනය (සම් කඩ), වාපාල වේනිය යම් තැනක ද එහි යමු දිවා විහරණය පිණිස.' 'අනද හිමියෝ, 'හොද හි ස්වාමීනි,' සි බුදුන්ට පිළිවදන් දී නිසිදනය ගෙන බුදුන් පසු පස ගියහ. ඉක්බිති බුදුහු වාපාල වේනිය යම් තැනක ද එහි වැඩි පන වන ලද අස්නෙහි වැඩ හුන්හ. එසේ හුන් බුදුහු එකක් පස් ව සිටි අනද හිමියන් අමතා මෙසේ කීහ:

2. ආනන්ද, වේසාලිය රමණීය ය; උදේන වෛතය රමණීය ය; ගෝතමක වෛතය රමණීය ය; සත්තමබක වෛතය රමණීය ය. බහුපුත්ත වෛතය රමණීය ය; ආනන්ද වෛතය රමණීය ය; වාපාල වෛතය රමණීය ය. ආනන්ද, යම් කිසිවකු විසින් (ඡන්ද, විත්ත, විරිය විමංසා යන) සතර සෘද්ධි පාදයෝ වඩන ලද්දෝ ද, බහුල ව වඩන ලද්දෝ ද, යානා බවට පත් කරන ලද්දෝ ද, වස්තු බවට පත් කරන ලද්දෝ ද; පිහි වුවන ලද්දෝ ද, පුරුදු කරන ලද්දෝ ද, මනා ව පටන් ගන්නා ලද්දෝ ද ඔහු කැමැති නම් මුළු ආයු කල්පය (කාලය) හෝ, කල්පයට වැඩියෙන් හෝ සිටින්නේ ය.

ආනන්ද, තථාගනයන් විසින් සතර සෘද්ධි පාදයෝ වඩන ලද්දෝ ය; බහුල ව වඩන ලද්දෝ ය; යානා බවට පත් කරන ලද්දෝ ය; වස්තු බවට පත් කරන ලද්දෝ ය; පිහිවුවන ලද්දෝ ය; පුරුදු කරන ලද්දෝ ය; මනා ව පටන් ගන්නා ලද්දෝ ය. ආනන්ද, ඒ තථාගනයෝ කැමැති නම් මුළු ආයු කල්පය හෝ, කල්පයට වැඩියෙන් හෝ සිටින්නෝ ය.

අනද හිමියෝ මෙසේ බුදුන් විසින් ඕලාරක (දළ) ගැහවිමක් කරද්දී, ඕලාරක ඕහාසයක් (ප්‍රකට ප්‍රකාශයක්) කරද්දී එය තේරුම් ගැනීමට අසමත් වූහ. ඒ නිසා

උන්වහන්සේ, ‘ස්වාමීනි, බුදුහු මුළු ආයු කල්පය ම සිටින්නවා! සුගතයෙනි, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවි මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සැප පිණිස කල්පයක් වැඩ සිටින්න!’යි (බුදුන්ගෙන්) ඉල්ලා නො සිටියහ. එසට හේතුව මාරයා විසින් මඩනා ලද සිත් ඇති වීම ය.

3. බුදුහු දෙ වනු වත්, හෙ වනු වත් අනද් භිමියන් අමනා මෙසේ කීහ: ආනන්ද, වේසාලීය රමණීය ය; උදේන චෛත්‍යය රමණීය ය; ගෝනමක චෛත්‍යය රමණීය ය; සත්තම්බක චෛත්‍යය රමණීය ය; බහුපුත්ත චෛත්‍යය රමණීය ය; ආනන්ද චෛත්‍යය රමණීය ය; වාපාල චෛත්‍යය රමණීය ය. ආනන්ද, යම් කිසිවකු විසින් සතර සෘද්ධි පාදයෝ වඩන ලද්දෝ ද, බහුල ව වඩන ලද්දෝ ද, යානා බවට පත් කරන ලද්දෝ ද, වස්තු බවට පත් කරන ලද්දෝ ද, පිහිටුවන ලද්දෝ ද, පුරුදු කරන ලද්දෝ ද, මනා ව පටන් ගන්නා ලද්දෝ ද ඔහු කැමැති නම් මුළු ආයු කල්පය හෝ, කල්ප යට වැඩියෙන් හෝ සිටින්නෝ ය.

ආනන්ද, තථාගතයන් විසින් සතර සෘද්ධි පාදයෝ වඩන ලද්දෝ ය; බහුල ව වඩන ලද්දෝ ය; යානා බවට පත් කරන ලද්දෝ ය; වස්තු බවට පත් කරන ලද්දෝ ය; පිහිටුවන ලද්දෝ ය; පුරුදු කරන ලද්දෝ ය; මනා ව පටන් ගන්නා ලද්දෝ ය. ආනන්ද; ඒ තථාගතයෝ කැමැති නම් මුළු ආයු කල්පය හෝ, එසට වැඩියෙන් හෝ සිටින්නෝ ය.

අනද් භිමියෝ මෙසේ බුදුන් විසින් ඕලාරික හැඟවීමක් කරද්දී, ඕලාරික ඕහාසයක් කරද්දී එය තේරුම් ගැනීමට අසමත් වූහ. ඒ නිසා උන්වහන්සේ, ‘ස්වාමීනි, බුදුහු මුළු ආයු කල්පය ම සිටින්නවා! සුගතයෙනි, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවි මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සැප

පිණිස කල්පයක් වැඩ සිටින්න! සි (බුදුන්ගෙන්) ඉල්ලා නො සිටියහ. එයට හේතුව මාරයා විසින් මඩනා ලද සිත් ඇති වීම ය.

4. ඊළඟට බුදුහු අනද භිමියන් අමතා මෙසේ කීහ: “ආනන්ද, ඔබ යන්න, දැන් එයට කාලය යි.” අනද භිමියෝ, ‘හොදයි ස්වාමීනි’, සි බුදුන්ට පිළිවදන් දී අසුනෙන් යැහිට බුදුන් වැද පැදකුණු කොට ලඟ තිබුණු එක්තරා ගස් මූලක් ලඟ හිඳ ගත්හ.

5. ඊළඟට (මෙසේ) අනද භිමියන් ගිය නො බෝ වේලාවකින් පාපි වූ මාරයා බුදුන් වෙත අවුත් එකක් පස් ව සිටියේ ය. එසේ එකක් පස් ව හුන් මාරයා බුදුන්ට මෙසේ කී ය: ස්වාමීනි, බුදුනි, දැන් පිරිනිවන් පාන්න! සුගත යෙනි, පිරිනිවන් පාන්න! මේ බුදුන්ට පිරිනිවන් පෑමට කාලය යි! ස්වාමීනි, බුදුන් විසින් මේ වචන කියන ලද්දේ ය!

පාපිය, යම් තාක් කල් මාගේ භික්ෂු ශ්‍රාවකයෝ ව්‍යක්ත ව, විනීත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රැත ව, ධර්මධර ව, ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත් සම්පන්න ව, නියම ජීවන පිළිවෙත් සම්පන්න ව ධර්මය අනුව පවතින්නෝ නො වෙද්ද, (ඔවුහු යම් තාක් කල්) ස්වකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන නො කියන්නාහු ද, නො දෙසන්නාහු ද, නො පනවන්නාහු ද, නො පිහිටුවන්නාහු ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නාහු ද, බෙදා නො දක්වන්නාහු ද, පැහැදිලි නො කරන්නාහු ද, උපන් පර වාදය (අත්‍ය මථ්‍යා මතය) කරුණු සහිත ව හොඳින් නිග්‍රහ කොට, නෛර්යාණික කෝට දහම් නො දෙසන්නාහු ද එ ගෙක් මම පිරිනිවන් නො පාන්නේමි.

6. ස්වාමීනි, දැන් බුදුන්ගේ ශ්‍රාවක භික්ෂුහු ව්‍යක්ත ව, විනීත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රැත ව, ධර්මධර ව, ධර්මානු ධර්ම පිළිවෙත් සම්පන්න ව, නියම ජීවන පිළිවෙත් සම්පන්න ව ධර්මය අනුව පවතින්නාහු ය. (ඔවුහු)

ස්වකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන කියන්නාහු ය, දෙසන්නාහු ය, පනවන්නාහු ය, පිහිටුවන්නාහු ය, විවෘත කොට දක්වන්නාහු ය, බෙදා දක්වන්නාහු ය, පැහැදිලි කරන්නාහු ය. උපත් පර වාදය කරුණු සහිත ව හොඳින් නිග්‍රහ කොට, නෛර්යාණික කොට දහම් දෙසන්නාහු ය. (ඒ නිසා) ස්වාමීනි, බුදුනි, දැන් පිරිනිවන් පාන්න! සුභතයෙහි, පිරිනිවන් පාන්න! මේ බුදුන්ට පිරිනිවන් පෑමට කාලය යි! ස්වාමීනි, බුදුන් විසින් මේ වචන කියන ලද්දේ ය!

7. පාපිය යම් තාක් කල් මාගේ ශ්‍රාවිකා භික්ෂුණීහු වෘක්ත ව, විනීත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රැත ව, ධර්මධර ව, ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත් සම්පන්න ව, නියම ජීවන පිළිවෙත් සම්පන්න ව ධර්මයට අනුව පවතින්නීහු නො වෙද්ද (ඔවුහු යම් තාක් කල්) ස්වකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන නො කියන්නීහු ද නො දෙසන්නීහු ද, නො පනවන්නීහු ද, නො පිහිටුවන්නීහු ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නීහු ද, බෙදා නො දක්වන්නීහු ද, පැහැදිලි නො කරන්නීහු ද, උපත් පර වාදය කරුණු සහිත ව හොඳින් නිග්‍රහ කොට, නෛර්යාණික කොට දහම් නො දෙසන්නීහු ද එ තෙක් මම පිරිනිවන් නො පාන්නෙමි!

8 ස්වාමීනි, දැන් බුදුන්ගේ ශ්‍රාවිකා භික්ෂුණීහු වෘක්ත ව, විනීත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රැත ව, ධර්මධර ව, ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත් සම්පන්න ව, නියම ජීවන පිළිවෙත් සම්පන්න ව ධර්මය අනුව පවතින්නියෝ ය. (ඔවුහු) ස්වකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන කියන්නීහු ය, දෙසන්නීහු ය. පනවන්නීහු ය, පිහිටුවන්නීහු ය, විවෘත කොට දක්වන්නීහු ය, බෙදා දක්වන්නීහු ය, පැහැදිලි කරන්නීහු ය, උපත් පර වාදය කරුණු සහිත ව හොඳින් නිග්‍රහ කොට, නෛර්යාණික කොට දහම් දෙසන්නීහු ය. (ඒ නිසා) ස්වාමීනි, බුදුනි, දැන් පිරිනිවන් පාන්න! සුභතයෙහි, පිරිනිවන් පාන්න! මේ බුදුන්ට පිරිනිවන් පෑමට කාලය යි, ස්වාමීනි, බුදුන් විසින් මේ වචන කියන ලද්දේ ය!

9. පාපිය, යම් තාක් කල් මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයෝ වෘක්ක ව, විනිත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රැත ව, ධර්මධර ව, ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත් සම්පන්න ව, නියම ජීවන පිළිවෙත් සම්පන්න ව ධර්මයට අනුව පවතින්නෝ නොවෙද්ද, (ඔවුහු යම් තාක් කල්) ස්වකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන නොකියන්නෝ ද, නො දෙසන්නෝ ද, නො පනවන්නෝ ද නො පිහිටුවන්නෝ ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නෝ ද, බෙද, නො දක්වන්නෝ ද, පැහැදිලි නො කරන්නෝ ද, උපන් පර වාදය කරුණු සහිත ව හොඳින් නිග්‍රහ කොට, තේර්යාණික කොට දහම් නො දෙසන්නෝ ද එ තෙක් මම පිරිනිවන් නො පාන්නෙමි!

10. ස්වාමීනි, දැන් බුදුන්ගේ ශ්‍රාවක උපාසකයෝ වෘක්ක ව, විනිත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රැත ව, ධර්මධර ව, ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත් සම්පන්න ව, නියම ජීවන පිළිවෙත් සම්පන්න ව ධර්මය අනුව පවතින්නෝ ය. (ඔවුහු) ස්වකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන කියන්නාහු ය, දෙසන්නාහු ය, පනවන්නාහු ය, පිහිටුවන්නාහු ය, විවෘත කොට දක්වන්නාහු ය, බෙද, දක්වන්නාහු ය, පැහැදිලි කරන්නාහු ය. උපන් පර වාදය කරුණු සහිත ව හොඳින් නිග්‍රහ කොට, තේර්යාණික කොට දහම් දෙසන්නාහු ය, (ඒ නිසා) ස්වාමීනි, බුදුනි, දැන් පිරිනිවන් පාන්න! සුගතයෙනි, පිරිනිවන් පාන්න! මේ බුදුන්ට පිරිනිවන් පෑමට කාලය යි. ස්වාමීනි, බුදුන් විසින් මේ වචන කියන ලද්දේ ය.

11. පාපිය, යම් තාක් කල් මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකා වෝ වෘක්ක ව, විනිත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රැත ව, ධර්මධර ව, ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත් සම්පන්න ව, නියම ජීවන පිළිවෙත් සම්පන්න ව ධර්මයට අනුව පවතින්නියෝ නොවෙද්ද, (ඔවුහු යම් තාක් කල්) ස්වකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන නොකියන්නියෝ ද, නො දෙසන්නියෝ ද, නො පනවන්නියෝ ද, නො පිහිටුවන්නියෝ ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නියෝ ද, පැහැදිලි නො කරන්නියෝ

ද, උපන් පර වාදය කරුණු සහිත ව හොඳින් නිග්‍රහ කොට, නොරොසාණික කොට දහම් නො දෙසන්නියෝ ද එ තෙක් මම පිරිනිවන් නො පාන්නෙමි!

12. ස්වාමීනි, දැන් බුදුන්ගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවෝ වෘක්ඛ ව, විනීත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රාත ව, ධර්මධර ව, ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත් සම්පන්න ව, නියම ජීවන පිළිවෙත් සම්පන්න ව, ධර්මය අනුව පවතින්නියෝ ය. (බවුහු) ස්වකිය ආචාර්ය මත ඉගෙන නියන්නියෝ ය, දෙසන්නියෝ ය, පනවන්නියෝ ය, පිහිටුවන්නියෝ ය, විවෘත කොට දක්වන්නියෝ ය, බෙදා දක්වන්නියෝ ය, පාහැදිලි කරන්නියෝ ය උපන් පර වාදය කරුණු සහිත ව. හොඳින් නිග්‍රහ කොට, නොරොසාණික කොට දහම් දෙසන්නියෝ ය. (ඒ නිසා) ස්වාමීනි බුදුනි, පිරිනිවන් පාන්න! සුගතයෙනි, පිරිනිවන් පාන්න! මේ බුදුන්ට පිරිනිවන් පෑමට කාලය යි! ස්වාමීනි, බුදුන් විසින් මේ වචන නියන ලද්දේ ය.

13. පාපිය, යම් තාක් කල් මාගේ මේ ශාසන මාර්ග බ්‍රහ්මචර්යාව සමාද්ධි නො වන්නේ ද, විකසිත නො වන්නේ ද, නො පැහිරෙන්නේ ද, බොහෝ දෙනා විසින් ප්‍රතිවේධි නො කරනු ලබන්නේ ද, පුළුල් බවට නො පැමිණෙන්නේ ද, යම් තාක් කල් දෙව් මිනිසුන් මගින් ප්‍රකාශිත නො වන්නේ ද එ තෙක් මම පිරිනිවන් නො පාන්නෙමි!

දැන් බුදුන්ගේ ශාසන මාර්ග බ්‍රහ්මචර්යාව සමාද්ධි ය, විකසිත ය, පැහීර පවන්නේ ය, බොහෝ දෙනා විසින් ප්‍රතිවේධි කර ඇත, පුළුල් බවට පැමිණ ඇත, දෙව් මිනිසුන් මගින් ප්‍රකාශිත ද ඒ ඇත (ඒ නිසා) ස්වාමීනි, බුදුනි, දැන් පිරිනිවන් පාන්න! සුගතයෙනි, පිරිනිවන් පාන්න! දැන් බුදුන්ට මේ පිරිනිවන් පෑමට කාලය යි.

(මාරයා) මේ (කථාව) කී කල්හි බුදුහු පාපි වූ මාරයාට මෙසේ කීහ:

පාපිය, නෝ (මේ ගෘහ) නො වෙහෙසෙව! තථාගත යන්ගේ පිරිනිවීම නො බෝ දිනකින් සිදු වන්නේ ය. තථා

ගතයෝ මෙයින් තෙ මසක් ඇවෑමෙන් පිරිනිවන් පාත්තෝ ය.

14. ඉක්බිති බුදුහු වාපාල වෛතසයෙහි දී සතිමත් ව, අර්ථ අනුර්ථ දන්තා නුවණින් යුක්ත ව ආයු සංස්කාරය හලහ. බුදුන් මෙසේ ආයු සංස්කාරය හල කල්හි බිය ජනක වූ, ලොමු දෑහා ගන්වන සුලු වූ මහා භූමි කම්පාවක් ඇති විය. දෙව් බෙර නාද විය, හෙවත් අහස ගෙරවීම් ඇති විය. ඊළඟට බුදුහු ඒ කරුණ දැන එ මේලේ මේ උද්‍යනය (ප්‍රීති වාක්‍යය) පල කළහ:

15. බුදුහු තුලා වූත්, අතුලා වූත් හෙවත් කාමාවචර ආදී වශයෙන් සමාන වූත්, අසමාන වූත් ස්තන්ධ ලෝකය ඇති කරන නව සංස්කාරය හලහ. උත්ථිතත්සේ අධ්‍යාත්ම දර්ශනයෙහි හෙවත් විදර්ශනාවෙහි ඇලී, සමාධියෙන් යුක්ත ව තමා තුල වූ කෙලෙස් රැස සන්තාහයක් ඉවත ලත්තාක් මෙන් බිඳ දමූහ, හෙවත් ඉවත දමූහ.

16. ඉක්බිති අනද භිමියන්ට මේ සිත ඇති විය: පින් වන්ති, ඒකාන්තයෙන් මේ ආශ්චර්යයකි! පින්වන්ති, ඒකාන්තයෙන් මේ අද්භූතයකි, ඒකාන්තයෙන් මේ මහා භූමි කම්පාවකි! ඒකාන්තයෙන් මේ අතිමහත් වූ, හය ජනක වූ, ලොමු දෑහා ගන්වන්නා වූ භූමි කම්පාවකි! දෙව් බෙර ද නාද විය. අහස ගෙරවීම හෙවත් අකල් වැසි ද ඇති විය. මේ මහා භූමි කම්පාව ඇති වීමට හේතුව කුමක් ද? ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ඊළඟට අනද භිමියෝ බුදුන් වෙත ගොස් ඔවුන් වැඳ එකත් පස් ව හිඳ ගත්හ. එසේ හිඳ ගත් අනද භිමියෝ බුදුන්ට මෙසේ කිහ: ස්වාමීනි, ආශ්චර්ය යි! ස්වාමීනි, අද්භූත යි! ස්වාමීනි, ඒකාන්තයෙන් මේ මහා භූමි කම්පාවකි! ස්වාමීනි, ඒකාන්තයෙන් මේ අතිමහත් වූ, හය ජනක වූ, ලොමු දෑහා ගන්වන්නා වූ භූමි කම්පාවකි! දෙව් බෙර ද නාද විය, හෙවත් අහස ගෙරවීම් ද ඇති විය. ස්වාමීනි, මේ මහා භූමි කම්පාව ඇති වීමට හේතුව කුමක් ද? ප්‍රත්‍යය කුමක් ද?

17. ආනන්ද, මහා භූමි කම්පාවක් ඇති වීමට මේ හේතු අටක් ඇත; ප්‍රත්‍යය අටක් ඇත. ඒ අට කවරේ ද?

i ආනන්ද, මේ මහ පොළොව ජලයෙහි පිහිටියේ ය. ජලය වාතයෙහි පිහිටියේ ය. වාතය අහසෙහි පිහිටියේ ය.

ආනන්ද, යම් විටක මහා වාතයෝ හමද්ද, හමන්තා වූ (ඒ) මහා වාතයෝ ජලය කම්පා කරත්; කම්පා වූ ජලය පොළොව කම්පා කරයි. මහා භූමි කම්පාවක් ඇති වීමට පළමු වන හේතුවත්, පළමු වන ප්‍රත්‍යයත් මෙය යි.

ii ආනන්ද, නැවත තව කරුණකි. සෘද්ධිමත් වූ විත්ත වෘත්තයට පත් ශ්‍රමීණයෙක් හෝ, චූභ්වණයෙක් හෝ වේ ද, මහත් සෘද්ධිමත් මහානුභාවවත් දෙවියෙක් හෝ වේ ද, ඔහු විසින් මඳක් හෝ පශ්චි සඤ්ඤාව වඩන ලද ද, අප්‍ර මාණ ආපෝ සඤ්ඤාව වඩන ලද ද, ඔහු මේ පොළොව කම්පා කරයි; තදින් කම්පා කරයි; තදින් ප්‍රකම්පා කරයි; තදින් වෙවුල්වයි. මහා භූමි කම්පාවක් ඇති වීමට මේ දෙ වන හේතුව යි, දෙ වන ප්‍රත්‍යය යි.

iii ආනන්ද, නැවත තව කරුණකි. යම් විටක බෝධි සත්වයා තුසිත දෙව් ලොවින් චූත ව, සනිමත් ව, අර්ථ අනර්ථ දන්තා නුවණින් යුතුව මවු කුසට පිවිසේ ද එ විට මේ පොළොව කම්පා වෙයි; තදින් කම්පා වෙයි; තදින් ප්‍රකම්පා වෙයි; තදින් වෙවුල්වයි. මහා භූමි කම්පාවක් ඇති වීමට තෙ වන හේතුව, තෙ වන ප්‍රත්‍යය මෙය යි.

iv ආනන්ද, නැවත තව කරුණකි. යම් විටක බෝධි සත්වයා සනිමත් ව, අර්ථ අනර්ථ දන්තා නුවණින් යුතුව මවු කුසින් නික්මෙයි ද, එ විට මේ පොළොව කම්පා වෙයි; තදින් කම්පා වෙයි; තදින් ප්‍රකම්පා වෙයි; තදින් වෙවුල්වයි. මහා භූමි කම්පාවක් ඇති වීමට සිවු වන හේතුව, සිවු වන ප්‍රත්‍යය මෙය යි.

v ආනන්ද, නැවත තව කරුණකි: යම් විටක තථා ගතයෝ අනුත්තර වූ සමයක් සම්බෝධිය අවබෝධ කරද්ද, එ විට මේ පොළොව කම්පා වෙයි; තදින් කම්පා වෙයි; තදින් ප්‍රකම්පා වෙයි; තදින් වෙවුලයි. මහා භූමි කම්පාවක් ඇති වීමට පස් වන හේතුව, පස් වන ප්‍රත්‍යය මෙය යි.

vi ආනන්ද, නැවත තව කරුණකි. යම් විටක තථා ගතයෝ අනුත්තර වූ ධම්ම චක්‍රය පවත්වද්ද එ විට මේ පොළොව කම්පා වෙයි; තදින් කම්පා වෙයි; තදින් ප්‍රකම්පා වෙයි; තදින් වෙවුලයි. මහා භූමි කම්පාවක් ඇති වීමට ස වන හේතුව, ස වන ප්‍රත්‍යය මෙය යි.

vii ආනන්ද, නැවත තව කරුණකි. යම් විටක තථා ගතයෝ සනිමත් ව. අර්ථ අනර්ථ දත්තා නුවණින් යුතුව ආයු සංස්කාරය හරිද්ද එ විට මේ පොළොව කම්පා වෙයි; තදින් කම්පා වෙයි; තදින් ප්‍රකම්පා වෙයි; තදින් වෙවුලයි. මහා භූමි කම්පාවක් ඇති වීමට සත් වන හේතුව, සත් වන ප්‍රත්‍යය මෙය යි.

viii ආනන්ද, නැවත තව කරුණකි. යම් විටක තථා ගතයෝ අනුපාදිසේස නිර්වාණ ධාතුවෙන් පිරිනිවන් පාද්ද, එ විට මේ පොළොව කම්පා වෙයි; තදින් කම්පා වෙයි; තදින් ප්‍රකම්පා වෙයි; තදින් වෙවුලයි. මහා භූමි කම්පාවක් ඇති වීමට අට වන හේතුව, අට වන ප්‍රත්‍යය මෙය යි. ආනන්ද, මහා භූමි කම්පාවක් ඇති වීමට මේ හේතු අට ඇත, ප්‍රත්‍යය අට ඇත.

18. ආනන්ද, මේ පිරිස් අටකි. කවර අටක් ද? ඤාත්‍රිය පිරිස ය, බමුණු පිරිස ය, ගෘහපති පිරිස ය, ශ්‍රමණු පිරිස ය, වාතුර්මහාධුජික පිරිස ය, තාවනිංස පිරිස ය, මාර පිරිස ය, බුන්ම පිරිස ය (යන අට ය.)

19. ආනන්ද, මම නොයෙක් සිය ගණන් ඤාත්‍රිය පිරිස් වෙත ගිය කෙනෙක්මි. එහි ද මා හුන් බවත්, කථා කළ බවත්, ධර්මාන්විත සාකච්ඡා කළ බවත් මනා ව දනිමි.

එහි ඔවුන්ගේ යම් බඳු වර්ණයක් වේ ද, මාගේ වර්ණයත් එබඳු වේ. ඔවුන්ගේ යම් බඳු ස්වරයක් (භාෂා උසුරුවීමක්) වේ ද, මාගේ ස්වරයත් එබඳු වේ. මම (ඔවුන්ට) දූහැමි කපා වෙන් (කරැණු) පෙන්වමි. සමාදන් කරවමි. (ඔවුන්ගේ සින්) නියුණු කරවමි. (ඔවුන්ගේ සින්) පහදවමි. (එහෙත්) කපා කරන මා කවුදු යි, මේ දෙවියෙක් හෝ වේ ද, මිනිසෙක් හෝ වේ දැ යි (ඔවුහු) නො දනිත්. (මම) දූහැමි කපා වෙන් (කරැණු) පෙන්වා, සමාදන් කරවා. (සින්) නියුණු කරවා, (සින්) පහදවා අතුරුදන් වෙමි. (එහෙත්) අතුරුදන් වන මා කවුදු යි, මේ දෙවියෙක් හෝ වේ ද, මිනිසෙක් හෝ වේ දැ යි (ඔවුහු) නො දනිත්.

20. ආනන්ද, මම නොයෙක් සිය ගණන් ඝෛත්‍රිය පිරිස් වෙත, බමුණු පිරිස් වෙත, ගාභපති පිරිස් වෙත, ශ්‍රමණ පිරිස් වෙත, වාතුර් මහාරාජික පිරිස් වෙත, තාවතීංස පිරිස් වෙත, මාර පිරිස් වෙත, බුහ්ම පිරිස් වෙත ගිය කෙනෙක්මි.

එහි ද මා හුන් බවත්, කපා කළ බවත්, ධර්මාන්විත සාකච්ඡා කළ බවත් මනා ව දනිමි. එහි ඔවුන්ගේ යම් බඳු වර්ණයක් වේ ද, මාගේ වර්ණයත් එබඳු වේ. ඔවුන්ගේ යම් බඳු ස්වරයක් වේ ද, මාගේ ස්වරයත් එබඳු වේ. මම (ඔවුන්ට) දූහැමි කපා වෙන් (කරැණු) පෙන්වමි. සමාදන් කරවමි. (ඔවුන්ගේ සින්) නියුණු කරවමි. ඔවුන්ගේ සින් පහදවමි. එහෙත් කපා කරන මා කවුදු යි, මේ දෙවියෙක් හෝ වේ ද, මිනිසෙක් හෝ වේ දැ යි (ඔවුහු) නො දනිත්. (මම) දූහැමි කපා වෙන් (කරැණු) පෙන්වා, සමාදන් කරවා, (සින්) නියුණු කරවා, (සින්) පහදවා අතුරුදන් වෙමි. (එහෙත්) අතුරුදන් වන මා කවුදු යි, මේ දෙවියෙක් හෝ වේ දැ යි, මිනිසෙක් හෝ වේ දැ යි (ඔවුහු) නො දනිත්.

ආනන්ද, මේ පිරිස් අට යි.

20 ආනන්ද, (විරුද්ධ ධර්ම හා අරමුණු මහින, එසේ ම යෝගාවචරයාගේ ස්වාමිත්වය පෙන්වන) අභිභායකන අටකි. ඒ අට කවරේ ද?

i එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූප සංඥ ඇත්තේ ස්වල්ප වූත්, සුවර්ණ-දුර්වර්ණ වූත් බාහිර රූප දකී. (ඔහු) ඒවා මැඩ දැනීමි, බලම් සි මෙසේ සංඥ ඇත්තෙක් වේ.

මේ පළමු වන අභිභායකනය යි.

ii එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූප සංඥ ඇත්තේ අප්‍රමාණ වූත්, සුවර්ණ-දුර්වර්ණ වූත් බාහිර රූප දකී. (ඔහු) ඒවා මැඩ දැනීමි, බලම් සි මෙසේ සංඥ ඇත්තෙක් වේ.

මේ දෙ වන අභිභායකනය යි.

iii එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරූප සංඥ ඇත්තේ ස්වල්ප වූත්, සුවර්ණ-දුර්වර්ණ වූත් බාහිර රූප දකී. (ඔහු) ඒවා මැඩ දැනීමි, බලම් සි මෙසේ සංඥ ඇත්තෙක් වේ.

මේ තෙ වන අභිභායකනය යි.

iv එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරූප සංඥ ඇත්තේ අප්‍රමාණ වූත්, සුවර්ණ-දුර්වර්ණ වූත්, බාහිර රූප දකී. (ඔහු) ඒවා මැඩ දැනීමි, බලම් සි මෙසේ සංඥ ඇත්තෙක් වේ.

මේ සිවු වන අභිභායකනය යි.

v එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරූප සංඥ ඇත්තේ නිල් වූ නිල් වන් වූ, නීල ප්‍රභාවන් වූ, නීල ස්වභාවවන් වූ බාහිර රූප දකී. නිල් වූ, නිල් වන් වූ නීල ප්‍රභාවූත් වූ, නීල ස්වභාවවන් වූ දියමෙරලිය මල යම් සේ ද, නිල් වූ, නිල් වන් වූ, නීල ප්‍රභාවන් වූ, නීල ස්වභාවවන් වූ, බාධණසී නිෂ්පාදන යක් වූ දෙ පස ම සිනිඳු වූ ඒ වස්ත්‍රය යම් සේ ද, එසේ ම එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරූප සංඥ ඇත්තේ නිල් වූ, නිල් වන් වූ, නීල ප්‍රභාවන් වූ, නීල ස්වභාවවන් වූ බාහිර රූප දකී. (ඔහු) ඒවා මැඩ දැනීමි, බලම් සි මෙසේ සංඥ ඇත්තෙක් වේ.

මේ පස් වන අභිභායනනය යි.

vi එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරූප සංඥ ඇත්තේ පිනමය වූ, පින වර්ණ වූ, පින ප්‍රභාවත් වූ, පින ස්වභාවවත් වූ බාහිර රූප දකී. පිනමය වූ, පින වර්ණ වූ, පින ප්‍රභාවත් වූ, පින ස්වභාවවත් වූ කීණ්ණිච්ච මල යම් සේ ද, පිනමය වූ, පින වර්ණ වූ, පින ප්‍රභාවත් වූ, පින ස්වභාවවත් වූ, බාරාණසී නිෂ්පාදනයක් වූ දෙ පස ම සිහිඳු වූ ඒ වස්තූය යම් සේ ද, එසේ ම එකෙක් අධ්‍යාත්ම සංඥ ඇත්තේ පිනමය වූ, පින වර්ණ වූ, පින ප්‍රභාවත් වූ, පින ස්වභාවවත් වූ බාහිර රූප දකී. (ඔහු) ඒවා මැඩ දැනීමි, බලම් යි මෙසේ සංඥ ඇත්තෙක් වේ.

මේ ස වන අභිභායනනය යි.

vii එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූප සංඥ ඇත්තේ රතු වූ, රතු වත් වූ, රක්ත ප්‍රභාවත් වූ, රක්ත ස්වභාවවත් වූ, බාහිර රූප දකී. රතු වූ, රතු වත් වූ, රක්ත ප්‍රභාවත් වූ, රක්ත ස්වභාවවත් වූ බඳුවද මල යම් සේ ද, රතු වූ, රතු වත් වූ, රක්ත ප්‍රභාවත් වූ, රක්ත ස්වභාවවත් වූ, බාරාණසී නිෂ්පාදනයක් වූ දෙ පස ම සිහිඳු වූ ඒ වස්තූය යම් සේ ද එසේ ම එකෙක් අධ්‍යාත්ම සංඥා ඇත්තේ රතු වූ, රතු වත් වූ, රක්ත ප්‍රභාවත් වූ, රක්ත ස්වභාවවත් වූ බාහිර රූප දකී. (ඔහු) ඒවා මැඩ දැනීමි, බලම් යි මෙසේ සංඥ ඇත්තෙක් වේ.

මේ සත් වන අභිභායනනය යි.

viii එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූප සංඥා ඇත්තේ සුදු වූ, සුදු වන් වූ, ශ්වේත ප්‍රභාවත් වූ, ශ්වේත ස්වභාවවත් වූ බාහිර රූප දකී. සුදු වූ, සුදු වත් වූ, ශ්වේත ප්‍රභාවත් වූ, ශ්වේත ස්වභාවවත් වූ ඕසධි තරුව යම් සේ ද, සුදු වූ, සුදු වත් වූ, ශ්වේත ප්‍රභාවත් වූ, ශ්වේත ස්වභාවවත් වූ, බාරාණසී නිෂ්පාදනයක් වූ, දෙ පස ම සිහිඳු වූ ඒ වස්තූය යම් සේ ද එසේ ම එකෙක් අධ්‍යාත්ම සංඥා ඇත්තේ සුදු වූ,

සුදු වූත් වූ, ශ්‍රේණි ප්‍රභාවත් වූ, ශ්‍රේණි ස්වභාවවත් වූ
බාහිර රූප දකි. (ඔහු) ඒවා මැඩ දනිමි, බලමි යි මෙසේ
සංඥා ඇත්තෙක් වේ.

මේ අට වන අභිනායතනය යි.

ආනන්ද, මේ අභිනායතන අට යි.

21. ආනන්ද, (මනා ව මිදීම ලක්ෂණ කොට ඇති)
විමෝක්ෂ (සමාපත්ති) අටකි. ඒ අට කවරේ ද?

i රූප සංඥා ඇත්තා රූප දකි.

මේ පලමු වන විමෝක්ෂය යි.

ii අධ්‍යාත්මික අරූප සංඥා ඇත්තා බාහිර රූප දකි.

මේ දෙ වන විමෝක්ෂය යි.

iii ශුභ කසිණ සංඥා ඇත්තා ඒවා අරමුණු කොට
වසයි

මේ හෙ වන විමෝක්ෂය යි.

iv හැම අතින් ම රූප සංඥාවන් ඉක්මවීමෙන්, ප්‍රතිසි
(ද්වේෂ) සංඥා නැති කිරීමෙන්, නානත්ත සංඥාවන්
මෙතෙහි නො කිරීමෙන් අනන්ත ආකාසය යි ආකාසානන්ද
වායනනයට පැමිණ වසයි.

මේ සිවු වන විමෝක්ෂය යි.

v හැම අතින් ම ආකාසානන්දවායනනය ඉක්ම
වීමෙන් අනන්ත විඤ්ඤාණය යි විඤ්ඤාණන්දවායනනයට
පැමිණ වසයි

මේ පස් වන විමෝක්ෂය යි.

vi හැම අතින් ම විඤ්ඤාණන්දවායනනය ඉක්මවීමෙන්
කිසිවක් නැතැ යි ආනිඤ්චඤ්ඤායනනයට පැමිණ වසයි.

මේ සය වන විමෝක්ෂය යි.

vii හැම අතින් ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය ඉක්මපි මෙන් තේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වසයි.

මේ සත් වන විමෝක්ෂය යි.

viii හැම අතින් ම තේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනය ඉක්මපිමෙන් සඤ්ඤාවේදසිත් නිරෝධයට පැමිණ වසයි.

මේ අට වන විමෝක්ෂය යි.

ආනන්ද, මේ විමෝක්ෂ අට යි.

22. ආනන්ද, බුදු වූ ළඟ දී මම එක් වරක් උරාවේලා යෙහි වූ තේරංජරා ගං තෙර අජපාල නුග රැක (මුල) විසිමි. ඉක්බිති ආනන්ද, පාපි වූ මාරයා මා වෙත පැමිණි යේ ය; පැමිණ එකක් පස් ව සිටියේ ය. ආනන්ද, එසේ එකක් පස් ව සිටි පාපි වූ මාරයා මට මෙසේ කී ය: 'ස්වාමීනි, බුදුනි, දැන් පිරිනිවන් පාන්න! සුභතයෙනි, පිරිනිවන් පාන්න! ස්වාමීනි, දැන් බුදුන්ට පිරිනිවන් පාන්ට කාලය යි. මෙසේ කී කල ආනන්ද, මම පාපි වූ මාරයාට මෙසේ කිමි:

23. පාපිය, යම් තාක් කල් මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂුහු ව්‍යක්ත ව, විනිත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රැත ව, ධර්මධර ව, ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත් සම්පන්න ව, නියම ජවන පිළි වෙත් සම්පන්න ව ධර්මයට අනුව පවත්නෝ නො වෙද්ද, (ඔවුහු යම් තාක් කල්) ස්වකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන නො කියන්නාහු ද, නො දෙසන්නාහු ද, නො පවත්නාහු ද, නො පිහිටුවන්නාහු ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නාහු ද, බෙදා නො දක්වන්නාහු ද, පැහැදිලි නො කරන්නාහු ද, උපන් පර වාදය කරුණු සහිත ව හොදින් නිග්‍රහ කොට, නෛර්යාණික කොට දහම් නො දෙසන්නාහු ද එ තෙක් මම පිරිනිවන් නො පාන්නෙමි!

24. පාපිය, යම් තාක් කල් මාගේ ශ්‍රාවිකා භික්ෂුණිහු ව්‍යක්ත ව, විනිත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රැත ව, ධර්මධර ව, ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත් සම්පන්න ව ධර්මයට අනුව

පවතින්නිහු නො වෙද්ද, (ඔවුහු යම් තාක් කල්) ස්වකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන නො කියන්නිහු ද, නො දෙසන්නිහු ද, නො පනවන්නිහු ද, නො පිහිටුවන්නිහු ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නිහු ද, බෙද, නො දක්වන්නිහු ද, පාඨාදිලී නො කරන්නිහු ද, උපන් පර වාදය කරුණු සහිත ව හොදින් නිග්‍රහ කොට, නෛර්යාණික කොට දහම් නො දෙසන්නිහු ද එ හෙක් මම පිරිනිවන් නො පාන්නෙමි!

25. පාපිය, යම් තාක් කල් මාගේ ශ්‍රාවක උපාසක යෝ ව්‍යක්ත ව, විනිත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රාත ව, ධර්ම ධර ව, ධර්මානුධර්ම පිලිවෙත් සම්පන්න ව, නියම පිලි වෙත් සම්පන්න ව, ධර්මයට අනුව පවතින්නෝ නො වෙද් ද, (ඔවුහු යම් තාක් කල්) ස්වකීය ආචාර්ය වාද ඉගෙන නො කියන්නෝ ද; නො දෙසන්නෝ ද, නො පනවන්නෝ ද, නො පිහිටුවන්නෝ ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නෝ ද, බෙද, නො දක්වන්නෝ ද, පාඨාදිලී නො කරන්නෝ ද, උපන් පර වාදය කරුණු සහිත ව හොදින් නිග්‍රහ කොට, නෛර්යාණික කොට දහම් නො දෙසන්නෝ ද එ හෙක් මම පිරිනිවන් නො පාන්නෙමි!

26. පාපිය, යම් තාක් කල් මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසි කාවෝ ව්‍යක්ත ව, විනිත ව, විශාරද ව, බහුශ්‍රාත ව, ධර්ම ධර ව, ධර්මානුධර්ම පිලිවෙත් සම්පන්න ව, ධර්මයට අනුව පවතින්නියෝ නො වෙද්ද, (ඔවුහු යම් තාක් කල්) ස්වකීය ආචාර්ය මත ඉගෙන නො කියන්නියෝ ද, නො දෙසන්නියෝ ද, නො පනවන්නියෝ ද, නො පිහිටුවන්නියෝ ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නියෝ ද, පාඨාදිලී නො කරන්නියෝ ද, උපන් පර වාදය කරුණු සහිත ව හොදින් නිග්‍රහ කොට, නෛර්යාණික කොට දහම් නො දෙසන්නියෝ ද එ හෙක් මම පිරිනිවන් නො පාන්නෙමි!

27. පාපිය, යම් තාක් කල් මාගේ මේ ශාසන මාර්ග චුන්මචර්යාව සමාද්ධි නො වන්නේ ද, විකසිත නො වන්නේ ද, නො පැතිරෙන්නේ ද, බොහෝ දෙනා විසින් ප්‍රති

වේධි නො කරනු ලබන්නේ ද, පුළුල් බවට නො පැමිණෙන්නේ ද, යම් තාක් කල් දෙව් මිනිසුන් මගින් ප්‍රකාශිත නො වන්නේ ද, එ තෙක් මම පිරිනිවන් නො පානනෙමි!

28 ආනන්ද, දැනුත් මේ වාපාල වෛත්‍යයෙහි දී පාපි වූ මාරයා මා වෙත පැමිණියේ ය. පැමිණ එකත් පස් වනුන්නේ ය. ආනන්ද, එසේ එකත් පස් ව සිටි පාපි වූ මාරයා මට මෙසේ කී ය: ස්වාමීනි, බුදුනි, දැන් පිරිනිවන් පානන! සුගතයෙහි, පිරිනිවන් පානන! ස්වාමීනි, බුදුන්ට මේ පිරිනිවන් පැමිට කාලය යි. ස්වාමීනි, බුදුන් වසින් මේ වචන කිසන ලද්දේ ය!

පාපිය, යම් තාක් කල් මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂුහු,... භික්ෂුණීහු,... උපාසකයෝ,... උපාසිකාවෝ,... යම් තාක් කල් මාගේ ශාසන මාර්ග බ්‍රහ්මචර්යාව සමාද්ධි නො වන්නේ ද, විකසිත නො වන්නේ ද, නො පැතිරෙනනේ ද, බොහෝ දෙනා විසින් ප්‍රතිවේධි නො කරනු ලබන්නේ ද, පුළුල් බවට නො පැමිණෙන්නේ ද, එ තෙක් පිරිනිවන් නො පාන්නෙමි!

ස්වාමීනි, දැන් බුදුන්ගේ ශාසන මාර්ග බ්‍රහ්මචර්යාව සමාද්ධි ය, විකසිතය, පැතිර පවත්නේ ය. බොහෝ දෙනා විසින් ප්‍රතිවේධි කර ඇත. පුළුල් බවට පැමිණ ඇත. දෙව් මිනිසුන් වසින් ප්‍රකාශිත ද වී ඇත. ඒ නිසා ස්වාමීනි, බුදුනි, දැන් පිරිනිවන් පානන! සුගතයෙහි, පිරිනිවන් පානන! දැන් බුදුන්ට මේ පිරිනිවන් පැමිට කාලය යි.

ආනන්ද, මේ කරුණ කි කල්හි මම පාපි වූ මාරයාට මෙසේ කිමි: පාපිය, නෝ (මෙ ගැන) නො වෙහෙසෙව! තථා ගතයන්ගේ පිරිනිවීම නො බෝ දිනකින් සිදු වන්නේ ය. තථාගතයෝ මෙයින් තෙ මසක් ආවෘමෙන් පිරිනිවන් පාන්නෝ ය.

29. ආනන්ද, දැනුත් අද වාපාල වෛතෘයෙහි දී සනිමත් වූ, අර්ථ අනර්ථ දන්තා නුවණින් යුක්ත වූ තථා ගතයන් විසින් ආයු සංස්කාරය හරින ලදී. මේ කරුණ කී කල්හි අනද හිමියෝ බුදුන්ට මෙසේ කීහ:

30. ස්වාමීනි, බුදුහු මුළු ආයු කල්පය ම සිටිත්වා! සුභතයෙහි, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව් මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස සැප පිණිස කල්පයක් සිටිත්වා!

එපා ආනන්ද, තථාගතයන් යදින්න එපා! ආනන්ද, තථාගතයන් යැදීමට මේ නො කල් ය, (හෙවත් පමා වුණා වැනි ය.)

අනද හිමියෝ දෙවන වරටත්,... තෙවන වරටත් බුදුන්ට මෙසේ කීහ: ස්වාමීනි, බුදුහු මුළු ආයු කල්පය ම සිටිත්වා! සුභතයෙහි, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව් මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සැප පිණිස කල් පයක් සිටිත්වා!

ආනන්ද, ඔබ තථාගතයන්ගේ බෝධිය අදහන්නහු ද? එසේ ය, ස්වාමීනි!

එසේ නම් ආනන්ද, ඔබ කුමක් නිසා තථාගතයන්ට තෙවන වර තෙක් පීඩා කරන්නහු ද?

31. ස්වාමීනි, මා මේ (පහත සඳහන්) කරුණ බුදුන්ගේ සම්මුඛයෙන් ම අසා ඇත; සම්මුඛයෙන් ම පිළිගෙන ඇත.

ආනන්ද, යම් කිසිවකු විසින් සතර සෘද්ධි පාදයෝ වඩන ලද්දේ ද, බහුල ව වඩන ලද්දේ ද, යාතා බවට පත් කරන ලද්දේ ද, වස්තු බවට පත් කරන ලද්දේ ද, පිහිටු වන ලද්දේ ද, පුරුදු කරන ලද්දේ ද, මනා ව පටන්

ගන්නා ලද්දේ ද ඔහු කැමැති නම් මුළු ආයු කල්පය හෝ, කල්පයට වැඩියෙන් හෝ සිටින්නේ ය.

ආනන්ද, ඔබ එය අදහන්නෙහි ද? (පිළිගන්නෙහි ද?)
එසේ ය, ස්වාමීනි!

32. ආනන්ද, එසේ නම් මේ ඔබගේ නරක ක්‍රියාවකි; ඔබගේ වරදකි. නවාගනයන් විසින් මෙසේ ඕලාරික හැඟවීමක් කරද්දී, ඕලාරික ඕභාසයක් කරද්දී ඔබ එය තේරුම් ගැනීමට අසමත් වූහ. ඒ නිසා, 'ස්වාමීනි, බුදුහු මුළු ආයු කල්පය ම සිටින්නවා! සුගනයෙහි, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව් මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, භිත පිණිස, සැප පිණිස කල්පයක් වැඩ සිටින්නවා!' යි ඔබ නවාගනයන්ගෙන් ඉල්ලා නො සිටියහ. ආනන්ද, යම් විධියකින් ඔබ (එය) ඉල්ලා සිටියේ නම් නවාගනයෝ දෙ වරක් ම එය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නාහ; (එහෙත්) තෙ වන වර එය පිළිගන්නාහ. ඒ නිසා ආනන්ද, මේ ඔබගේ නරක ක්‍රියාවකි; මේ ඔබගේ වැරදි ක්‍රියාවකි.

33. ආනන්ද, එක් වරක් මම රජගහ නුවර ගිජුකුළු පව්වෙහි වසමි. ආනන්ද, එ තන්හි දී ද මම ඔබට කථා කොට මෙසේ කිමි: ආනන්ද, රජගහ නුවර රමණීය යි; ගිජුකුළුටය රමණීය යි.

යම් කිසිවකු විසින් සහර සෘද්ධි පාදයෝ වඩන ලද්දේ ද, බහුල ව වඩන ලද්දේ ද, යානා බවට පත් කරන ලද්දේ ද, වස්තු බවට පත් කරන ලද්දේ ද, පිහිටුවන ලද්දේ ද පුරුදු කරන ලද්දේ ද, මනා ව පටන් ගන්නා ලද්දේ ද ඔහු කැමැති නම් මුළු ආයු කල්පය හෝ, කල්පයට වැඩියෙන් හෝ සිටින්නේ ය.

ආනන්ද, නවාගනයන් විසින් සහර සෘද්ධි පාදයෝ වඩන ලද්දේ ය, බහුල ව වඩන ලද්දේ ය, යානා බවට

පත් කරන ලද්දේ ය, වස්තූ බවට පත් කරන ලද්දේ ය, පිහිටුවන ලද්දේ ය, පුරුදු කරන ලද්දේ ය, මනා ව පටන් ගන්නා ලද්දේ ය. ඒ නිසා ආනන්ද, හඬාගතයෝ කැමැති නම් මුළු ආයු කල්පය හෝ, කල්පයට වැඩියෙන් හෝ සිටින්නෝ ය.

ආනන්ද, හඬාගතයන් විසින් මෙසේ ඕලාරික හැඟවී මක් කරද්දී, ඕලාරික ඕහාසයක් කරද්දී ඔබ එය තේරුම් ගැනීමට අසමත් වූහ. ඒ නිසා ‘ස්වාමිනි, බුදුහු මුළු කල්පය ම සිටින්නෝ! සුගතයෙනි, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව් මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සැප පිණිස කල්පයක් වැඩ සිටින්නෝ!’ යි ඔබ හඬාගතයන්ගෙන් ඉල්ලා නො සිටියහ. ආනන්ද, යම් විධියකින් එය ඉල්ලා සිටියේ නම් හඬාගතයෝ දෙ වරක් ම එය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නාහ; එහෙත් තෙ වන වර එය පිළිගන්නාහ; ඒ නිසා ආනන්ද, මේ ඔබගේ නරක ක්‍රියාවකි! මේ ඔබගේ වැරදි ක්‍රියාවකි!

34. ආනන්ද, මම එක් වරක් එ ම රජගහ නුවර ම ගෝතම නම් නිග්‍රෝධාරාමයෙහි වසමි. එ ම රජගහ නුවර ම වෝර ප්‍රපාතයෙහි වසමි. එ ම රජගහ නුවර ම වේහාර කන්ද අසිතේ සප්තපර්ණි ගුහාවෙහි වසමි. එ ම රජගහ නුවර ම ඉසිගිලි කන්ද අසිතේ කළු ගලෙහි වසමි. එ ම රජගහ නුවර ම සීත වනයෙහි වූ සප්ත සොණ්ඨික බැවුමේ වසමි. එ ම රජගහ නුවර ම තපෝදුරුමයෙහි වසමි. එ ම රජගහ නුවර ම ලේහුන්ට තිවාස වූ වේළු වනයෙහි වසමි. එ ම රජගහ නුවර ම ජිවක අඹුරුයානෙහි වසමි. එ ම රජගහ නුවර ම මද්දකුච්ඡයේ මීගදුයෙහි වසමි.

35. ආනන්ද, එහි දී ද මම ඔබට කථා කොට මෙසේ කිමි: ආනන්ද, රජගහ නුවර රමණීය යි; ගිජුකුළු පව්ව රමණීය යි; ගෝතම නිග්‍රෝධාරාමය රමණීය යි; වෝර

ප්‍රජාතය රමණීය යි; චේතාර කන්ද අසිනේ සප්තපර්ණි ගුහාව රමණීය යි; ඉසිගිලි කන්ද අසිනේ කඵ ගල රමණීය යි; සීත වනයේ සප්ප සොණනික බැවුම රමණීය යි; තපෝ දුරුමය රමණීය යි; ලේනුන්ට නිවාස වූ චේළනය රමණීය යි, ජීවක අඹ උයන රමණීය යි; මද්දකුච්ඡියේ මිගදය රමණීය යි. ආනන්ද, යම් කිසිවකු විසින් සතර සෘද්ධි පාද යෝ... ඒ නිසා ආනන්ද, මේ ඔබගේ නරක ක්‍රියාවකි! මේ ඔබගේ වැරදි ක්‍රියාවකි!

36. ආනන්ද, වරක් මම මේ වේසාලියේ ම උදේන චෛත්‍යය බිමේ වසමි. ආනන්ද, එහි දීද මම ඔබට කථා කොට මෙසේ කිමි: ආනන්ද, වේසාලිය රමණීය යි; උදේන චෛත්‍යය රමණීය යි. ආනන්ද, යම් කිසිවකු විසින් සතර සෘද්ධි පාදයෝ .. ඒ නිසා ආනන්ද, මේ ඔබගේ නරක ක්‍රියාවකි! මේ ඔබගේ වැරදි ක්‍රියාවකි!

37. ආනන්ද, එක් වරක් මම මේ වේසාලියේ ම ගෝතමක චෛත්‍යය බිමේ වසමි .. මේ වේසාලියේ ම සත්තම්බක චෛත්‍යය බිමේ වසමි. මේ වේසාලියේ ම බහුපුත්ත චෛත්‍යය බිමේ වසමි. මේ වේසාලියේ ම සාරන්දද චෛත්‍යය බිමේ වසමි.

ආනන්ද, දැනුත් අද වාපාල චෛත්‍යයේ දී ඔබට කථා කොට මෙසේ කිමි: ආනන්ද, වේසාලිය රමණීය යි; උදේන චෛත්‍යය රමණීය යි; ගෝතමක චෛත්‍යය රමණීය යි, සත්තම්බක චෛත්‍යය රමණීය යි; බහුපුත්ත චෛත්‍යය රමණීය යි; සාරන්දද චෛත්‍යය රමණීය යි; වාපාල චෛත්‍යය රමණීය යි; ආනන්ද, යම් කිසිවකු විසින් සතර සෘද්ධි පාදයෝ වඩන ලද්දේ ද, බහුල ව වඩන ලද්දේ ද, යානා බවට පත් කරන ලද්දේ ද, වස්තු බවට පත් කරන ලද්දේ ද, පිහිටුවන ලද්දේ ද, පුරුදු කරන ලද්දේ ද, මහා ව පටන් ගන්නා ලද්දේ ද, ඔහු කාමැති නම් මුළු ආයු කල්පය හෝ, කල්පයම මැඹියෙන් හෝ සිසිත්තේ ය.

ආනන්ද, තථාගතයන් විසින් සතර සෘද්ධි පාදයෝ වඛන ලද්දේ ය; බහුල ව වඛන ලද්දේ ය; සාතා බවට පත් කරන ලද්දේ ය; වස්තූ බවට පත් කරන ලද්දේ ය; පිනිටුවන ලද්දේ ය; පුරුලු කරන ලද්දේ ය; මනා ව පටන් ගන්නා ලද්දේ ය. ඒ නිසා ආනන්ද, තථාගතයෝ කෘමානි නම් මුළු ආයු කල්පය හෝ, කල්පයට වැඩියෙන් හෝ සිටින්නෝ ය.

ආනන්ද, තථාගතයන් විසින් මෙසේ ඕලාරික හැඟවීමක් කරද්දී, ඕලාරික ඕභාසයක් කරද්දී ඔබ එය තේරුම් ගැනීමට අසමත් වූහ. ඒ නිසා, 'ස්වාමිනි, බුදුහු මුළු කල්පය ම සිටින්නෝ! සුගතයෙහි, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සෑප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව් මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සෑප පිණිස කල්පයක් වැඩ සිටින්නෝ!' යි ඔබ තථාගතයන්ගෙන් ඉල්ලා නො සිටියහ. ආනන්ද, යම් විධියකින් ඔබ එය ඉල්ලා සිටියේ නම් තථාගතයෝ දෙ වරක් එය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නාහ. එහෙත් තෙ වන වර එය පිළිගන්නාහ ඒ නිසා ආනන්ද, මේ ඔබගේ නරක ක්‍රියාවකි! මේ ඔබගේ වැරදි ක්‍රියාවකි!

38 ආනන්ද, සියලු ප්‍රිය මනාප වස්තූවලින් නානාකු යට, වෙන් වීමට, අතික් පරිද්දකට පත් වීමට සිදු වන බව මා විසින් කලින් ම කියන ලද්දේ නො වේ ද? එසේ නම් ආනන්ද, ඒ (වෙනස් වන දෙය) දැන් මෙහි කොසින් ලබමු ද? හට ගත්, පහල වූ, සකස් වූ, බිඳෙන සුලු දෙයක් ඒකාන්ත යෙන් එසේ නො වෙනැ යි යන මේ කරුණ සිදු නො වේ.

ආනන්ද, තථාගතයන් විසින් ආයු සංස්කාරය හරින ලදී,

තථාගතයන්ගේ පිරිනිවීම නො බෝ කලකින් වන්නේ ය,

තථාගතයෝ මෙයින් කෙ මසක් ආවෑමෙන් ශ්‍රීරිනිවක් ඡාන්තෝ ය,

යනු තථාගතයන් විසින් නිශ්චය වශයෙන් කියා ඇත.

ඒ වචනය කියා අත් හරින ලද්දකි; වමාරන ලද්දකි; මුදන ලද්දකි; පහ කරන ලද්දකි; හරන ලද්දකි; තථාගත යෝ ඒ වචනය ද දිවි තකා හෝ නැවත වමනය කරන යන මේ කරුණ සිදු නො වේ.

39 ආනන්ද, මහා වනයෙහි කුටාගාර ශාලාව යම් තැනක ද එ තැනට යමු. ‘හොඳ යි ස්වාමීනි,’ යි අනඳ හිමියෝ බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඊළඟට බුදුහු අනඳ හිමියන් සමග මහා වනයෙහි කුටාගාර ශාලාව යම් තැනක ද එ තැනට වැඩියහ. එහි වැඩ බුදුහු අනඳ හිමියන් අමතා මෙසේ කීහ:

ආනන්ද, යන්ත, වේසාලීය ඇසුරා කොට යම් පමණ භික්ෂුහු වෙසෙද්ද, ඒ සියල්ලන් උපස්ථාන ශාලාවට රැස් කර වන්න. අනඳ හිමියෝ, ‘හොඳ යි ස්වාමීනි,’ යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී වේසාලීය ඇසුරා කොට යම් පමණ භික්ෂුහු වෙසෙද්ද ඒ සියල්ලන් උපස්ථාන ශාලාවෙහි රැස් කරවා බුදුන් යම් තැනක ද එ තැනට ගියහ. එහි ගොස් බුදුන් වැද එකත් පස් ව සිටියහ එසේ එකත් පස් ව සිටි අනඳ හිමියෝ බුදුන්ට මෙසේ කීහ:

“ස්වාමීනි, භික්ෂු සංඝයා රැස් ව ඇත: දූන් ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ කළේ දැන ගත මැනවි.”

ඉක්බිති බුදුහු උපස්ථාන ශාලාව යම් තැනක ද එ තැනට වැඩ පනවන ලද අසුනෙහි තිඳ ගත්හ; එසේ තිඳ ගත් බුදුහු භික්ෂූන්ට මෙසේ කීහ:

40 මහණෙනි, මා විසින් යම් ඒ ධර්ම කෙනෙක් මනා ව දැන දෙසන ලද්දහු ද, එ හෙයින් මෙහි ලා ඔබ විසින් ඒ ධර්මයෝ හොඳින් ඉගෙන සෙවිය යුත්තෝ ය, වැඩිය යුත්තෝ ය, බහුල කළ යුත්තෝ ය. (ඒවා අනු ව) යම් සේ මේ බුද්ධවර්ජයය දිග කලක් පවතින්නේ ද, බොහෝ

කලක් පවතින්නේ ද එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සෑප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවි මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස, සෑප පිණිස පවතින්නේ ය.

මහණෙනි, මා විසින් මනා කොට දැන දෙසන ලද (එසේ ම) ඔබ විසින් හොඳින් ඉගෙන සෙවිය යුතු වෘතිය යුතු, බහුල කළ යුතු, ඒ ධර්මයෝ කවරහු ද? (යමක් අනුව) යම් සේ මේ බ්‍රහ්මචර්යා දිග කලක් පවතින්නේ ද, බොහෝ කලක් පවතින්නේ ද, එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සෑප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවි මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සෑප පිණිස පවතින්නේ ද, (ඒ ධර්මයෝ කවරහු ද?) සතර සතිපට්ඨාන ය, සතර සමෘක් ප්‍රධාන ය, සතර සාද්ධි පාද ය, පංච ඉන්ද්‍රිය ය, පංච බල ය, සප්ත බෝධිංග ය, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ග ය යනු ඒ ධර්මයෝ ය. මහණෙනි, මා විසින් මේ ධර්මයෝ මනා ව දැන දෙසන ලදහ. ඒ ධර්මයෝ ඔබ විසින් හොඳින් ඉගෙන සෙවිය යුත්තෝ ය, වෘතිය යුත්තෝ ය, බහුල කළ යුත්තෝ ය, (ඒ අනුව) යම් සේ මේ බ්‍රහ්මචර්යාව දිග කලක් පවතින්නේ ද, බොහෝ කලක් පවතින්නේ ද එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සෑප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවි මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සෑප පිණිස පවතින්නේ ය.

41. ඊළඟට බුදුහු භික්ෂූන් අමනා මෙසේ කීහ: මහණෙනි, දැන් ඉතින් මම ඔබ අමතම් සියලු සංඝිකාරයෝ වෙනස් වීම ස්වභාව කොට ඇත්තෝ ය! නො පමා ව භාසල දහමභි යෙදෙන්න! තථාගතයන්ගේ පිරිනිවීම නො බෝ දිනකින් වන්නේ ය. මෙයින් තෙ මසක් ඇවෑමෙන් තථාගතයෝ පිරිනිවන් පාන්නෝ ය. බුදුහු මෙය කීහ. සුගත ඤාණකායු මෙය කීය: නැමිනි ද මෙසේ කීහ:

42. මාගේ වයස මුහුකුරා ගෙස් ය. මාගේ දිවි පැවැත්ම මද කලකට සීමිත ය; මා (නම්, නමාගේ පිතීට කර ගෙන ඇත. (මම) (නො බෝ දිනකින්) ඔබ හැර යන්නෙමි.

මහණෙනි, අප්‍රමාද වන්න! සතීමත් වන්න! සිල්වත් වන්න! මනා ව සංසිදුවා ගත් සංකල්ප ඇති ව සිය සිත් රැක ගන්න!

යමෙක් මේ ධර්ම විනයෙහි අප්‍රමාද ව වසන්නේ ද ඔහු ජාති සංඛ්‍යාත සසර හැර දුක් කෙළවර කරන්නේ ය.

භෙ වන බණ වර නිමි.

IV

1. ඉක්බිති බුදුහු පෙර වරයෙහි හැද පා සිටුරා ගෙන වේසාලියේ පිඬු පිණිස වැඩියහ. එසේ වේසාලියේ පිඬු පිණිස හැසිර පස් වරාවේ පිණිස පාතයෙන් හැරී අවුත් (මුළු ආහ හරවා) දැන් බැල්මෙන් වේසාලිය දෙස බලා අතද හිමියන් අමතා මෙසේ කීහ: ආනන්ද, මේ තථාගත යන්ගේ වේසාලියේ අන්තිම දෑකිම වන්නේ ය. ආනන්ද, (දැන් ඉතින්) හණ්ඩ ගම යම් තැනක ද එ තැනට යමු අතද, හිමියෝ, 'හොද යි ස්වාමීනි, 'යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ බුදුහු ඊලහට මහත් හික්මු පිරිසක් සමග හණ්ඩ ගම යම් තැනක ද එ තැනට වැඩියහ. බුදුහු එහි හණ්ඩ ගමේ වෙසෙහි බුදුහු එහි දී හික්මුන් අමතා මෙසේ කීහ:

2. මහණෙනි, ධර්ම හතරක් අවබෝධ නො කිරීමෙන්, ප්‍රතිවේධ නො කිරීමෙන් මෙසේ දිග කලක් මා විසින් ද, ඔබ විසින් ද භවයෙන් භවයට ගමන් කරන ලදී, සසර සැරි සරන ලදී ඒ ධර්ම හතර කවරේ ද?

මහණෙනි; ආර්ය ශීලය අවබෝධ නො කිරීමෙන්, ප්‍රතිවේධ නො කිරීමෙන් මෙසේ දිග කලක් මා විසින් ද, ඔබ විසින් ද භවයෙන් භවයට ගමන් කරන ලදී; සසර සැරි සරන ලදී.

මහණෙනි, ආර්ය සමාධිය අවබෝධ නො කිරීමෙන්, ප්‍රතිවේධ නො කිරීමෙන් මෙසේ දිග කලක් මා විසින් ද, ඔබ විසින් ද භවයෙන් භවයට ගමන් කරන ලදී, සසර සැරි සරන ලදී.

මහණෙනි, ආර්ය ප්‍රඥාව.....
මහණෙනි, ආර්ය විමුක්තිය
අවබෝධ නො කිරීමෙන්...සසර සැරි සරන ලදී.

3. මහණෙනි, ඒ ආර්ය ශීලය අවබෝධ කරන ලදී; ප්‍රතිවේධ කරන ලදී. ආර්ය සමාධිය අවබෝධ කරන ලදී;

ප්‍රතිවේධ කරන ලදී. ආර්ය ප්‍රඥාව අවබෝධ කරන ලදී; ප්‍රතිවේධ කරන ලදී. ආර්ය විමුක්තිය අවබෝධ කරන ලදී; ප්‍රතිවේධ කරන ලදී. භව තණ්හාව සිදින ලදී. භව නොත්තිය (භවගාමී කර්මය) සිදින ලදී. දැන් පුනර්භව යක් නැත

බුදුහු මෙය කීහ. සුගත ශාස්තෘහු මෙය කීසා නැවත ද මෙසේ කීහ:

4 යසස් ඥාති ගෞතමයන් විසින් ශීල, සමාධි, ප්‍රඥ, විමුක්ති යන මේ අනුත්තර ධර්මයෝ අවබෝධ කරන ලදහ.

බුදුහු මෙසේ මේ දහම අවබෝධ කර ගෙන භික්ෂුන්ට කීහ. දුක් කෙළවර කළ පසැස් ඥාති ශාස්තෘහු (මෙසේ කොට) පිරිනිවිසහ.

5. බුදුහු එහි භණ්ඩ ගමෙහි ද වසමින් භික්ෂුන්ට මේ ධර්ම කථාව ම බහුල කොට කරන්. (එ නම්) - මේ සීලය යි; මේ සමාධිය යි; මේ ප්‍රඥාව යි සීලය අනුව වැඩු සමාධිය මහත් ඵල දයක ය; මහත් ආනිසංස දයක ය. ප්‍රඥාව අනුව වැඩු හිත මනාව ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදේ. ඒ ආශ්‍රවයෝ නම් කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දෘෂ්ට්‍යාශ්‍රව, අවිද්‍යාශ්‍රව යන සතර ය.

ඊළඟට බුදුහු භණ්ඩ ගමෙහි කැමැති කල් වැස අනද භිමියන් අමතා මෙසේ කීහ: ආනන්ද, හත්පි ගම යම් තැනක ද, අම්බ ගම යම් තැනක ද, ජම්බු ගම යම් තැනක ද, හෝග නුවර යම් තැනක ද, එහි යමු. අනද භිමියෝ, 'හොඳ යි ස්වාමීනි, 'යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඊළඟට බුදුහු මහත් භික්ෂු පිරිසක් සමග හෝග නගරය යම් තැනක ද, එහි වැඩියහ. බුදුහු එහි හෝග නගරයේ ආනන්ද වෛතෘ බිමෙහි මැඩ වෙසෙහි. බුදුහු එහි දී භික්ෂුන් අමතා මෙසේ කීහ:

6. මහණෙනි, මේ මහා පදේස (කරුණු) හතරක් දෙසන්නෙමි. එස දසන්න, මහා ව වෙනෙහි කරන්න, කියන්නෙමි. ඒ භික්ෂුහු, 'හොඳ යි ස්වාමීනි', යි බුදුන්ට පිළි වදන් දුන්හ. බුදුහු මෙසේ කීහ:

i. මහණෙනි, මේ සසුනෙහි භික්ෂුව මෙසේ කියන්නේ ය: ආචාරිනි, මා විසින් මෙය බුදුන්ගේ සම්මුඛයෙන් අසන ලදී, සම්මුඛයෙන් පිළිගන්නා ලදී. මේ ධර්මය යි, මේ විනය යි, මේ බුදු සසුන යි. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුවගේ කියමනට එකාවර ම සතුටු නො විය යුතු ය, එය ප්‍රතික්ෂේප ද නො කළ යුතු ය. (එසේ) සතුටු ද නො වී, ප්‍රතික්ෂේප ද නො කොට ඒ පද ව්‍යංජන හොදින් ඉගෙන සූත්‍රයෙහි බහා ලිය යුතු ය; විනයෙහි සසඳු ලිය යුතු ය. ඒවා (එසේ) සූත්‍රයෙහි බහා ලද්දී, විනයෙහි සසඳුදී සූත්‍රයෙහි නො ගැලපෙත් නම්, විනයෙහි නො සැසඳෙත් නම්, ඒකාන්තයෙන් ම මෙය ඒ බුදුන්ගේ වචනයක් නො වේ, මේ භික්ෂුව විසින් වරදවා ගන්නා ලද්දක යනුවෙන් මෙහි ලා නිෂ්ඨාවට පත් විය යුතු ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ වචනය හැර දැමිය යුතු ය. ඒ වචනය සූත්‍රයෙහි බහා ලද්දී විනයෙහි සසඳුදී සූත්‍රයෙහි ගැලපෙත් නම්, විනයෙහි සැසඳෙත් නම්, ඒකාන්තයෙන් ම මෙය ඒ බුදුන්ගේ වචනයක, මේ භික්ෂුව විසින් හරියට වටහා ගන්නා ලද්දක යනුවෙන් මෙහි ලා නිෂ්ඨාවට පත් විය යුතු ය. මහණෙනි, මේ පළමු වන මහා පදේසය යි සිත්හි ලා දරා ගන්න.

ii මහණෙනි, මේ සසුනෙහි භික්ෂුව මෙසේ කියන්නේ ය: අසුවල් ආවාසයෙහි ප්‍රධානත්වයට පත් කෙරුන් සහිත වූ සංඝයා වෙසෙත්. මා විසින් මෙය ඒ සංඝයාගේ සම්මුඛයෙන් අසන ලදී, සම්මුඛයෙන් පිළිගන්නා ලදී. මේ ධර්මය යි, මේ විනය යි මේ බුදු සසුන යි, මහණෙනි, ඒ භික්ෂුවගේ කියමනට එකාවර ම සතුටු නො විය යුතු ය, එය ප්‍රතික්ෂේප ද නො කළ යුතු ය. (එසේ) සතුටු ද නො වී, ප්‍රතික්ෂේප ද නො කොට ඒ පද ව්‍යංජන හොදින් ඉගෙන

සුත්‍රයෙහි බහා ලිය යුතු ය; විනයෙහි සසද, ලිය යුතු ය. ඒවා එසේ සුත්‍රයෙහි බහා ලද්දී, විනයෙහි සසදද්දී සුත්‍රයෙහි නො ගැලපෙත් නම්, විනයෙහි නො සැසඳෙත් නම්, ඒකාන්තයෙන් ම මෙය ඒ බුදුන්ගේ වචනයක් නො වේ, මේ හික්ෂුව විසින් වරදවා ගන්නා ලද්දක යනුවෙන් මෙහි ලා නිෂ්ඨාවට පත් විය යුතු ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ වචනය හැර දැමිය යුතු ය. ඒ වචනය සුත්‍රයෙහි බහා ලද්දී, විනයෙහි සසදද්දී සුත්‍රයෙහි ගැලපෙත් නම්; විනයෙහි සැසඳෙත් නම්, ඒකාන්තයෙන් ම මෙය ඒ බුදුන්ගේ වචනයක් මේ හික්ෂුව විසින් හරියට වටහා ගන්නා ලද්දක යනුවෙන් මෙහි ලා නිෂ්ඨාවට පත් විය යුතු ය. මහණෙනි, මේ දෙ වන මහා පදේසය සිත්හි ලා දරා ගන්න.

iii මහණෙනි, මේ සසුනෙහි හික්ෂුව මෙසේ කියත්තේ ය: අසුචල් ආවාසයෙහි බහුශ්‍රාත වූ, ත්‍රිපිටකයෙහි ආසු පිරු නැත් ඇති, ධර්මධර වූ, විනයධර වූ, මාහිකාධර (මාතෘකා පාළි දන්නා) වූ බොහෝ ස්ඵවිර හික්ෂු වෙසෙති. මා විසින් මෙය ඒ තෙරුන්ගේ සම්මුඛයෙන් අසන ලදී, සම්මුඛයෙන් පිළිගන්නා ලදී. මේ ධර්මය යි, මේ විනය යි, මේ බුදු සසුන යි. මහණෙනි, ඒ හික්ෂුවගේ කියමනට එකැ වර ම සතුටු නො විය යුතු ය. එය ප්‍රතික්ෂේප ද නො කළ යුතු ය (එසේ)සතුටු ද නො වී, ප්‍රතික්ෂේප ද නො කොට ඒ පද ව්‍යාජන හොදින් ඉගෙන සුත්‍රයෙහි බහා ලිය යුතු ය: විනයෙහි සසද, ලිය යුතු ය. ඒවා එසේ සුත්‍රයෙහි බහා ලද්දී, විනයෙහි සසදද්දී සුත්‍රයෙහි නො ගැලපෙත් නම්, විනයෙහි නො සැසඳෙත් නම්, ඒකාන්තයෙන් ම මෙය ඒ බුදුන්ගේ වචනයක් නො වේ, මේ හික්ෂුව විසින් වරදවා ගන්නා ලද්දක යනුවෙන් මෙහි ලා නිෂ්ඨාවට පත් විය යුතු ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ වචනය හැර දැමිය යුතු ය. ඒ වචනය සුත්‍රයෙහි බහා ලද්දී, විනයෙහි සසදද්දී සුත්‍රයෙහි ගැලපෙත් නම්, විනයෙහි සැසඳෙත් නම් ඒකාන්තයෙන් ම මේ ඒ බුදුන්ගේ වචනයක්, මේ හික්ෂුව විසින් හරියට ගන්නා ලද්දක යනුවෙන් මෙහි ලා නිෂ්ඨා

වට පත් විය යුතු ය. මහණෙනි, මේ තෙ වන මහා පදේසය සිත්හි ලා දරා ගන්න.

iv මහණෙනි, මේ සසුනෙහි භික්ෂුව මෙසේ කියන්නේ ය: අසුචල් ආවාසයෙහි බහුශ්‍රාත වූ, ත්‍රිපිටකයෙහි ආසු පිරු තැන් ඇති, ධර්මධරවූ, චිත්තධර වූ, මානිකාධර (මාතෘකා පාලි දන්තා) වූ එක් ස්ඵවිර භික්ෂුවක් වෙසෙයි. මා විසින් මෙය ඒ තෙරුන්ගේ සම්මුඛයෙන් අසන ලදී, සම්මුඛයෙන් පිළිගන්නා ලදී. මේ ධර්මය යි, මේ චිත්තය යි, මේ බුදු සසුන යි. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුවගේ කියමනට එකැවර ම සතුටු නො විය යුතු ය, එය ප්‍රතික්ෂේප ද නො කළ යුතු ය. (එසේ) සතුටු ද නොවී, ප්‍රතික්ෂේප ද නො කොට ඒ පදව්‍යංජන හොදින් ඉගෙන සූත්‍රයෙහි බහාලිය යුතු ය; විනයෙහි සසදා ලිය යුතු ය. ඒවා එසේ සූත්‍රයෙහි බහා ලද්දී, විනයෙහි සසදද්දී සූත්‍රයෙහි නො ගැලපෙත් නම්, චිත්තයෙහි නො සැසඳෙත් නම් ඒකාන්තයෙන් ම මෙය ඒ බුදුන්ගේ වචනයක් නො වේ, මේ භික්ෂුව විසින් වරදවා ගන්නා ලද්දක යනුවෙන් මෙහි ලා තිෂ්ඨාවට පත් විය යුතු ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ වචනය හැර දැමිය යුතු ය. ඒ වචනය සූත්‍රයෙහි බහා ලද්දී, විනයෙහි සසදද්දී සූත්‍රයෙහි ගැලපෙත් නම්, විනයෙහි සැසඳෙත් නම් ඒකාන්තයෙන් ම මෙය ඒ බුදුන්ගේ වචනයක, මේ භික්ෂුව විසින් හරිසට ගන්නා ලද්දක යනුවෙන් මෙහි ලා තිෂ්ඨාවට පත් විය යුතු ය. මහණෙනි, මේ සිටු වන මහා පදේසය සිත්හි ලා දරා ගන්න. මහණෙනි, මේ සතර මහා පදේස සිත්හි ලා දරා ගන්න.

7. බුදුහු එහි හෝග නගරයෙහි වෙසෙමින් භික්ෂුන්ට මේ ධර්ම කථාව ම බහුල කොට කරත්. (එ නම්)- මේ සීලය යි; මේ සමාධිය යි; මේ ප්‍රඥාව යි. සීලය අනුව වැඩූ සමාධිය මහත් ඵල දායක ය; මහත් ආනිසංස දායක ය; සමාධිය අනුව වැඩූ ප්‍රඥාව මහත් ඵල දායක ය; මහත් ආනිසංස දායක ය. ප්‍රඥාව අනුව වැඩූ හිත

මනා ව ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදේ. ඒ ආශ්‍රවයෝ නම්-කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, දෘෂ්ට්‍යාශ්‍රව, අපේද්‍යාශ්‍රව යන සතර ය.

ඊළඟට බුදුහු එහි හෝග නගරයෙහි කැමැති කල් වැස අනද හිමියන් අමනා ආනන්ද, පාචානුවර යම් නැගක ද එ තැනට යමු යි කිය. අනද හිමියෝ, 'හොඳ යි ස්වාමිනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ.

8. ඉක්බිති බුදුහු මහත් භික්ෂු පිරිසක් සමග පාචාච යම් නැගක ද එහි වැසියහ. බුදුහු එහි පාචාවේ චුන්ද නම් රත්කරු පුත්‍රයාගේ අම් උයනෙහි වෙසෙති. චුන්ද නම් වූ රත්කරු පුත්‍රයා බුදුහු පාචාවට වැඩ එහි තමාගේ අම් උයනෙහි වෙසෙතැ යි ඇසී ය. ඉක්බිති චුන්ද නම් රත්කරු පුත්‍රයා බුදුන් යම් නැගක ද එ තැනට ගියේ ය; ගොස් බුදුන් වැද එකත් පස් ව හුන්තෝ ය. බුදුහු එසේ එකත් පස් ව හුන් චුන්ද නම් රත්කරු පුත්‍රයාට දූහැමි කපා වෙන් (කරුණු) හොඳින් පෙන්වූහ; (කරුණු) සමාදන් කරවූහ; (ඔහුගේ සිත්) තියුණු කරවූහ; (සිත්) පැහැද වූහ. ඉක්බිති බුදුන් විසින් දූහැමි කපාවෙන් (කරුණු) හොඳින් පෙන්වන ලද, (කරුණු) සමාදන් කරවන ලද, (සිත්) තියුණු කරවන ලද, (සිත්) පහදවන ලද චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයා බුදුන්ට මෙසේ කී ය: "ස්වාමිනි, භික්ෂු සංඝයා සහිත ව හෙට මාගේ බත (දහස) පිළිගත මැනවි." බුදුහු නිශ්ශබ්ද ව එය ඉවසූහ.

ඊළඟට චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයා බුදුන්ගේ ආරාධනය ඉවසීම දැන හුනස්නෙන් නැගිට බුදුන් වැද පැදකුණු කොට ගියේ ය. ඊළඟට චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයා ඒ රූය ලෙවීමෙන් (පසු) සිය නිවසෙහි ප්‍රණීත වූ කාම බීම හා බොහෝ සුකර මද්දව ද පිළියෙළ කරවා 'ස්වාමිනි, වේලාව හරි, බත් සුදුනම් ය'යි බුදුන්ට කල් දුන්විස.

9. ඉක්බිති බුදුහු පෙර වරායෙහි හැඳ පා සිටුවරා ගෙන භික්ෂු සංඝයා සහිත ව චුන්ද රත්කරා පුත්‍රයාගේ නිවසට වැඩියහ; එහි වැඩ පනවන ලද අසුනෙහි වැඩ හුන්හ. බුදුහු වැඩ හිඳ ගෙන චුන්ද රත්කරා පුත්‍රයා අමතා මෙසේ කීහ: චුන්ද, ඔබ විසින් යම් සුකර මද්දවයක් පිළියෙල කරන ලද ද එය මට වලදවන්න (දෙන්න), අනික් යම් කැමි බිම් ඇද්ද ඒවා භික්ෂු සංඝයාට වලදවන්න (දෙන්න), චුන්ද රත්කරා පුත්‍රයා, 'හොඳ යි ස්වාමීනි', යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී පිළියෙල කරන ලද යම් සුකර මද්දවයක් වී නම් එයින් බුදුන් සැතැප්ප විය; පිළියෙල කරන ලද අනික් යම් කැමි පිම් වී ද එයින් භික්ෂු සංඝයා සැතැප්ප විය.

ඊළඟට බුදුහු චුන්ද රත්කරා පුත්‍රයා අමතා මෙසේ කීහ: චුන්ද, යම් සුකර මද්දව කොටසක් ඉතරා ව ඇද්ද එය වලක් හාරා එහි දමන්න. චුන්ද, දෙවියන් සහිත වූ, මරුන් සහිත වූ, බලුන් සහිත වූ, ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත වූ, දෙවි මිනිස් ප්‍රජාවෙන් යුක්ත වූ ලෝකයෙහි තථා ගතයන්ට හැර යමකුට එය වලදා මනා ව දිරවිය හැකි වන්නේ ද එබන්දකු මම නො දකිමි. චුන්ද රත්කරා පුත්‍රයා 'හොඳයි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී ඉතිරි වූ ඒ සුකර මද්දවය වලක් හාරා එහි දමා බුදුන් යම් තැනක ද එහි පැමිණියේ ය; පැමිණ බුදුන් වැඳ එකත් පස් ව හුන්නේ ය. බුදුහු එසේ හුන් චුන්ද රත්කරා පුත්‍රයාට දැහැමි කථාවෙන් (කරුණු) හොඳින් පෙන්වා, (කරුණු) සමාදන් කරවා, (ඔහුගේ සිත්) තියුණු කරවා, (ඔහුගේ සිත්) පහදවා හුනස් නෙන් නැගිට ගියහ.

ඊළඟට චුන්ද රත්කරා පුත්‍රයාගේ බත වැලඳු බුදුන්ට රක්තාතීසාරය නම් වූ දරුණු ආබාධය හට ගනී. මරණයෙන් කෙලවර වන ඉතා බලවත් වේදනා පාන නැගිණි. එහෙත් බුදුහු සහිතව ව, අර්ථ අනර්ථ දන්තා නුවණින් යුතුව ඔබ්බොබ නො හැරෙමින් (නො පෙරළෙමින්) ඒ වේදනා

ඉවසුහ. ඉක්බිති බුදුහු අනද හිමියන් අමතා, ආනන්ද, කුසි නාරාව යම් තැනක ද එ තැනට යමු යි කීහ. අනද හිමියෝ, 'හොඳ යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ.

10. චුන්ද රත්කරා පුත්‍රයාගේ බත වළද, බුදුහු මාරණාන්තික වූ ඉතා බලවත් වේදනා ගෙන දෙන්නා වූ රෝගයකට මූණ පෑහ යි මා විසින් අසන ලදී:

11. (සුකර මද්දවය) වැළඳු බුදුන්ට (ඒ) සුකර මද්ද වය නිසා ඉතා බලවත් රෝගයක් හට ගනී. බුදුහු නිතර විරේවනය වෙමින් 'මම කුසිනාරා නුවරට යමා' යි කීහ.

12. ඊළඟට බුදුහු පාරෙන් ඉවත් ව එක්තරා ගසක් මුලට වැහීයහ. එහි ගොස් අනද හිමියන් අමතා, 'ආනන්ද ඔබ මාගේ සහල (සිටුර) සතරට නමා පනවන්න; ආනන්ද, ක්ලාන්ත යි, හිද ගනිමි' යි කීහ. අනද හිමියෝ, 'හොඳ යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී සංඝාරිය සතරට නමා පැනවූහ. බුදුහු පනවන ලද අසුතෙහි හිද ගත්හ. බුදුහු (එසේ) හිද ගෙන අනද හිමියන් අමතා මෙසේ කීහ:

i ආනන්ද, ඔබ පැත් ගෙනෙන්න! පිපාස යි! ආනන්ද, බොන්නෙමි මෙසේ කී කල අනද හිමියෝ බුදුන්ට මෙය කීහ: ස්වාමීනි, දැන් කරන්න පන් සියක් පියමන් වී ඇත (ගැල්) රෝදවලට පෙළී ගිය ඒ ජලය ස්වල්ප ව පවත්නාක් මෙන් ම) කැලඹි බොර ව ගලයි. ස්වාමීනි, මේ කකුත්ථා නදිය පැහැදී දිය ඇති ව, රසවත් දිය ඇති ව, සිහිල් දිය ඇති ව, සුදු පැහැ ඇති ව, මනා නොට ඇති ව, රමණීය ව මේ නුදුරින් තිබේ. බුදුහු එහි පැත් බොන්නාහ; සිරුර ද සිහිල් කරන්නාහ.

දෙ වනු වත් බුදුහු අනද හිමියන් අමතා මෙසේ කීහ:

ii ආනන්ද, ඔබ පැත් ගෙනෙන්න! පිපාස යි! ආනන්ද, බොන්නෙමි. අනද හිමියෝ දෙ වනු වත් බුදුන්ට මෙසේ

කිහ: ස්වාමීනි, දූන් කරන්න පත් සියක් පියමන් වී ඇත. ගල් රෝදවලට පෙළි ගිය ඒ ජලය ස්වල්ප ව (පවත්නාක් මෙන් ම) කැලඹී බොර ව ගලයි. ස්වාමීනි, මේ කකුත්ථා නදිය පැහැදී දිය ඇති ව, රසවත් දිය ඇති ව, සිහිල් දිය ඇති ව, සුදු පැහැ ඇති ව, මනා තොට ඇති ව, රමණීය ව මේ බුදුරුවන් තිබේ. බුදුහු එහි පැත් බොන්නාහ; සිරුර ද සිහිල් කරන්නාහ.

iii. බුදුහු තෙ වනු වන් අනද ගිමියන් අමතා මෙසේ කිහ: ආනන්ද, ඔබ පැත් ගෙනෙන්න! පිපාස යි! ආනන්ද, බොන්නෙමි.

13. අනද ගිමියෝ, 'හොද යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී පාත්‍රය ගෙන ඒ කුඩා නදිය යම් තැනක ද එ තැනට ගියහ. ඉක්බිති ගැල් රෝදවලට කැඩී ජලය වික වී, කැලඹී, බොර වී ගලමින් තිබුණු ඒ කුඩා නදිය අනද ගිමියන් (එහි) යද්දී පැහැදිලි ව, ප්‍රසන්න ව, නො කැලඹී, ගැලී ය. ඉක්බිති අනද ගිමියන්ට මේ අදහස ඇති විය. තථාගතයන්ගේ මහත් සෘද්ධිය, මහත් ආනුභාවය ඒකාන්ත යෙන් ම ආශ්චර්ය යි! ඒකාන්තයෙන් ම අද්භූත යි! මේ කුඩා නදිය රෝදවලට කැඩී, ජලය වික වී, කැලඹී, බොර වී ගලන්නී මා පැමිණී කල පැහැදිලි ව, ප්‍රසන්න ව, නො කැලඹී ගලයි!

(මේ ආශ්චර්යය ගැන සිතූ අනද ගිමියෝ) පාත්‍රයෙන් පැත් ගෙන බුදුන් යම් තැනක ද එ තැනට ගියහ; ගොස් බුදුන්ට මෙසේ කිහ: තථාගතයන්ගේ මහත් සෘද්ධිය, මහත් ආනුභාවය ආශ්චර්ය යි ස්වාමීනි, අද්භූත යි. ස්වාමීනි, දූන් රෝදවලට කැඩී, ජලය වික වී, කැලඹී බොර වී ගලමින් තිබුණු ඒ කුඩා නදිය මා එළඹෙද්දී පැහැදිලි ව, ප්‍රසන්න ව, නො කැලඹී ගැලී ය. බුදුනි, පැත් බොන්න! සුභතයෙනි, පැත් බොන්න! ඉක්බිති බුදුහු පැත් පිහ.

14. එ වේලෙහි කාලාම ගෝත්‍රික ආලාරයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ පුක්කුස මල්ල රුජ පුත්‍රයා කුසිනාරාමේ සිට පාමාවට යන දිග මගට පිළිපත්තේ වේ. පුක්කුස මල්ල රුජ පුත්‍රයා එක් ගසක් මුල වැඩි හුන් බුදුන් දිවි; දෑක උත් වහන්සේ යම් තැනක සිටියාහු නම් එ තැනට ගියේ ය; ගොස් බුදුන් වැඳ එකත් පස් ව හුන්තේ ය. එසේ එකත් පස් ව සිටි පුක්කුස මල්ල රුජ පුත්‍රයා බුදුන්ට මෙසේ කී ය:

15. ස්වාමිනි, ආශ්වර්ථය සි! ස්වාමිනි, අද්දභුත සි! ස්වාමිනි, පෘථිද්ද්‍රේ ඒකාන්තයෙන් ශාන්ත විහරණයෙන් (යුතු ව) වසන්නෝ ය. ස්වාමිනි, පෙර කාලාම ගෝත්‍රික ආලාර දිග මගකට පිළිපත්තේ, මගින් ඉවත් ව නුදුරෙහි වූ එක්තරා ගසක් මුල දිවා විහරණය කෙළේ ය. ස්වාමිනි, ඊලඟට ගැල් පත් සියක් කාලාම ගෝත්‍රික ආලාර ලඟින්, ලඟින් ම ගියේ ය.

ස්වාමිනි, ඊලඟට එක්තරා මිනිසෙක් ඒ ගැල් පත් සියට පිටි පසින් එනුයේ කාලාම ගෝත්‍රික ආලාර යම් තැනක ද එතැනට ගියේ ය; ගොස් කාලාම ගෝත්‍රික ආලාරට මෙසේ කී ය: ස්වාමිනි, ගැල් පත් සියක් ලඟ ලඟින් පියමන් වනු දුටුවේ ද? ඇවැත්නි, මම නො දිටිමි. ස්වාමිනි, ශබ්දය ඇසී ද? ඇවැත්නි, මම ශබ්දය නො ඇසිමි. ස්වාමිනි, නිද සිටියේ ද? ඇවැත්නි, මම නිද නො සිටියෙමි. ස්වාමිනි, සංඤ්ච (සිත ඇති ව) සිටියේ ද? ඇවැත්නි, එසේ ය. ස්වාමිනි, ඔබ සංඤ්ච ව, අවදි ව (සිටිත්) පත් සියක් ගැල් ලඟ ලඟින් පියමන් වනු නුදුටුහ; (ඒවාගි) ශබ්ද ද නො ඇසුහ. ස්වාමිනි, ඔබගේ සංකෘපය රජසිත් ගැවසිණි ද? ඇවැත්නි, එසේ ය. ස්වාමිනි, ඊලඟට ඒ මිනිසාට මෙබඳු අදහසක් ඇති විය: ඒකාන්තයෙන් ආශ්වර්ථය සි! ඒකාන්තයෙන් අද්දභුත සි! පෘථිද්ද්‍රේ ඒකාන්තයෙන් ශාන්ත විහරණයෙන් (යුතු ව) වසන්නෝ ය. යම් තැනක සංඤ්ච ව, අවදි ව, හිද පත් සියක් ගැල් ලඟ ලඟින් පියමන් වනු නො ම දකිසි; ශබ්දය නො ම අසයි

යනුවෙන් කාලාම ගෝත්‍රික ආලාර කෙරෙහි මහත් ප්‍රසාදය පළ කොට ගියේ ය.

16. යමෙක් සංඥී ව, අවදි ව (හිඳ) පත් සියක් ගැල් ලඟ ලඟින් පියමන් වනු නො ම දකින්නේ ය, (ඒවාහි) ශබ්දය නො ම අසන්නේ ය.

යමෙක් සංඥී ව, අවදි ව, (හිඳ) වස්තූ කල, වැස ගලා යන කල, විදුලි කොටන කල, අකුණු ගසන කල නො ම දකින්නේ ය, (ඒවාහි) ශබ්දය ද නො ම අසන්නේ ය.

පුක්කුස, ඉහත සදහන් දෙ කරුණෙන් කුමක් වඩා දුෂ්කර ද? වඩා අපහසු ද? ඒ කිවැ යි කියා ද ඔබ සිතන්නේ?

ස්වාමීනි, ගැල් පත් සියක් හෝ, හය සියක් හෝ, හත් සියක් හෝ, අට සියක් හෝ, නව සියක් හෝ, දහසක් හෝ, ලක්ෂයක් හෝ කුමක් කරන්නේ ද? තව ද යමෙක් සංඥී ව, අවදි ව (හිඳ), වස්තූ කල, වැස ගලා යන කල, විදුලි කොටන කල, අකුණු ගසන කල නො ම දකින්නේ ය, ශබ්දය නො ම අසන්නේ ය (යන යමක් වේ ද එය ම) වඩා දුෂ්කර ය; වඩා අපහසු ය.

17. පුක්කුස, වරක් මම ආතුමාවේ පිදුරු මඩුවක විසිමි. එ පිට වැසි වසිද්දී, අකුණු ගසද්දී, වැස ගලා යද්දී කමතට නුදුරින් සිටි ගොවි සහෝදරයෝ දෙ දෙනෙක් ද, ගොත් සතර දෙනෙක් ද මලභ. පුක්කුස, ඊළඟට ආතුමාවෙන් මහාජනයා පැමිණ ගොවි සහෝදරයන් දෙ දෙනා හා ගොනුත් සතර දෙනා යම් තැනක ද එ තැනට ගියහ. පුක්කුස, ඒ මොහොතේ මම පිදුරු මඩුවෙන් නික්ම එහි දොරටුව ලඟ අවකාශ ඇති තැනක සක්මන් කෙළෙමි. පුක්කුස, ඊළඟට ඒ මහාජනයා අතුරෙන් එක්තර මිනිසෙක් මා යම් තැනක ද එ තැනට අවුත් මට වැද එකක් පස් ව

සිරියේ ය. පුක්කුස, එසේ එකක් පස් ව සිරි ඒ මිනිසාට මම මෙසේ කිමි:

ආචාරිනි, කුමක් නිසා මේ මහාජනයා රැස් වුවාහු ද? ස්වාමීනි, දැන් වාසි වසිද්දී, වාස ගලා යද්දී, විදුලි කොටද්දී, අකුණු ගසද්දී ගොවි සහෝදරයෝ දෙ දෙනෙක් ද, ගොන්නු සතර දෙනෙක් ද මලහ (ඒ නිසා) මෙහි මේ මහාජනයා රැස් වූහ. ස්වාමීනි, ඔබ කොහි සිටියෝ ද? ආචාරිනි, මම මෙහි ම විමි. ස්වාමීනි, වාසි ආදිය දුටුහු ද? ආචාරිනි, මම නො දිටිමි. ස්වාමීනි, ශබ්දය ආසුහු ද? ආචාරිනි, මම ශබ්දය නො ආසිමි. ස්වාමීනි, නිදා සිටියහු ද? ආචාරිනි, මම නිදා නො සිටියෙමි. ස්වාමීනි, සංඤ්ච සිරි යාහු ද? ආචාරිනි, එසේ ය ස්වාමීනි, ඒ වාසි වසිද්දී, වාස ගලා යද්දී, විදුලි කොටද්දී, අකුණු ගසද්දී, සංඤ්ච අවදි ව (හිඳ) එය නො ම දුටුහු ද? ශබ්දය නො ම ආසුහු ද? ආචාරිනි, එසේ ය.

18. පුක්කුස, ඊළඟට ඒ මිනිසාට මේ අදහස ආති විය: ඒකාන්තයෙන් ආශ්චර්ය සි! ඒකාන්තයෙන් අද්භූත සි! පැවිද්දේ ඒකාන්තයෙන් ශාන්ත විහරණයෙන් යුත ව වසන්තෝ ය යම් තැනක (පැවිද්ද) සංඤ්ච, අවදි ව හිඳ වාසි වසිද්දී, වාසි ගලා යද්දී, විදුලි කොටද්දී, අකුණු ගසද්දී එය නො ම දකි; ශබ්දය නො ම අසයි යනු වෙත් මා කෙරෙහි මහත් ප්‍රසාදය පළ කොට, මට වාද පාදකුණු කොට ගියේ ය. මේ කථාව කි කල්හි පුක්කුස මල්ල රාජ පුත්‍රයා බුදුන්ට මෙසේ කී ය:

ස්වාමීනි, ඒ මම කාලාම ගෝත්‍රික වූ ආලාරයන් කෙරෙහි යම් පැහැදීමක් වී ද එය මහා හුලුගෙහි ගසා හරිමි; වේගයෙන් ගලන නදියක හෝ පා කර හරිමි. ස්වාමීනි, ඉතා යහපති! ස්වාමීනි, ඉතා යහපති! ස්වාමීනි, යම් සේ යටිකුරු කළ දේ උඩුකුරු කරන්නේ ද, වැසුණු දේ වැසුම් භරින්නේ ද, මූලා වූවහුට මග කියන්නේ ද,

අලුරෙහි දී ඇස් ඇත්තෝ රූප දකින්නවා යි තෙල් පහන් දල්වන්නේ ද එසේ ම බුදුන් විසින් තන් අයුරින් දහම දෙසන ලදී. ස්වාමිනි, ඒ මම බුදුන් ද, දහම ද, සංඝයා ද සරණ යමි. බුදුහු අද පටන් මා දිවි හිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරන්නවා (ගනින්නවා)!

19. ඊළඟට පුක්කුස මල්ල රජ පුත්‍රයා එක්තරා මිනිසකු අමතා මෙසේ කී ය: යහළුව ඔබ මාගේ රන් වන් වූ මට සිලිපි වූ පොරෝනා වස්ත්‍ර යගලය ගෙන එන්න. ඒ මිනිසා, ‘හොඳ යි ස්වාමිනි.’යි පුක්කුස මල්ල රජ පුත්‍රයාට පිළිවදන් දී ඒ රන් වන් වූ මට සිලිපි වූ (ඒ) පොරෝනා වස්ත්‍ර යගලය ගෙන ආවේ ය. ඊළඟට ඒ පුක්කුස මල්ල රජ පුත්‍රයා, ස්වාමිනි, බුදුහු රන් වන් වූ, මට සිලිපි වූ පොරෝනා වස්ත්‍ර යගලය මට අනුකම්පා උපදවා පිළි ගනින්නවා යි ඒ බුදුන් වෙත එළවීය. එසේ නම් පුක්කුස, එකකින් මා වසන්න, අතිකෙන් ආනන්ද වසන්න යි (බුදුහු) කීහ. පුක්කුස මල්ල රජ පුත්‍රයා, ‘හොඳ යි ස්වාමිනි,’යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී එකකින් බුදුන් වැසී ය, අතිකෙන් අනද හිමියන් වැසී ය. ඉක්බිති බුදුහු දෑහැමි කථා වෙන් පුක්කුස මල්ල රජ පුත්‍රයාට (කරුණු) හොඳින් පෙන්වූහ; (කරුණු) සමාදන් කරවූහ; (සිත්) තියුණු කරවූහ; සිත් පැහැද වූහ. ඉක්බිති බුදුන් විසින් දෑහැමි “කථාවෙන් හොඳින් කරුණු පෙන්වන ලද, (කරුණු) සමාදන් කරවන ලද, සිත් තියුණු කරවන ලද, සිත් පහදවන ලද ඒ පුක්කුස මල්ල රජ පුත්‍රයා හුනස් තෙත් නැගිට බුදුන් වැද පැදකුණු කොට ගියේ ය.

20. ඉක්බිති අනද හිමියෝ පුක්කුස මල්ල රජ පුත්‍රයා ගිය නො බෝ වේලාවකින් ඒ රන් වන් වූ, මට සිලිපි වූ පොරෝනා වස්ත්‍රය බුදුන්ගේ කයට පෙරවීය. එය බුදුන්ගේ කයට පොරවන ලද්දේ ගිනි දැල් නැති ගිනි අගුරු මෙන් බබළයි. ඉක්බිති අනද හිමියෝ බුදුන්ට මෙසේ කීහ: ආශ්චර්ය යි ස්වාමිනි! අද්භූත යි ස්වාමිනි! කමාගකයන්ගේ හමේ යාට මිරිසිදු හ, බබුදුහු සුලු ය.

ස්වාමීනි, මේ රන් වන් වූ, මට සිලිපි වූ පොරෝනා වස්
ත්‍රය බුදුන්ගේ ඇඟට පොරවන ලද්දේ ගිනි දැල් නැති ගිනි
අඟුරු මෙන් බබළයි එය එසේ ම සි ආනන්ද! එය එසේ
ම සි ආනන්ද! ආනන්ද, කාල (හෙවත් අවස්ථා) දෙකක දී
තථාගතයන්ගේ හමේ පාට පිරිසිදු වෙයි, බබළයි. ඒ කවර
අවස්ථා දෙකක දී ද?

ආනන්ද, යම් රැයක තථාගතයෝ අනුත්තර වූ සමාසක්
සම්බෝධිය අවබෝධ කරද්ද, යම් රැයක තථාගතයෝ
අනුපාදිසේස නිර්වාණ 'ධාතුචෙන් පිරිනිවන් පාත් ද මේ
අවස්ථා දෙකේ දී තථාගතයන්ගේ හමේ පාට පිරිසිදු
වෙයි, බබළයි.

ආනන්ද, අද රෑ එක්වීම යාමයෙහි කුසිනාරුචේ මල්ල
රජුන්ගේ උපවත්තන සල් වනයෙහි සල් ගස් දෙක අතර
තථාගතයන්ගේ පිරිනිවීම (සිදු) වන්නේ ය.

ආනන්ද, කකුත්ථා නදිය යම් තැනක ද එහි යවු.
'හොඳ සි ස්වාමීනි', සි අනද ගිමියෝ බුදුන්ට පිළිවදන්
දුන්න.

21. පුක්කුස රන් වන් වූ, මට සිලිපි වූ වස්ත්‍ර යුගලය
පිළිගැන්විය. එයින් වසන ලද (එය පොරවන ලද) බුදුන්
රන් වන් ව බැබළුණ.

22. බුදුන් ඊළඟට මහත් හික්මු පිරිසක් සමග
කකුත්ථා නදිය යම් තැනක ද එහි වැඩියහ. එහි වැඩ
කකුත්ථා නදියට බැස නගා, පැන් බී, ගොඩට පැමිණ අඹ
වනය යම් තැනක ද එ තැනට වැඩියහ. එහි වැඩ වුන්දක
ගිමියන් අමනා, වුන්දක, සංඝාරිය හතරට නමා (අසුනක්)
පනවන්න; වුන්දක, ක්ලාන්ත සි, වැද ගොවන්නෙමි.
වුන්දක ගිමියෝ, 'හොඳ සි ස්වාමීනි,' සි බුදුන්ට පිළිවදන් දී
සංඝාරිය හතරට නමා (අසුන) පැනවූහ. ඉක්බිති බුදුන්
දකුණු ආලයට හැරී දකුණු සය ෂිට්මම් සය මදක් ඉක්

මම නමා සනිමන් ව, අර්ථ අනර්ථ දන්තා නුවණින් යුතු ව කැහිට වේලාව සිහි කර ගෙන සිංහ සෙස්සාවෙන් සැතපුණහ. චුන්දක හිමියෝ එහි ම බුදුන්ට පෙරටු ව හුන්හ.

23. ලොව අසමසම වූ තථාගත වූ බුදුහු ඉතා ක්ලාන්ත ස්වරූප ඇත්තාහු පැහැදිලි, රසවත්, ප්‍රසන්න ජලය ඇති කකුන්ථා නදියට බැස්සහ.

24. ශාස්තෘහු නහා පැන් බී ගොඩට ආහ. මේ සසු නෙහි දහම් පළ කරන්නා වූ, පවත්වන්නා වූ, මහර්ෂි වූ බුදුහු හික්ෂු සමූහයා මැද (ඔවුන් විසින්) පිරිවරන ලදු ව අඹ වනයට පිවිසුණහ.

25. ඊළඟට බුදුහු චුන්දක හික්ෂුව අමතා (සඟල) සතරට නමා අසුනක් පනව සි කීහ. බුදුන් විසින් එසේ මෙහෙයවන ලද චුන්ද (ක) හිමියෝ වහා ම (සඟල) සතරට නමා ඇතිර වූහ! බුදුහු ඉතා ක්ලාන්ත ස්වරූප වූවාහු වැද හොත්හ. චුන්ද (ක) හිමියෝ ද බුදුන් ඉදිරියේ හුන්හ.

26. බුදුහු ඊළඟට අනද හිමියන් අමතා මෙසේ කීහ:

ආනන්ද, යම් කිසිවෙක්, 'ඇවැත් චුන්ද, තථාගතයෝ ඔබගේ අන්තිම පිණිබ පාන (දන)ය වළඳ පිරිනිවියහ, එයින් ඔබට වූයේ අලාභයක, නරක ලැබීමකැ'යි (කියා) විපිළිසර උපදවයි ද (එය අයහපත් ය. ඒ හෙයින්) ආනන්ද, චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයාගේ විපිළිසරය මෙසේ (කියා) දුරු කල යුතු ය:

ඇවැත් චුන්ද, තථාගතයෝ ඔබගේ අන්තිම පිණිබ පාන (දන)ය වළඳ පිරිනිවියහ, එයින් ඔබට වූයේ ලාභයක, හොඳ ලැබීමක යන මේ කරුණ මා විසින් බුදුන්ගේ සම්මුඛයෙන් පිළිගන්නා ලදී.

මේ පිණිබ පාන දෙකක් සම ය, සම ඵල ය, සම විපාක ය; අතික් පිණිබ පානවලට වඩා අතිශයින් මහත් ඵල

ය, මහානිසංස ය. ඒ දෙක කවරේද? නථාගතයෝ යම් පිණිඩි පාතයක් වළඳ අනුන්තර වූ සමයක් සම්බෝධී ය අවබෝධී කරද්ද, (එසේ ම) යම් පිණිඩි පාතයක් වළඳ නථාගතයෝ අනුපාදිසේස නිච්ඡාණ ධාතුචෙන් පිරිනිවන් පාද්ද මේ පිණිඩි පාත දෙක සම ය, සම ඵල ය, සම විපාක ය. අනික් පිණිඩි පාතවලට වඩා අභිංගිත් මහත් ඵල ය, මහානිසංස ය.

ආයුෂ්මත් වූ චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයා විසින් ආයුෂ පිණිස පවත්නා වූ කර්මයක් රැස් කරන ලදී; ආයුෂ්මත් වූ චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයා විසින් වර්ණය පිණිස පවත්නා වූ කර්මයක් රැස් කරන ලදී; ආයුෂ්මත් වූ චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයා විසින් සැප පිණිස පවත්නා වූ කර්මයක් රැස් කරන ලදී; ආයුෂ්මත් වූ චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයා විසින් කිර්තිය පිණිස පවත්නා වූ කර්මයක් රැස් කරන ලදී; ආයුෂ්මත් වූ චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයා විසින් සචර්ගය පිණිස පවත්නා වූ කර්මයක් රැස් කරන ලදී; ආයුෂ්මත් වූ චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයා විසින් ආධිපත්‍යය පිණිස පවත්නා වූ කර්මයක් රැස් කරන ලදී යනුවෙන් ආනන්ද, මෙසේ චුන්ද රත්කරු පුත්‍රයාගේ විපිට්ඨිකරය දුරු කළ යුතු ය.

ඉක්බිති බුදුහු මේ කරුණ දැන එ මේලෙහි මේ උදහස (ප්‍රීති වාක්‍යය) ආවසුහ:

27. දන් දෙන්නහුට පින් වැඩේ. ශීල සංවරයෙන් යුක්තයා වෛරය රැස් නො කරයි. කුසල් ඇත්තා ද ලාමක අකුසල් දුරු කරයි. ඒ නථාගතයෝ රාග, ද්වේෂ, මෝහ දුරු කිරීමෙන් පිරිනිවීයහ.

සතර වන (ආලාර මේදල්ල) බණ වර නිමි.

1. ඊළඟට බුදුහු අනද හිමියන් අමතා, ආනන්ද, හිරක්කුවනි නදියේ එ ගොඩ ඉටුර යම් තැනක ද, කුසිනා රුවේ මල්ල රජුන්ගේ උපවත්තන සල් උයන යම් තැනක ද. එහි යමු යි කිහ: අනද හිමියෝ, 'හොද යි ස්වාමීනි', යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඊළඟට බුදුහු මහත් හිඤ්ඤ පිරිසක් සමග හිරක්කුවනි නදියේ එ ගොඩ ඉටුර යම් තැනක ද, කුසිනාරුවේ මල්ල රජුන්ගේ උපවත්තන සල් උයන යම් තැනක ද එහි වැඩියහ; එහි වැඩ අනද හිමියන් අමතා මෙසේ කිහ: ආනන්ද, ඔබ මට සල් ගස් දෙක අතුරෙහි උතුරට හිස ලා ඇඳක් තබන්න. ආනන්ද, ක්ලාන්ත යි, වැද ගොවන්තෙමි අනද හිමියෝ, 'හොද යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී සල් ගස් දෙක අතර උතුරට හිස ලා ඇඳක් තැබූහ.

2. ඊළඟට බුදුහු දකුණට හැරී දකුණු පස පිට වම් පස මදක් ඉක්මවා තබා සතීමත් ව, අර්ථ අනර්ථ දන්නා නුවණින් යුතු ව සිංහ සෙය්යාවෙන් සැනපුණහ. ඒ අවස්ථාවේ සල් ගස් දෙක අකල් මල්වලින් හැම තැන ගැවසිලා ය, ඒ මල් තථාගතයන්ට පූජා පිණිස තථාගතයන්ගේ සිරුරට වැටේ, වැගිරේ, නිරතුරු ව වැගිරේ. දිව මදුරා මල් ද අහසින් වැටේ. ඒ මල් තථාගතයන්ට පූජා පිණිස තථාගතයන්ගේ සිරුරට වැටේ, වැගිරේ, නිරතුරු ව වැගිරේ. තථාගතයන්ට පූජා පිණිස, දිව්‍ය තුර්ය අහසේ නාද වේ. තථාගතයන්ට පූජා පිණිස දිව්‍ය සංගීත අහසේ පවතී.

3. ඊළඟට බුදුහු අනද හිමියන් අමතා මෙසේ කිහ: ආනන්ද, සල් ගස් දෙක අකල් මල්වලින් හැම තැන ගැවසිලා ය ඒ මල් තථාගතයන්ට පූජා පිණිස තථාගතයන්ගේ සිරුරට වැටේ, වැගිරේ, නිරතුරු ව වැගිරේ. තථාගතයන්ට පූජා පිණිස දිව සඳුන් සුණු අහසින් වැටේ. ඒවා තථාගතයන්ට පූජා පිණිස තථාගතයන්ගේ සිරුරට වැටේ, වැගිරේ,

නිරතුරු ව වැගිරේ. තථාගතයන්ට පුජා පිණිස දිව්‍ය තුර්‍ය අභයේ නාද වේ. තථාගතයන්ට පුජා පිණිස දිව්‍ය සංගීත අභයේ පවතී.

4. ආනන්ද. මෙ පමණකින් තථාගතයෝ සත්කාර කරන ලද්දේ නො වෙහි, ගරුකාර කරන ලද්දේ නො වෙහි, බුහුමන් කරන ලද්දේ නො වෙහි; පුදන ලද්දේ නො වෙහි; උවටැන් කිරීම් වශයෙන් පුදන ලද්දේ නො වෙහි. ආනන්ද, යම් භික්ෂුවක් හෝ, භික්ෂුණියක් හෝ, උපාසක යෙක් හෝ, උපාසිකාවක් හෝ ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය යෙන් යුතු ව, නියම ප්‍රතිපත්තියෙන් යුතු ව. ධර්මානුකූල ව වසයි ද, ඔහු උතුම් ප්‍රතිපත්ති පුජාවෙන් තථාගතයන්ට සත්කාර කරයි, *ගරුකාර කරයි, බුහුමන් කරයි, පුදයි, උවටැන් කිරීම් වශයෙන් පුදයි. ආනන්ද, ඒ නිසා (අපි) ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිවලින් යුතු ව, නියම ජීවන ප්‍රති පත්තිවලින් යුතු ව ධර්මානුකූල ව වසමු යි සිතා ගත යුතු ය. ආනන්ද, ඔබ මෙසේ ගික්මිය යුතු ය.

5. එ වේලේ උපවාණ ගිමියෝ බුදුන්ට පවත් සලමින් බුදුන් ඉදිරියේ සිටිත්. ඉක්බිති බුදුහු 'මහණ, ඉවත් වන්න! මා ඉදිරියේ නො සිටින්න!' යි උපවාණ ගිමියන් ඉවත් කරති. ඊළඟට අනද ගිමියන්ට මේ අදහස ඇති විය: මේ උපවාණ ගිමියෝ බොහෝ කලක් බුදුන්ට උවටැන් කළ, ලං ව ඇසුරු කළ, ලං ව හැසුරුණු කෙනෙකි එහෙත් බුදුහු දැන් මේ අන්තිම කාලයෙහි, 'මහණ, ඉවත් වන්න! මාගේ ඉදිරියෙහි නො සිටින්න!' යි උපවාණ ගිමියන් ඉවත් කරති. ස්වෘමිති, 'මහණ ඉවත් වන්න! මාගේ ඉදිරියෙහි නො සිටින්න' යි බුදුන් උපවාණ ගිමියන් ඉවත් කිරීමේ හේතුව කුමක් ද? ප්‍රත්‍යය කුමක් ද?

6 ආනන්ද, බොහෝ සෙයින් දස දහසක් සක්වළ දෙවියෝ තථාගතයන් දැකීමට රැස් වූවෝ ය. ආනන්ද, කුසිනාරාධුවේ මල්ල රජුන්ගේ උපවත්තන සාල වනය තෙක් අවට දොළොස් යොදුන් තැනි මහේශාඝ්‍ය දෙවියන්ගෙන්

ස්පර්ශ නො වූ (නො පිරුණු) අස් ලොම් අගක් හෙළා ලන තරම් පෙදෙසක් (ඉඩක්) නැත. ආනන්ද, තථාගතයන් දැක්මට දුර සිට ද ආම්භ සි දෙවියෝ අගුණ කියත් තථාගත වූ, අර්හත් වූ, සමාසක් සම්බුදුවරු කලකින් උපදිත්. අද ම රු තථාගතයන්ගේ පිරිනිවීම සිදු වන්නේ ය.

මේ මහේශාකාස භික්ෂුව (බුදුන්) අවුරා ගෙන බුදුන් ඉදිරියේ සිටී අපි අන්තිම අවස්ථාවේ තථාගතයන් දැක්ම නො ලබමු

7. ස්වාමීනි, කෙබඳු දෙවි කෙනෙක් (ඔබ) මෙනෙහි කරද්ද? ආනන්ද, අහසෙහි පෘථිවි සංඥ ඇති දෙව්වරු බුදුහු ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවත් පාන්තාහ, සුගතයෝ ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවත් පාන්තෝ ය, ලොවෙහි පසාස් ඇත්තෝ ඉක්මනින් අතුරුදහන් වන්නෝ ය යනුවෙන් කෙස් විදහා ගෙන හඬත්; දැන් බඳ ගෙන හඬත්; මැදින් කැවුණුවුන් මෙන් (මොන පැත්තට හෝ) වැටෙත්! පෙරළෙත්! නැවත නැවත පෙරළෙත්! ආනන්ද, පොළොවෙහි පෘථිවි සංඥ ඇති දෙව්වරු බුදුහු ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවත් පාන්තාහ, සුගතයෝ ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවත් පාන්තෝ ය, පසාස් ඇත්තාහු ඉතා ඉක්මනින් ලොවෙන් අතුරුදහන් වන්නාහ යනුවෙන් කෙස් විදහා ගෙන හඬත්; දැන් බඳ ගෙන හඬත්; මැදින් කැවුණුවුන් මෙන් වැටෙත්! පෙරළෙත්! නැවත නැවත පෙරළෙත්!

8. යම් චීතරාහි දෙව්වරු වෙද්ද ඔවුහු සතිමත් ව, අර්ථ අනර්ථ දන්තා නුවණින් යුතුව සියලු සංස්කාර අනිත්‍ය ය, ඒ අනිත්‍ය දේ මෙහි දී කෙසේ ලබමු දැ යි (සිතමින්) ඉවසත්. ස්වාමීනි, පෙර ඒ ඒ දිශාවන්හි වස් විසූ භික්ෂූහු තථාගතයන් දැක්මට ආහ. අපි ඒ මනෝ භාවනීය (මෙහි භාවනා ආදියෙන් යුත්) භික්ෂූන්(ගේ) දැක්ම ලබමු. පසිරුපාසනය ලබමු. ස්වාමීනි, බුදුන්ගේ ඇවෑමෙන් මනෝ භාවනීය භික්ෂූන් (ගේ) දැක්ම නො ලබන්නෙමු. පසිරුපාසනය නො ලබන්නෙමු.

9. ආනන්ද, සාද්දහාවත් කුල පුත්‍රයාට දැක්මට සුදුසු වූ, සංවේග කටයුතු වූ මේ තැන් හතරකි. ඒ හතර කවරේ ද?

i ආනන්ද, මෙහි තථාගතයෝ උපන්හ සි සාද්දහාවත් කුල පුත්‍රයාට දැක්මට සුදුසු, සංවේග කටයුතු නැතැයි.

ii ආනන්ද, මෙහි තථාගතයෝ අනුත්තර වූ සමාසක සම්බෝධියට පත් වූහ සි සාද්දහාවත් කුල පුත්‍රයාට දැක්මට සුදුසු, සංවේග කටයුතු නැතැයි.

iii ආනන්ද, මෙහි තථාගතයන් විසින් අනුත්තර වූ ධර්ම චක්‍රය පවත්වන ලද්ද සි සාද්දහාවත් කුල පුත්‍රයාට දැක්මට සුදුසු, සංවේග කටයුතු නැතැයි.

iv ආනන්ද, මෙහි තථාගතයෝ අනුපාදිසේස පරිනිර්වාණ ධාතුචෙන් පිරිනිවන් පෑහ සි සාද්දහාවත් කුල පුත්‍රයාට දැක්මට සුදුසු, සංවේග කටයුතු නැතැයි.

ආනන්ද, සාද්දහාවත් කුල පුත්‍රයාට දැක්මට සුදුසු වූ, සංවේග කටයුතු වූ සතර තැන් මේවා ය.

10 ආනන්ද, මෙහි තථාගතයෝ උපන්හ සි ද, මෙහි තථාගතයෝ අනුත්තර වූ සමාසක සම්බෝධියට පත් වූහ සි ද, මෙහි තථාගතයන් විසින් අනුත්තර වූ ධර්ම චක්‍රය පවත්වන ලද්ද සි ද, මෙහි තථාගතයන් අනුපාදිසේස පරිනිර්වාණ ධාතුචෙන් පිරිනිවන් පෑහ සි ද. කියා සාද්දහාවත් භික්ෂුහු, භික්ෂුණීහු, උපාසකවරු, උපාසිකාවරු එත්තාහ ආනන්ද, යම්කිසි කෙනෙක් වෛතෘ වාරිකායෙහි යමින් පහන් සිහින් කාලක්‍රියා කරන්නාහු ද ඒ සියල්ලෝ කාය භේදයෙන් මරණින් මතු යහපත් ගති ඇති ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදින්නාහ.

11. ස්වාමීනි, අපි මාගමුන් කෙරෙහි කෙසේ පිළිපදිමු ද? ආනන්ද, නො දැක්ම සි හොද (ප්‍රතිපත්තිය). ස්වාමීනි, දැක්ම ඇති කල්හි කෙසේ පිළිපදිය යුතු ද? ආනන්ද, කථ

නො කිරීම සි හොඳ (ප්‍රතිපත්තිය) ස්වාමිනි, කථා කරන්නාහු විසින් කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? ආනන්ද, සිහිය පිහිටුවා ගත යුතු ය

12 ස්වාමිනි, අපි නවාගතයන්ගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි කෙසේ පිළිපදිමු ද? ආනන්ද, ඔබ නවාගතයන්ගේ ශරීර පූජාව සදහා ව්‍යාවෘත නො වන්න! ඔබ සදර්ථය (අර්හත්වය) පිණිස වෑයම් කරන්න. සදර්ථයෙහි යෙදෙන්න! අප්‍රමාද ව කෙලෙස් නවන විර්යයෙන් යුතු ව, කාය ජීවිත නිරපේක්ෂක ව සදර්ථයෙහි යෙදී වසන්න. ආනන්ද, නවාගතයන් කෙරෙහි ඉතා පැහැදිණු ක්‍ෂත්‍රිය පණ්ඨිත යෝ ද, බ්‍රාහ්මණ පණ්ඨිතයෝ ද, ගෘහපති පණ්ඨිතයෝ ද ආභ. ඔවුහු නවාගතයන්ගේ ශරීර පූජා කරන්නාහු ය

13. ස්වාමිනි, නවාගතයන්ගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? ආනන්ද, යම් සේ සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි පිළිපැදිය යුතු ද, එසේ නවාගතයන්ගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි පිළිපැදිය යුතු ය. ස්වාමිනි, සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි කෙසේ පිළිපදිද්ද?

ආනන්ද, සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර අලුත් වස්ත්‍රයෙන් වෙළුන්; අලුත් වස්ත්‍රයෙන් වෙලා නෙළා කපු පුලුන් වලින් වෙළුන්. මේ ක්‍රමයෙන් පුලුන් කච්චල යුග පත් සිය කින් සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර වෙලා යකඩ (=රුවන්) තෙල් දෙණක බහා අතික් යකඩ (=රුවන්) දෙණකින් (පියනකින්) වසා සියලු සුවද දරින් සැයක් කොට සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර දවන්. (ඊළඟට) සතර මං සන්ධියක සක්විති රජුගේ ථූපය (සොහොන් කොත) කරවන් (නංවන්).

ආනන්ද, සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි මෙසේ පිළිපදින්න

ආනන්ද, යම් සේ සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි පිළිපදිද්ද, එසේ ම නවාගතයන්ගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි පිළිපැදිය යුතු ය.

14. සතර මං සන්ධියක තථාගතයන්ගේ ජුපය කර විය යුතු ය. එහි යම් කෙනෙක් මල් හෝ, සුවද හෝ, සුණු (කුඩු) හෝ තබන්නාහු ද (හෙවත්) පුදනනාහු ද. වදිනනා හු ද, සිත හෝ පහදවන්නාහු ද එය ඔවුන්ට ද්ග කලක් හිත සැප පිණිස පවතින්නේ ය.

15. ආනන්ද, ජුපාරහ (සොහොන් කොත් ද ගැබ් කරවා ගරු කල යුතු) පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙකි ඒ සතර දෙනා කවරහු ද? තථාගත වූ, අර්හත් වූ, සමාක් සම් බුදුහු ජුපාරහ ය; පසේ බුදුහු ජුපාරහ ය; තථාගත ශ්‍රාවකයා ජුපාරහ ය; සික්ඛිති රජු ජුපාරහ ය ආනන්ද, කවර අර්ථ යක් (වැඩක්) නිසා (හෝ සදහා) තථාගත වූ, අර්හත් වූ, සමාක් සම්බුදුහු ජුපාරහ වෙද්ද? ආනන්ද, මේ ඒ භාග්‍ය වත් වූ, අර්හත් වූ සමාක් සම්බුදුන්ගේ ජුප ය යි බොහෝ දෙනා සිත පහදවා ගතින්. ඔවුහු එහි සිත පහදවා කාය භේදයෙන් මරණින් මතු යහපත් ගති ඇති ස්වර්ග ලෝක යෙහි උපදිත්. ආනන්ද, මේ අර්ථය නිසා (හෝ සදහා) තථාගත වූ, අර්හත් වූ, සමාක් සම්බුදුහු ජුපාරහ වෙත්.

16. ආනන්ද, කවර අර්ථයක් නිසා පසේ බුදුහු ජුපාරහ වෙද්ද? ආනන්ද, මේ ඒ භාග්‍යවත් වූ පසේ බුදුන්ගේ ජුප ය යි බොහෝ දෙනා සිත පහදා ගතින්; ඔවුහු එහි සිත පහදවා කාය භේදයෙන් මරණින් මතු යහපත් ගති ඇති ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදිත්. ආනන්ද, මේ අර්ථය නිසා පසේ බුදුහු ජුපාරහ වෙත්.

17. ආනන්ද, කවර අර්ථයක් නිසා තථාගත ශ්‍රාවකයා ජුපාරහ වේ ද? ආනන්ද, මේ ඒ භාග්‍යවත් වූ, අර්හත් වූ, සමාක් සම්බුදුන්ගේ ශ්‍රාවක ජුපය යි බොහෝ දෙනා සිත පහදවා ගතින්. ඔවුහු එහි සිත පහදවා කාය භේදයෙන් මරණින් මතු යහපත් ගති ඇති ස්වර්ග ලෝකයෙහි උප දිත්. ආනන්ද, මේ අර්ථය නිසා තථාගත ශ්‍රාවකයා ජුපාරහ වේ.

18. ආනන්ද කවර අරියක් නිසා සක්විති රජු ථූපාරභ වේ ද, ආනන්ද, මේ ධාර්මික වූ දැහැමි රජ (කෙනකුගේ) ථූප ය සි බොහෝ දෙනා සිත පහදවා ගතින්. ඔවුහු එහි සිත පහදවා කාය හේදයෙන් මරණින් මතු යහපත් ගත් ඇති ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදිත් ආනන්ද, මේ අර්ථය නිසා සක්විති රජු ථූපාරභ වේ.

ආනන්ද, මේ සතර වැදූරුම් පුද්ගලයෝ ථූපාරභ වෙත්.

19. ඉක්බිති අනද භිමියෝ විහාරයට ගොස් දොර අගුල් කණුවේ එල්ලී, 'මම ඒකාන්තයෙන් කටයුතු සහිත වූ ශෛක්ෂයෙක්මි; යමෙක් මට අනුකම්පා කෙළේ ද ඒ මාගේ ශාස්තෘවරයා පිරිනිවන් පාත්තේ ය' යනු කියමින් හඬමින් සිටියහ. ඉක්බිති බුදුහු භික්ෂුවක් අමතා, 'මහණෙනි, ආනන්ද කොහි ද?' යි ඇසූහ ස්වාමීනි, මේ අනද භිමියෝ විහාරයට ගොස් දොර අගුල් කණුවේ එල්ලී 'මම ඒකාන්තයෙන් කටයුතු සහිත වූ ශෛක්ෂයෙක්මි, යමෙක් මට අනුකම්පා කෙළේ ද ඒ මාගේ ශාස්තෘවරයා පිරිනිවන් පාත්තේ ය කියමින් හඬමින් සිටිනා (සි) කීහ

20. ඉක්බිති බුදුහු එක්තරා භික්ෂුවක් අමතා, 'මහණ, මෙහි එන්න; 'අනද භිමියෙනි, බුදුන් ඔබට කථා කරනවා ය' යි කියා මාගේ වචනයෙන් ආනන්ද කැඳවා ගෙන එන්න. ඒ භික්ෂුව, 'හොඳ යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී අනද භිමියෝ යම් නැතක ද එ නැතට ගියේ ය; ගොස් අනද භිමියන්ට මෙසේ කී ය: අනද භිමියෙනි, බුදුහු ඔබ අමතති. අනද භිමියෝ, 'හොඳ යි ඇවැත්නි' යි ඒ භික්ෂුවට පිළිවදන් දී බුදුහු යම් නැතක ද එ නැතට ගියහ; ගොස් බුදුන් වැද එකත් පස් ව සිටියහ. (එසේ) එකත් පස් ව හුන් අනද භිමියන්ට බුදුහු මෙසේ කීහ:

21. ආනන්ද, ශෝක නො කරන්න! නො වැලපෙන්න! ආනන්ද, සියලු ප්‍රිය මනාප වස්තුවලින් නානාත්වයට, වෙන් වීමට, අතික් පරිද්දකට පත් වීමට සිදු වන බව

මා විසින් කලින් ම නියත ලද්දේ නො වේ ද? එසේ නම් ආනන්ද, ඒ (වෙනස් වන දෙය) දැන් මෙහි කොයින් ලබමු ද? හට ගත්, පහළ වූ, සකස් වූ, බිඳෙන සුලු දෙයක්—නපාගතයන්ගේ සිරුර වුවත්—නො බිඳෙන යන මේ කරුණ සිදු නො වේ. ආනන්ද, ඔබ විසින් බොහෝ කලක් හිතීන්, සුව යෙන්, (දෙ විධියක් නැති ව) එක ම පිළිවෙලින්, අපමණ මෙෙහි කාය කර්මයෙන්, මෙෙහි වචී කර්මයෙන්, හිතීන් සුවයෙන්, දෙ විධියක් නැති ව එක ම පිළිවෙලින් අප්‍රමාණ මෙෙහි මනා කමයෙන් නපාගතයන්ට උචචන් කරන ලදී. ආනන්ද, ඔබ කළ පින් ඇත්තෙකි! ජීර්ස වඩන්න. වහා රහත් බවට පැමිණෙන්නෙහි ය!

22. ඉක්බිති බුදුහු හිඤ්ඤන් අමනා මෙසේ කීහ: මහණෙනි, පෙර යම් අරහත් සමයක් සම්බුදුවරු වූවාහු ද ඒ බුදුවරුන්ට ද මෙබඳු වූ ම, එ නම් මට මේ ආනන්ද බඳු වූ, උපස්ථායකයෝ වූහ. මහණෙනි, මතු වට යම් අර්හත් සමයක් සම්බුදුවරු වන්නාහු ද ඒ බුදුවරුන්ට ද මෙබඳු වූ ම, එ නම් මට මේ ආනන්ද බඳු වූ උපස්ථායකයෝ වන්නෝ ය. මහණෙනි, ආනන්ද පණ්ඩිත ය. මහණෙනි, ආනන්ද බුද්ධිමත් ය. නපාගතයන් දැක්ම සඳහා මේ හිඤ්ඤන්ට පැමිණීමට මේ සුදුසු කාලය යි (ඔහු) දනී. මේ හිඤ්ඤන්ට කාලය යි, මේ උපාසකවරුන්ට කාලය යි, මේ උපාසිකාවන්ට කාලය යි, මේ රජුන්ට, රජ මහ ඇමති යන්ට, නිර්ඵකයන්ට, නිර්ඵක ශ්‍රාවකයන්ට කාලය යි (ඔහු) දනී.

23. මහණෙනි, ආනන්ද කෙරෙහි ආශ්චර්ය වූත්, අද්භූත වූත් ධර්ම සතරක් ඇත. ඒ සතර කවරේ ද?

මහණෙනි, ඉදින් හිඤ්ඤ පිරිසක් ආනන්ද දැක්මට යද්ද, ඔවුහු (ඔහු) දැක්මෙන් තුටු වෙත්. එහි දී ආනන්ද බණ කියයි ද (ඒ) කීමෙනුත් ඔවුහු තුටු වෙත්. මහණෙනි, හිඤ්ඤ පිරිස අතෘප්ත ම වෙත්. ඊළඟට ආනන්ද තිශ්ශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, භික්ෂුණී පිරිස, උපාසක පිරිස, උපාසිකා පිරිස ආනන්ද දෑක්මට යද්ද, ඔවුහු (ඔහු) දෑක්මෙන් තුටු වෙත්. එහි දී ආනන්ද බණ කියයි ද, (ඒ) කීමෙනුත් ඔවුහු තුටු වෙත්. මහණෙනි, (භික්ෂුණී, උපාසක,) උපාසිකා පිරිස අතෘප්ත ම වෙත්. ඊළඟට ආනන්ද නිශ්ශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, ආනන්ද කෙරෙහි පවත්නා වූ ආශ්චර්ය වූත්, අද්භූත වූත් ධර්ම සතර මේවා ය.

24. මහණෙනි, සක්චිති රජු කෙරෙහි ආශ්චර්ය වූත්, අද්භූත වූත් ධර්ම සතරක් ඇත. ඒ සතර කවරේ ද?

මහණෙනි, ඉදින් ඝෛත්‍රිය පිරිසක් සක්චිති රජු දක්නට යද්ද, ඔවුහු (ඔහු) දෑක්මෙන් තුටු වෙත්. එහි දී සක්චිති රජු කථා කරයි ද (ඒ) කථාවෙනුත් ඔවුහු තුටු වෙත්. මහණෙනි, ඝෛත්‍රිය පිරිස අතෘප්ත ම වෙත්. ඊළඟට සක්චිති රජු නිශ්ශබ්ද වෙයි. මහණෙනි, බ්‍රාහ්මණ පිරිස, ගෘහපති පිරිස, ශ්‍රමණ පිරිස සක්චිති රජු දෑක්මට යද්ද, ඔවුහු (ඔහු) දෑක්මෙන් තුටු වෙත්. එහි දී සක්චිති රජු කථා කරයි ද, ඒ කථාවෙනුත් ඔවුහු තුටු වෙත්. මහණෙනි, (බ්‍රාහ්මණ පිරිස, ගෘහපති පිරිස) ශ්‍රමණ පිරිස අතෘප්ත ම වෙත්. ඊළඟට සක්චිති රජු නිශ්ශබ්ද වෙයි.

25. මහණෙනි, මෙසේ ම ආනන්ද කෙරෙහි ආශ්චර්ය වූත්, අද්භූත වූත් ධර්ම සතරක් ඇත. ඒ සතර කවරේ ද?

මහණෙනි, ඉදින් භික්ෂු පිරිසක් ආනන්ද දෑක්මට යද්ද, ඔවුහු (ඔහු) දෑක්මෙන් තුටු වෙත්. එහි දී ආනන්ද බණ කියයි ද, (ඒ) කීමෙනුත් ඔවුහු තුටු වෙත්. මහණෙනි, භික්ෂු පිරිස අතෘප්ත ම වෙත්. ඊළඟට ආනන්ද නිශ්ශබ්ද වෙයි. මහණෙනි, භික්ෂුණී පිරිස, උපාසක පිරිස, උපාසිකා පිරිස ආනන්ද දෑක්මට යද්ද, ඔවුහු (ඔහු) දෑක්මෙන් තුටු වෙත්. එහි දී ආනන්ද බණ කියයි ද, (ඒ) කීමෙනුත් ඔවුහු තුටු වෙත්. මහණෙනි, (භික්ෂුණී, උපාසක), උපාසිකා පිරිස අතෘප්ත ම වෙත්. ඊළඟට ආනන්ද නිශ්ශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, ආනන්ද කෙරෙහි පවත්නා වූ ආශ්චර්ය වූත්, අද්භූත වූත් ධර්ම සතර මේවා ය.

26. මෙසේ කි කල අනද හිමියෝ බුදුන්ට මෙය කීහ: ස්වාමීනි, බුදුහු මේ කුඩා නගරයේ, විසම නගරයේ, ශාඛා නගරයේ පිරිනිවන් නො පෑව මැනවි! ස්වාමීනි, වම්පා, රුජගහ, සාවන්ථි, සාකේන, කෞශාමිබ්බි, බාරුණසී වැනි මහා නගර නවත් ආත. බුදුහු එහි පිරිනිවන් පාන්න! එහි බොහෝ මහා ඝණ්ටියයෝ, මහා බ්‍රාහ්මණයෝ, මහා ගෘහපතියෝ තථාගතයන් කෙරෙහි පැහැදුණාහු ය; ඔවුහු තථාගතයන්ගේ සිරුරු පූජා කරන්නාහු ය. ආනන්ද, එසේ නො කියන්න! ආනන්ද, (මෙයට) කුඩා නගරයක, විසම නගරයක, ශාඛා නගරයක යි නො කියන්න!

27. ආනන්ද, පෙර ධාර්මික වූ (දූත රාජ) ධම්මයෙන් රජය කළා වූ, සතර දිග (එක සේ) බල පැවැත්වූ, රටවල් ජය ගත්තා වූ, ජනපදයන්ගේ ස්ඵරිතවයට පත් වූ, සත් රුවන්වලින් යුත් (සම්පූර්ණ) වූ මහා සුදර්ශන නම් සක් විහි රජෙක් විය. ආනන්ද, මේ කුසිතාරාව (ඒ) මහා සුදර්ශන රජුගේ කුසාවතී නම් රාජධානිය විය. (මෙය) නැගෙන හිර සිට බස්නා හිරට දෙළොස් යොදුන් දික් විය; උතුරේ සිට දකුණට සත් යොදුන් පුළුල් විය. ආනන්ද, කුසාවතී රාජධානිය සමාද්ධිමත් ද, ප්‍රමුද්ධ ද විය. (මෙහි) බොහෝ ජනයා වූහ, මිනිස්සු පිරි සිටියහ; (මෙය) සුභික්‍ෂ ද විය.

ආනන්ද, දේවියන්ගේ ආලකමන්ද, රාජධානිය රම් සේ සමාද්ධිමත් ද, ප්‍රමුද්ධ ද, බොහෝ ජනයාගෙන් යුක්ත ද, යකුන්ගෙන් පිරුණේ ද, සුභික්‍ෂ ද, එසේ ම ආනන්ද, මේ කුසාවතී රාජධානිය සමාද්ධිමත් ද, ප්‍රමුද්ධ ද, බොහෝ ජනයාගෙන් යුක්ත ද, මිනිසුන්ගෙන් පිරුණේ ද, සුභික්‍ෂ ද විය. ආනන්ද, කුසාවතී රාජධානිය දූත විධි ශබ්දවලින් එ නම්, හස්ති ශබ්දයෙන්, අශ්ව ශබ්දයෙන්, රථ ශබ්දයෙන්,

බෙර ඉබ්බසෙත්, මුද්දිංග (බෙර) ඉබ්බසෙත්, ඵණා ඉබ්බසෙත්, හිත ඉබ්බසෙත්, කාස නාල ඉබ්බසෙත්, නාල ඉබ්බසෙත් හා ‘අනුභව කරන්න, බොන්න, කන්න’ යන දස වැනි ඉබ්බසෙත් ද රු දුවල් දෙකේ අවිචේති විය.

28. ආනන්ද, ඔබ කුසිනාරාවට ගොස් මල්ල රජුන්ට මෙසේ කියන්න! වාසෙව්ඨ (ගෝත්‍රික) යෙනි, අද රු පශ්චිම යාමයෙහි තථාගතයන්ගේ පිරිනිවීම සිදු වන්නේ ය. වාසෙව්ඨයෙනි, පිටත් වන්න! වාසෙව්ඨයෙනි, පිටත් වන්න! ‘අපගේ ශ්‍රාම ක්ෂේත්‍රයෙහි තථාගතයන්ගේ පිරිනිවීම විය,’ ‘අන්තිම කාලයෙහි අපි තථාගතයන්ගේ දෑක්ම නො ලැබීමු’ යි පසු ව විපිළිසර නො වන්න!

අනද හිමියෝ, ‘හොද සි ස්වාමීනි,’ යි බුදුන්ට පිළිවදන් දී හැද, පා සිටුරු ගෙන තමා දෙ වැනි කොට කුසිනාරාවට පිවිසියෝ ය. ඒ අවස්ථාවේ කුසිනාරාවේ මල්ල රජවරු කිසි යම් කටයුත්තක් නිසා සන්ථාගාරයෙහි රැස් ව සිටිත්. ඊළඟට අනද හිමියෝ කුසිනාරාවේ මල්ල රජුන්ගේ සන්ථාගාරය යම් තැනක ද එ තැනට ගියහ; ගොස් කුසිනාරාවේ මල්ල රජුන්ට මෙය දැන්විය: වාසෙව්ඨ (ගෝත්‍රික) යෙනි, අද රු පශ්චිම යාමයෙහි තථාගතයන්ගේ පිරිනිවීම වන්නේ ය. වාසෙව්ඨයෙනි, පිටත් වන්න! වාසෙව්ඨයෙනි, පිටත් වන්න! ‘අපගේ ශ්‍රාම ක්ෂේත්‍රයෙහි තථාගතයන්ගේ පිරිනිවීම විය,’ ‘අන්තිම කාලයෙහි අපි තථාගතයන්ගේ දෑක්ම නො ලැබීමු’ යි පසු ව විපිළිසර නො වන්න!

29. අනද හිමියන්ගෙන් මේ කරුණ අසා මල්ල රජු පුත්‍රයෝත්, මල්ල රජ යෙහෙළියෝත්, මල්ල ජාජ භාර්යා වෝත් පැරැණු සිත් ඇති ව, දේමනස් ව, සිතේ දුකින් යුතු ව, ‘බුදුහු ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවන් පාන්නාහ, සුගතයෝ ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවන් පාන්නෝ ය. ලෝකයෙහි පසාස් ඇත්තෝ ඉතා ඉක්මනින් අතුරුදහන් වන්නෝ ය යනුවෙන් සමහරු කෙස් විදහා ගෙන හඬත්; දැන් බැඳ

ගෙන හඬන්; මැදින් කැඩුණවුන් වෙන් ආද වැටෙත්! පෙර
ලෙන්! නැවත නැවත පෙරලෙන්! ඉක්බිති මල්ල රාජ පුත්‍ර
යෝත්, මල්ල රාජ යෙහෙළියෝත්. 'මල්ල රාජ භාර්යා
වෝත් පැරැණු සිත් ඇති ව, දෙමනස් ව, සිතේ දුකින්
යුතු ව මල්ල රජුන්ගේ උපවත්තන සල් වනය යම් තැන
ක ද, අනද හිමියන් යම් තැනක ද, එ තැනට ගියහ.

30. ඉක්බිති අනද හිමියන්ට මේ අදහස ඇති විය.
ඉදින් මම කුසිනාරාවේ මල්ල රජුන් එකිනෙකා ලවා බුදුන්
වන්දවන්නේ නම්, කුසිනාරාවේ සියලු මල්ල රජුන් ලවා
වැන්දවුයේ නො වන්නේ ය. ඊළඟට එයට ම මුළු රැය ගත
වන්නේ ය. මේ නිසා මා, කුසිනාරාවේ මල්ල රජුන් කුල
පිළිවෙළින් තබා, 'ස්වාමීනි, මේ අසුවල් නම ඇති මල්ල
රජු පුතුන් සහිත ව, භාර්යාවන් සහිත ව, පිරිස් සහිත ව,
ඇමතියන් සහිත ව බුදුන්ගේ පා හිසින් වදි ය' යි (කියා)
බුදුන් වන්දවන්නේ නම් යහපත් ය.

(මෙසේ තීරණය කර ගත්) අනද හිමියෝ ඊළඟට
කුසිනාරාවේ මල්ල රජුන් කුල පිළිවෙළින් තබා, 'ස්වාමීනි,
අසුවල් නම ඇති මල්ල රජු පුතුන් සහිත ව, භාර්යාවන්
සහිත ව, පිරිස් සහිත ව, ඇමතියන් සහිත ව බුදුන්ගේ
පා හිසින් වදි ය' යි බුදුන් වැන්ද වූහ.

31. මේ අවස්ථාවේ සුභද්ද නම් පරිබ්‍රාජකයා කුසිනා
රාවේ වෙසේ. සුභද්ද පරිබ්‍රාජකයා අද රූ පශ්චිම යාමයෙහි
ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ පිරිනිවීම වන්නේ ය යි ඇසී ය.
ඊළඟට සුභද්ද පරිබ්‍රාජකයාට මේ අදහස ඇති විය:
ලෝකයේ අර්භන් වූ, සමාක් සම්බුද්ධ වූ තථාගතවරයෝ
කලාතුරකින් උපදින්නෝ ය යි මා විසින් වැඩිහිටි, මහලු,
ආචාර්ය ප්‍රාචාර්ය පරිබ්‍රාජකවරුන් කියනු අසා ඇත. අද
රූ පශ්චිම යාමයෙහි ම ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ පිරිනිවීම
සිදු වන්නේ ය. මට හෙවත් මාගේ සිතේ උපත් සැකයක්
ද ඇත. මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මෙසේ පැහැදී

සිටිමි. යම් සේ මම සැකය දුරු කර ගනිමි ද (හෙවත් මාගේ සැකය දුරු වන්නේ ද), එබඳු දහමක් දෙසීමට ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ පොහොසත් ය.

ඊළඟට සුභද්ද පරිබ්‍රාජකයා මල්ල රජුන්ගේ උප වත්තන සල් උසන යම් තැනක ද, අනද හිමියන් යම් තැනක ද එහි හිසේ ය; ගොස් අනද හිමියන්ට මෙසේ කී ය: අනද හිමියෙනි, ලෝකයේ අර්භන් වූ, සමයක් සම්බුද්ධ වූ තථාගතවරයෝ කලාතුරකින් උපදින්නෝ ය සි මා විසින් වැඩිහිටි, මහලු, ආචාර්ය, ප්‍රාචාර්ය පරිබ්‍රාජකවරුන් කියනු අසා ඇත. අද රූ පශ්චිම යාමයෙහි ම ශ්‍රමණ ගෞතම යන්ගේ පිරිනිවීම සිදු වන්නේ ය. මට උපන් සැකයක් ද ඇත මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මෙසේ පාහැදී සිටිමි. යම් සේ මාගේ සැකය දුරු වන්නේ ද, එබඳු දහමක් දෙසීමට ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ පොහොසත් ය. අනද හිමියෙනි, මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් දකින්නෙමි නම් මැනවි; (හෙවත් මට බුදුන් දකිනට ඇත් නම් හොද යි.)

32. මෙසේ කී කල අනද හිමියෝ සුභද්ද පරිබ්‍රාජක යාට මෙය කීහ: ඇවැත් සුභද්ද, එයින් කම් නැත. තථාගත යන් වෙහෙසවන්න එපා! බුදුහු ක්ලාන්ත ව සිටිත්. සුභද්ද පරිබ්‍රාජකයා දෙ වන වරටත්, හෙ වන වරටත් අනද හිමියන්ට මෙසේ කී ය: අනද හිමියෙනි, ලෝකයේ අර්භන් වූ, සමයක් සම්බුද්ධ වූ තථාගතවරයෝ කලාතුරකින් උප දින්නෝ ය සි මා විසින් වැඩිහිටි, මහලු, ආචාර්ය, ප්‍රාචාර්ය පරිබ්‍රාජකවරුන් කියනු අසා ඇත. අද රූ පශ්චිම යාමයෙහි ම ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ පිරිනිවීම සිදු වන්නේ ය මට උපන් සැකයක් ද ඇත. මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මෙසේ පාහැදී සිටිමි යම් සේ මාගේ සැකය දුරු වන්නේ ද, එබඳු දහමක් දෙසීමට ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ පොහොසත් ය. අනද හිමියෙනි, මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් දකින්නෙමි නම් මැනවි.

අනද භිමියෝ හෙ වන වරටත් සුභද්ද පරිබ්බාජකයාට මෙසේ කීහ: ඇවැත් සුභද්ද, එයින් කම් නැත නවාගතයන් වෙහෙසවන්න එපා! බුදුහු ක්ලාන්ත ව සිටිත්!

33 බුදුහු සුභද්ද පරිබ්බාජකයා සමග කරන ලද අනද භිමියන්ගේ මේ කථාව ඇසූහ ඉක්බිති බුදුහු අනද භිමියන් අමතා මෙසේ කීහ: ආනන්ද, කම් නැත සුභද්ද නො වළක් වන්න! සුභද්ද නවාගතයන්ගේ දැකීම ලබාපුටාමේ! සුභද්ද මා (ගෙන්) යම් නිසිවක් විචාරන්නේ ද, ඒ සියල්ල (මා) වෙහෙසීමට නො ව, දැන ගනු කැමැත්තෙන් ම විචාරන්නේ ය යමක් එසේ විචාරන ලදු ව මම ඔහුට ප්‍රකාශ කරන්නෙමි ද එය (ඉහු) වහා දැන ගන්නේ ය.

ඊළඟට අනද භිමියෝ සුභද්ද පරිබ්බාජකයාට මෙසේ කීහ: ඇවැත් සුභද්ද, යන්න, බුදුහු ඔබට අවකාශ කරත් (දෙත්). ඊළඟට සුභද්ද පරිබ්බාජකයා බුදුන් යම් නැතක ද, එහි හිසේ ය; ගොස් බුදුන් සමග සතුවු විස; සතුවු විස යුතු වූ, සිහි කටයුතු වූ කථා නිමවා එකත් පස් ව හුන්නේ ය.

34. (එසේ) එකත් පස් ව හුන් සුභද්ද පරිබ්බාජකයා බුදුන්ට මෙසේ කී ය: ශ්‍රමණ ගෞතමයාණෙනි, සමුභ සම් පන්න වූ, ගණ සම්පන්න වූ, ගණාවාර්ය වූ, ප්‍රසිද්ධ වූ, කීර්තිමත් වූ, තීර්ථකර වූ, බෝහෝ දෙනාට හෙවත් බොහෝ දෙනා විසින් යහපත් ය යි පිළිගත් යම් ඒ ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත් ද, එ නම්-පුරණ කස්සප, මක්ඛලී ගෝසාලී, අජිත කේසකම්ඛලී, පකුඛ කච්චායන, සංජය බේලවසී පුත්ත, තිගණ්ඨ නාඨපුත්ත යන අය වෙද්ද ඒ සියල්ලෝ ම ස්වකීය ප්‍රතිඥාවේ භැටියට කරුණු දැන ගත්තෝ ද, සියල්ලෝ ම නො දැන ගත්තෝ ද, එසේ නැත හොත් ඇතමෙක් දැන ගත්තෝ ද, ඇතමෙක් නො දැන ගත්තෝ ද?

සුභද්ද! ඒ සියල්ලෝ ම ස්වකිය ප්‍රතිඥාවේ හැටියට කරුණු දෙන ගත්තෝ ද, සියල්ලෝ ම නො දෙන ගත්තෝ ද, එසේ නැත හොත් ආතමෙක් දෙන ගත්තෝ ද, ආතමෙක් නො දෙන ගත්තෝ ද යන්න නිබ්‍රුණාවේ! සුභද්ද, (මම) ඔබට දම් දෙසමි. එය අසන්න, මනා ව මෙතෙහි කරන්න කියන්නෙමි. සුභද්ද පරිබ්‍රාජකයා, ‘හොඳ සි ස්වාමීනි,’ සි බුදුන්ට පිලිවදන් දින. බුදුහු මෙසේ කීහ:

35. සුභද්ද, යම් ධර්ම විනයක ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය නො ලැබේ ද, එහි (සෝනාපන්න ශ්‍රමණයෙකුත් නො ලැබේ; එහි දෙ වන (සකාදගාමි) ශ්‍රමණයෙකුත් නො ලැබේ; එහි තෙ වන (අනාගාමි) ශ්‍රමණයෙකුත් නො ලැබේ; එහි සිටු වන (අර්හත්) ශ්‍රමණයෙකුත් නො ලැබේ. සුභද්ද, යම් ධර්ම විනයක ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය ලැබේ ද එහි ශ්‍රමණයෙකුත් ලැබේ; එහි දෙ වන ශ්‍රමණයෙකුත් ලැබේ; එහි තෙ වන ශ්‍රමණයෙකුත් ලැබේ; එහි සිටු වන ශ්‍රමණයෙකුත් ලැබේ. සුභද්ද, මේ ධර්ම විනයෙහි ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය ලැබේ. සුභද්ද, ශ්‍රමණයා මෙහි ම ය; දෙ වන ශ්‍රමණයා මෙහි ම ය, තෙ වන ශ්‍රමණයා මෙහි ම ය; සිටු වන ශ්‍රමණයා මෙහි ම ය. ශ්‍රමණයන් නැති (හෙවත් ශ්‍රමණයන් ගෙන් තුරන් වූ) අන්‍ය වාදයෝ හිස් ය. සුභද්ද, (යම් තාක් කල්) මේ භික්ෂුහු මනා ව වසන්නාහු ද, (ඒ තාක්) ලෝකය රහතුන්ගෙන් නො සිස් වන්නෝ ය.

36 සුභද්ද, මම වයසින් එකුන් තිස් හැවිරිදි විශේ කුසල ගවේසි ව හෙවත් සර්වඥතා ඥානය සොයමින් පැවිදි වීමි. සුභද්ද, එසේ පැවිදි වූ මම දැන් පනුස් එක් වසක් ගෙවා සිටිමි. ඒ න්‍යාය (හෙවත් ආර්ය මාර්ග) ධර්මයාගේ ප්‍රදේශ වර්තී වූ (හෙවත් කොටසක් වත් අනුව යන) ශ්‍රමණයෙක් මෙයින් පිටත නැත. දෙ වන ශ්‍රමණයෙකුත් නැත; තෙ වන ශ්‍රමණයෙකුත් නැත; සිටු වන ශ්‍රමණයෙකුත් නැත. ශ්‍රමණයන් නැති අන්‍ය වාදයෝ හිස් ය. සුභද්ද, (යම් තාක් කල්) මේ භික්ෂුහු මනා ව වසන්නාහු ද, (ඒ තාක්) ලෝකය රහතුන්ගෙන් නො සිස් වන්නෝ ය.

37. මෙසේ කී කල සුභද්ද පරිබ්‍රාජකයා බුදුන්ට මේ කරුණ කී ය: ස්වාමීනි, ඉතා යහපතී! ස්වාමීනි ඉතා යහපතී! ස්වාමීනි, යම් සේ යටිකුරා කරන ලද්දක් උදුකුරා කරන්නේ ද, වැසුණු දෙසක් විවෘත කරන්නේ ද, මුද්‍රා වුවකුට මග දක්වන්නේ ද, ඇස් ඇත්තෝ අදුරෙහි රූප දකින්නට යි අදුරෙහි තෙල් පහන් දල්වන්නේ ද, එ පරිදි දෙත් ම බුදුන් විසින් නොයෙක් ක්‍රමයෙන් දහම දෙසන ලදී. ස්වාමීනි, මම බුදුන් ද, දහම ද, සතුන් ද සරණ යමි. ස්වාමීනි, මම බුදුන් සමීපයෙහි පාවිදි වන්නෙමි, උපසපත් වන්නෙමි.

38. සුභද්ද, කලින් අන්‍ය නිර්ථක ව සිටියෙක් මේ ධර්ම විනයෙහි පාවිදි කැමැති වේ ද, උපසම්පදව කැමැති වේ ද ඔහු සාර මසක් සංඝයා වෙත විසිය යුතු වන්නේ ය සාර මස ඇවෑමෙන් (ඔහුගේ හැසිරීමෙන්) සිත් ගත් භික්ෂුහු ඔහු පාවිදි කරත්, භික්ෂු භාවය පිණිස උපසම්පද කරත්. එතෙකුදු වුවත් මෙහි ලා පුද්ගල විශේෂය (ගෘහ කල්පනා කල යුතු බව) අනුදන ඇත. ස්වාමීනි, ඉදින් අන්‍ය නිර්ථක ව සිටින්නෝ මේ ධර්ම විනයෙහි පාවිදි කැමැති ව, උපසම්පදව කැමැති ව සාර මසක් සංඝයා වෙත වසද්ද, සාර මස ඇවෑමෙන් සිත් ගත් භික්ෂුහු ඔහු පාවිදි කරද්ද, භික්ෂු භාවය පිණිස උපසම්පද කරද්ද මම සාර මසක් සංඝයා වෙත වසන්නෙමි. සාර මසක් ඇවෑමෙන් සිත් ගත් භික්ෂුහු මා පාවිදි කරන්වා! භික්ෂු භාවය පිණිස උපසම්පද කරන්වා! ඊළඟට බුදුහු අනද භිමියන් අමනා, එසේ නම් ආනන්ද, සුභද්ද පාවිදි කරන්න' යි කීහ; අනද භිමියෝ, 'හොද යි ස්වාමීනි,' යි බුදුන්ට පිළිවදන් දුන්හ.

39. ඊළඟට සුභද්ද පරිබ්‍රාජකයා අනද භිමියන්ට මෙසේ කී ය: ඔබ වැන්නහු මේ සසුනෙහි බුදුන් හමුවේ අන්තෝවාසික අභිෂේකයෙන් අභිෂේක ලද්දහු ය. (එ හෙයින්) අනද භිමියෙනි, ඔබ වහන්සේලාට ලාභයක් විය. අනද භිමියෙනි, ඔබ වහන්සේලාට යහපත් ලැබීමක් විය.

සුභද්ද පරිබ්‍රාජකයා බුදුන් සමීපයේ පැවිද්ද ලැබී ය; උපසම්පදාව ලැබී ය. උපසපන් වූ නො බෝ දිනකින් සුභද්ද හිමියෝ හති ව, අප්‍රමාදී ව, කෙලෙස් තවන විර් - ඇති ව, දුරු කළ ආත්ම ආනා ඇති ව වසනුවෝ, කල් නො යවා යම් අර්ථයක් සදහා කුල පුත්‍රයෝ මහා කොට ගිහි ගෙයින් නික්ම පැවිදි වෙද්ද, ඒ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මචරියය කෙලවර කොට ඇති රහත් ඵලය මේ ආත්මයෙහි දී ම නමන් විසින් දැන, සාක්ෂාත් කොට, (එයට) පැමිණ විසූහ. ඉපදීම කෙලවර විය. බ්‍රහ්මචරියය වැස නිමවන ලදී. කළ යුතු දෑ කරන ලදී. මින් මතු කළ යුත්තක් නැතැ යි දැන ගති.

සුභද්ද හිමියෝ රහවුන් අතර එක්තරා කෙනෙක් වූහ. උන්වහන්සේ බුදුන්ගේ අන්තිම ‘සක්ඛි සාවක’ ගෙවත් (ළඟ දැසුර ලත් ශ්‍රාවකයා) වූහ.

සස් මන භිරඤ්ඤවතීය බණ වර හිමි.

IV

1. ඉක්බිති බුදුහු අනද ගිමියන් අමතා මෙසේ ඇසූහ: ආනන්ද, 'බුදු දහම හෝ සසුන අශාස්තෘකය හෙවත් බුදුන්ගෙන් තොර ය, අපට බුදුහු නැත යන අදහසක් ඔබට ඇති වන්නේ ද? ආනන්ද. එය එසේ නො දත යුතු ය, හෙවත් නො සිතිය යුතු ය. ආනන්ද, මා විසින් යම් දහමක්, විනයක් දෙසන ලද ද. පනවන ලද ද එය මාගේ ඇවෑමෙන් ශාස්තෘ වන්නේ ය.

2. ආනන්ද, දැන් යම් සේ භික්ෂුහු ඔටුනොවුන් ආවු සෝවාදයෙන් අමනද්ද හෙවත් කථා කරද්ද, මාගේ ඇවෑමෙන් එසේ කථා නො කළ යුතු ය. ආනන්ද, ස්ථවිර භික්ෂුව විසින් නවක භික්ෂුව නමින් හෝ, ගෝත්‍රයෙන් හෝ, ආවු සෝවාදයෙන් හෝ ඇමතිය යුතු ය. නවක භික්ෂුව විසින් ස්ථවිර භික්ෂුව ස්වාමිනි, ආසුෂ්මනිනි යි ඇමතිය යුතු ය.

3. ආනන්ද, සංඝයා කැමැති නම් මාගේ ඇවෑමෙන් කුඩා, (ඉතා) කුඩා සික පද සමුහනය (ඉතිල්ලීම, වෙනස් කිරීම) කරන්නා

4. ආනන්ද, මාගේ ඇවෑමෙන් ඡන්තට බ්‍රහ්ම දණ්ඩය දිය යුතු ය. ස්වාමිනි, ඒ බ්‍රහ්ම දණ්ඩය කුමක් ද? ආනන්ද, ඡන්ත භික්ෂුව යමක් කැමැත්තේ ද එය කියන්නේ ය; භික්ෂුන් විසින් ඔහුට කිසිවක් නො කිය යුතු ය; අවවාද නො කටයුතු ය; අනුශාසනා නො කටයුතු ය.

5. ඉක්බිති බුදුහු භික්ෂුන් අමතා මෙසේ කීහ: මහ භෙනි, එක භික්ෂුවකට වත් බුදුන් කෙරෙහි හෝ, දහම කෙරෙහි හෝ, සංඝයා කෙරෙහි හෝ, මාර්ගය කෙරෙහි හෝ, ප්‍රතිපදාව කෙරෙහි හෝ සැකයක් හෝ, විමතියක් හෝ වන්නේ ද? (එසේ නම්) මහභෙනි, විමසන්න! 'අපට බුදුහු හමු වූහ; (එහෙත්) අපි බුදුන් හමුවෙන් විවාරත්ට අපොහොසත් වීමු'යි පසු ව විපිළිසර නො වන්න. මෙසේ

කී කල භික්ෂුහු නිශ්ශබ්ද වූහ. බුදුහු දෙ වනු වත්, තෙ වනු වත් භික්ෂුන් අමතා මෙසේ කීහ: මහණෙනි, එක භික්ෂුවකට වත් බුදුන් කෙරෙහි හෝ, දහම කෙරෙහි හෝ, සංඝයා කෙරෙහි හෝ, මාර්ගය කෙරෙහි හෝ, ප්‍රතිපදාව කෙරෙහි හෝ සාකඤ්ඤා හෝ, විමනියක් හෝ වන්නේ ද, (එසේ නම්) මහණෙනි, විමසන්න! ‘අපට බුදුහු හමු වූහ. (එහෙත්) අපි බුදුන් හමුවෙන් විවාරන්ට අපොහොසත් වීමු’යි පසු ව විපිලිසර නො වන්න. තෙ වන වරටත් ඒ භික්ෂුහු නිශ්ශබ්ද වූහ. ඊළඟට බුදුහු භික්ෂුන් අමතා මෙසේ කීහ: මහණෙනි, බුද්ධ ගෞරවයෙන් වත් නො විමසන්නාහු ද? (එසේ නම්) මහණෙනි, යහළුවා යහළුවාට දන්වන්න. මෙසේ කී කල(ත්) ඒ භික්ෂුහු නිශ්ශබ්ද වූහ.

6. ඊළඟට අනද භික්ෂුයෝ බුදුන්ට මෙසේ කීහ: ස්වාමීනි, ආශ්චර්යය යි! ස්වාමීනි, අද්භූතය යි. මේ භික්ෂු සංඝයා අතර එක භික්ෂුවකට වත් බුදුන් කෙරෙහි හෝ, දහම කෙරෙහි හෝ, සංඝයා කෙරෙහි හෝ, මාර්ගය කෙරෙහි හෝ, ප්‍රතිපදාව කෙරෙහි හෝ සාකඤ්ඤා හෝ, විමනියක් හෝ නැතැ යි (දැන) මම පැහැදී සිටිමි. ආනන්ද, ඔබ පැහැදීම නිසා කියන්නෙහි ය. (එහෙත්) ආනන්ද, මෙහි තථාගතයන්ගේ (නිසාක බව පල කරන) නුවණ ම වේ. මේ භික්ෂු සංඝයා අතර එක භික්ෂුවකට වත් බුදුන් කෙරෙහි හෝ, දහම කෙරෙහි හෝ, සංඝයා කෙරෙහි හෝ මාර්ගය කෙරෙහි හෝ, ප්‍රතිපදාව කෙරෙහි හෝ සාකඤ්ඤා හෝ, විමනියක් හෝ නැත. ආනන්ද, මේ පත් සියක් භික්ෂුන් අතර අන්තිම වූ යම් (ආනන්ද) භික්ෂුවක් වේ ද ඔහු අපායට නො ගෙලන සුලු, නියත වූ, අර්භත් ඵලය පරායණ කොට ඇත්තා වූ කෙනෙකි.

ඊළඟට බුදුහු භික්ෂුන් අමතා මෙසේ කීහ: මහණෙනි, දැන් (අවසාන වශයෙන්) ඔබ අමතමි. සියලු සංස්කාර වෙනස් (විනාශ) වන සුලු ය. නො පමා ව කුශල ක්‍රියාවන් හි ඳෙදේවි! මේ තථාගතයන්ගේ අන්තිම වචනය යි!

7. ඉක්බිති බුදුහු පලමු වන ධ්‍යානයට සම වැදුණහ. පලමු වන ධ්‍යානයෙන් නැගිටී දෙ වන ධ්‍යානයට සම

වැදුණහ. දෙ වන ධ්‍යානයෙන් නැගිට තෙ වන ධ්‍යානයට සම වැදුණහ. තෙ වන ධ්‍යානයෙන් නැගිට සිටු වන ධ්‍යානයට සම වැදුණහ. සිටු වන ධ්‍යානයෙන් නැගිට ආකාසානං වායතනයට සම වැදුණහ. ආකාසානංවායතන සමවනින් නැගිට විඤ්ඤාණංවායතනයට සම වැදුණහ. විඤ්ඤාණං වායතන සමවනින් නැගිට ආකිංචඤ්ඤායතනයට සම වැදුණහ. ආකිංචඤ්ඤායතන සමවනින් නැගිට නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනයට සම වැදුණහ. නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතන සමවනින් නැගිට සඤ්ඤාවේදයිත නිරෝධයට සම වැදුණහ.

8. ඊළඟට අතද ගිමියෝ අනුරුද්ධ ගිමියන් අමතා මෙසේ කීහ: අනුරුද්ධ ගිමියෙනි, බුදුහු පිරිනිවන් පෑහ. ආවෘත් ආනන්ද, බුදුහු පිරිනිවන් නො පෑහ. (උන්වහනසේ) සඤ්ඤාවේදයිත නිරෝධ සමාපත්තියට සම වැදුණහ.

9. ඊළඟට බුදුහු සඤ්ඤාවේදයිත නිරෝධ සමවනින් නැගිට නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනයට සම වැදුණහ. නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතන සමවනින් නැගිට ආකිංචඤ්ඤායතනයට සම වැදුණහ. ආකිංචඤ්ඤායතන සමවනින් නැගිට විඤ්ඤාණංවායතනයට සම වැදුණහ. විඤ්ඤාණංවායතන සමවනින් නැගිට ආකාසානංවායතනයට සම වැදුණහ. ආකාසානංවායතන සමවනින් නැගිට සිටු වන ධ්‍යානයට සම වැදුණහ. සිටු වන ධ්‍යානයෙන් නැගිට තෙ වන ධ්‍යානයට සම වැදුණහ. තෙ වන ධ්‍යානයෙන් නැගිට දෙ වන ධ්‍යානයට සම වැදුණහ. දෙ වන ධ්‍යානයෙන් නැගිට පළමු වන ධ්‍යානයට සම වැදුණහ. පළමු වන ධ්‍යානයෙන් නැගිට දෙ වන ධ්‍යානයට සම වැදුණහ. දේ වන ධ්‍යානයෙන් නැගිට තෙ වන ධ්‍යානයට සම වැදුණහ. තෙ වන ධ්‍යානයෙන් නැගිට සිටු වන ධ්‍යානයට සම වැදුණහ. සිටු වන ධ්‍යානයෙන් නැගිට ඒ අනතුරුව ම බුදුහු පිරිනිවන් පෑහ.

10. බුදුන් පිරිනිවෙද්දී (ඒ) පිරිනිවීම සමග බිය ජනක වූ, ලොමු දෑහා ගත්වන්නාවූ මහා භූමි කම්පාවක් විය. දෙව්

බෙර නාද විය, හෙවත් අහස් ගෙරවිම් ඇති විය. බුදුන් පිරිනිවෙද්දී (ඒ) පිරිනිවීම සමග සහම්පති බ්‍රහ්මයා මේ ගාථාව කී ය:

11. යම් සේ ලෝකයෙහි සංස්කාර වශයෙන් හට ගත් සියලු සත්වයෝ (ජීවිත ඉන්ද්‍රියෙන්) ශරීරය බ්‍රහ්මා නමින් තෝ ද, එසේම ලෝකයෙහි අසමාන පුද්ගලයකු වූ, ශාස්තෘ වූ, බලවන් වූ, සමෘක් සම්බුද්ධ වූ නවාගනයෝ ද පිරිනිවන් පෑහ.

12. බුදුන් පිරිනිවෙද්දී (ඒ) පිරිනිවීම සමග දෙවියන්ට ඉන්ද්‍ර (ප්‍රධාන) වූ ශක්‍රයා මේ ගාථාව කී ය:

ඉපදීම හා විනාශය ස්වභාව කොට ඇති සංස්කාර ඒකාන්තයෙන් අභිභ්‍යාස ය. යම් සංස්කාර කෙනෙක් ඉපිද කිරුද්ධ වෙද්ද ඔවුන්ගේ සංහිදීම සැපයකි.

13: බුදුන් පිරිනිවෙද්දී (ඒ) පිරිනිවීම සමග අනුරුද්ධ හිමියෝ මේ ගාථා කීහ:

ස්පිර සිත් ඇති, අකම්ප්‍ය ගුණ ඇති බුදුන්ගේ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස නැති විය. නණ්භාව දුරු කල ඒ මුනිවරයා ශාන්තිය (නිවන) අරමුණු කොට කල ක්‍රියා කෙළේ ය, හෙවත් පිරිනිවියේ ය.

නො ඇලුණු (ප්‍රබෝධවන්) සිතින් වේදනාව දැරී ය. පහන නිවුණාක් මෙන් වේතෝ විමුක්තිය ඇති විය.

14. බුදුන් පිරිනිවෙද්දී (ඒ) පිරිනිවීම සමග අනද හිමියෝ මේ ගාථාව කීහ.

සියලු උදාම ආකාරවලින් යුක්ත වූ සමෘක් සම්බුද්ධ යන් පිරිනිවී කල බිය ජනක භූමි චලනයක් විය; ලොමු දූහා ගැනීමක් විය.

15. බුදුන් පිරිනිවි කලිනි එහි යම් අවිනරුහි භික්ෂුහු ආදේ ද ඔවුන්ගෙන් ආතමෙක් 'බුදුහු ඉතා ඉක්මනින් පැහ; සුභතයෝ ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවන් පෑවෝ ය; ලොවෙහි පසැස් ආත්තෝ ඉතා ඉක්මනින් අනුරුදහන් වූවෝ ය (කියමින්) දැන් බැඳ ගෙන හසින්, මැදින් කැඩුණවුන් මෙන් වැටෙත්! පෙරලෙත්! නැවත නැවත පෙරලෙත්! යම් විනරුහි භික්ෂුහු ආදේ ද ඔවුහු සනිමත් ව, අර්ථ අනර්ථ දන්තා නුවණින් යුතු ව සියලු සංස්කාර අනිත්‍ය ය, ඒ (අනිත්‍ය දේ) මෙහි දී කෙසේ ලබමු දැ යි (සිතමින්) ඉවසන්.

16. ඊළඟට අනුරුද්ධ හිමියෝ භික්ෂුන් අමතා වෙසේ කීහ: ආචාරිනි, ඉෆ්ක. නො කරන්න! නො වැලපෙන්න! ආචාරිනි, සියලු ප්‍රිය මනාප වස්තුවලින් නානාත්වයට, වෙන් වීමට, අතික් පරිද්දකට පත් වීමට සිදු වන බව බුදුන් විසින් කලින් ම කියන ලද්දේ නො මේ ද? එසේ නම් ඒ (වෙනස් වන දෙය) දැන් මෙහි කොසින් ලබමු ද? භට ගත්, පහල වූ, සකස් වූ බිඳෙන සුලු දෙයක් ඒකාන්ත යෙන් නො බිඳේවා යන මේ කරුණ සිදු නොවේ. ආචාරිනි, දෙවියෝ තෝක්කඩු කියති. අනුරුද්ධ හිමියෙහි, කෙබඳු වූ දෙවියෝ මෙතෙහි කෙරෙද්ද? ආචාරි ආනන්ද, අහසෙහි පෘථිවි සංඥ ආති දේවතාවෝ 'බුදුහු ඉතා ඉක්මනින් පිරි නිවන් පැහ; සුභතයෝ ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවන් පෑවෝ ය; ලෝකයෙහි පසැස් ආත්තෝ ඉතා ඉක්මනින් අනුරුදහන් වූවෝ ය කියමින් කෙස් විදහා ගෙන හසින්, දැන් බැඳ ගෙන හසින්, මැදින් කැඩුණවුන් මෙන් වැටෙත්! පෙරලෙත්! නැවත නැවත පෙරලෙත්! ආචාරි ආනන්ද, පෘථිවිදේහි පෘථිවි සංඥ ආති දේවතාවෝ ... අනුරු දහන් වූවෝ ය' කියමින් කෙස් විදහා ගෙන හසින්..... එහි යම් විනරුහි වූ, සනිමත් වූ, අර්ථ අනර්ථ දන්තා නුවණින් යුක්ත වූ යම් දේවතා කෙනෙක් ආදේද ඔවුහු සියලු සංස්කාර අනිත්‍ය ය, ඒ (අනිත්‍ය දේ) මෙහි දී කෙසේ ලබමු දැ යි (සිතමින්) ඉවසන්.

17. ඉක්බිති අනුරුද්ධ හිමියෝත්, අනෙකු හිමියෝත් ඒ රු ඉතිරි හරිය දැහැමි කපාවෙන් ගෙවූහ. ඊළඟට අනුරුද්ධ හිමියෝ අනෙකු හිමියන් අමනා මෙසේ කීහ: ඇවෑමේ ආනන්ද, කුසිනාරාමයන්හ; ගොස් 'වාසෙවිඨයෙහි, බුදුහු පිරිනිවිසය, දැන් එහි යෑමට කාලය (දනුව) යි කුසිනාරාමයේ මල්ල රජුන්ට දන්වන්න. අනෙකු හිමියෝ, 'හොඳ යි ස්වාමිනි,' යි අනුරුද්ධ හිමියන්ට පිළිවදන් දී පෙරවරා හැඳ සිටුවරා ගෙන නමා දෙ වැනි කොට කුසිනාරාමට ගියහ.

18. ඒ අවසාමේ කුසිනාරාමයේ මල්ල රජවරු ඒ කරුණ ම නිමිති කොට සන්ථාගාරයෙහි රැස් ව සිටිති. ඉක්බිති අනෙකු හිමියෝ කුසිනාරාමයේ මල්ල රජුන්ගේ සන්ථාගාරය යම් නැනක ද එ නැනට ගියහ; ගොස් 'වාසෙවිඨයෙහි, බුදුහු පිරිනිවිසය, දැන් එහි යෑමට කාලය (දනුව)' යි කුසිනාරාමයේ මල්ල රජුන්ට දැන්වූහ. අනෙකු හිමියන්ගේ මේ වචනය අසා මල්ල රජවරු ද, මල්ල රජ පුත්‍රයෝ ද, මල්ල රජ සෙහෙළියෝ ද, මල්ල රජ භාර්යාවෝ ද පෑරුණු සිත් ඇති ව, දෙමනස් ව සිතේ දුකින් යුතුව ව 'බුදුහු ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවන් පෑහ; සුගතයෝ ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවන් පෑවෝ ය; ලෝකයෙහි පසැස් ඇත්තෝ ඉතා ඉක්මනින් අතුරුදහන් වූවෝ ය, කියමින් සමහරු කෙස් පීදහා ගෙන හඬත්; දැන් බැඳ ගෙන හඬත්; මැදින් කැඩුණුවත් මෙන් ඇඳ වැටෙත්! පෙරලෙත්! නැවත නැවත පෙරලෙත්!

19. ඊළඟට කුසිනාරාමයේ මල්ල රජවරු, 'එසේ නම් යහළුවෙකි, කුසිනාරාමයේ ඇති සියලු සුවඳ හා මල් ද තුර්ඝ භාණ්ඩ ද රැස් කරන්නා' යි මන්සුන්ට නියම කළහ. ඊළඟට කුසිනාරාමයේ මල්ල රජවරු සියලු සුවඳ හා මල් ද, තුර්ඝ භාණ්ඩ ද වස්ත්‍ර සුගත පන් සියක් ද ගෙන මල්ල රජුන්ගේ උපවත්තන සල් උයන යම් නැනක ද, බුදුන්ගේ (මල) සිරුර යම් නැනක ද එ නැනට ගියහ; ගොස් නැවුම්වලින්, හීනවලින්, වාදනවලින්, මල්වලින්, සුවඳවලින් බුදුන්ගේ

මළ සිරුරට සත්කාර, ගරුකාර, බුහුමන්, පිදුම් කරමින්, උඩු පියන් බඳවමින් මණඩප පිලියෙල කරමින් එක් දිනක් ගෙවූහ.

20. ඊළඟට කුසිනාදාවේ මල්ල රජුන්ට මෙබඳු අදහසක් ඇති විය: අද බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර දවන්ට කල් ගියා වැඩිය; හෙට අපි බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර දවන්නෙමු. ඊළඟට කුසිනාදාවේ මල්ල රජවරු නැටුම්වලින්, ගීත වලින්, වාදනවලින්, මල්වලින්, සුවඳවලින් බුදුන්ගේ (මළ) සිරුරට සත්කාර, ගරුකාර, බුහුමන්, පිදුම් කරමින්, උඩු පියන් බඳවමින් මණඩප පිලියෙල කරමින් දෙ වන දිනයක් ගෙවූහ; තෙ වන දිනයක් ගෙවූහ; සිවු වන දිනයක් ගෙවූහ; පස් වන දිනයක් ගෙවූහ; ස වන දිනයක් ගෙවූහ. ඊළඟට සත් වන දවසේ කුසිනාදාවේ මල්ල රජුන්ට මේ අදහස ඇති විය. අපි බුදුන්ගේ (මළ) සිරුරට නැටුම්වලින්, ගීත වලින්, වාදනවලින්, මල්වලින්, සුවඳවලින් සත්කාර, ගරුකාර, බුහුමන්, පිදුම් කරමින් නගරයේ දකුණෙන් දකුණට ගෙන ගොස්, නගරයේ බැහැරින් බැහැර දකුණු පැත්තේ බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර දවන්නෙමු.

21. ඒ අවසානවේ මැදි වයස් වූ ශක්තිමත් ප්‍රමුඛ මල්ල රජවරු අට දෙනෙක් හිසේ නහා, අලුත් වස්ත්‍ර හැඳ (අවුත්) අපි බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර උසුලමු (ඔසවමු) යි (වෑයම් කළ නමුත්) උසුලන්ට (ඔසවන්ට) අසමත් වූහ. ඉක්බිති කුසිනාදාවේ මල්ල රජවරු අනුරාද්ධි නිමයන්ට මෙසේ කීහ: අනුරාද්ධි නිමයෙනි, මේ ප්‍රමුඛ මල්ල රජවරු අට දෙනෙක් හිසේ නහා අලුත් වස්ත්‍ර හැඳ අපි බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර උසුලමු යි (වෑයම් කළ නමුත්); එසේ උසුලන්ට නො ආණ්ඩු ඒ ජීවිත්. යම් හෙයකින් එය නො කළ හැකි වී ද, එයට හේතුව කුමක් ද? ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? වාසෙච්ඡ යෙනි, ඔබගේ අභිප්‍රාය එකකි; දෙවියන්ගේ අභිප්‍රාය අති කකි. ස්වමිති, දෙවියන්ගේ අභිප්‍රාය කුමක් ද? වාසෙච්ඡ යෙනි, ඔබගේ අභිප්‍රාය වනුයේ, 'අපි බුදුන්ගේ (මළ)

සිරුරට නැටුම්වලින්, හිතවලින්, වාදනවලින්, මල් වලින්, සුවදවලින් සත්කාර, ගරුකාර, බුහුමන්, පිදුම් කරමින් නගරයේ දකුණෙන් දකුණට ගෙන ගොස්, නගරයේ බැහැරින් බැහැර දකුණු පැත්තේ බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර දවත්තෙමු' යන්න ය. එහෙත් වාසෙච්ඨයෙනි, දෙවියන්ගේ අනිප්‍රාය වනුයේ, අපි 'බුදුන්ගේ (මළ) සිරුරට දිව්‍යමය නැටුම්වලින්, හිතවලින්, වාදනවලින්, මල්වලින්, සුවදවලින්, සත්කාර, ගරුකාර, බුහුමන්, පිදුම් කරමින් නගරයේ උතුරෙන් උතුරට ගෙන ගොස් උතුරු දෙරිත් නගරයට පිවිස නගරයේ මැදින් මැදට ගෙන ගොස් නැගෙන හිර දෙරිත් නික්ම නගරයට නැගෙන හිරින් (පිහිටි) මල්ල රජුන්ගේ මකුටබන්ධන නම් වෛත්‍ය ස්ථානය යෙහි බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර දවත්තෙමු' යන්න ය.

ස්වාමිනි, දෙවියන්ගේ අනිප්‍රාය යම් සේ ද එසේ වේවා!

22. ඒ අවස්ථාවේ කුසිනාදාවේ යම් තාක් ගෘහ සන්ධි, කසල කාණු, කුණු පිරුණු තැන් වී ද ඒ සියල්ල ම දණක් පමණට මදුරු මල්වලින් අතුරන ලද්දේ විය. ඊළඟට දෙවියෝ ද කුසිනාදාවේ මල්ල රජවරු ද බුදුන්ගේ (මළ) සිරුරට දිව්‍යමය වූත්, මානුෂික වූත් නැටුම්වලින්, හිත වලින්, වාදනවලින්, මල්වලින්, සුවදවලින්, සත්කාර, ගරුකාර, බුහුමන්, පිදුම් කරමින් නගරයේ උතුරෙන් උතුරට ගෙන ගොස්, උතුරු දෙරිත් නගරයට පිවිස, නගරයේ මැදින් මැදට ගෙන ගොස්, නැගෙන හිර දෙරිත් නික්ම නගරයට නැගෙන හිරින් (පිහිටි) මල්ල රජුන්ගේ මකුටබන්ධන නම් වෛත්‍ය ස්ථානයෙහි බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර තැබූහ.

23. ඊළඟට කුසිනාදාවේ මල්ල රජවරු අනද හිමි යන් අමතා, අනද හිමියෙනි, අපි නවාගතයන්ගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි කෙසේ පිළිපදිමු දැයි ඇසූහ. වාසෙච්ඨ යෙනි, යම් සේ සක්මනි රජුගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි පිළි

පදිද්ද, නථාගතයන්ගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහින් එසේ පිළිපැදිය යුතු ය. අනද ගිමියෙනි, සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර කෙරෙහි කෙසේ පිළිපදිද්ද? වාසෙවියයෙනි, සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර අලුත් වස්ත්‍රයෙන් වෙළා, අලුත් වස්ත්‍රයෙන් වෙළා නෙළා කපු පුලුන්වලින් වෙළුන්; මේ ක්‍රමයෙන් පුලුන් කවිටල යුග පන් සියකින් සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර වෙළා යකඩ (රන්) තෙල් දෙණක බහා අතික් යකඩ(රන්)දෙණකින් (පියනකින්) වසා සියලු සුවද දරන් සැයක් කොට සක්විති රජුගේ (මළ) සිරුර දවන්. (ඊළඟට) සතර මං සන්ධියක සක්විති රජුගේ ධූපය (සොහොන් කොත) කරවන් (නංවන්). වාසෙවියයෙනි, සක්විති රජුගේ [මළ] සිරුර කෙරෙහි පිළිපදින්නේ මෙසේ ය. වාසෙවියයෙනි, 'යම් සේ සක්විති රජුගේ [මළ] සිරුර කෙරෙහි පිළිපදිද්ද එසේ ම නථාගතයන්ගේ සිරුර කෙරෙහින් පිළිපැදිය යුතු ය. සතර මං සන්ධියක නථාගතයන්ගේ ධූපය කරවිය යුතු ය. එහි යම් කෙනෙක් මල් හෝ, සුවද හෝ, සුණු (කුඹු) හෝ තබන්නාහු ද (හෙවත් පුදන්නාහු ද), වදින්නාහු ද, සිත හෝ පහදවන්නාහු ද එය ඔවුන්ට දීම කලක් හිත සැප පිණිස පවතින්නේ ය.

24. ඊළඟට කුසිනාරුවේ මල්ල රජවරු 'එසේ නම් යහළුවෙහි, මල්ල රජුන්ගේ (හෙවත් ඔවුන්ට අයත්) මනාව නගා සාදන ලද කපු පුලුන් රැස් කරන්නා යි කිය. ඊළඟට මල්ල රජවරු බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර අලුත් වස්ත්‍රයෙන් වෙළා; අලුත් වස්ත්‍රයෙන් වෙළා නෙළා කපු පුලුන් වලින් වෙළා; නෙළා කපු පුලුන්වලින් වෙළා අලුත් වස්ත්‍රයෙන් වෙළා. මේ උපායෙන් (පිළිවෙලින්) වස්ත්‍ර යුග පන් සියකින් බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර වෙළා යකඩ (රන්) තෙල් දෙණක බහා තවත් යකඩ (රන්) දෙණකින් (පියනකින්) වසා සියලු සුවදවලින් විතකයක් කොට බුදුන්ගේ (මළ) සිරුර එහි නැංවූහ.

25. එ වේලෙහි මහා කාශ්‍යප හිමියෝ පන් සියක් පමණ වූ මහත් භික්ෂු පිරිසක් සමග පාවාවේ සිට කුසිතාරුව අතර දිග මගට පිළිපත්තෝ ය. ඉක්බිති මහා කාශ්‍යප හිමියෝ පාරෙන් ඉවත් ව එක්තරා ගසක් මුල හිද ගත්හ. එ වේලෙහි එක්තරා ආජිවකයෙක් මදුරා මලක් ගෙන කුසිතාරුවේ සිට පාවාව අතර දිග මගට පිළිපත්තෝ වේ. මහා කාශ්‍යප හිමියෝ ඒ ආජිවකයා දුර දි ම එනු දුටහ; එසේ දැක (උන්වහන්සේ) ඒ ආජිවකයාගෙන් මෙසේ ඇසූහ:

26 ඇවැත්ති, අපගේ ශාස්තෘන් දන්නහු ද? ඇවැත්ති, ඔව් දන්මි. ශ්‍රමණ ගෞතමයන් පිරිනිව් අදට සන් දිනක් ගත වී ඇත. මා විසින් මේ මදුරා මල ගන්නා ලද්දේ (ත්) එ තැනිනි. එහි සම් අවිචාරානි භික්ෂුහු ඇද්ද (ඔවුන්ගෙන්) ඇතමෙක්, 'බුදුහු ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවන් පෑහ, සුගතයෝ ඉතා ඉක්මනින් පිරිනිවන් පෑවෝ ය, ලෝකයෙහි පසැස් ඇත්තෝ ඉක්මනින් අපුරුදහන් වූවෝ ය' යනුවෙන් දැන් බැඳ ගෙන හඬන්: මැදින් කැඩුණවුන් මෙන් වැටෙත්! පෙරලෙන්! නැවත නැවත පෙරලෙන්! එහි යම් චීතරාහි භික්ෂුහු ඇද්ද ඔවුහු සතිමත් ව, අර්ථ අනර්ථ දන්නා නුවණින් සුභු ව ' සිසු සාස්කාර වෙනස් වන සුලු ය; (එබඳු දේ) මෙහි දී කොසින් ලැබේ ද? යනුවෙන් සිතා ඉවසන්.

27 ඒ අවස්ථාවේ සුභද්ද නම් වූ මහලු පැවිද්දෙක් ඒ පිරිසේ සිටි. ඊළඟට ඒ සුභද්ද නම් මහලු පැවිද්ද, ඒ භික්ෂුන්ට මෙසේ කී ය: ඇවැත්ති, කම් නැත; - ශෝක නො කරන්න! නො වැලපෙන්න! ඒ මහා ශ්‍රමණයාගෙන් අපි මනා ව මිදුණෙමු! 'මේ ඔබට කැප ය, -මේ ඔබට නො කැප ය' යන කතා නිසා අපි ඔහුගෙන් මෙ තෙක් උපද්‍රවයට (කරදරයට) භාජන වීමු. දැන් අපි සමක් කැමැත්තෙමු ද, එය කරන්නෙමු; සමක් නො කැමැත්තෙමු ද, එය නො කරන්නෙමු.

28. ඉන්බිනි මහා කාශ්‍යප හිමියෝ භික්ෂුන් අමතා මෙසේ කීහ: ආචාරිනි, කම් නැත; යොක නො කරන්න! නො වැලපෙන්න! ආචාරිනි, සියලු ප්‍රිය මනාප වස්තුවලින් නානාත්වයට, වෙන් වීමට, අතික් පරිද්දකට පත් වීමට සිදු වන බව බුදුන් විසින් කලින් ම කියන ලද්දේ නො මේ ද? එසේ නම් ඒ (වෙනස් වන දෙය) දැන් වෙහි කොසින් ලබමු ද? හට ගත්, පහළ වූ, සකස් වූ, බිඳෙන සල දෙයක් - නථා ගනයන්ගේ පිරුර වුවත් - නො බිඳෙන යන මේ කරුණ සිදු නො මේ.

ඒ අවස්ථාවේ ප්‍රමුඛ වූ මල්ල රජවරු සිවු දෙනෙක් හිසේ නහා අලුත් වස්ත්‍ර හැඳ අපි බුදුන්ගේ චිතකය දල් වමු යි (වෑයම් කොටත්) එය කළ නො හැක්කාහු වෙන්. ඊළඟට කුසිනාරුවේ මල්ල රජවරු අනුරුද්ධ හිමියන්ට මෙසේ කීහ:

29. අනුරුද්ධ හිමියෙනි, යම් මේ ප්‍රමුඛ මල්ල රජවරු සිවු දෙනෙක් හිසේ නහා අලුත් වස්ත්‍ර හැඳ අපි බුදුන්ගේ චිතකය දල්වමු යි (වෑයම් කොටත්) එය කළ නො හැක්කාහු වෙන්. එයට හේතුව කුමක් ද? ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? වාසෙච්ඡයෙනි, දෙවියන්ගේ අභිප්‍රාය අනිකකි. ස්වාමිනි, දෙවියන්ගේ අභිප්‍රාය කුමක් ද?

වාසෙච්ඡයෙනි, දෙවියන්ගේ අභිප්‍රාය නම් මෙය යි: මේ මහා කාශ්‍යප හිමියෝ පත් සියක් පමණ වූ මහත් භික්ෂු සමූහයක් සමග පාවාවේ සිට කුසිනාරුව අතර දිග මගට පිළිපත්හෝ ය. යම් හාක් කල් මහා කාශ්‍යප හිමියෝ බුදුන්ගේ පා හිසින් නො වදින්නෝ ද, ඒ තාක් කල් චිතකය නො දැල්වෙන්නෝ ය.

ස්වාමිනි, දෙවියන්ගේ අභිප්‍රාය යම් බඳු ද එසේ වේවා!

ඊළඟට මහා කාශ්‍යප හිමියෝ කුසිනාරුවේ මල්ල රජුන්ගේ මකුටබන්ධන වෛත්‍ය ස්ථානය යම් තැනක ද, බුදුන්ගේ චිතකය යම් තැනක ද එ තැනට ගියහ; ගොස්

සිවුර ඒකාංශ කොට (පොරවා) ඇදිලි බාද, තෙ වරක් විතකය පාදකුණු කොට, පා නිබ්බන්ධන පාත්තෙන් විතකය විවෘත කොට බුදුන්ගේ පා හිසින් වැන්දෙයි. ඒ භික්ෂුහු පන් සීය ද සිවුරු ඒකාංශ කොට (පොරවා) ඇදිලි බාද, තෙ වරක් විතකය පාදකුණු කොට බුදුන්ගේ පා හිසින් වැන්දහ.

30. මහා කාශ්‍යප හිමියන් හා ඒ භික්ෂුන් පන් සීය ද වාද නිම වූ කල බුදුන්ගේ විතකය නමා ම දැල්විණ. දූවෙන්නා වූ බුදුන්ගේ (මළු, සිරුරේ සිව් ය කියා හෝ, සම ය කියා හෝ, මස් ය කියා හෝ, නහර ය කියා හෝ, සද මිදුල ය කියා හෝ යමක් වී ද එහි (ඒ කීසිවක්හි) අළු නො පෙනිණ; දූලි නො පෙනිණ. ශාරීරික ධාතුහු ම ශේෂ වූහ යම් සේ හිතෙල් හෝ, තෙල් හෝ දූවෙද්දී අළු නො පෙනේ ද, දූලි නො පෙනේ ද එසේ ම බුදුන්ගේ දූවෙන (මළු) සිරුරේ ද සිව් ය කියා හෝ, සම ය කියා හෝ, මස් ය කියා හෝ, නහර ය කියා හෝ, සද මිදුල ය කියා හෝ යමක් වී ද එහි අළු නො පෙනිණ; දූලි නො පෙනිණ. ශාරීරික ධාතුහු ම ශේෂ වූහ ඒ වස්ත්‍ර යුග පන් සීයෙනුත් සියල්ලට ඇතුළත්න් හා පිටතින් නිබ්බන්ධන වස්ත්‍ර යුග දෙක පමණක් දැවිණ.

31. බුදුන්ගේ (මළු) සිරුර ද දැවුණු කල අහසින් දිය දහරක් අවුත් බුදුන්ගේ විතකය නිවා ලී ය සල් ගසින් ද ජලය අවුත් බුදුන්ගේ විතකය නිවා ලී ය. කුසිනාරාමේ මල්ල රජවරු ද සියලු සුවද ජලයෙන් බුදුන්ගේ විතකය නිවා දූහ. ඊළඟට කුසිනාරාමේ මල්ල රජවරු බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතු සංඛිකක් යන තුරු සන්ථාභාරයෙහි නබ්බ කඩු ගත්තවුන් ලවා වට කොට දුනු පවුරකින් වට කරවා නාටුම්මලින්, හිනවලින්; වාදනවලින්, මල්වලින්, සුවද වලින් සත්කාර කලාහු ය, ගරුකාර කලාහු ය, බුහුමන් කලාහු ය, පිදුවාහු ය.

32. චේදේහි පුත්‍ර වු, අජාතසන්තු නම් වු මගධ රජ බුදුහු කුසිනාරාමේ දී පිරිනිවිසහ යි ආසීය. ඉක්බිති චේදේහි පුත්‍ර වු, අජාතසන්තු නම් වු මගධ රජ, 'බුදුහු ද ඤාත්‍රිය යෙකි, මම ද ඤාත්‍රිය වෙමි; මම ද බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන් ගෙන් කොටසක් ලැබීමට සුදුසු වෙමි; මම ද බුදුන්ගේ ධාතුන්ට ථූපයක් ද කරවා පූජා ද පවත්වන්නෙමි' යි කුසිනාරාමේ මල්ල රජුන් වෙත දූතයකු යැවී ය.

33. වේසාලියේ ලිච්ඡවිහු ද බුදුහු කුසිනාරාමේ දී පිරිනිවිසහ යි ආසුහ. ඉක්බිති වේසාලියේ ලිච්ඡවිහු, 'බුදුහු ද ඤාත්‍රියයෙකි, අපි ද ඤාත්‍රියයමිහ; අපි ද බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ගෙන් කොටසක් ලැබීමට සුදුසු වෙමු; අපි ද බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ථූපයක් ද කරවා පූජා ද පවත්වන්නෙමු' යි කුසිනාරාමේ මල්ල රජුන් වෙත දූතයකු යැවූහ.

34. කපිලවස්තුවේ ශාක්‍යයෝ ද බුදුහු කුසිනාරාමේ දී පිරිනිවිසහ යි ආසුහ. ඉක්බිති කපිලවස්තුවේ ශාක්‍යයෝ, 'බුදුහු අපගේ ඥාති ශ්‍රේෂ්ඨයෙකි, අපි ද බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ගෙන් කොටසක් ලැබීමට සුදුසු වෙමු; අපි ද බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ථූපයක් ද කරවා පූජා ද පවත්වන්නෙමු' යි කුසිනාරාමේ මල්ල රජුන් වෙත දූතයකු යැවූහ.

35. අල්ලකප්පයේ බුලය ඤාත්‍රියයෝ ද බුදුහු කුසිනාරාමේ දී පිරිනිවිසහ යි ආසුහ. ඉක්බිති අල්ලකප්පයේ බුලය ඤාත්‍රියයෝ ද, 'බුදුහු ද ඤාත්‍රියයෙකි, අපි ද ඤාත්‍රියයෝ වෙමු; අපි ද බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ගෙන් කොටසක් ලැබීමට සුදුසු වෙමු; අපි ද බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ථූපයක් ද කරවා පූජා ද පවත්වන්නෙමු' යි කුසිනාරාමේ මල්ල රජුන් වෙත දූතයකු යැවූහ.

36. රුමු ගමේ කෝලියයෝ ද බුදුහු කුසිනාරාමේ දී පිරිනිවිසහ යි ආසුහ. ඉක්බිති රුමු ගමේ කෝලියයෝ ද,

‘බුදුහු ද ඤාත්‍රියයෙකි. අපි ද ඤාත්‍රියයමිහ; අපි ද බුදුන්ගේ ආරීරික ධාතුන්ගෙන් කොටසක් ලැබීමට සුදුසු වෙමු; අපි ද බුදුන්ගේ ආරීරික ධාතූන්ට උපයක් ද කරවා පූජා ද පවත්වන්නෙමු’යි කුසිනාරාවේ මල්ල රජුන් වෙත දුතයකු යැවූහ.

37. වේදිදීපක බමුණා ද බුදුහු කුසිනාරාවේ දී පිරිනිවිසහ යි ඇසී ය. ඉක්බිති වේදිදීපක බමුණා ද, ‘බුදුහු ඤාත්‍රියයෙකි. මම බමුණෙක්මි; මම ද බුදුන්ගේ ආරීරික ධාතුන්ගෙන් කොටසක් ලැබීමට සුදුසු වෙමු; මම ද බුදුන්ගේ ආරීරික ධාතූන්ට උපයක් ද කරවා පූජා ද පවත්වන්නෙමු’ යි කුසිනාරාවේ මල්ල රජුන් වෙත දුතයකු යැවී ය.

38 පාවාවේ මල්ල රජවරු ද බුදුහු කුසිනාරාවේ දී පිරිනිවිසහ යි ඇසූහ; ඉක්බිති පාවාවේ මල්ල රජවරු, ‘බුදුහු ද ඤාත්‍රියෙකි, අපි ද ඤාත්‍රියයමිහ; අපි ද බුදුන්ගේ ආරීරික ධාතුන්ගෙන් කොටසක් ලැබීමට සුදුසු වෙමු; අපි ද බුදුන්ගේ ආරීරික ධාතූන්ට උපයක් ද කරවා පූජා ද පවත්වන්නෙමු’ යි කුසිනාරාවේ මල්ල රජුන් වෙත දුතයකු යැවූහ. මෙසේ කි කල කුසිනාරාවේ මල්ල රජවරු ඒ ජන සමූහයන්ට හා ජන ගණයන්ට මෙසේ කිහ: බුදුහු අපේ ග්‍රාම ක්ෂේත්‍රයෙහි පිරිනිවිසහ. - අපි බුදුන්ගේ ආරීරික ධාතුන්ගේ කොටස් නො දෙමු. මෙසේ කි කල ද්‍රෝණ බමුණා ඒ ජන සමූහයන්ට හා ජන ගණයන්ට මෙසේ කී ය:

39. පින්වත්නි, මාගේ එක් වචනයක් අසන්න. අපගේ බුදුහු ක්ෂාන්තිවාදී වූහ. ඒ උතුම් පුද්ගලයාගේ ආරීරික ධාතු කොටසක් නිසා අපි පහර දීමක් වන්නේ නම් ඒ නො මැනවි.

40. පින්වත්නි, සියල්ලෝ ම එක් ව, සමගි ව, සතුටු වෙමින් (මේ ආරීරික ධාතු) අට කොටසක් කරමු. ඒ ඒ දිශාවල උපයෝ පැහිරෙන්නෝ! පසාස් ඇත්තා වූ බුදුන්ට පැහැදී සිටි ජනයෝ බොහෝ ය.

41. බමුණ, එසේ නම් ඔබ ම බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන් අට කොටසකට සම ව, මනා ව බෙදන්න. 'හොද සි පිත්වත්ති,' සි කී ද්‍රෝණ බමුණා ඒ ජන සමූහයන්ට හා ජන ගණයන්ට පිළිවදන් දී බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතු අට කොටසකට, සම ව, මනා ව බෙද, ඒ ජන සමූහයන්ට හා ජන ගණයන්ට මෙසේ කී ය: පිත්වත්ති, මට මේ (ධාතු බෙද) නැලිය දෙන්න! මම ද ට්‍රිපයක් කරවා එයට පූජා පවත්වන්නෙමි ඔවුහු ද ද්‍රෝණ බමුණාට නැලිය දුන්හ.

42. පිප්ඵලිවනිය මෞර්යයෝ බුදුහු කුසිනාරාමේ දී පිරිනිවේශ හ සි ඇසූහ. ඉක්බිති පිප්ඵලිවනිය මෞර්යයෝ, 'බුදුහු ද ඤාණියයෙකි, අපි ද ඤාණියයමහ; අපි ද බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ගෙන් කොටසක් ලැබීමට සුදුසු වෙමු; අපි ද බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ට්‍රිපයක් ද කරවා පූජා ද පවත් වන්නෙමු' සි කුසිනාරාමේ මල්ල රජුන් වෙත දූතයකු යැවූහ.

43. ඉක්බිති චේදේහි පුත්‍ර වූ අජාතසත්භු නම් වූ මහධ රජු බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ට්‍රිපයක් ද කරවා පූජා ද කෙළේ ය. චේසාලියේ ලිච්ඡවීහු ද චේසාලියේ බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ට්‍රිපයක් ද කරවා පූජා ද කළහ. කපිල වස්තුවේ ශාකෘයෝ ද කපිලවස්තුවේ බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ට්‍රිපයක් ද කරවා පූජා ද කළහ. අල්ලකප්පයේ බුලය ඤාණියයෝ ද අල්ලකප්පයේ බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ට්‍රිපයක් ද කරවා පූජා ද කළහ. රුම ගමේ කෝලිය යෝ ද රුම ගමේ බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ට්‍රිපයක් ද කරවා පූජා ද කළහ. මේඨදීපයේ බමුණා ද මේඨදීපයේ බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ට්‍රිපයක් ද කරවා පූජා ද කෙළේ ය. පාචාවේ මල්ල රජවරු ද පාචාවේ බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට ට්‍රිපයක් ද කරවා පූජා ද කළහ. කුසිනාරාමේ මල්ල රජවරු ද කුසිනාරාමේ බුදුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන්ට

දුට්ඨයක් ද කරවා පුජා ද කළහ. මෙසේ ආරීරික (ධාතු නිදන් කළ) දුට්ඨ අටකි. නව වැන්න කුම්භ දුට්ඨය යි. දස වැන්න අංගාර දුට්ඨය යි.

පෙර මෙය සිදු වූයේ මෙසේ ය:

44. පසාස් ඇති බුදුන්ගේ ආරීරික ධාතු ද්‍රෝණ අටක් විය දඹදිව (වාසියෝ) එයින් ද්‍රෝණ හතක් පුදන්. රාම ගමේ නා රජු පුරාණෝත්තමියාගේ එක් ධාතු ද්‍රෝණයක් ද පුදයි.

45. එක් දළ දවක් දෙව් ලොව දෙවියන් විසින් පුදන ලදී. එක් දළ දවක් හත්ධාර පුරයේ පුදනු ලැබේ. නැවත එක් දළ දවක් කලිගු රජුගේ විජිතයේ පුදන ලදී. භා රජු නැවත අනික් දළ දවක් පුදයි.

46 ඒ දළ දවේ නෙදින් යාග හෙවත් පරිත්‍යාගවලින් මේ පොළොව අලංකාර කරන ලදී. මෙසේ මේ පසාස් ඇත්තවුන්ගේ ධාතු ශරීරය සත්කාර ලබන්නවුන් විසින් මනා ව සත්කාර කරන ලදී.

47. (මේ අයුරින්) උසස් දෙව්වරුන්, නාගයන් හා මිනිසුන් විසින් පුදන ලද, එසේ ම ශ්‍රේෂ්ඨ වූ මනුජේන්ද්‍රයන් විසින් පුදන ලද බුදුහු ඒකාන්තයෙන් කල්ප සියකිනිදු දුර්ලභයහ, හෙවත් ලාබ්‍ය නො හැක්කාහ. ඒ නිසා ඇදීලී බැද උන්වහන්සේට වදින්න.

4. දෙවියෝ එක් එක් සක්වල පරම්පරාවෙන් (මිලි වෙලින්) සතලිසක් සම දන් ද, කෙස් ද, ලොම් ද මුළුමනින් ගෙන ගියහ.

මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍ර භාවය නිමි.

සූචි

විෂය

අ	අභිභාසනන, (i, ii, iii, iv),
අලිඬ කුලික, 34.	11, 115, 116, 228.
අලිඬ පරිසා (අට පිරිස), 67,	” (v, vi, vii), 229.
114, 115, 226, 227.	” (viii), 230.
අත්ත දීප, 105, 106.	අර්ථ අනර්ථ දන්තා නුවණ,
අද්භූත විවරණ, 72.	211, 214, 216, 224, 234,
අත්තිම (පශ්චිම) වචනය, 54,	260.
55, 164, 240.	අරිය අවිඬංගික මග්ග (ආසී
අනන්ත සඤ්ඤා (අනාන්ම	අඡ්චංගික මාර්ගය), 127,
සංඥ), 44, 82, 192.	240, 272.
අනිච්ච සඤ්ඤා (අනිත්‍ය	අරිය සච්ච (ආර්ය සත්‍ය), 95,
සංඥ), 44, 82, 192	96, 205, 206.
අනුන්තර ධර්ම, 243.	අසුභ සඤ්ඤා (අශුභ සංඥ),
අපරිභානිය ධර්ම, 20, 30, 31,	44, 82, 192.
32, 33, 34, 35, 36, 37,	
38, 39, 40, 41, 42, 43,	ආ
44, 45, 46, 47, 78 79,	ආකාසානංචාසනන, 165, 277.
80, 81, 82, 83, 84, 185,	ආකීංචඤ්ඤාසනන, ” ”
186, 187, 188, 189, 190,	ආචරිය මුලිසී (ගුරු මුඡ්චි),
191, 192, 193, 194.	47, 48, 49, 215.
අබ්භූත ධම්ම (අද්භූත ධර්ම),	ආදාහන උත්සව, 22.
153, 265.	” මාරිත්‍ර, 21.
	” පුජා ”

ආදිතව සඤ්ඤ (සංඥ), 45, 82, 192.	ඤ්ඤ
ආර්ය ප්‍රඥාව, 242.	ඤ්ඤාන (ධ්‍යාන) භිතී, 165, 166, 276, 277.
,, විමුක්තිය, ,,	ඨ
,, ඕලය, ,,	ඨුපාරභ, 150, 151, 263, 264.
,, සමාධිය, ,,	ඨෙරවාදී, 71.
ආවුසෝවාද, 163.	ඳ
ආසව (ආශ්‍රව), 84, 87, 96, 99, 103, 130, 194, 195, 198.	ඳ්‍රෝණ, 250.
206, 210, 214, 243, 247.	ඳස්සනිය යාන (නාන්), 148, 261.
ඉ	ඳල ද, 24, 25, 290.
ඉද්ධි පාද (සාද්ධි පාද), 23, 40, 127, 218, 234, 235, 237, 238.	ඳේවානිදේව, 70.
උ	ඛ
උපේධා (උපේක්ෂා) සම්බො ඡ්ඤා, 44, 82, 191.	ඛම්ම දීප, 105, 106.
ඌ	ඛම්ම විවය සම්බෝධි අංග, 44, 81.
ඌක්කවත්ති (සන්චිති), 149, 150, 151, 153, 154, 155, 171, 262, 266, 282, 283.	ඛම්මාද්‍යස, 10, 98, 99, 208, 209.
ඌතුරාර්ය සත්‍ය, 11.	ඛර්ම අනුචාරිත්තිය, 197.
ඌජ්ජර සකච, 105.	ඛානු රුකචරණ, 23.
	න
	නිරෝධ සඤ්ඤා (සංඥාව), 45, 82, 192.

තේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායන මහා පදේස, 60, 61, 72, 130,
න, 165, 277. 131, 132, 133, 244, 245,
246.

උ

ප්‍රඥ, 9, 11, 43, 51.

ප්‍රවේණි, පොත, 34, 36.

පිති (ප්‍රිති) සම්බෝධි අංගය,
44, 82, 191.

පංච ඉන්ද්‍රිය, 127, 240.

,, නිවරණ, 87, 197.

,, බල, 127, 240.

පස්සද්ධි සම්බෝධි අංගය, 44,
82, 191.

පහාණ සඤ්ඤාං (ප්‍රහාණ
සංඥාව), 82, 192.

ඛ

ඛනුශ්‍රැතකාව, 43, 190.

ඛිය, 43, 190.

ඛොද්ධ නීති ප්‍රතිපත්තිය, 35.

භ

භූමි කම්පා, 224 277.

,, ,,, ඡන්ද්‍රා අට, 113,
114, 225, 226.

ම

මන්දරව (මදරා) පුෂ්ප, 172
284.

මහායාන, 67, 70, 71.

මාගමුන්, 261.

මාර, 109, 119, 121.

මාර කර්මය, 63, 64, 220,
221, 222, 223, 224, 231,
232, 233.

මෙත්තං කාය කම්මා (මෙත්ති
කාය කම්මය), 45, 83, 193.

මෙත්තං වචි කම්මං (මෙත්ති
වචි කර්මය), 45, 83, 193.

මෙත්තං මනෝ කම්මං
(මෙත්ති මනා කර්මය),
45, 83, 193.

උ

උප්පා, 43, 190.

ච

චක්‍රයාන, 67.

චය ධම්මා සංඛාරා, 127.

චිඤ්ඤාණංවායනන, 165, 277.

චිමනි (භරණය), 163, 164,
275, 276.

චිමුක්ති, 11, 51.

- විමෝක්ඛ (විමෝක්ඛ), 11, සනීපච්ඡාන, 11, 87, 197.
 118. සනීමත්, 210.
 විමෝක්ඛ, (i, ii, iii, iv, v, vi), සනී සම්බෝධි අංග, 44, 81,
 230. 191.
 ,, (vii, viii), 231 සදත්ථ, 149.
 විරාග සංඝ්ඤා (සංඝ්ඤා), 45; සත්ථාගාර, 280.
 82, 195. සජ්ඣ පඤ්ඤා ගුහා, 124, 236,
 විරිය සම්බෝධි අංගය, 44, 237.
 81, 191. සමාධි, 9, 11, 51.
 විරියය, 43, 191 ,, සම්බොජ්ඣංග, 44, 82,
 වෝහාරික, 33. 191.
 ශ සික්ඛා පද (ශික්ෂා පද) සමූහ
 ශ්‍රද්ධා, 43. නය, 52, 163, 275.
 ශිල, 51. සිහිය, 43, 191.
 ස සීල, 9, 11, 89, 199, 200
 සක්ඛි සාවක, 57, 274. ,, විපත්, 11, 89, 199.
 සකායා (ශාකාය), 175, 287, ,, සම්පත්, 11, 90, 200.
 289. සිහ සෙය්යා, 145, 258.
 සංඝ්ඤා වේදයින නිරෝධ, සුකර මද්දව, 27, 28, 134,
 165, 277. 135, 247, 248, 249.
 සත්ත බොජ්ඣංග (සජ්ඣ බ ශාස්කම්, 59, 66, 68.
 බෝධියංග), 127, 240.

සුද්ගල හා ගෝත්‍ර නාම

(සූත්‍රයේ බහුල ව එහ වුද්ධ, ආකන්ද නාම හැර සි.)

<p style="text-align: center;">අ</p> <p>අජාතසන්තු (අජාතයනු), 14, 19, 73, 74, 175, 178, 180, 181, 287, 289.</p>	<p style="text-align: center;">කාලිංග (කලිතු), 97, 178, 290. කෝලිය, 176, 178, 287.</p>
ච	
<p>අජන කේස කම්බලී, 159, 271.</p> <p>අනුරුද්ධ, 14, 16, 69, 165, 167, 173, 278, 279, 280, 281, 285.</p>	<p>චුන්ද, 27, 28, 29, 47, 133, 134, 135, 144, 247, 248, 256, 257.</p> <p>චුන්දක, 14, 142, 143, 256.</p>
ඡ	
<p>අම්බපාලී, 13, 14, 25, 26, 27, 100, 101, 102, 103, 210, 211, 212, 214.</p>	<p>ඡන්ත, 14, 163.</p>
ඛ	
	<p>ඛුච්ඡ, 97, 207.</p>
ආ	
<p>ආලාර, 137, 140, 251, 252, 253.</p>	<p style="text-align: center;">ද</p> <p>ද්‍රෝණ (බමුණා), 14, 24, 177, 178, 288, 289.</p>
උ	
<p>උපමාණ, 14, 146.</p>	<p style="text-align: center;">ඛ</p> <p>ඛර්මාරාම, 57.</p>
ක	
<p>කකුඛ, 97, 207. කට්ඨසහ, 97, 207.</p>	<p style="text-align: center;">න</p> <p>නන්ද, 96, 97, 207. නිකඛ, 97, 207.</p>

- නිගණේෂ භාෂ්පුත්ත, 159, 271.
- ළඹුච්චි, 20, 26, 101, 102, 175, 178, 213, 287, 289.
- පඤ්ච කම්මායන, 159, 271.
- මුක්ඛුස, 14, 24, 137, 139, 140, 141, 251, 252, 253, 254.
- මුරුණ කස්සප, 10, 159, 271.
- මුලුස, 176, 178, 287, 289.
- භද්ද, 97, 207.
- මුක්ඛලී ගෝසාල, 159, 271.
- මල්ල, 20, 21, 22, 23, 24, 137, 156, 168, 169, 171, 173, 174, 176, 251, 268, 270, 280, 282, 283, 285, 286, 287, 288, 289.
- මහා කස්සප (කාශ්‍යප), 14, 15, 18, 19, 172, 173, 284, 285, 286.
- මහා සුදස්සන, 155, 267.
- මෝරිය (මෝරිය), 177, 289.
- මුච්චි, 20, 26, 101, 102, 175, 178, 213, 287, 289.
- මුච්චි, 14, 19, 20, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 73, 74, 75, 76, 77, 181, 183, 184, 185, 186, 201.
- මස්සකාර, 14, 19, 73, 74, 77, 78, 91, 92, 93, 181, 185, 186, 201, 202, 203.
- මාසෙච්ච, 155, 170, 174, 268, 280, 282, 283, 285.
- මේඨදීපක (මුත්මණ), 176, 178, 288, 289.
- සංජය බේලච්චිපුත්ත, 159, 271.
- සක්ක (ඉභු), 69, 70, 166, 278.
- සන්තුච්ච, 97, 207.
- සහම්පනි, 69, 70, 166, 278.
- සාරිපුත්ත (සාරිපුත් - ඤාති පුත්‍ර), 14, 58, 59, 60, 85, 86, 195, 196.

සාමය, 96, 206.	සුභද්ද (පිටිවැළ), 9, 10, 14,
සුජාතා, ,, 97, 207.	55, 56, 57, 157, 158,
සුදත්ත, ,, ,, ,,	159, 160, 161, 162, 269,
සුනිධ, 14, 91, 92, 93, 201,	270, 271, 272, 273, 274.
202, 203.	සුභද්ද (භික්ෂු), 14.
සුභද්ද (ඊපාසක), 207.	,, (මහලු), 17, 18, 19,
	173, 284.

ගම්, නගර, ගං හෝ ඇතුළු නැන්

අ	කපිලවත්ත (වස්තු), 287, 289.
අංගාර දූප, 290.	කාලිංග (කලීතු), 25, 178, 207.
අම්බ ගාම, 130, 243.	කුම්භ දූප, 290.
අම්බලවිසිකා, 84, 194, 195	කුසාවතී, 155, 267.
අල්ලකප්ප, 287, 289.	කුසිනාරු, 11, 12, 24, 69,
ආ	137, 145, 147, 155, 156,
ආතුමා, 11, 139, 252.	157, 168, 170, 172, 267,
ආනන්ද වේනිය (වෛතසය),	268, 269, 280, 281, 282,
218, 219, 243.	283, 287, 288, 289.
ආලකමන්ද, 155, 267.	කුටාගාර (සාලා) 13, 126,
ආවසරාගාර, 12, 88, 198,	239.
199.	කෝසම්බි (කොණාම්බි), 11'
ඉ	154, 267.
ඉසිගිලි, 124, 236, 237.	කෝපි ගාම, 11, 95, 205, 206.
උ	කෝසල, 11.
උදේන වේනිය (වෛතසය),	ග
107, 108, 218, 219, 237.	ගිජ්ඣකුට (ගිජ්ඣුළු), 180,
උපවත්තන. 13, 55, 69, 145,	' 181, 194, 235, 236.
147, 157, 158, 255, 270.	ගිජ්ඣකුට, 96, 97, 99.
උරාවේලා, 231.	ගෝතමක වේනිය (වෛතස
ක	ය), 108, 218, 219, 238.
කකුත්ථා, 136, 142, 249, 250,	ගෝතම තිත්ථ (තොට), 93,
256, 257.	204.

ගෝතම ද්වාර, 93, 204.

,, නිග්ගෝධාරාමය, 236.

ච

චම්පා, 11, 154, 267.

චාපාල වේනිය (චේතනසය),
63, 107, 108, 120, 125,
218, 219, 224, 233, 234,
237.

චිතය, 25.

චෝර පපාත (ප්‍රපාත), 124,
236, 237.

ජ

ජම්බු ගාම, 11, 120, 243.

ච

චපෝදරාම, 124, 236, 237.

ච

චාදිකා, 10, 96, 99, 206, 208,
210.

චාලන්ද, 11, 85, 87, 195,
198, 206.

චෝරංජරා, 231.

ච

චාට්‍රී ගාම, 11, 12, 87, 88,
90, 91, 198, 201.

චාට්‍රීපුත්ත, 92.

චාචා, 11, 133, 247.

චාචාරිකම්බ චත, 85, 87.

ච

චත්‍රපුත්ත වේනිය (චේතන
සය), 107, 218, 219, 237.

චාරාණසී, 11, 154, 267.

චේලුච ගාම, 11, 104.

ච

චණ්ඩ ගාම, 11, 130, 242,
243.

චෝග නගර, 11, 130, 243.

ච

චක්‍රචන්ධන, 21, 170, 171.

චගධ, 11.

චද්දකුච්ඡී, 236, 237.

චභා චත, 126, 239.

චගදය, 236.

ච

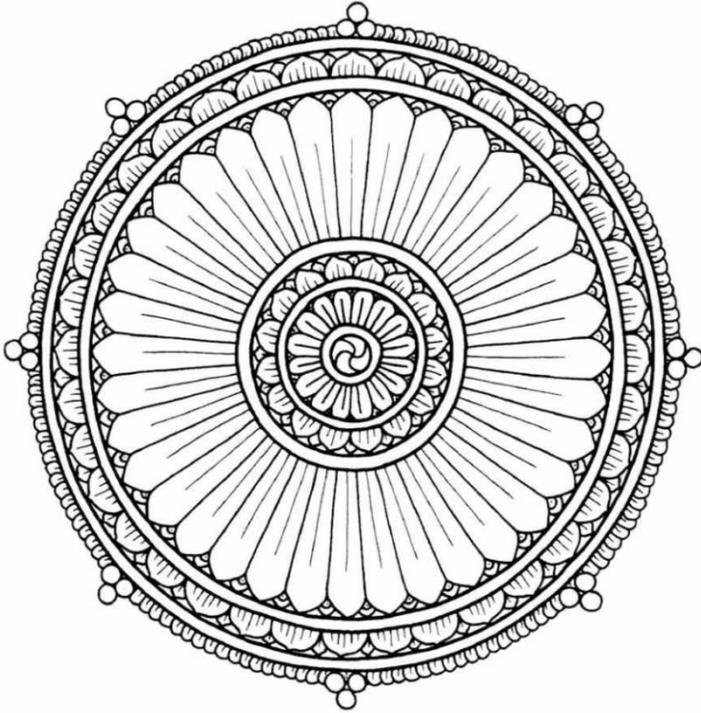
චජගහ (රජගහ), 11, 154,
186, 194, 235, 236, 267.

චජාභාර, 12, 13, 194.

චාම ගාම, 176, 178, 287,
289, 290.

- C**
- ලලිබිණි, 13.
- ච**
- චසාලා, 218.
 චේතාර, 124, 236, 237.
 චේසාලි, 11, 12, 25, 62, 77,
 100, 101, 102, 104, 105,
 107, 129, 175, 178, 210,
 211, 212, 214, 219, 237,
 239, 287, 289.
- ඍ**
- සන්නම්බක චේතිය (චේතන
 ය), 107, 108, 218, 219.
- සන්ථාගාර, 12, 13, 175, 286.
 සප්තසොණ්ඩක පබ්භාර (බෞ
 චුම), 124, 236, 237.
 සාකේත, 11, 154, 267.
 සාරන්දද චේතිය (චේතන
 ය), 107, 108, 237.
 සාවන්චි, 1, 154, 267.
 සීත චත, 236, 237.
- භ**
- භන්චි ගාම, 11, 130, 243.
 භිරඤ්ඤවනි, 145, 258,

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති

නිබ්බාන පච්චයෝ හෝතු